

T.C.

GEBZE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

117-131

I. DÜNYA SAVAŞI SONRASI TÜRK
KURTULUŞ ŞAVASI DÖNEMİNDE
YUNAN MEZALİMİ

117/31

Murat ÖZCAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ
STRATEJİ BİLİMİ ANABİLİM DALI

TEZ DANIŞMANI
Prof.Dr.Abdülkadir AKÇİN

GEBZE

2002

T.C. YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ
DOKÜMAN YÖNETİM BİRLİĞİ

Murat ÖZCAN 'ın tez çalışması, G.Y.T.E. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun **28/05/2002** tarih ve **2002/12** sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından Strateji Bilimi Bölümü .Anabilim Dalında **YÜKSEK LİSANS** tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE (Tez Danışmanı) : Prof.Dr. Abdülkadir AKÇİN

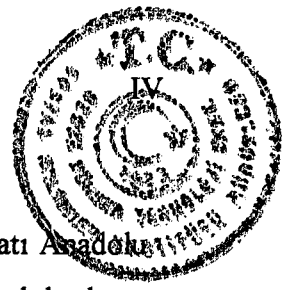
ÜYE : Prof.Dr.Mehmet SARAY

ÜYE : Yard.Doç.Dr.Halit KESKİN

ONAY

GYTE Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun **30/07/2002** tarih ve **2002/18** sayılı kararı.

ÖZET

Birinci Dünya Savaşı sonrası Anadolu'yu istilaya kalkışan Yunanlılar, Batı Anadolu ve Trakya Bölgelerinde Türk halkını yok etmeye yönelik insanlık dışı, akıl almaz eylemlerde bulunmuşlardır. Yunanlıların, Megola İdea emelini gerçekleştirmek uğruna giriştikleri bu eylemler, Anadolu'da binlerce masum Türk insanının hayatını kaybetmesine, birçok insanın işkence, yaralama ve tecavüzlere maruz kalmasına ve hesap edilemeyecek maddi zararlara yol açmıştır. Bu işgalin Türk halkı üzerindeki etkisi uzun yıllar sürmüş ve Anadolu bu haksız işgalin izlerini hafızasından silememiştir.

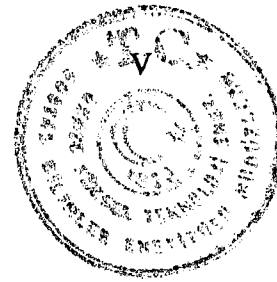
Anadolu'daki sözünü ettiğimiz bu mezalimi konu eden tezimiz üç bölüm ve ilave olarak giriş, sonuç ve değerlendirme kısımlarından oluşmaktadır.

Birinci Bölümünde, Yunanlıların Anadolu'da Türk halkına karşı yaptıkları eylemlerin hangi kavramla adlandırılacağı üzerinde durulmuştur. Soykırım, tehcir, mezalim, katliam, savaş suçu kavramları irdelenecek, aralarındaki farklar ortaya konulmuştur. Ayrıca, uluslararası sözleşme ve hukukta, yapılan bu fiillerin hangi kavram altında tasnif edildiği araştırılmıştır.

İkinci Bölümde, Yunanlıların kökenlerinin nereye dayandığı tarihsel değişim içinde tespit edilmiştir. Daha sonra da Türk -Yunan ilişkileri, yine tarihsel olarak kronolojik sıra takip edilerek, özet olarak verilmiştir. Böylece, bu süreç içerisinde yılların birikimiyle oluşan karşılıklı duygu, niyet, siyasi ve askeri amaçlar gün ışığına çıkarılmıştır.

Üçüncü Bölümde, Yunanlıların 1919-1922 yılları arasında Anadolu'da Türk ve Müslüman halka karşı giriştikleri gaddarca ve insanlık dışı eylemler anlatılmıştır. Bu işlenen suçlar, kendi içinde katliam ve öldürme olayları, gasp, işkence ve yaralama, ırza geçme olarak ayrı ayrı tasnif edilerek anlatılmıştır.

Milli mücadele dönemi Yunan mezalimini ibret verici bir şekilde resmi belgeleriyle, fotoğraflarıyla ortaya koyan bu çalışma yakın tarihimizin acı olaylarını öğrenmek isteyenlere bir kaynak olmasını ümit etmekteyim.

SUMMARY

Greeks who invaded the Anatolia after the First World War, done unbelievably inhuman actions in order to terminate Turks in the Western Anatolia and Thrace Regions. Many Turks had either died, tortured, injured or had been raped, and many losses the value of which could not be calculated had taken place as a result of these actions in the various Regions of Anatolia, which Greeks had done to realize their dream of Megola Idea. Negative effects of this invasion had lasted many years upon the Turks and they could not easily forget the memory this unjust invasion.

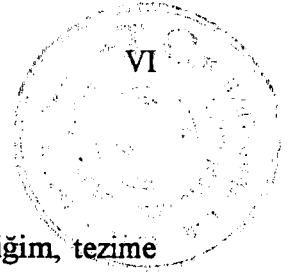
The study consists of three main parts other than introduction, conclusion and evaluation.

In the first part of the thesis, it is explained under which concept the brutal actions done by Greeks stand. The concepts of genocide, exile, mass crime, massacre and war crime is evaluated and differences are described, and the actions done in Anatolia debated to find out under which term they are classified in international agreements and law.

In the second part, the roots of the Greeks is searched in the light of historical process. Then, the Greek-Turkish relations are summarized in chronological order which will enable us to understand the mutual feelings, intentions, political and military objectives.

In the third part, the crimes and inhuman actions took place against Turks in Anatolia between the years 1919-1922 are explained. These crimes are categorized under three main groups as massacre; torture, injuries and plunders; rapes.

This thesis is intended to be an academic source with the official documents and pictures of Greek massacre during the salvation period, for those who wants to learn the tragic and grievous events of our current history.

TEŞEKKÜR

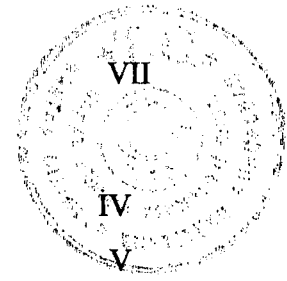
Bu çalışmanın seçim ve hazırlık aşamasında desteğini her zaman hissettiğim, tezime ve bana sağladığı katkıları her zaman hatırlayacağım, duyduğu güvene layık olmaya çalışacağım,güzelliği ile çevresini aydınlatan,her gördüğü şeyi güzelleştiren,güzelliği yaşam biçimine dönüştüren sevgili hocam rahmetli Prof. Dr. Nejat GÖYÜNÇ'e; tamamlanma aşamasına kadar kaynaklara ulaşmam ve çalışma sürem boyunca izlemem gereken stratejileri belirlemem konusundaki yardımlarından dolayı danışmanım Prof. Dr. Abdülkadir AKÇİN'e teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Bu çalışmanın oluşmasında her türlü yönlendirme ve desteğini esirgemeyen Em.Kur.Alb. Orhan COŞKUN'a, Prof. Dr. Mehmet SARAY'a, Dr.Mesut H. CAŞIN'a, Doç.Dr. İbrahim YILMAZÇELİK'e ve sevgili arkadaşlarım Ercan KARAKOÇ'a, Ahmet E. ÇETİNKAYIŞ'a, Hikmet KADAL'a teşekkürlerimi sunarım.

Murat ÖZCAN

NİSAN 2002

İÇİNDEKİLER

ÖZET

SUMMARY

TEŞEKKÜR

SİMGELER VE KISALTMALAR

RESİMLER DİZİNİ

GİRİŞ

1. SOYKIRIM, MEZALİM, KATLIAM TEHCİR VE SÜRGÜN KAVRAMLARININ ANALİZİ

1.1 Soykırım

1.1.1 Toplumbilimcilerinin Soykırım Tanımları

1.2 Tehcir

1.2.1 Tehcir sözcüğü Sürgün veya Soykırım Anlamı Taşır mı?

1.3 Katliam

1.4 Mezalim

1.5 Değerlendirme

2. YUNANLILAR VE TÜRK- YUNAN İLİŞKİLERİ

2.1. Yunan, Grek, Rum, Bizans ve Helen Adlarının Kökenleri

2.1.1. Yunan adının Ortaya Çıkışı

2.1.2. Grek Adının Kaynağı

2.1.3. Rum Kavramının Analizi

2.1.4. Bizans İsminin Kaynağı

2.1.5. Helen Deyiminin Kökeni

2.2. Yunanistan' ın Kurulması

2.2.1. Milli Mücadele Dönemi

2.3. Megalo İdea

2.3.1. Kuruluş Gerekçesi ve Amacı

2.3.2. Modern Megalo İdea

3. ANADOLU'DA YUNAN MEZALİMİ

3.1. Katliam ve Öldürme

3.1.1. Ege Bölgesi

3.1.2. Marmara Bölgesi

3.1.3. İç Ege ve Orta Anadolu Bölgesi

3.2. Yaralama, İşkence ve Gasplar

3.2.1. Ege Bölgesi

3.2.2. Marmara Bölgesi

3.2.3. İç Ege ve Orta Anadolu Bölgesi

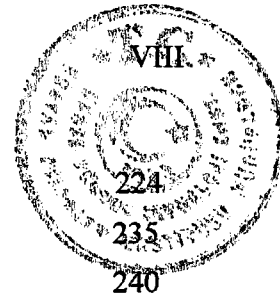
3.3. Irza Tecavüzler

3.3.1. Ege Bölgesi

3.3.2. Marmara Bölgesi

3.3.3. İç Ege ve Orta Anadolu Bölgesi

3.4. Değerlendirme

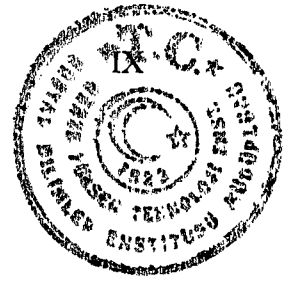
4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

KAYNAKLAR

ÖZGEÇMİŞ

EKLER

EK 1. Nazilli'nin Köylerini İşgal Eden Yunanlıların Evleri Yaktıkları ve Kadınlara Tecavüz Ettikleri	243
EK 2. Yunanlıların Nazilli İle Aydın'ın İşgali ve Tahliyesi Esnasında Müslümanlara Vahşiyane Zulüm Uyguladıkları	245
EK 3. Yunanlıların Aydın'da Türklere karşı Katliam Başlattıkları	247
EK 4. Akhisar'da Yunan Müfrezesinin Halit Paşa ve Arkadaşlarını Vahşice Katlettikleri	251
EK 5. Gemlik ve Orhangazi Kazalarına Bağlı Köylerin Yunanlılar ve Yerli Hristiyanlardan Oluşan Çeteler Tarafından Yakılıp Yağmalandığı, Halkının Katledildiği	253
EK 6. Ödemiş'i İşgal Eden Yunanlıların Müslümanları Katledip Evlerini Yağmaladıkları	257
EK 7. Kuva-yı Milliye Tarafından Geri Püskürtülen Yunanlıların Ödemiş'in İki Köyünü Yakıp Halkını Katlettikleri	259
EK 8. Yunan İşgal Kuvvetlerinin ve Yerli Rumların Manisa'da Irza Tecavüz, Katliam ve Soygunculuk yaptıkları	261
EK 9. Yunanlıların Boğazlar ve Marmara Havzasındaki Müslümanlara İmha ve Tehcir Planı Uyguladığı	264
EK-10. Yunanlıların Yalova'nın Teşvikiye ve Çınarcık Köylerinde Halkı Dövdükleri ve Katlettikleri,	267
EK-11. Yunanlıların Babaeski'nin Mandıra Köyünde Katliam yaptıkları, Rum Çetelerini Silahlandırıp Çok Sayıda Müslümanı Tutukladıkları,	269
EK-12. Ezine Yunan İşgal Kuvvetlerinin Bayramiç'de Dokuz Müslümanı Katlettikleri	272
EK-13. Rumların İzmit'te Evleri Yağmaya ve Müslümanları Katle Başladıkları	275
EK-14. Orhangazi Kazası Halkını Tehcir Eden Yunanlıların Yolda Halkın Irz ve Namusuna Tecavüz Edip Katliam Yaptıkları	277
EK-15. İstanbul'a İltica Etmek Üzere Elmalık'da Toplanan Çoğu Kadın Bin Yüz Kişinin Yunan Askerleri ve Rum Eşkıyaları Tarafından Katledildiği	280
EK-16. Yunan İşgal Kuvvetlerinin İzmit ve Yalova'da Katliam ve Soygun Yaptıkları, Zararın Tazmin Edilmesi Gerektiği	283
EK-17. Yunanlıların Aydın Yakınlarındaki Karatepe Köyünde İki Yüz Türk'ü Katlettikleri	286

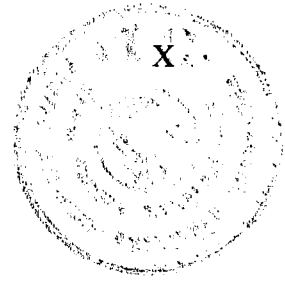
SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

Açıklama

BM	Birleşmiş Milletler
ATASE Arş.	Askeri Tarih Stratejik Etüt Başkanlığı Arşivi
KL.	Klasör
DS.	Dosya
F.	Fihrist
KIKEM	Rum Yönetimi Araştırmalar Merkezi
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
DH.KMS.	Dahiliye Kalem-i Mahsus
HR. SYS.	Hariciye Siyasi
ÇOĞL. A.	Çoğul Ad
AR.	Arapça
ESK.	Eski Dilde
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
Os.	Osmanlıca
a.	Ad
yy.	Yüzyıl
S.	Sayı
s.	Sayfa
Eşanl.	Eşanlam
C.	Cilt
KOR.	Kolordu
a.g.m.	Adı Geçen Makale
BTDD	Belgelerle Türk Tarihi Dergisi
EHUR	Erkan-ı Harbiye Umumiye Riyaseti
A.B.D.	Amerika Birleşik Devletleri

RESİMLER DİZİNİ

Resim

1. Yunan Askerleri Tarafından Şehit Edilen Müslüman Türkler	43
2. Pusuya Düşürölüp Şehit Edilen Türk Köylöleri	44
3. Kulak Ve Burunları Kesilmek Ve Derileri Yüzölmek Suretiyle Acımasızca Şehit Edilmiş Kimliğı Belirlenemeyen Köylöler	63
4. Yunan askerleri tarafından şehit edilmiş bir Türk kadını.	68
5. Toplu Halde Katledilmiş Türk Köylöleri	76
6. Temmuz 1921 Tarihinde Şehit Edilen Şükrü Çavuş, Bekir Çavuş ve İlkokul Öğretmeni Süleyman Efendi	101
7. Rum Çeteleri Tarafından Şehit Edilen Bir Köylü	102
8. Rum Eşkıyası Tarafından Şehit Edilen Çakıroğlu Suleyman Ağa	102
9. Katledilmiş Türk Köylöleri	103
10. Yunan Yangın Taburları Tarafından Tahrip Edilmiş Bir Cami	118
11. Yunanlar Tarafından Yakılan Bir Türk Köyü	147

GİRİŞ

Türk milleti, tarihinde çok acı olaylara ve ihanetlere tanık olmuştur. Güçlü olduğu dönemlerde sadık gibi görünenler, zayıflayınca ona ihanet etmeye başlamışlar ve Türk devletinin yıkılışı için insanlık dışı her türlü kötülüğü yapmaktan kaçınmamışlardır.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Osmanlı İmparatorluğu parçalanmış, Anadolu her taraftan işgale maruz kalmıştır. Asırlarca beraber yaşadığı azınlıklar da fırsattan istifade ederek ihanetlerine bu dönemde hız vermişlerdir. Bu azınlıklardan biri de hepimizin bildiği gibi Yunanlılardı.

Birinci Dünya Savaşı sonrası Anadolu'daki Yunan işgali İzmir'de başladı ve orada bitti. 15 Mayıs 1919 tarihinde bir Yunan tümeninin İzmir'e çıkmasıyla işgal başladı. 1922 Ağustosuna gelindiğinde ise, yeni kurulan genç TBMM Hükümeti ordusunun saldırıya geçmesiyle Yunanlılar hızlı ve kesin bir yenilgiye uğratıldı. Bunun neticesinde, İzmir 9 Eylül 1922 tarihinde geriye alındı ve Anadolu işgali sona erdi.

Bu çalışmanın konusunu bu tarihler arasında Yunanlıların, çoluk çocuk, yaşlı genç, kadın kız demeden Anadolu'daki masum ve savunmasız Türk halkına karşı yaptıkları vahşet, zulüm ve tahribatlar oluşturmaktadır.

Yunanistan İzmir'i işgal etme iznini 1919 Paris Barış Konferansı'nda aldı. Dayanağı ise Mondros Ateşkes Mütarekesi'nin 7nci Maddesiydi: "Bağlaşık devletler, kendilerinin güvenliğini tehdit eden herhangi bir durumun ortaya çıkması halinde, hangisi olursa olsun stratejik noktaları işgal etmek hakkına sahip bulunacaklardır." Bağlaşıkların Yunanistan'a verdikleri görev, İzmir yöresinde barışın ve yasa egemenliğinin sağlanması, Hristiyanların karşı karşıya bulundukları söylenen tehlikelerden korunmasını sağlamaktı. Lloyd George Rumların savunma gereksinimi içinde olduklarını, "Türklerin Rumları kurşunladığını ve tek mantıklı çözümün Yunanlı/Rumları korumak için Yunanlı/Rumları bölgeye göndermek olacağı" şeklinde ifade etmiştir(McCarthy, Death and Exile,1995).

Oysa Yunan hükümeti, bağlaşıklık devletlerin işgal kuralları diye belirledikleri kuralların baştan beri saçma sapan kurallar olduğunu düşünüyordu. 3ncü bölümde göreceğimiz üzere, Yunan ordusunun davranışları, Başbakan Venizelos ve Yunan Kralının tutumları göstermiştir ki, Yunanlılar “barışı koruyucular ve kötülöklere karşı savunucular” görevini yerine getirmeye hiç de niyetli değillerdi. Yunan ordusu, kendi amaçları doğrultusunda Batı Anadolu’yu Yunanistan’ın gelecekteki muhtemel büyümesindeki ilk adım edinmeye azmetmiş bir işgal ordusundan başka bir şey değildi. Bunun gerçekleştirilmesi de bu bölgedeki Türk ve Müslüman nüfus çoğunluğunu ortadan kaldırmayı gerektiriyordu.

Sahte istatistiklere aldanarak, belki de göz yumarak, İzmir’i Yunanlılara veren Avrupalı itilaf devletleri kısa zaman süresi içinde Batı Anadolu halkı içerisinde Türk nüfusun ezici çoğunlukta olduğunu farkına vardılar. Bu nedenle, Yunanlılara bahsettikleri bölgeyi İzmir Sancağı kapsamında bırakarak, “İzmir ve yakınları” demekle sınırlı tuttular. Sancakta egemenliğin kimde olacağını belirlenmesi için beş yıl sonra bir halk oylaması yapılmasını şart koştular. Zorla gerçekleştirilecek bir nüfus mübadelesi sayesinde beş yıl içinde İzmir Sancağı nüfusunun çoğunluğunu Rumların oluşturacağı umuluyordu. Ancak Yunanlılar daha işgallerin başından beri kendilerine verilen bölge ile yetinmek niyetinde olmadıklarını gösterdiler. Bunun anlamı, çok daha geniş bir bölgede, tüm Ege Bölgesinde bir Rum çoğunluk yaratma girişimi şeklinde tezahür etti.

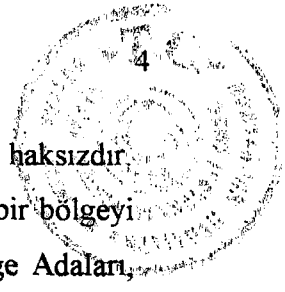
Anadolu’da vuku bulan olay kabaca, Hristiyan bir ulusun ordusu ve yerli Hristiyan çetelerinin Türkleri kıyımdan geçirmeleri, kaçıp gitmeye zorlamalarından başka bir şey değildi. Amaç, Müslüman Türk çoğunluğa karşı cinayetler işleyerek, zulüm ve işkenceler yaparak, tecavüzlerde bulunarak ve yerli halkın mallarını gasp edip evlerini yakarak onları göçe zorlamak ve halkının çoğunluğu Hristiyan, bilhassa Rum olan bir ülke yaratmaktır. Bu amaçla, Devlet destekli bir terör politikası, İzmir’e Yunanlıların çıkartma yapmasıyla patlak veren kitlesel Türk kıyımıyla başlatılıp 1920-1921 arası sürede yoğunluğunun en yüksek noktasına çıkarılarak uygulanmıştı. Kendileri bizzat saldırı ve zulme maruz kalmayanlar bile, Yunan mezalimi haberlerini alınca, Yunanlıların amaçladığı gibi kaçmaya başladılar. Yüz binlerce Türk kaçış yollarına döküldü. Cinayetler, ırza geçmeler, soygunlar, haksız suçlamalarla hapsedmeler, mala mülke zarar verme, esir almalar ve daha nice zulümler yapıldı.

Türk halkına karşı Yunanlı/Rumların eylemleri belli bir modeldeydi ve bu uygulama pek değişmiyordu. Önce, polis ve askerlerin, sivil ahalinin silahları alınıyordu. Sonra silahlar yerli Rumlara dağıtılıyordu. Ardından devlet memurlarıyla dini görevliler hapsediliyor, sürülüyor yahut öldürülüyordu. Bunları izleyerek talan etmeler, cinayetler, ırza geçmeler ve işkenceler hemen veya kısa bir süre sonra başlıyordu. Türk halkın evleri, hükümet binaları yakılıp yıkılıyordu. Dini mabetler ve kurumlar zorbalıkla, hakaret edici muamelelere maruz kalıyor, halkın mukaddes bildiği kavram ve kurumlara tecavüzler yapılıyordu.

Yunan işgali sırasında Anadolu'da ölenlerin sayısını ve yerlerinden göç etmek zorunda bırakılanların sayısını toplam nüfusa oranladığımızda karşımıza çıkan manzara, Avrupa'daki 30 Yıl Savaşlarından o tarihe kadar geçen süre içerisinde böyle bir kıyım ve zulmün görülmediğidir.

Oysa ki, Yunanlıların Turkokratia dedikleri Türk yönetimi döneminde, yüzyıllar boyunca. Türklerle Yunanlılar yan yana, barış içinde hatta kardeşçe yaşadılar. Zaten o zamanlar kendi millet bilincine sahip bulunmayan, üstelik kendi dini uyarınca din konusunda hoşgörü içinde bulunan egemen Türk unsuru, İmparatorluk içinde ne Yunanlılara ne diğer etnik unsurlara karşı bir baskı, sindirme, Türkleştirme politikası izliyordu. Hatta Türk unsurun askerlik ve devlet memurluğu dışında bütün uğraşları, özellikle ticareti küçük gören, kendine özgü ideolojisi, gitgide, ticaretin azınlıkların tekeline girmesine ve dolayısıyla azınlıkların ekonomik yönden Türklere göre çok üstün duruma gelmesine yol açmıştır.

Avrupa'nın bir çok yerinde Museviler, İrlandalı Katolikler, Fransa ve Silezyalı Protestanlar gibi daha birçok topluluğun dini inançlarından dolayı uğradıkları zulümler ve çektikleri işkenceler, sürgünler hatta katliamlar göz önüne alınacak olursa, Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde yaşayan diğer inanç ve ırklara ait topluluklar gibi Yunanlıların da ne kadar huzur ve güven içinde yaşadıkları ortaya çıkar.

Yunanlıların Türklere yönelik menfi düşünceleri ve iddiaları tamamen haksızdır. Osmanlı İmparatorluğu, Yunanlıların kendilerine ait olduğunu iddia ettikleri hiçbir bölgeyi ve şehri Yunanlarla veya Rumlarla savaşıarak almamıştı. Mora Yarımadası, Ege Adaları, Makedonya ve Teselya gibi Yunanlı Rumların yaşadığı bölgeleri Türkler, Yunan idareleri veya devletleriyle değil, Katolik Latin devletleriyle verdikleri mücadeleler sonucu almışlardı. Yunanlılar ise, Türklerin bu fetih dönemlerinde, Osmanlı idaresine isteyerek ve gönüllü olarak girmişlerdi.

Osmanlı İmparatorluğu sınırları dahilinde adalet ve huzur içinde yaşayan Yunanlıların 19.yy başlarından itibaren isyankar bir azınlık haline gelmesinin cevabı, Rusya ve Batılı büyük devletlerin, özellikle de İngiltere'nin politikalarındadır. Başını İngilizlerin çektiği Batılı devletler, gücünü kaybetmiş olan Osmanlı devletini yıkarak, Türkleri Avrupa'dan hatta güçleri yeterse Anadolu'dan da atmak niyetlerini devamlı korumuşlardır. Rusya ise, sıcak denizlere inme politikasında, Türkleri en büyük engel olarak görmektedir. Bu dış etkenlere karşı adı geçen devletlerin kışkırtmalarıyla da Osmanlı tebaası Rumlar ve Slavlar bağımsızlık hevesine kapılmışlardır.

Üzerinde Yunanlıların yaşadığı toprakların Türk egemenliğine geçişi, adalar hariç, 1450-1460'larda tamamlanmış olmakla birlikte, pek çok yerdeki Yunanlılar bundan yüzyıllar önce Türk egemenliğine girmişti. 1821 Mora ayaklanması ile bağımsız Yunanistan doğmuştur. Yunanistan bugünkü sınırlarına 1912-1913 Balkan Savaşları sonucunda ulaşabilmiştir. Geçen yaklaşık beş asır süresince Türklerin Yunanlılara karşı, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra kendilerinin Anadolu'da maruz kaldıkları gibi bir mezalim girişimi olmamış, bilakis, yukarıdaki paragrafta belirtildiği gibi bugün dahi birçok demokratik ülkede rastlanmayacak kadar iyi tutumları olmuştur.

Bu çalışmanın Birinci Bölümünde, Yunanlıların Anadolu'da Türk halkına karşı yaptıkları eylemlerin hangi kavramla adlandırılacağı üzerinde durulacaktır. Soykırım, tehcir, mezalim, katliam, savaş suçu kavramları irdelenecek, aralarındaki fark veya nüanslar ortaya konulmaya çalışılacaktır. Böylelikle okuyucuların kafalarında, Yunanlıların işledikleri çirkin eylemlerin daha iyi şekilleneceği düşünülmektedir. Ayrıca, uluslararası sözleşme ve hukukta, yapılan bu fiillerin hangi kavram altında tasnif edildiği araştırılacaktır. Bilhassa, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan yeni uluslararası suç

kavramları içinde Yunanlıların eylemlerinin nereye oturduğu konusunda bir çıkarım yapılmaya çalışılacaktır.

İkinci Bölümde, Yunanlıların kökenlerinin nereye dayandığı tarihsel değişim içinde tespit edilecektir. Daha sonra da Türk -Yunan ilişkileri, yine tarihsel olarak kronolojik sıra takip edilerek , özet olarak verilecektir. Böylece, bu süreç içerisinde yılların birikimiyle oluşan karşılıklı duygu, niyet , siyasi ve askeri amaçlar gün ışığına çıkarılacaktır.

Son olarak Üçüncü Bölümde, ilk iki bölümde verilen bilgilerin köprü vasıtası görmesiyle Yunanlıların 1919-1922 yılları arasında Anadolu’da Türk ve Müslüman halka karşı giriştikleri gaddarca ve insanlık dışı eylemler anlatılacaktır. Bu işlenen suçlar, kendi içinde katliam ve öldürme olayları, gasp ve yaralama, ırza geçme olarak ayrı ayrı tasnif edilerek anlatılacaktır.

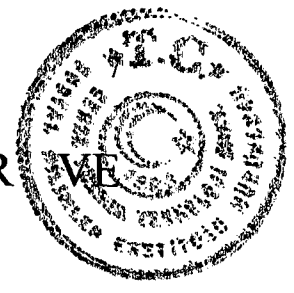
Yunanlıların Anadolu’da yaptıkları bu vahşetler arşiv belgelerine dayandırılarak aktarılacaktır. Arşiv belgelerinin büyük çoğunluğu Genel Kurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüd Başkanlığı arşiv belgeleri ile kısmen İçişleri Bakanlığı’nın ve Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı’nın yayımladığı arşiv belgelerinden oluşmaktadır. Bunlara ek olarak, birçok olayın da o zamanki olumsuz koşullar ve topyekün kısımlar nedeniyle arşiv belgelerine yansımamış olduğunu da aklımızın bir yerinde tutmalıyız. Böylece, yapılan vahşetin büyüklüğünün insanoğlunun idrak sınırlarını zorladığının farkına varacaksınız.

Bu çalışmanın amacı, okuyucuları Türk halkına karşı Yunanlıların işlemiş olduğu insanlığa karşı suçlar hakkında bilgilendirmektir. Böylece, Ermeni soykırımı iddialarında olduğu gibi, uluslararası arenalarda gündeme getirildiğinde, gerçeklerin bir tokat gibi bu kişi veya kurumların yüzüne indirilmesine yardımcı olmaktır. Hatta bu kişilerin yaptıkları gibi, zamanı ve yeri geldiğinde uluslararası örgütlerde ve platformlarda konunun gündeme getirilebilmesini teminen gerekli bilgi birikimi ve bilinci tesis etmek amaçlanmıştır.

Millî mücadele dönemi Yunan mezalimini ibret verici bir şekilde resmi belgeleriyle, fotoğraflarıyla ortaya koyan bu çalışma yakın tarihimizin acı olaylarını unutmak isteyenlere en güzel cevap olacaktır.

1. SOYKIRIM, MEZALİM, KATLİAM, TEHCİR VE SÜRGÜN KAVRAMLARININ ANALİZİ

Anadolu ve Trakya'daki Yunan mezalim olayları ve soykırım girişimlerini açıklamadan önce, mezalim, soykırım, ve benzer diğer kavramların analizini yaparak başlamak istiyorum. Böylece yaşanan bu acı olayların kafalarda daha iyi yerleşmesini sağlamak, yapılan iğrenç saldırı, katliam, gasp, yağma ve işkenceleri uluslararası kriterlere göre tasnif edip, Yunanlılarca işlenen bu suçlar için hangi kavramın kullanılmasının daha uygun olacağını tespit etmek amaçlanmaktadır.

Söz konusu terimler birbirinin sınırları içine de taşmaktadır. Aralarında kesin ve net sınırlar oluşturmak oldukça zordur.

1.1. Soykırım

Soykırım: a. (Os. Genosit) Bir insan topluluğunu ulusal, budunsal, dinsel vb. gibi nedenlerle yok etme, toptan öldürüm (Türk Dili Sözlüğü, Orhan Hançerlioğlu, s. 432).

Soykırım: b. 1. Aynı ulustan, soydan, ırktan ya da dinden olan insanların oluşturduğu bir topluluğu bilinçli ve planlı bir biçimde yok etme, ortadan kaldırma (Eşanl. GENOSİT).

b. 2. Naziler tarafından işgal edilen Avrupa'da yaşayan Yahudilere 1939-1945 arasında yapılan işkencelerin ve toplu kıyımların tümüne verilen ad.

Soykırım: c. XX. yy'ın en büyük soykırımı, İkinci Dünya Savaşı boyunca Almanya tarafından işgal edilmiş bölgelerde yaşayan Yahudilere karşı Nazi rejiminin uyguladığı soykırımdır. Bu ülkelerde yaşayan yedi Yahudiden altısı kıyım sırasında öldürüldü. Bu insanlar toplama kamplarında açlıktan, hastalıktan öldü ya da gaz odalarında hayatlarını kaybetti. Örneğin, savaş başında Polonya'da 3.300.000 Yahudi yaşıyordu. 1944 yılında ise bunların hayatta kalanları %10'dan fazla değildi. Nazi rejimi Almanya ve Avrupa'da işgal ettiği bölgelerde Çingenele karşı soykırım uyguladı. Bu bölgelerdeki Çingenele büyük bir bölümü Yahudiler gibi hayatlarını kaybetti. (ANSİKL. Tar,1933)

Tarihin en büyük soykırımı belki de Amerikan yerlilere karşı Avrupalı fatihlerle onların çocuklarının yaptığı soykırımdır. Bu soykırım özellikle Amazon gibi bazı bölgelerde olduğu üzere günümüzde de sürdürülmektedir. Amerikan yerlilere yapılan soykırımda çeşitli araçlar kullanıldı; Sistemli bir biçimde öldürme, geleneksel geçim kaynaklarını yok etme (Kuzey Amerika'daki bizonların öldürülmesinde olduğu gibi), dar toprak alanlarını ağıl haline getirme, alkolizmi teşvik, kasten mikrop bulaştırma ve zehirleme.

Uluslararası Hukuk; uluslararası hukukta 9 Aralık 1948'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun oybirliğiyle kabul ettiği Soykırım Suçunun Önlenmesine ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme tarafından tanımlanan ve kınanan bir suçtur. "Tamamen ya da kısmen yok edilmek" istenen ulusal, etnik, ırksal ya da ruhsal bütünlüğüne ya da temel haklarına (kültürel haklarına değil) zarar veren her tür eylem soykırım olarak kabul edilir. Bu grubun üyelerini öldürmek, onlara maddi ya da manevi acılar çektirme, topluluğun tamamen ya da kısmen yok olmasına yol açacak yaşam koşullarını zorla kabul ettirmek, doğumları engelleyici önlemler almak, bir grubun çocuklarını zorla başka bir gruba aktarmak gibi. Soykırım suçunda, suçlu bir devlet olabileceği gibi herhangi bir kişi de olabilir. Birleşmiş Milletler örgütü sözleşmecî devletin isteği üzerine soykırıma engel olmak ya da son vermek için gerekli önlemleri alır. Soykırım suçu zaman aşımına uğramaz (BM Genel Kurulu tarafından 1968'de kabul edilen Sözleşme). Türkiye, Soykırım Suçunun Önlenmesine ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme 23 Mart 1950 tarih ve 5630 sayılı Yasa uyarınca taraftır (Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, s. 10713).

Bu terim belli tanımı olan bir suçla ilişkindir ve o tanım İkinci Dünya savaşından sonra hazırlanarak Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 9 Aralık 1948 günü kararıyla onaylanıp 11 Ocak 1951'de yürürlüğe giren "Soykırımın Önlenmesine ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme" adlı uluslararası bir sözleşmeyle yapılmıştır. Türkiye bu sözleşmeyi imzalayıp onaylamıştır. Anılan sözleşmede soykırım suçunun tanımlanması üç unsur içermektedir. Herşeyden önce ulusal, etnik ırki veya dini bir grup bulunmalıdır. Sonra bu grup, sözleşmede sayılan "grup mensuplarının öldürülmesi" eyleminden "bir grubun çocuklarının zorla başka bir gruba nakledilmesi"ne kadar uzanan ve "grubun fizik varlığını sona erdirecek yaşam koşullarına tabi tutulması" eylemini de içeren bazı muamelelere tabi tutulmalıdır. Fakat bu suçun üçüncü unsuru daha önemlidir. "Söz konusu grubu kısmen veya tamamen yok etme kastını"nın mevcut olması gerekir. Bu kilit ibare savaşımlara, isyanlara ...vs ilişkin başka amaçların sonuçları olan diğer "adam öldürme"lerden soykırımı ayırdeder. Adam öldürme

fiili ulusal, etnik, ırki veya dini bir grubun üyelerini sırf bu grubun üyeleri oldukları için açık veya örtülü bir şekilde yok etmeyi hedef aldığı zaman soykırıma dönüşür. Sayıların büyüklüğü, ancak gruba yönelik böyle bir kastın belirtisi olarak ele alınabilirse anlam kazanır. Bu nedenledir ki, Vietnam Savaşına ilişkin Russel Mahkemesi vesilesiyle soykırımından söz eden Sartre'ın dediği gibi, böyle bir kastın örtülü bile olsa varlığını kanıtlamak için objektif olayları incelemek gerekir.

Yukarıda yapılan tanımlardan sonra konuyu irdelemeye geçelim. Görüldüğü üzere tanım olarak soykırım, insanların ırk, etnik kimlik, din, dil gibi ortak özelliklerinden dolayı devlet tarafından öldürülmeleridir.

Soykırım, korkunç, nefret uyandırıcı ve kesinlikle kabul edilemez bir olgudur. Tüm insanların el birliği ederek ortadan kaldırması gereken günümüzün en büyük kötülüklerinden biridir. Temelde bu kötülüğün ne olduğu hakkında hiçbir soru işareti yoktur - Herkes tarafından da bilinmektedir ki Nazilerin II. Dünya Savaşı'nda Yahudilere yaptığı bir soykırımdır. Artı, Bosnalı Sırpların Bosnalı Müslümanlara yaptığı da bir soykırım olduğu şüphe götürmemektedir. Ancak, Sudan hükümetinin isyan çıkaran savunmasız köylülere yaptıkları da bir soykırım mıdır, ya da Endonezya ordusunun komünistleri tasfiyesi, veya milliyetçi Formosa hükümetinin siyasi muhaliflerini öldürtmesi, Sovyetler Birliğinde toprak ağalarının “toprak reformu” bahanesiyle öldürülmesi, ya da Vietnam toplama kamplarındaki kısımlar bir soykırım mıdır?

Diğer taraftan, öldürme olayı olmadan soykırım olarak telakki edilen olaylara ne demeli? Örneğin, bir kültürün diğer bir kültür tarafından yutulması, kolonistlerce Amerikalı yerlilere temas yoluyla hastalık bulaştırılması, insanların zorla göç ettirilmesi, veya Afrika köleciliği?

Uluslararası sözleşmelerde ve akademik literatürde soykırım ilk olarak tanımlandığında, insanların ırk, etnik kimlik veya diğer bir grup kimliklerinden dolayı öldürülmeleri olarak nitelendirilmiştir. Soykırım (genosit) kavramının kökeni Raphael Lemkin'in 1944 yılında yapmış olduğu “Axis Rule in Occupied Europe” adlı çalışmasına dayanmaktadır:

Yeni olaylar yeni terimler gerektirmektedir. “Genosit” terimi ile bir ulusun veya etnik grubun yok edilmesi anlatılmaktadır. Yazar, genosit-soykırım kelimesini eski Yunanca’daki *Genos (ırk, kabile)* ve Latince’deki *cide (öldürme)* kelimelerinden türetmiştir. “Bir ulusun bireylerinin toplu katliamı dışında, genel olarak soykırım, illa ki bir ulusun ivedi yok edilmesi anlamına gelmez. Daha ziyade, ulusal grupların hayat damarlarının kesilerek yok edilmeleri amacıyla planlanmış farklı eylemleri vurgulamaktadır. Bu planların amacı, siyasal ve toplumsal kurumların, kültür, dil, milli duygular, din ve grubun ekonomik varlığının çökertilmesi, kişinin güvenliğinin, özgürlüğünün, sağlığının, saygınlığının ve hatta bu gruptaki bireylerin hayatlarının yok edilmesidir. Genosit, ulusal gruba karşı toplu olarak yöneltilen bir eylemdir, kişilerin direkt ferdi niteliklerine değil, bir gruba olan üyeliklerine karşılıktır.”

Bu metin, belli bir rejim tarafından bir topluluğun fikri varlıklarının, kültürlerinin ve hepsinin hayatlarının tamamen yok edilmek istendiği Yahudi Holocaust’ının (soykırım) hemen ardından yazılmıştır. Bu terörün çok kısa süre içerisinde tanımlanması gerekiyordu ve “genosit-soykırım” bunu yerine getirmiştir. Nazi savaş suçlularının yargılandığı Nüremberg Mahkemesi sırasında ve gelecekteki bu tür faciaların nasıl önlenebileceğine ilişkin savaş sonrası müzakerelerde “genosit” terimi yaygın olarak kullanılmaya başlandı. Şaşırtıcı bir kısa zaman dilimi içerisinde bu terim Lemkin’in sayfalarından Uluslararası Hukuka geçti. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 1946 yılında genositin uluslararası hukukta tüm dünyanın kınadığı bir suç olduğunu, suçluların ve suç ortaklarının Komisyon tarafından cezalandırılacağını kabul etmiştir. İki yıl sonra da Genel Kurul bunu somutlaştırmış, Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme üyelerin büyük bir çoğunluğunun oyu ile kabul edilmiştir. Buna göre; “Ulusal, etnik, ırksal ve dini grupların tamamen veya kısmi olarak yok edilmesi niyetiyle yapılacak aşağıdaki eylemlerden herhangi biri soykırım addedilecektir:

- Grup üyelerinin öldürülmesi.
- Grup üyelerine ciddi fiziksel ve zihinsel hasarların verilmesi.
- Grup yaşam koşullarının kasıtlı olarak kötüleştirilerek tamamen veya kısmi olarak yok etme.
- Grup içindeki doğumları engelleyici önlemler uygulama
- Gruptaki çocukların zorla başka bir gruba gönderilmesi”.

Sözleşmedeki tanımın, Lemkin'in tanımı ve açıklamalarıyla paralel olduğu göze çarpmaktadır. İki tanımda da görüldüğü üzere, soykırım sadece öldürme eylemi demek değildir.

Bu durum daha da karışıklığa yol açmıştır. İlk kullanım zamanlarında soykırım, neredeyse tamamen Yahudi Holocaust'ını anlatmak için kullanılmaktaydı. Ancak, akademisyenler, soykırımı sadece öldürülme fiili ile kısıtlamanın anlamlı olmadığını idrak etmeye başladılar. Bu durumda protestocular ve muhaliflerin amaçlı olarak hükmet tarafından öldürülmelerini, masum köylülerin misilleme yapılarak vurulmalarını, çiftçilerin pirinç sakladıkları iddiasıyla ölümüne dövülmelerini, veya ayırım yapılmadan sivil halkın bombalanmasını nasıl sınıflandıracamız? İntikam hissi olamadan, bir ideoloji için veya insanların mensup oldukları sosyal sınıflarla hiçbir alıp veremediği olmadan hükümetlerce hapisanelerdeki hükümlülerin ölümüne işkenceye maruz kalmalarını, toplama kamplarında ölümüne çalıştırılmalarını veya açıktan ölüme terk edilmelerini nasıl sınıflandıracamız?

Bu tip nedenlerden dolayı akademisyenler soykırımın kapsamını genişlettiler. Bazı durumlarda kapsam, insanların siyasi görüşleri veya siyasi nedenlerden ötürü kasıtlı olarak öldürülmelerine kadar genişletilmiştir. Halbuki Cenova Sözleşmesi'nde bu duruma özellikle yer verilmemiştir. Bazı akademisyenler de soykırımın kapsamını hükümetlerce veya başkaları tarafından işlenen tüm toplu cinayetleri kapsayacak şekilde genişletmişlerdir. Hatta daha da ileri gidip, Avrupa'nın kolonileşmesi süreci esnasında kasıt olmadan Batı Amerika'daki yerlilere bulaştırılan hastalıkları da kapsam içine dahil ederek kavramı sündürmüşlerdir. Ancak hepsinin neticede buluştukları ortak payda, soykırımın en can alıcı noktası olan kasıtlı devlet öldürmeleridir.

Tüm bunlar kafa karıştırmaktadır. Şöyle ki, hem ölüm içermeyen olayları hem de devlet tarafından işlenen tüm ölümleri kapsayan olayları soykırım kavramı içinde toplarsak aşağıdakilerin hepsini soykırım olarak kabul etmek gibi bir durumla karşı karşıya kalıyoruz: Hawaii'deki Amerikan Okullarının etnik Hawaii kültürünü reddetmesi; Devlet politikalarının bir ırkın başka bir ırkın çocuğunu evlat edinmesine izin vermesi; Beyazların Afrika köleciliği; Güney Afrika'daki Apartheid; Erkeklerin kadınları öldürmesi; Guetamala'daki kontrgerilla cinayetler; ve tabi ki Yahudi Holocaust'u. Tüm bu farklı eylemleri ve aynı çatı altında toplayabilmek ciddi bir kavram problemi ortaya çıkarmıştır (R.J. Rummel, Death by Government, 1911).

1.1.1. Toplumbilimcilerin Soykırım Tanımları

Toplumbilimcilerin birbirlerinden ve uluslararası (BM Soykırım Sözleşmesi) hukuk tanımından farklı soykırım tanımları vardır. Bu farklılıkların sebebi hem genel kavramlar, ve hukuki tanımlar (hukuki tanımlar daha spesifiktir) arasındaki farklardan ve tanımlayan kişilerin amaçlarındaki farklılıklardan hem de uluslararası bir sözleşme oluşturulması sırasındaki farklı siyasal ve grup görüş ve yöntemlerinden kaynaklanmaktadır. Bazı toplumbilimcilerin ve tarihçilerin soykırım tanımları şöyledir:

Soykırım, bir devlet veya başka bir otoritenin bir grubu imha etmek niyetiyle işlediği tek yanlı bir toplu öldürme şeklidir. Bu grup kapsamındaki kişiler fail tarafından tanımlanmışlardır. (Frank Chalk ve Kurt Jonassohn, The History and Sociology of Genocide, 1990)

Geniş manada soykırım, belirlenmiş düşmanın silahlı kuvvetlerinin olmadığı ve kurbanlarının savunmasız, desteksiz koşullar altında olduğu bir sırada önemli sayıda insanın toplu katliamıdır. (Israel W. Charny, in Genocide: Conceptual and Historical Dimensions ed. George Andreopoulos, 1994)

Soykırım kavramı ancak, bir grubun (fail tarafından tanımlanmıştır) tamamını fiziksel olarak yok etmeye yönelik uygulamaya geçirilmiş bir niyet ve gerçekleşmiş bir eylem olduğunda kullanılır. (Steven T. Katz, The Holocaust in Historical Perspective, Vol.1, 1994).

1.2. Tehcir

Tehcir: a. (ar. Hicretten tehcir) Esk. 1. Göç etme, göç etmesine neden olma.
a. 2. Tehcir etmek, göç ettirmek, bir yere sürmek (Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, s. 11348).

Tehcir ve sürgün kavramları sık sık birbirine karıştırılmakta, hatta birbirinin yerine de kullanılmaktadır. Bu hata bazen kavram kargaşasından kaynaklanmakta bazen de kasıtlı olarak yapılmaktadır. Tıpkı Ermenilerin ve bazı Batılı yazarların, sözde Ermeni soykırım iddialarında olayı dramatize etmek için yaptıkları gibi. Aslında Ermenilerin tehcirine ilişkin yasanın ismi de “sevk ve iskan” kanunudur.

Birbirine çok yakın anlam içeren bu iki “tehcir ve sürgün” kavramlarının analizini yapmak gerekirse;

Tarih boyunca savaşlar, ekonomik, siyasi ve dini mücadeleler büyük göç akınlarına ve nüfusların yer değiştirmesine sebep olmuşlardır.

Sürgün’ün sözlük tanımı, “kişinin ana vatanından zorla göç ettirilmesi; vatanından sürülmesi, kovulması” şeklindedir. Sürgün edilen kişi yetkili otoriteler tarafından kovulan kişidir.

Tehcir gönüllü olarak da yapılabilir. Yani tehcir, kişinin vatanından gönüllü olarak, isteyerek de ayrılması anlamına gelebilir. Ayrıca, tehcirin çok spesifik siyasi çağrışımları da vardır. Dar kapsamlı, siyasi manada tehcir, düşmanlarını ülkeden sürgün edenler, sürgüne mahkum edilenler ya da yetkili otoritelerce kendi haline bırakılanların verdikleri bilinçli kararların bir neticesidir.

Tehcirin sosyolojik teorisi ile ilgili fazla bilgi bulunmamaktadır. Konuya ilişkin ampirik genellemelere ulaşılamamakta, konu çok hassas teorik ve felsefi alanlara girmektedir.

Sürgün edilenler ve göçmenler arasında farklılıklar vardır. Şöyle ki; Göçmen, geride bıraktığı, terk ettiği ülkenin siyasi sistemine karşı kayıtsızdır. Ekonomik olanaklar ve daha yüksek statülere yükselme (zengin, meşhur olma...vb) amacıyla gönüllü olarak ülkesinden ayrılır. Sürgün edilen kişi ise ülkesinin siyasi, ekonomik yapısına, kültürüne ...vs karşı eleştirel bir tutum alır, değiştiremeyince ise ayrılır. En önemlisi ve en yaygın olanı da hayatlarını kurtarmak amacıyla veya zorla göç ettirililer.

Tehcir ve sürgün toplumsal ilişkilerle tanımlandığı ve bu ilişkiler çok çeşitli olduğu için, bu kavramların diğer bireysel veya toplumsal, sosyal ve mekansal hareket modelleri ile ayrımını net olarak yapan bir tanıma ulaşmak oldukça zordur, hatta imkansızdır.

Sürgün, insanlar ve kurumlar arasındaki, asıl ülkeleri ve gittikleri ülkeleri arasındaki siyasi ilişkinin vasıta olduğu bir sosyal ilişkidir. Neyin siyasi neyin tehcire ilişkin olduğu bu ilişkilerin doğasına bağlıdır. Valdez'e göre "gerçek sürgün politikanın içine karışmıştır. Zaman geçtikçe sürgün edilenler karşı konulmaz bir şekilde göçmen statüsüne dönüşmektedir, hatıralar yavaş yavaş kaybolmakta, yeni değerler, adetler benimsenmektedir. Çocukları olmakta, bunlar büyüyüp, dil kaybedilmekte, ana dil değişmektedir". Bu durumda sürgüne ilişkin başka bir paradoks ortaya çıkarmaktadır. Sürgünün siyasal ve siyasal olmayan sınırları birbiri içine geçmiş olmakla kalmayıp, ontolojik statüsü de ulus devletler arasındaki geniş çaplı ilişkilere dayalı olgudan bireye isnat edilen bilinçli olarak seçilmiş kimlik veya role göre değişmektedir.

Tehcir, köklerin yitirilmesi vatanın kaybedilmesi, kişinin dünyadaki varlığının anlamını yitirmesidir. Edward Said'e göre de "insanoğlu ve vatani, kişinin kendisi ve anayurdu arasında zorla oluşturulan bir statü olup iyileşmez ve kapanmaz bir yaradır. Neden olunan temel keder asla hafiflemeyecektir." Netice olarak tehcir, şahsın kendi vatanından sürülmesine ilişkindir.

1.2.1. Tehcir Sözcüğü Sürgün Veya Soykırım Anlamı Taşır Mı?

Konuşma veya yazışma dilinde kullanılan bu kelimelere, o dil içinde taşıdığı veya taşınması gerekenin dışında anlam yüklendiği sıkça görülen bir durumdur. Bu konu özellikle demagojiye dayalı tartışmalarda ve hassas konuların istismar edilmesinde görülebilmektedir.

"Tehcir" bu duruma örnek kelimelerden biridir. Arapça asıllı olan kelime "hecera" fiilinden türeyen rübai (dört harfli) bir mastar isimdir. Bir yerden başka bir yere göç ettirmek, hicret ettirmek (immigration, emigration) manası taşır. Fiilde bir sürgün, bir "deportation" manası yoktur. Zira bu anlamı Arapça'da "nefy, ib'ad itikal, ısıkar" gibi mastarlarla ifade edilmiştir.

1.3. Katliam

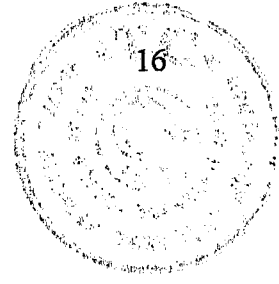
Katliam: a. (ar. Katl ve amm'dan katl-i amm). 1. Bir yerdeki insanları topluca öldürme (Eşanl. soykırım):

a. 2. Herhangi bir canlı varlığı toplu ve sistemli bir biçimde yok etme. (Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, s. 6514).

Toplu cinayet ve katliam gibi kavramlar için kullanım farklılaşmakla beraber her ikisi de devlet tarafından çok sayıda insanın kasıtlı ve ayırım yapılmadan öldürülmesi anlamına gelmektedir. Örneğin, polisin silahsız göstericileri vurması, askerlerin düşmandan kaçarken mahkum hücrelerine el bombası atması gibi. Buna sivillerin rast gele seçilerek öldürülmesi de dahil edebilir: Yugoslavya'daki partizan sabotajına karşılık olarak Alman misillemesi; Sovyet Kolyma maden kampında olduğu gibi işçilerin öldüresiye çalıştırılması; 1943'te Hamburg'a Amerikan-İngiliz filosunun yaptığı hava bombardımanındaki gibi şehirlerin bombalanması; Hiroşima ve Nagasaki'de olduğu gibi atom bombası atılması; 1937-1938'de Japonların Nanking'de 200.000 insanı katletmesi gibi askerlerin yaptığı kıyımlar.

Hükümet tarafından resmi olarak onaylanmadıkça – yargısal infazlar ve askeri çarpışmalar gibi – yüksek ahlaki değerler, başkaları için veya herhangi diğer bir sebepten dolayı öldürmeler hemen hemen tüm Batı hukuk kurallarında cinayet olarak kabul edilmektedir. Bir suç olarak cinayetin, bir kişinin hayatına bir şekilde son vermek olarak sınırlı bir tanımı vardır.

Savaş esnasında veya askeri operasyonda masum insanların öldürülmesi uluslararası sözleşmelerin ihlali anlamına gelir ve uluslararası hukukta bu eylem resmen cinayet olarak tanımlanmıştır. Bu sebeple, savaş esirlerinin ölümlerine neden olacak koşullar altında zorla tutulmaları devlet tarafından işlenmiş cinayettir, tıpkı üzerlerinde tıbbi deneyler yaparak öldürülmeleri gibi. Sivillerin ayırım yapılmadan bombardımana tutulmaları, işgal edilen bölgelerdeki tüm gıda maddelerinin gasp edilmesi suretiyle halkın açlıktan ölmelerine neden olunması da devlet katliamıdır. Cenova Sözleşmesi II No.lu Protokolü Madde 14'e göre "Savaş yöntemi olarak sivillerin açlığa mahkum edilmesi yasaktır".

1.4. Mezalim

Mezalim: ođl. a. (ar. Mazleme, zulümün ođulu meزالim) Esk. Haksızlıklar, zulümler.

Bu araştırmanın konusu olan meزالim, bugün uluslararası hukukta kavram olarak savaş suçu şeklinde kullanılmaktadır.

Savaş suçu yeni bir kavramdır. II. Dünya Savaşı öncesine kadar savaş sırasındaki meزالimler savaşın doğası gereği kabul edilirdi. Ancak, II Dünya Savaşı sırasında temel olarak Nazi Almanyası'nın milyonlarca Yahudi'yi katletmesi ve Japonların sivil halka ve savaş mahkumlarına kötü muamelesi, İttifak devletlerini harekete geçirmiş, bu tür eylemlerin faillerini cezalandırma kararı alınmıştır. 1945, 1946'daki Nuremberg yargılamaları sonucunda 12 Nazi lideri idam edilmiştir. Aynı şekilde 1948'de Tokyo'da benzer bir dava sonucunda 7 Japon komutanı asılmıştır.

Savaş sırasında soykırım, insanlığa karşı işlenen suçlar, sivillere ve askerlere kötü muameleler hepsi savaş suçu kapsamına girer.

Dördüncü Cenova Sözleşmesi Maddde 147'de savaş suçu tanımlanmıştır. Buna göre savaş suçu: "... kapsayan isteyerek öldürme, işkence ve insanlık dışı muameleler, kişi vücuduna veya sağlığına isteyerek ciddi zarar verme, büyük acılar ektirme, kişinin hukuka aykırı olarak başka bir yere sevk edilmesi, sürülmesi, zorla alıkonması, zorla düşman kuvvetleri için çalıştırılması, veya kişinin kasıtlı olarak adil yargılanma hakkından mahrum bırakılması, ... esir alınması ve mülkiyetin gasp edilmesi, büyük oranda zarar verilmesi, askeri gereklilikle bağdaştırılmaz ve hukuka aykırı, sebepsiz bir şekilde yapılır."

Bu tür ihlal örnekleri:

- Şehirlerin, kasabaların, köylerin sebepsiz bir şekilde talan edilmesi veya yıkılması
- Savunmasız şehir, köy, yerleşim yerleri ve binaların bombalanması.

Dini, vakıf, eğitim öğretim binalarının kuşatılıp tahrip edilmesi veya kasıtlı olarak zarar verilmesi; bilim ve sanat çalışmalarının, tarihi eserlerin ve özel ve kamu mülkiyetinin yağmalanması.

İnsanlığa karşı işlenmiş suçlara örnek olarak ise:

- Cinayet.
- İmha, yok etme.
- Köleleştirme.
- Tehcir, Hapis, İşkence, Tecavüz.

Lahey Adalet Divanı'nda görülen Yugoslavya'da işlenen savaş suçlarına ilişkin davada, savaş sırasında toplu tecavüzler ve seks için köleleştirme ilk defa insanlığa karşı işlenmiş bir suç olarak kabul edildi. Soykırımdan sonra ikinci ağır savaş suçu olarak yer aldı. (*Landmark Ruling for Women's Human Rights Mass Rape Ruled a War Crime, Andrew Osborn*). Mahkeme sistemli ve toplu tecavüz suçunun failleri olan 3 Bosnalı Sırp'a toplam 60 yıl hücre hapsi cezası verdi.

Tüm bu saydıklarımız içerisinde zikredilmeyen başka bir öldürme şekli vardır. Mesela, Sovyetler, Çin Komünistleri ve Kuzey Vietnamlıların yaptığı toplu öldürmeler. Sovyet ve Vietnam komünistlerinde parti veya hükümet kurumları, alt birimlere belli sayıda düşmanlarını, "sağcılar" veya "tiranlar", öldürmeleri için talimat verir, emrin yerine getirilmesi tamamen alt birimlere bırakılır. Dahası milyonlarca insan, çalışma veya toplama kamplarında katledilmiştir. Bunların öldürülme sebepleri sosyal kimlikleri, siyasi inançları veya kim oldukları için değil, sadece yanlış zamanda yanlış yerde bulunmaları ya da hatalı bir tutum göstermelerinden ötürüdür. Ya rejim lehinde yeterli derecede sevinç gösterisinde bulunmamalarından, ya istemeden masumane şekilde Lider'e hakaret etmiş olmalarından (Stalin'in resmi olan bir gazetenin üstüne oturmak), veya sadece işgücü gerekli olmasından (Nazilerin Ukrayna'da, yolda yürüyen bir kadını çevirerek çalıştırmak amacıyla Almanya'daki fabrikalara sevk etmeleri gibi) ötürüdür. Kamboçya'da Kızıl Kmerler tarafından yüzlerce binlerce çiftçinin tüm ürünlerine el konulmuş, yeterli tıbbi bakım görmeleri engellenerek kamulaştırılmış tarlalarda ölümüne çalışmaya zorlanarak hastalıktan, kötü beslenmeden, aşırı çalışmadan ve açlıktan yavaş yavaş ölmelerine göz yumulmuştur.

Ayrıca, devlet öldürmeleriyle ilgili diğer kullanılan bir kavram da “terör”dür. Bu terim, belirli hedef kişilerin yargısız infazı, öldürülmesi, suikasta kurban gitmesi, kaçırılması veya tamamen ortadan kaldırılmasına karşılık kullanılır. Buradaki öldürme seçicidir, ayrımcıdır. Bu eylem, gerçek ve potansiyel muhaliflerin ortadan kaldırılması veya sosyal ayıklama amacıyla kullanılır. Aleksandr Solzhenitsyn Stalin’in ülkesini şöyle karakterize etmiştir: “çok sayıdaki istenmeyenlerin eliminasyonu”. Bu tür öldürmeler insanlar arasında korku salmak ve böylece onların itaat etmelerini sağlamak için de yapılabilmektedir.

Bunların yanı sıra, soykırım, toplu cinayet, katliam ve terör kavramları kısmen örtüşmekte ve bazı durumlarda birbirinin yerine kullanılabilir.

1.5. Değerlendirme

Yunanlıların Anadolu ve Trakya’da I. Dünya Savaşı sonrasında ileri işgal hareketi ve geri çekilme hareketi sırasında yerli halka uyguladıkları mezalimle ilgili tespitler aşağıda belirtilmiştir.

Uluslararası sözleşmeler ve anlaşmalar, devletler bu sözleşme ve anlaşmalara taraf olmasalar dahi, silahlı kuvvetlerin muharebe esnasında devlet yetkisiyle kasıtlı olarak masum insanları öldürmesini yasaklamaktadır. Öldürme hallerinin açıkça belirtildiği durumlarda devlet katliamı sayılmaz. II. Dünya Savaşı sırasında cephanelerin ve silah fabrikalarının bombalanması sırasında sivillerin de öldürülmesi devlet katliamı sayılmaz. Aynı şekilde bombalama hataları, ekipman hatası, hedef sapması nedeniyle sivillerin öldürülmesi de katliam sayılmaz, ancak bu eylemlerin sivillerin hedef olma ihtimalinin yüksek olduğu durumlarda yapılan dikkatsizlikler olmaması gerekir. Düşman mevzilerinin bulunduğu köylerin bombalanması, iki düşman ateşi arasında kalınması, askerlere mühimmat sevki sırasında yardım ederken sivillerin hedef olması da katliam olarak kabul edilmez. Çoğu zaman bu ayrımları yapmak zordur. Bu ölüm olaylarını savaş katliamları ve savaş kayıpları olarak iki gruba ayırabiliriz. Savaş kayıpları cephedeki ölümler veya savaştan kaynaklanan hastalıklar ve yaralanmalardan kaynaklanan ölümlerdir. İlk grup, yani savaş katliamları ise uluslararası mevzuatta yasaklanmış eylemlerdir. Bu eylemleri savaş suçları veya insanlığa karşı işlenmiş suçlar olarak da nitelendirebiliriz.

Peki Amerika'nın Tokyo'yu bombardımana tutmasını veya Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombası atmasını nasıl sınıflandıracamız? Bu durum, Cenova Sözleşmesi Protokol I Madde 48'e göre sivillerin ayırım yapılmaksızın bombalanması olup, hukuka aykırıdır. Bu Madde'ye göre;

“Sivil nüfusun ve kurumların korunması ve yeterli itinanın gösterilmesi amacıyla, uyumsuzluğa taraf devletler sivil nüfus ile askerleri, sivil kurumlarla askeri hedeflerin ayırımını her zaman yapmalıdırlar ve buna göre operasyonlarını askeri hedeflere yöneltmelidirler”

Silahsız, silahı alınmış birinin devlet görevlileri tarafından, aldıkları yetki dahilinde, hükümet politikası doğrultusunda veya üst bir emirle (Nazilerin Yahudileri gaz odalarında katletmeleri gibi) öldürülmeleri devlet katliamıdır. Aynı şekilde bu ölümler, insanların hayatları hiçe sayılarak devlet önlemleri sonucunda gerçekleşirse de katliamdır. Örnek olarak insanların toplama kamplarına tükılarak zorla çalıştırılıp, açlığa mahkum edilerek ölümlerine sebep olunması gibi. Devletin bizzat aktif rol almayıp, sivil gruplar veya ölüm timleri tarafından gerçekleştirilen bu tip gayri resmi katliamları dolaylı olarak desteklemesi veya göz yumması da devlet tarafından işlenen katliam olarak kabul edilir. Devletin üst yetkililerinin, ölümlere sebep olan kötü koşulların devam etmesine göz yummaları veya hiçbir kamu uyarısı yapmaması da bu sınıflandırma içine girer (1970'lerdeki Etiyopya kıtlığındaki gibi).

Üst makamların emrindeki askerlerin köylüleri bir alanda toplayıp sonra makinalı tüfekle taraması devlet katliamıdır. Devlet tarafından silahlandırılmış kişilerin, öğretmen ve öğrencileri okullarından dışarı çıkarıp belli bir soydan olanları sıraya dizip vurmaları katliamdır. Devlet görevlileri tarafından bir bölgedeki tüm gıda maddelerinin gasp edilerek ölümlere sebep olunması yine bir katliam ve mezalimdir (savaş suçu). Geçtiğimiz yüzyılda devlet katliamları çok açıktır. Ölenlerin sayıları tam olarak bilinmemektedir, ancak failler ve niyetleri bellidir.

Şehirlerin, kasabaların, köylerin sebepsiz bir şekilde talan edilmesi veya yıkılması, savunmasız şehir, köy, yerleşim yerleri ve binaların bombalanması, halkının çeşitli işkence ve tecavüzlere maruz kalması, dini, vakıf, eğitim öğretim binalarının kuşatılıp tahrip edilmesi veya kasıtlı olarak zarar verilmesi; bilim ve sanat çalışmalarının, tarihi eserlerin ve özel ve kamu mülkiyetini yağmalanması birer *mezalimdir*.

Bu eylemlere ek olarak cinayet işlenmesi, halkın imha, yok edilmesi, köleleştirme, ehcir, hapis, işkence, tecavüz birer *katliamdır*. Yukarıda belirtilen kriterler ve niyetler ışığında bu katliamlar bir *soykırıma* dönüşebilir.

Yunanlıların Anadolu'da işledikleri suçlar mezalim olup, bugün uluslararası hukukta "savaş suçu" olarak adlandırılmaktadır. Yunan hükümetinin bilgisi, teşviki dahilinde sistematik bir şekilde ve belirli bir amaç için işlenen cinayetler soykırım sınırlarını da zorlamaktadır.

2. YUNANLILAR VE TÜRK-YUNAN İLİŞKİLERİ

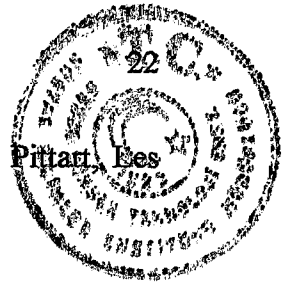
Türk ve Yunan ilişkilerine değinmeden önce Yunan halkının kökeni ve tarihi hakkında bilgi vermek yararlı olacaktır.

Ege Denizi civarında kurulmuş uygarlıklarla Bizans İmparatorluğu'nun, bugünkü Yunan halkıyla aynı kökten geldikleri savı Yunanistan Devleti'nin kuruluşundan beri Dünya kamuoyuna inandırılmaya çalışılan bir konudur. Ancak bu iddianın hiçbir tarihi gerçeğe ilişkisi yoktur. Yapıları itibari ile ne Bizans İmparatorluğunun ne de bugünkü Yunan ulusunun kökü Elen kültürüne dayanmaktadır. Alman tarih bilgini Fallmerayer, aldanmış olan Avrupa'nın 1800-1830 yıllarında Türkler aleyhine Yunan meselesini derin bir sempati ile desteklediğini ve Yunanlıları eski Hellas'ın evlatları olarak telakki ettikleri bir sırada sesini yükselterek, Yunan devleti ahalisinin damarlarında tek bir eski Helen kanının damlasının akmadığını, Avrupa'nın yanıldığını, Hellen (Elen) halkının çoktan beri kaybolmuş olduğunu ve bir takım dini, yabancı etnografik unsurların bunların yerini aldığını, beyan etmiştir.

1830 yılında yayınlanan "Mora Yarımadası'nın Orta Zamanlardaki Tarihi" isimli eserinde de "Avrupa'daki Elen ırkı tamamen mahvolmuştur, hatta bu kavmin ismi bile Grek kıta Avrupası'nda kaybolmuştur" demektedir.

A.A. Vasilliev Bizans İmparatorluğu tarihi adlı yapıtında "Altıncı yüzyılın ikinci yarısında balkan yarımadasının uğradığı istilalar incelenince Yunanistan'ın tamamen Slavlaşmış" olduğunu iddia eder (A.A. Vasilliev, History of the Byzantine Empire, Medison and Milusakee, 1964).

Prof. Pittart ise "Eski Yunanistan'ın ünlü heykeltıraş, hatip ve akıllıları ve askeri komutanları ile büyük politikacılarının hangi ırka mensup olduklarını bilmek tarihçiler ve filozoflar için büyük bir yarar değil midir? Halbuki hiçbir şey bilmiyoruz" dedikten sonra; "Doğu ve batı balkan öğeleri arasında üçüncü bir öge görülür ki, kısa boylu, çok esmer ve dolikosefal insanlardır. İberik yarımadası ırkını andırırlar. Ege kıyıları, Karadeniz, küçük Asya, ve orta Karadeniz in bir çok halkı Yunanlaştırıldılar fakat bunların içinde çok sayıda Grek olmadığı gibi, Grekleşenlerin kanında da bir damla Grek kanı yoktur. Grekler orta boylu sabrakisefal kafalıdırlar. Ancak diğer kafa şekilleri de vardır. Brakisefaller çoğunlukta (%49)

Delisefaller azınlıktadır(%34)” diyerek Yunanlıların iddialarını çürütmektedir (Pitarakis, Laces et l’Histoire,Paris,1924).

Bu gibi görüşlerle köşeye sıkışan Yunanlılar kültür konusu ile iddialarını devam ettirmek istemişlerdir. 21 Şubat 1978 yılında Lemonde Gazetesinde Yunan Cumhurbaşkanı Konstantin Çaços ile yapılan mülakatta Yunan devlet başkanı Yunan ulusunu savunmak durumunda kalıyor ve şöyle diyor.

“Bugün saf ırktan söz etmek olanaksızdır. Avrupa’nın bütün ulusları, tarihin ilk zamanlarında çok çeşitli ve farklı halkların birleşmesinin ürünleridirler. Gabineau’nun – safkan, seçkin halklar – kuramları demodedir. Bugün, ulusları sadece biyolojik kriterlerle değil, tamamen manevi kriterlerle birbirinden ayırabiliriz. Bugün her ulusun saf bir kanı yoktur fakat kendisine özgü bir kültürü vardır.”

Ancak, görüyoruz ki eski Yunandan günümüze gelen ne kültür ne de etnik bir grup bulunmaktadır.

2.1. Yunan, Grek, Rum, Bizans ve Helen Adlarının Kökenleri

2.1.1. Yunan Adının Ortaya Çıkışı

"Yunan" adı "İyon" adıyla ilgilidir. "İyon" adı bir mit kahramanından kaynaklanır. İyon, Tesalya'dan kovulup Peloponez'e yerleşen "Ksuthos"un oğludur. Peloponez'de kendilerine "İyonyalılar" diyen bir şehrin kralı olan Aigialos'un kızı ile evlenip kral olmuştur. "İyonya", Yunanistan'daki Dor istilası karşısında Anadolu kıyılarına göç etmek zorunda kalan ve Batı Anadolu'da on iki büyük site kuran halkın kendilerine verdikleri isimdir. Batı Anadolu'da İzmir'den Güllük (Mandalıya) Körfezi'ne kadar olan kıyıda yer alan bu sitelerin oluşturduğu bölge, tarihte "İyonya" olarak anılmaya başlanmıştır. Ancak bu dönemde Anadolu'nun yerli halkı da vardır.

Prof. Dr. Ali Müfit Mansel, Yunan adıyla ilgili olarak şu bilgileri vermektedir:

İzmir Körfezi'nden Mandalıya Körfezi'ne kadar uzanan ve Kioş (Sakız) ile Samos (Sisam) Adalarını kapsayan bölge İyonya adını almıştır (Ali Müfit Mansel,Ege ve Yunan Tarihi,İstanbul,1963).

Buna göre; Doğudan gelen ve önce Batı Anadolu'yu -dolayısıyla İyonya'yı- ele geçiren Persler, Ege'deki düşmanlarına "Yauna" adını vermişlerdir. Bu ad zamanla bugünkü Yunanistan halkını da içene alacak şekilde genelleşmiştir. Türkler de, -yanlış da olsa- bu adı kullanmışlardır.

2.1.2. Grek Adının Kaynağı

Yunanlılara genellikle "Grek" diyen Batılılar, bu adı "eski Yunanlılar"ı anlatmak için kullanırlar. "Grek Uygarlığı", "Grek Mitolojisi", "Greece", "Greko-Romen", "Greko mani (Yunan adetlerini taklit etme tutkusu)" gibi deyimler buna birer örnektir.

"Grek" deyiminin Batı dünyasına Latinlerden (Romalılardan) geçmiş olduğu sanılmaktadır. Sözlük anlamı bakımından Grek, "Hırsız, hilekar" demektir. Grek kelimesinin kötü anlamı dolayısıyla Yunanlılar, "Hellen" sıfatını kendilerine daha layık görmekteydiler.

2.1.3. Rum Kavramının Analizi

"Rum" etimolojik ve tarihsel kullanılışıyla Roma'dan kaynaklanmıştır. Bu sözcükle "Roma İmparatorluğu", "Roma İmparatorluğu'nda yaşayan kimse", "Arap ilinden başka ilden olan kimse", "Anadolulu", "Osmanlı" gibi anlamların karşılığıdır. Örneğin, "Rum Selçukluları (Anadolu Selçukluları)" ve "Rumeli (Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki toprakları)" gibi.

Rumluk ırki birlikten yoksundur. Çeşitli kavimler dinleri bakımından "Rum" adıyla anılmışlardır. Mezhep bakımından Sırp, Bulgarlar ve Ulahlar Ortodoks olduklarından Rum Cemaati (Rum Milleti) kabul edilmişlerdir. Onların yaşadığı Balkan toprakları da Türkler tarafından "Rumeli" olarak adlandırılmıştır.

"Yunanlılık" ve "Rumluk" aynı şey değildir. Yunanlılık Kuzey Yunanistan ve Mora çevresiyle sınırlıdır. Buna karşın daha geniş bir anlamı olan Rumluk, bir toplum ve ülkeler anlayışını ifade eder. Batı Anadolu, Adalar-Kıbrıs dahil ve Rumeli Yarımadası gibi daha geniş bir alan Rumlukla ilgilidir.

Yunanlılık fikri, Rumluk fikriyle başlamıştır. Kuzey Yunanistan'la Mora çevresine sınırlı olan Yunanlılığa mukabil Batı Anadolu, Adalar ve Rumeli'nin çeşitli taraflarına yayılmış olan Rumluk daha geniş bir camiaadır; her ikisi de ırki birlikten tamamiyla yoksundur; bütün Rum-Yunan toplumu bir mezhep ve dil birliğinden ibarettir. Bilhassa mezhep bakımından ilk zamanlarda Sırp larla, Bulgarlar ve Ulahlar bile Rum toplumuna mensup sayılmıştır.

Buna göre; Yunanlılar, Ortodoksluk mezhebine mensup Yunanlı olmayanlara da sahip çıkarak, güçlerini aşan bir davayı sürdürmeye çalışmaktadırlar. Bizans, Yunanlı olmaktan ötür, özellikle Anadolu kavimlerinin Hristiyanlık potasında yoğrulmasıyla meydana gelen bir devlettir ki, Anadolu uygarlığını ifade eder. Bizans'a Yunanlıların sahip çıkmaya çalışması tarih gerçekleriyle bağdaşmaz.

2.1.4. Bizans İsminin Kaynağı

MÖ 750-550 yılları arasına rastlayan dönem Yunan tarihinde "Koloniler Kurma Çağı" olarak adlandırılır. Eski Yunanlıların kurdukları kolonilerden biri de Bizantiyon'dur. Megaralılar, İstanbul Boğazı'na kadar ilerleyerek MÖ 680 yılına doğru Kalhedon (Kadıköy) ve bu şehirden 17 yıl sonra da Marmara ile Haliç arasındaki burun üzerinde Bizantiyon'u (İstanbul) kurmuşlardır. Haliç'in ağzında sahip olduğu iyi bir liman, savunulması kolay bir akropol (Topkapı Saray Tepesi) ve balık avı için elverişli konumundan ötür, çabuk gelişmiştir. İzmit yöresinde Astakos'u kuran Kalhedon'a karşılık Selimbria (Silivri) şehrini meydana getirmiştir. Megaralılar buradan Karadeniz'e çıkarak Herakleia Pontike (Ereğli) kolonisini kurmuşlardır.

MÖ 189'dan sonra Anadolu topraklarına sahip olan Roma, zamanla genişledi. Geniş toprakların Slavlara ve İranlı Sasaniler'e karşı korunması sorun oldu. Bu tehlikelere karşı koymak için daha yakın bir siyasi merkez gerekiyordu. İmparator Konstantinus eski Bizantiyon'un yerinde kendi adını verdiği bir şehir kurdu (MS 330) ve şehre Konstantinopolis (Konstantin Şehri) adını verdi.

Roma İmparatorluğunun MS 395'te ikiye bölünmesinden sonra Konstantinopolis, Doğu Roma İmparatorluğunun merkezi oldu.

Ünlü tarihçi Ostrogorsky, o dönemin Bizans'ını şöyle tanımlamaktadır:

Roma devlet tarzı, Grek kültürü ve Hristiyan inancı Bizans gelişmesinin ana kaynaklarıdır. Bu unsurlardan biri yıkılırsa Bizans'ın varlığı düşünülemez. Ancak Hellenistik kültür ve Hristiyan dininin Roma devlet şekli ile bir sentez haline gelmesi bizim Bizans İmparatorluğu olarak adlandırmaya alıştığımız tarihi teşekkülü meydana getirmiştir (Ostrogorsky, Bizans Devleti Tarihi, Ankara, 1981).

Bizans bir Yunan Devleti değildi. Yunanistan, Bizans'ın Balkan Yarımadası'ndaki bir parçasıydı sadece. Bizans içinde Anadolu'nun eski kavimleri Frigler, Hititler, Bitinyalılar, Paflagonyalılar, Kapadokyalılar ve hatta Türk kökenli olup Hristiyanlaşmış, Türkler de yer alıyordu.

2.1.5. Hellen Deyiminin Kökeni

"Hellen", Yunan mitolojisinde bir kahramanın adıdır. Hellen sıfatı, çeşitli etnik topluluklar için kullanılmıştır. Terimin Dor kavminin yayılmasından sonra yaygınlaştığı sanılmaktadır.

Yunanlılar, Koloniler döneminde de kendi özelliklerini korumak için çeşitli önlemler almışlardır. MÖ VII. yüzyıl edebiyatında ilk kez görülen "Panhellen" sözcüğü, "Hellen" adının ilk kez bu dönemde kullanılmaya başlandığını göstermektedir.

Atinalılar ve Ispartalılar MÖ 481'de Pers saldırılarına karşı "Hellen Birliği"ni kurmuşlar, birliğe giren müttefiklere ise "Hellenler" adını vermişlerdir.

Hellenizmi, bilimsel bir kavram olarak tarihe mal eden Alman tarihçisi F. F. Droysen'dir. O, bununla Hellen kültürünün, Hellas sınırlarının dışına çıkarak, Akdeniz bölgesi ve Ön Asya'da doğu kültürleriyle karışması sonucunda meydana gelen üniversal bir kültürü anlatmak istemiştir. Bu kültür, Büyük İskender'in Asya'ya yaptığı seferler ile başlamaktadır. Etkilerini uzun zaman göstermekle beraber, esas itibarıyla Romalıların Mısır'ı fethetmesiyle sona erer. Yani, MÖ 330'dan MS 30 yılına kadar devam eden 300 yıllık süreyi kapsar (F. F. Droysen, Geschichte des Hellenismus, 1836).

Prof. Dr. Ali Müfit Mansel ise "Ege ve Yunan Tarihi" adlı araştırmasında "Hellenizm" kavramına, Droysen'in tarif ettiğinden daha geniş bir anlam verir ve Hellenizmi yalnız doğu kültürleriyle Hellenlerin kültürünün karışmasından meydana gelen bir medeniyet değil, Hellenlerin etki yaptığı Hellen ve diğer toplulukları da içine alan bir medeniyet olarak kabul eder (Ali Müfit Mansel, Ege ve Yunan Tarihi, İstanbul, 1963).

MÖ 338'de Makedonya Kralı Büyük İskender, Atina ile karşılaştı. Atina Makedonya'nın üstünlüğünü kabullendi. Filip tüm Yunan şehirlerini birleştirmek istedi, sparta ve Yunanistan şehirleri "Hellen Birliği"ni meydana getirdiler. Müttefiklere "Hellenler" adı verildi. İskender'in ölümünden sonra (MÖ 323) Atina, bu birliği dağıttı ve Yunanistan'ın büyük şehirlerini kendi idaresi altında birleştirip "Hellen Birliği"ni kurdu.

Büyük İskender'in ölümünden sonra Yunan kültürü, Anadolu'da kurulan bir sürü küçük devletle başlamış, Yunanca adlar almak, aydın zümre arasında Yunanca konuşmak nodası yaygınlaşmıştır. Böylece oluşan akım ve uygarlık "Hellenistik Dönem" olarak tarihe geçmiştir.

Bununla ilgili olarak Hellas adı da geçer ki, eskiden Tesalya'nın merkezini anlatırdı. Sonraları bu terimin sınırları genişledi. Yunanlıların Ege'de, Batı Anadolu'da ve İtalya'da koloniler kurmalarından sonra Yunan etkisi buralara da egemen oldu. MÖ VI. Yüzyılda bütün bu memleketler için "Büyük Yunanistan" anlamında "Megale Hellas" adı kullanılıyordu. Bu tarihi belgelere göre şu kanıya varıyoruz ki, tarihte zaman zaman ortak tehlikelere karşı birleşme zorunluluğu duyan eski Yunanistan halkı, ittifak eden ve kültürel özellikle dil akraklığı olanlara "Hellen" adını vermiş; başka dil konuşan düşmanlarına da Barbaros Barbar) diyerek bir ayrım yapmıştır.

1.2. Yunanistan'ın Kurulması

18. yüzyılın sonlarından itibaren Osmanlı tebası olan Rumlar ticari amaçlar için bulundukları Avrupa şehirleri ve limanlarında devrin son siyasi ve sosyal gelişmeleri

Ayrıca İstanbul da yaşayan Fenerli Rumlar da Montesquieu, Racine ve Voltaire gibi Fransız yazar ve düşünürlerinden tercümeler yapmakta, gençlerini Avrupa Üniversitelerine göndermekte oradaki, fikir hareketlerini öğrenmekte ve bilim adamları ile temaslar kurmaktadırlar. Bu arada Avrupa kentlerindeki Rum Ticaret kolonileri zamanla birer lobi durumuna geliyor, bunlar Yunanistan'dakilerden ve Fenerlilerin İstanbul da ki faaliyetlerden daha etkili oluyorlardı. Böylece Fransız devriminin yakın etkileri bunları ayaklanmaya daha çok teşvik edici ve daha ihtilalci havaya sokmakta idi.

Yürütülen faaliyetler yukarıda da belirtildiği üzere milli bir tarih ve kültür bilinci yaratmış bu da 1814'te kurulan gizli ve ihtilalci Filiki Eterya'nın geniş çapta taraftar toplamasını kolaylaştırarak 1821 isyanına da zemin hazırlamıştır.

Rumların Osmanlı Devleti içindeki imtiyazlı ve neredeyse özel konumları, Akdeniz'deki ticari faaliyetleri, hem doğu hem de batı Avrupa ile kurduğu ilişkiler, nihayet Filiki Eteryanın yaygın çalışmaları Rumları kendi aralarında Osmanlıya karşı isyana yönelik düşünce ve eylem potansiyelini geliştirirken Avrupalılar da "Yunan Meselesi" ile yakından ilgilenir olmuşlardı. Aslında yeni çağın başlarına kadar hissedilmeyen ve bir sorunda teşkil etmeyen "Yunan varlığı" o dönemde meydana çıkan Hümanizm ve Rönesans hareketleri ile beraber "dert" edilmeye başlanmış, eski Yunanlıların Avrupa medeniyetine eşitlik ettiği görüşünün zamanla yaygınlaşması , Avrupalı aydınların eski Yunan kültürü ile daha çok ilgilenmelerine yol açmıştır. Bu ilgi 19. yüzyılla birlikte doruğa ulaşp Yunan dostluğu diye bilinen Filhelenizme ve Yunan hayranlığına dönüşerek özel bir anlam kazanacaktı. Avrupa'da yaratılan bu atmosfer, ülkelerin siyasilerinin de Osmanlıların kendi çıkarlarına ters düşmeyecek tarzda yerine göre parçalamak veya mevcut toprak bütünlüğünü desteklemek şeklinde süre gelmiş olan politikalarını yeniden gözden geçirmeye itiyordu (Karal,Osmanlı Tarihi,Cilt V.,Ankara,1947).

İşte böyle bir ortamda bir taraftan Filiki Eyerya'nın faaliyetleri diğer taraftan Avrupalı aydınların ve büyük devletlerin güttükleri politikalar Rum hareketini bir işaret bekler duruma getirmişti. Bu işarete dışardan değil Osmanlı sınırlarının içinden geldi. 1788 den beri Yanya valiliğinde buluna Tepedelenli Ali Paşa ile Sultan II. Mahmut'un arası, içinde Rum parmağının da bulunduğu İstanbul Fener Patrikhanesi ve Saray arasında çevrilen entrikalar

sebebiyle açılır ve isyan eder. 1820 –1822 arasında sürececek olan isyan Rumların işine yarayacak ve Osmanlı yönetiminin bulunduğu kaçınılmaz müdahale ise Tepedelenli Ali Paşanın bölgede sağlamış olduğu sıkı idareyi ortadan kaldıracak böylece yöredeki Rum çeteleri ilk tedhiş hareketlerine girişeceklerdi. Bu da Yunan isyanı olarak tarihe geçen olayın ilk kıvılcımını oluşturacaktı.

Filiki Eteryan ilk tasarısı Bulgarların ve Miloş Obreneviç önderliğindeki Sırpların da desteğini alarak harekete geçmekti. İstanbul’da da isyan çıkarılacak ve Osmanlı donanması ele geçirilecekti. 1820 Kasımında İstanbul ve Mora’da eş zamanlı bir ayaklanma planlanıyordu. Ancak 1820 yazında II. Mahmut artık gücünü kırmaya karar verdiği Tepedelenli Ali Paşa üzerine asker yollayınca Osmanlı askeri kuvvetlerinin başka bir mesele ile uğraştığı sırada ayaklanma başlatmak Yunan ulusçularının işine geldi. Boğdan ve Eflakta İpsilantis topladığı kuvvetle harekete geçti. Yoksul köylüler ayaklanmayı hiç sevmedikleri Fenerli beylerin topraklarına el koymak hevesi ile desteklediler.

Boğdan’daki bu başarısız ayaklanmanın hemen ardından Mora’da Petras şehri Merkez olmak üzere çok daha ciddi sonuçlar doğuracak olan yeni bir isyan başlatıldı. Mora da ki şartlar etnik bakımdan Eflak Boğdan’a göre daha uygundu. Böylece 6 Nisan 1821 günü Petras patriği Germanos’un önderliğinde Karlavrita’da başlayan ayaklanma kısa zamanda Rumeli’ye ve adalara sıçradı. Bu ayaklanmanın başında da İpsilantis’in kardeşlerinden Dhimitrios İpsilantis geçti ve 1821 Haziranda ayaklanmanın yönetimini ele aldı (Armaoğlu, Siyasi Tarih, Ankara, 1973).

Çarpışmalar devam ederken Yunanlılar 22 Ocak 1822 de Epidauros yakınlarında bir ortamda toplanıp bir “bağımsızlık beyannamesi” ve daha sonrada “Epidauros ana yasası” olarak anılan anayasayı kabul ve ilan ettiler. Büyük devletlerin siyasileri bir süre bu gelişmelere seyirci kaldılarsa da İngiliz hariciyesindeki değişiklik, o zamana kadar gelenekleşmiş olan İngiliz doğu politikasına; bir o kadar da Avrupa’nın bölge siyasetine köklü ayılabilecek yeni boyutlar kazandıracaktı. İngiltere’nin Yunan meselesine uzaktan bakması demek, Rusya’nın Yunanistan üzerinde nüfuz sahibi olması ve Doğu Akdeniz’e rahatça çıkması demektir. Bu durum da İngiltere’nin Yunanlılara destek çıkması daha aktif olması gerekiyordu. Bu nedenle Londra daha önce tanımadığı asi Yunan çetelerine 1823 Mart’ında muharip taraf olarak tanıdı. Bu hareket Fransa ve Rusya tarafından da tasvip edildi. Bunun

sonucunda Bab-ı Ali ile büyük devletlerin arası açıldı ve büyük devletler İstanbul'daki elçilerini çektiler (Kurat, Türkiye ve Rusya, Ankara, 1970).

Osmanlı kuvvetleri ise ayaklanmalarla uğraşmakta ancak kesin sonuç alınamamaktaydı. Kesilen münasebetlere rağmen İngiltere ve Fransa Türklerle yeniden çatışmaya girmek niyetinde değilken, Rusya 1828 Nisanında Osmanlı devletine harp ilan etti. 1826'da Yeniçeri Ocağına ilga ederek zaten askeri bakımdan yetersiz olan Osmanlı devleti ile Ruslar arasında ki savaş Rusya'nın üstünlüğü ile sonuçlandı. Mütareke istemek zorunda kalan Osmanlı devleti ile Edirne'yi işgal etmiş olan Rusya arasında 2-14 Eylül 1829 tarihleri arasında barış görüşmeleri yapıldı ve Edirne antlaşması imzalandı.

Osmanlı Devletinin 1774 Küçük Kaynarca antlaşmasından sonra imzaladığı en ağır antlaşmalardan biri olan Edirne Antlaşması'nın maddelerinde Osmanlı Devleti'nin Yunanistan probleminin çözümü hakkında İngiltere ve Rusya arasında 4 Nisan 1826 tarihli Petersburg protokolünü tanıdığını belirtmekteydi ki, bu da dünyada milli nitelikte ilk Yunan devletinin kurulması ve Osmanlı devletinin toprak kaybını hızlandıran bir başlangıç demektir. Ayrıca Osmanlı imparatorluğundan ayrılıp da üzerinde milli bir devletin olduğu ilk toprak parçası Yunanistan olmaktadır.

Edirne antlaşmasından beş ay sonra, 3 Şubat 1830 tarihinde İngiltere, Fransa ve Rusya arasında imzalanan yeni bir Londra protokolü ile bağımsız Yunanistan Krallığı'nın kurulduğu ilan edildi.

2.2.1. Milli Mücadele Dönemi

Osmanlı Devleti Almanya'nın müttefiki olarak Birinci Dünya Savaşı'na girince, Yunanistan Başbakanı Venizelos, Megali İdea rüyasının gerçeğe dönüştürülmesi için önemli bir fırsat yakaladığını sanarak Kral I. Konstantin'i savaşa girmeye ikna etmeye çalıştı ise de Kral bu riski göze almak istemedi. Oysa Yunan Başbakanı, başta Lloyd George olmak üzere İngiliz yetkililerle savaş ertesinde parçalanacak olan Osmanlı Devleti'nden pay kapmanın pazarlığını başlatmıştı..

İngiltere ve Fransa, 1915 yılı başından itibaren Yunanistan'ı kendi yanlarında savaşa sokmak için girişimlerde bulundular. Yunanistan'ın savaşa girmesinin ödülü ise Batı Anadolu'nun kendisine bırakılması olacaktı. Venizelos bu durumdan yararlanarak savaşa girmek istemiş, fakat kral ile Yunan genelkurmayı buna karşı çıkmışlardı.

Osmanlı Devleti'nin 30 Ekim 1918 tarihinde imzalamak zorunda kaldığı Mondros Mütarekesi'ni takip eden günlerde Rumlar, başta İstanbul olmak üzere Ege, Rumeli ve Doğu Karadeniz'deki yerleşim bölgelerinde taşkınlıklar yaparak Türkleri taciz etmekteydiler. Bu hareketler de doğrudan doğruya Venizelos'dan talimat alan "Mavri Mira" (Kara Baht) adındaki Anadolu Rumlarının kurduğu bir cemiyet tarafından yönetiliyordu. Anadolu'nun Yunan kuvvetlerince işgal edileceğine dâir söylentilerin yayılması da bu tecavüz ve aşırılıkların yoğunlaşmasına, Türk halkının giderek daha fazla ezilmesine sebep oluyordu (Tansel, Mondros'tan Mudanya'ya kadar, Cilt I, Ankara, 1977).

Bu arada, Fener Patrikhânesi'nin güttüğü Megali İdeacı politika İstanbul Rumları tarafından büyük destek görmekteydi. 13 Kasım 1918'de aralarında Yunanlıların ünlü zırlısı Averoff'un da bulunduğu bir İtilâf devletleri filosunun İstanbul'a gelmesi Rumları çılgına çevirmiş, İstanbullu Ermenilerin de katıldıkları büyük taşkınlıklar bütün şehirde ve adalarda sabahlara kadar sürmüştü.

Bütün bu olayların devam ettiği sırada Barış Konferansı, hazırlanacak barış şartlarını görüşmek ve tespit etmek üzere 12 Ocak 1919'da Paris'te çalışmalarına başladı. Birinci Dünya Savaşı'nın galiplerince başlatılan ve 1919 ile 1920 yıllarını da içine alarak Londra ve San Remo'da sürdürülüp Sevr'de noktalanacak olan barış görüşmelerinde, özellikle Osmanlı Devleti'nin geleceği, daha doğrusu, nasıl paylaşılacağı konusu ağırlık noktasını oluşturmuştur. Nitekim 14 Mayıs 1919 günü yapılan görüşmelerde Anadolu'nun İngiliz, Fransız, İtalyan ve Yunan devletlerince ne şekilde bölüneceğine dâir plan son şeklini almıştı.

Elefterios Venizelos'un devamlı gayretleri ve diğer büyük devletlerin desteklemesi sonucunda İzmir'e Yunan askeri çıkarılması 15 Mayıs 1919 tarihinde uygulamaya konuldu. Yunan istilâ gücü, Amerikan, İngiliz, Fransız ve Yunan savaş gemilerinin koruyuculuğunda İzmir'e çıktı. Venizelos'un deyişiyle bu harekât, Yunan ordusuna tarihi boyunca ilk kez emanet edilmiş "şerefli bir görev"di. Yunan askerleri, Türk halkına karşı birçok taşkın davranışlarda bulundular ve İtilaf Yüksek Konseyi'nin yönergelerine aykırı olarak, tüm Aydın

lini istilaya başladılar. Bu istila, Osmanlı Devleti için çok ağır şartlar ihtivâ eden Mondros Mütarekesi'ne bile aykırıydı; çünkü istiladan önce İzmir bölgesinde bu harekete bahane edilebilecek hiçbir kargaşalık çıkmamıştı.

Yunanlıların İzmir'de giriştiği kırım harekâtı tüyler ürperticiydi. İşgalin ilk 48 saatinde İzmir ve banliyölerinde 2.000'den fazla Türk katledilmiştir. Vahşice işlenen tüm bu cinayetler, İzmir rıhtımında demirleyen yabancı devletler savaş gemilerinin subay ve erlerinin gözü önünde meydana gelmiştir (Taçalan, Ege'de Kurtuluş Savaşı Başlarken, İstanbul, 1970).

Yunanlıların zulüm ve baskılarından dolayı yerlerini terk etmiş olan Türkler geriye dönmek imkânından mahrum bırakılmışlardı. Buna ilave olarak Aydın vilayetindeki Rum nüfusunu çoğaltmak maksadıyla buraya çok miktarda Rum göç ettirilmişti.

Yunan istilasına karşı gösterilen tepki çok büyük olmuş Türk milleti bu olaydan duyduğu rahatsızlığı uzak köylerde yapılan küçük toplantılardan, İstanbul'da 23 Mayıs 1919'daki 200.000'den fazla kişinin katıldığı büyük Sultanahmet mitingine kadar çeşitli biçimlerde açığa vurmuştu. İzmir'in İtilaf Devletleri tarafından Yunanlılara işgal ettirilmesi Türk milletinin yüreğinde çok derin yara açmış, fakat o nispetle de mücadele azmini kamçılamıştır. Bundan sonra gelişecek olaylarda görülen hırs ve azim, özellikle Yunan nüfusuna karşı oluşan tepkinin tabîî bir sonucu olmuştur. Paris'teki Barış Konferansı'nın öngördüğü bu işgal, yeni savaş tohumlarının da ekilip filizlenmesine yol açmıştır.

İzmir'e çıkan Yunan birliklerinin ileri harekâtı, Küçük ve Büyük Menderes vadilerine yayılmış, Bayındır, Manisa, Aydın, Turgutlu, Tire ve Ödemiş'e kadar genişlemişti. Batı Anadolu'da başlayıp iç kesimlere yayılma eğilimi gösteren Avrupa emperyalizmi destekli Yunan işgali bölgede "Kuvva-yı Millîye ve Redd-i İlhâk" teşkilâtlarının kurulması ve tepkilerin eyleme dönüştürülmesi yönünde birtakım oluşumları ortaya çıkarmıştır.

İstanbul Hükümeti'nin otoritesinin gözle görülür şekilde zayıflamasına karşılık Anadolu'daki Millî Hareketin giderek büyümesi karşısında İtilaf Devletleri, barış antlaşmasının fazla geciktirilmeden hazırlanması gerektiğini, aksi takdirde uygulanmasının ve kabul ettirilmesinin zorlaşacağını görmekteydiler. Paris Barış Konferansı'nın genel oturumu 21 Ocak 1920'de sona erdiğinde, İngilizlerin ısrarı üzerine Türkiye meselelerinin Londra'da görüşülmesi kararlaştırıldı.

Sevr Antlaşması taslağı onay için İstanbul Hükümeti'ne sunulduğunda, batılilar, böyle bir antlaşmaya karşı direnmeye kararlı olan Mustafa Kemalci güçler ortadan kaldırılmadan bu antlaşmanın uygulanamayacağı gerçeğini nihayet anlamışlardı.

Bu arada Yunanlılar, Balıkesir, Alaşehir ve Nazilli'yi de ele geçirmişlerdi. Aynı şekilde 20 Temmuz da Trakya'dan da bir saldırı başlatan Yunanlılar Tekirdağ ve Edirne'yi işgal ederek 26 Temmuz da bölgede kontrolü ele aldılar. Böylece 9 Ağustos'a kadar devam eden Yunan işgali, müttefiklerin arzu ettiği şekilde gerçekleşmişti.

10 Ağustos 1920 tarihinde Sevr Barış Antlaşması, İtilaf Devletleri ile İstanbul Hükümeti arasında imzalandı. Sevr Antlaşması bir bakıma, Avrupalı büyük devletlerin XIX. yüzyıldan beri milletlerarası bir problem haline getirdikleri "Şark Meselesi"nin çözüme kavuşturulması anlamına geliyordu. Kesin hatları Birinci Dünya Savaşı'nda belirlenmiş olan ve Osmanlı Devleti'nin yıkılıp "Türk'ün Avrupa'dan atılarak geldiği yere gönderilmesi"ni öngören gizli-açık tertipler böylece gerçekleşecekti. Ne var ki zaman ve olayların gelişimi, meselenin çözümlenmediğini, en azından böyle çözümlenemeyeceğini ortaya koyacak, son sözü Türk milleti söyleyecekti (Hatipoğlu, Türk-Yunan İlişkilerinin 101 yılı, Ankara, 1988).

2.3. Megalo İdea

2.3.1. Kuruluş Gerekçesi ve Amacı

Kelime olarak "Büyük Fikir (Ülkü)" anlamına gelen Megalo İdea, Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u alarak, Bizans İmparatorluğuna son verdiği günden beri yürürlükte olan bir ülküdür.

Bizans İmparatorluğunu bir Helen İmparatorluğu olarak kabul eden Yunan milliyetçileri, "Megalo İdea" adını verdikleri büyük ülküleri ile eskiden Bizans'a ait olan tüm toprakları yeniden elde ederek, "Konstantinopolis" diye adlandırdıkları İstanbul başkent olmak üzere, büyük Helen İmparatorluğunu yeniden kurmaya hayal etmektedirler.

Bu ülkü çerçevesinde; önce Yunanistan'ın bağımsızlığı elde edilecek, ardından Ege adaları, Batı Anadolu, Karadeniz bölgesi, Rodos, Girit, Bozcaada, Kıbrıs, Epir, Makedonya,

Batı ve Doğu Trakya ele geçirilecek ve nihayet İstanbul, Helen İmparatorluğunun başkenti olacaktır.

Megalo İdea ülküsünü besleyen, yayan esas örgütlü güç, Osmanlı Devleti içinde çok geniş imtiyazlar elde eden Ortodoks kilisesiydi.

Kilisenin kuşaktan kuşağa aktardığı bu ülkü ile yoğrulan Yunan aydınları, Osmanlı imparatorluğunu parçalamak isteyen İngiltere, Rusya ve Fransa tarafından verilen destekle, zaman içinde etkili bir hareket yaratmayı başarmışlardır.

Bu ülkü doğrultusunda en fazla çalışan ve ilk Megalo İdea haritasını yayınlayan kişi, Yunan tarihinin ünlü şairi ve ulusal kahramanı Rigas Ferreros'tur (1757-1798). Ferreros, 1791 yılında Bükreş'te bulunduğu sırada ilk haritayı çizmiş ve daha sonra 1796 yılında bu haritayı Viyana'da bastırarak Yunanca konuşulan tüm topraklarda dağıttırıştır (Türk Yunan İlişkileri ve Etniki Eterya, Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Başkanlığı Yayını, Ankara,1988).

Bu haritada; Balkanların büyük bölümü, Anadolu'nun yarıdan fazlası, Ege adaları ile Girit, Rodos, Kıbrıs, Trakya ve İstanbul Yunan toprakları olarak gösterilmiştir.

1982 yılında hazırlanmış yukarıdaki harita ile Ferreros'un haritası arasındaki benzerlik dikkat çekicidir.

Ferreros, bu haritadaki hedeflere ulaşmak için bir ihtilal programı ve bir de anayasa hazırlamış ve bunları da 1797 yılında yayınlamıştır.

Buna göre; Osmanlı topraklarını ve eskiden Yunanca konuşulan tüm yerleri kapsayacak olan bu devletin adı "Helen Cumhuriyeti" olacaktı. Anayasasının 53. Maddesine göre de; resmi dili yine Yunanca olacaktı.

Yunan milliyetçilerinin Megalo İdea ülküsü ile, bu fikri destekleyen İngiltere, Rusya ve Fransa'nın Balkanlar, Ege, Akdeniz ve Anadolu'daki yayılma hedefi çakışyordu. Bu nedenle Megalo İdea'yı desteklemek, kendi yayılmacı emelleri açısından çıkarlarına geliyordu. Bu destek hem imparatorluğu yıpratıyor, hem de Osmanlı devleti üzerinde bir baskı oluşturunuyordu. Bundan da öte, kendi denetimlerinde olacak yayılmacı bir Yunanistan'ı kendi sömürgeci emelleri için kullanabileceklerdi.

2.3.2. Modern Megalo İdea

Yunanistan'ın Türkiye'ye yönelik politikalarını sadece Türkiye'nin artan önemine karşı alınan bir çeşit önlem olarak görmek ve açıklamak yetersizdir. Politikaların temel nedenlerinden biri bu olmakla beraber, belki daha da önemlisi Yunanistan'ın 19. yüzyıldan beri takip ettiği yayılmacı emperyalist politikalar. Adına ister "Pan Helenizm" ister "Megalo İdea (büyük ideal, büyük düşünce)" densin, 1821'den başlayarak Yunanistan şu veya bu şekilde bu düşünceyi gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bugün de bundan vazgeçmiş değildir.

Yunanistan devlet adamları ve Yunan-Rum basını, son yıllarda Megalo İdea'ya yeni bir yorum getirmişlerdir. Bu yorumun içerisinde; başta Güney Kıbrıs Rum kesimi olmak üzere, Türkiye'yi çevreleyen üçüncü ülkelerle yapılan "savunma ve askeri işbirliği" anlaşmaları, Balkanlarda Sırp ve Rusya ile oluşturulan "Ortodoks İttifakı", Pontus meselesini canlı tutma gayretleri ve bölücü terör örgütü PKK'ya verilen destek konuları girmektedir.

Öte yandan, Türkiye etrafındaki üçüncü ülkelerle askeri ve ekonomik işbirliği 1990'dan itibaren hem Yunanistan, hem de Rum yönetiminin öncelikli olarak ele aldığı bir konu olmuştur. 30 Haziran 1990'da işbirliği protokolü imzalamak için Suriye'ye giden Rum Yönetimi Lideri Vasiliu'nun görevini değerlendiren Simerini Gazetesi, "Türk yayılmacılığının direkt tehdidi karşısında bulunan ve Türkiye tarafından ezilen halklar(?) arasında, ortak bir cephe kurulması gereğinden" söz etmiş ve "Kıbrıs, Yunanistan, Bulgaristan, Suriye ile Ermeniler ve Kürtlerin Turancılığa karşı birleşmeleri zamanının geldiğini" öne sürmüştür.

Yunanistan'ın Türkiye'ye yönelik politika ve stratejileri, çok yönlü olarak oluşturulmaktadır. Yunanistan, özellikle Türkiye'yi zayıflatmayı ve Türkiye'nin etrafındaki ülkelerle iyi ilişkiler geliştirerek, Türkiye'yi adeta "kuşatmayı" hedeflemektedir.

3. ANADOLU'DA YUNAN MEZALİMİ

İleri sürdüğü iddialar ile Avrupa devletlerini yanına alan Yunanistan, Osmanlı Devleti içindeki Rumları teşkilatlandırmış ve Anadolu'da ciddi bir iskan siyaseti takip etmiştir. Yunan işgal siyaseti Türk halkının imhası ve göçe zorlanması olmuş ve bu eylemler belli bir plan çerçevesinde sistemli olarak yürütülmüştür.

Paris Konferansı'nda, Türkler tarafından girişilecek katliamlar sonunda Hristiyan halkın tamamen yok edilmesi ile karşı karşıya bulunulması bahanesiyle 12 Mayıs 1919 tarihindeki toplantısında İzmir'in Yunanistan tarafından işgali için karar alınmıştır (Baytok, İngiliz Kaynaklarında Türk Kurtuluş Savaşı, Ankara, 1970, s.26.).

Harbiye Nezareti'nin General Milne'ye gönderdiği 22 Aralık 1919 tarihli yazıda, İzmir'de zeybek kıyafetleriyle bir çok Rum'un, bazı Türk köylerine taarruzla cinayet ve mezalim yaptıklarının haber alındığını, amacın, Türklerin bir kısmının imhasının teminiyle, mes'uliyeti Türklere yüklemek olduğu belirtilmiştir (ATASE Arş. Kl.31 Ds.(62-A), 120 F.44).

Beynelmilnel Mezalim Tahkik Heyeti refakatine memur Erkan-ı Harp Kaymakamı (Kurmaya Yarbay) Kadri Bey, Harbiye Nezareti'ne gönderdiği raporunda, Tahkik Heyeti Delegesi Bunoust'un Yunanlıların vaziyetlerini kurtarmak amacıyla her fırsatta Aydın ve Bergama'da Kuva-yı Milliye tarafından Yunanlılara karşı mezalim yapıldığını söylediklerini, özellikle belirttiğini ifade etmektedir (ATASE Arş. Kl.118 Ds.81-423, F.71).

Yunanistan Avrupa kamuoyunda yerleşmiş olan "Türkler zulmedicidir; barbardır." imajından azami derecede istifade etmiştir.

Askerlikten kaçmış olan Rumlar ve Yunanistan ve adalardan pek çok Yunanlı, kendilerine arazi ve çiftlik verileceği vaadiyle Anadolu'ya nakledilmeye başlanmıştır. Sahipli arazilerinden zorla göç ettirilen Türklerin evlerine ve çiftliklerine bu Rumlar yerleştirilmeye çalışılmıştır (Orhonlu, "Yunan İşgalinin Meydana Getirdiği Göç ve Yunanlıların Yaptıkları Tehcirin Sonuçları Hakkında Bazı Düşünceler", BELLETEN, C.XXXVII, Ekim 1973, s.148).

Anadolu'da Yunanlılar tarafından yapılan mezalimin tamamının tespiti mümkün olmadığı gibi tespit edilebilenler de ciltler tutar. Muhtelif makamlar ve şahıslar tarafından hazırlanan raporlarda, zikredilen olayların Yunanlılarca yapılan zulümlerin ancak bir kısmı olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, Yunan işgali altında bulunan bölgelerdeki halkın, mezalim sebebiyle başka yerlere göç etmiş olmaları, insan, mal ve mülk zararlarının tespitini güçleştirmiştir.

Bu işlenen suçlar, Ege Bölgesi, Marmara Bölgesi ile Orta Anadolu ve İç Ege Bölgesi ayrımında kendi içinde katliam ve öldürme olayları; gasp, yaralama ve işkence; ırza geçme olarak tasnif edilecektir.

3.1. Katliam ve Öldürme

3.1.1. Ege Bölgesi

Yunan çıkartma kafilesi saat 07.30'da İzmir önlerine gelmiş ve Yunan işgal tümenine ait birlikler saat 08.40'da Kordon boyundan karaya ayak basmışlardır. Yunanlıların İzmir'e çıkması, Orta Anadolu topraklarına kadar ilerlemelerine, binlerce masum Türk halkının ölmesine, maddi ve manevi çöküntü ve kayıplara, nihayet 3 yıl sürecek olan zor ve çetin bir İstiklal Savaşının çıkmasına neden olmuştur.

İzmir'in işgali sırasında, Yunan erleri ve subayları Kışla ile hükümet arasındaki bahçede mevzi alarak Kışlanın kapı ve pencerelerine şiddetli bir ateş açmış ve bu ateş, hiçbir karşılık gelmediği halde yarım saatten fazla devam ettirilmiştir. Yunan askerleri, olay yerinde bulunan ve kaçamayan halk üzerine de ateş açmışlardır. Olay yerinde bulunanlardan pek çoğu öldürülmüş ve yaralanmıştır. Bu esnada korkudan Ziraat Bankası merdivenlerine sığınan, kadın ve çocuklar burada feci bir şekilde öldürülmüşlerdir. Umum Jandarma Kumandanı Miralay Ali Kemal Sırrı Bey raporunda, "Banka merdivenlerinden sel gibi kan aktı." demektedir (ATASE Arş. Kl.14 Ds. 72-55F.78/1-14;Kl.85 Ds.103-316F.22-10).

Yunan Evzon Bölüğü, Kışla önüne ulaştığı sırada bir silah atıldı. Atılan silah ile bayrağı taşıyan Yunan askeri yere serilmiş, Yunan askerleri panik içinde kaçmaya başlamışlardır. Kısa bir süre sonra toparlanan Yunan askerleri Kışla'ya ateş açmışlardır. İlk

ında, Kışla'nın nizamiye kapısında nöbet bekleyen ve görevlerinden ayrılmamaları emrini almış erlerden bir kaç şehit olmuştur.

Kışla bitişiğindeki Giritli Sait Ağa'nın, Bahri Efendi'nin kahvelerinde ve Askeri Kırathane'de bulunan Türklerin çoğu kaçamayarak öldürülmüş, bir kısmı da yaralanmıştır. Kırathane'nin üst katındaki Askeri Otel'de kalmakta olan Fehmi Bey ile bir subay, yerli Rumlar ve Yunan askerleri tarafından öldürülmüşlerdir (Taçalan, Ege'de Kurtuluş Savaşı Başlarken, İstanbul, 1970, s.249).

57. Fırka Kumandanı Mehmet Şefik Bey, 23 Mayıs 1919 tarihinde Harbiye Nezareti'ne gönderdiği, 17. KOR.'ya mensup Matbuat Sansür Müdürü Faik ve Mülazım-ı Evvel Zekai Beylerin ifadelerini muhtevi şifresinde, İzmir Kışlası'nda ümera, zabitan ve eradın öldürüldüğünü, yaralandığını ve akla gelmeyen hakaretler yapıldığını belirtmektedir. Kışladaki subaylar ve askerlerin bir kısmı katile halinde Patris Vapuru'na, bir kısmı da Averof Zırhlısı'na sevk edildiler. Yunan askerlerinin süngü tehdidi altında Rıhtım Caddesi istikametine sevk olunan katile, "Zito Venizelos" diye bağırmaya zorlanmıştır. Katileye güzergahta yolun iki tarafına toplanmış olan Yunan askerleri ile silahlı Rumlar tarafından ateş edilmiştir. Yerli Rum ahali de subay ve askerler üzerine hakaretlerle saldırmışlardır. Bu esnada yerli Rum ahali ve Yunan askerleri tarafından atılan kurşunlarla subay ve askerlerin bir çoğu şehit olmuş, bir çoğu da yaralanmıştır (ATASE. Arş. Kl. 14 Ds. 72-55 F.78-11; Kl. 85 Ds. 103-316 F.22/1-5).

Kışladan alınan erkan, ümera ve zabitan, bu yürüyüş sırasında Erkan-ı Harbiye 1. Şubeden Kısım-i Salis Mümeyyizi Nadir, Levazım 1. Kısımdan Kısım-i Salis Mümeyyizi Ahmet Hamdi, Alay Katibi Fethi, Levazım 2. Kısım Amiri Kolağası Hüseyin Necati, Kolordu Sertabibi Kaymakam (Yarbay) Mehmet Şükrü, Ecza-yı Tıbbiye Müdürü Kıdemli Yüzbaşı Ahmet, İnşaat Bölümünden Mülazım-ı Sani Faik, 4. Kolordu Ahz-ı askerinden Kıdemli Yüzbaşı Nazmi Bey şehit olmuştur. Bunlardan başka Gümrük Veznedarı Nazım Efendi, Tüccar Bakırcızade Hafız Sabri Efendi ile 30'dan fazla subay şehit edilmiştir. Ayrıca hüviyetleri tespit edilemeyen bir çok ölü ve yaralı vardır (Orhonlu, a.g.m., s.148).

Yunan birlikleri tarafından toplanan efrat ile birlikte, muhtelif mahallerden toplanan '00'den fazla Türk ahaliden, Yunan Mümessili'nin bulunduğu Leon Torpidosu'ndan açılan ateş sonucu 21 subay yaralanmış, pek çok kişi de ölmüştür.

Yunanlılar, Askeri Otel'de bulunan Fehmi Bey ile bir Türk subayını süngüleyerek şehit etmişlerdir. Kolordu Başhekimî Şükrü, Kolağası Necati Beyler de aynı şekilde şehit edilmişlerdir.

Yunanlılar tarafından Askeri Kırathane de basılarak, burada bulunan beş Türk şehit edilmiş ve Kırathane yağmalanmıştır (ATASE Arş. Kl. 81 Ds. 139-299 F.3.).

Evzonların Hükümet Konağına doğru yürüdükleri sırada emniyet ve asayiş vazifesi ile görevli Polis Komiseri Sabri Bey, karşılarından gelmekte olan Evzonlar tarafından sebepsiz ateş edilerek öldürülmüş, arkadan gelen Evzonlar da ölünün kafasını dipçikleyerek parçalamışlardır (Okurer, Kuruluştan Kurtuluşa, 1970, s.174).

Kolağası Necati Efendi çok feci ve acımasızca şehit edilmiş ve Necati Efendi'nin tesadüfen yanında bulunan 8-10 yaşlarındaki oğlu şehit babasının üzerine kapanıp ağlarken, kudurmuş Evzon askerlerinin süngüleriyle babasının üzerinde şehit edilmiştir.

İzmirin içinde ve dolaylarında o gün Rumlar tarafından تنها mahallelerde ele geçirilen polis ve jandarmalar katledilmiş, on beş gün sonraya kadar denizden pek çok ceset çıkarılmış ve bunlar arasında boğazlarından birbirlerine zincirlerle bağlı üç polis neferinin cesedi hükümet önündeki kıyı kesiminde görülmüştür. Denizden çıkarılan cesetler arasında tayyare subayı Teğmen Siyami Naci Efendi'nin de cesedi bulunuyordu. Olay anında sokakta bulunan halk, kurşun veya süngü ile şehit edilmiş veya yaralanmış, subaylar toplu halde Kordon'dan götürülürken balkon ve pencerelerden yerli Rum ve Yunanlılar tarafından ateş edilerek yaralanmış veya şehit edilmişlerdi (ATASE Arş. 1/1, Kl.14, Ds.55, F.58).

Hukuk-i Beşer Gazetesi sahibi Tahsin Recep Bey Kordon üzerinde parça parça edilmek suretiyle şehit edilmiştir. İsim ve kimlikleri saptanamayan daha bir çok Müslüman Türk'ün bu durumda olduğu bildirilmektedir.

İzmir Jandarma Komutanlığı'nın Jandarma Genel Komutanlığı'na vermiş olduğu ikinci rapora göre, feci şekilde şehit edilen Müslüman Türklerin adedi yakın köylerindeki değışkenirse birkaç günde 2000'i aşmıştır. Şehitlerin kimlikleri ve miktarı tam olarak saptanamamıştır. 15 Mayıs akşamına kadar 57 subay öldürülmüştür.

Kemeraltı'na gelindiğinde bir Rum'un elindeki çuval çekmeye yarayan demir kancayı kolordu veznedarı Salih Ahmet Efendi'nin açık başına bütün kuvvetiyle vurması sonucu Salih Ahmet Efendi hemen orada şehit olmuştur.

29 Mayıs tarihini taşıyan 11 nci Tümen Askerlik Kalemi Reisi tarafından Hariciye Nezareti'ne verilmiş olan raporda; Subay ve ailelerine yapılan saldırılar pek iğrenç ve korkunçtur. Yaşlı bir subayla okul formalı bir çocuğun rıhtımda parçalanarak öldürölmesi olayını gören bir İtalyan amiralinin teessüründen bayıldığı görölmüştür (ATASE Arş. Kl.14, Ds.55. F.55. F.60).

İzmir'in işgali esnasında Sanat Okulu talebesi İhsan, Ziraat Bankası önünde Evzonlar tarafından boğularak öldürölmüştür. Sütçü Ahmet Ağa, Cedit Mahallesinde öldürölmüştür. Urla Polis Komiseri Hüseyin Efendi de Ziraat Bankası önünde öldürölmüştür. Polis memurlarından Refik, Halil ve emekli polis memurlarından Ahmet Efendiler bıçaklanarak öldürölmüşlerdir.

Köylü gazetesinden iki mürettip öldürölmüştür. 16 Mayıs'ta Burunabat'ta Sadık ve Hüseyin adlı şahıslar öldürölmüşler ve kuyuya atılmışlardır. Sağır Hasan ile Kavas Ahmet İskona Marianti adında bir Rum tarafından vurularak öldürölmüştür. Tilkilik mahallesi'nde Maliye Tahsildarı Nuri Bey, Köylü matbaası önünde süngülenerek öldürölmüştür. Palamut'ta Debbağ Ali, hüviyetleri tespit edilemeyen beş asker ile Hacı Mehmet Ağa ve Ali adlarında iki işçi yerli Rumlar tarafından öldürölmüşlerdir. Giritli Emin ile oğlu Muharrem ipe boğularak bir kuyuya atılmışlardır. Ayrıca hüviyetleri tespit edilemeyen 14 kişinin cesedi bulunmuştur. Yunan askerleri, Karşıyaka Vapur İskelesi'nde tesadüf ettikleri bir binbaşının çizmesini vermemesinden dolayı öldürüp denize atmışlardır. 16 Mayıs akşamı Kordonboyu'nda bazı cesetler sahile vurmuştur. İşgalin ilk günü Yunan askerleriyle Rum çetelerinden bazı gruplar limandaki yelkenlilerde ve sandallarda bulunan bazı Türk balıkçıları ile gemicilerini yakalayıp zincire bağlamış ve denize atmışlardır. Sahile vuran cesetlerin bunlara ait olduğu

ulaşılmıştır. Aralarında sandalcı Tatar Hüseyin de bulunmaktadır (Yalazan, Türkiye’de Yunan Vahşet ve Soykırım Girişimi, C.I, 1994).

Milletlerarası Tahkik Komisyonu’nun Paris Barış Konferansı’na 7 Ekim 1919’da sunduğu rapora göre:

Yunan: Asker, 2 ölü ve 6 yaralı; sivil, 20 ölü, 20 boğulma olayı.

Türkler: Asker 300-400 arasında zayıat (yaralı ve ölü).

Ayrıca çeşitli köylerde de bazı Türkler öldürülmüştür.

Bir kayda göre işgal günü 10 subay ve 131 asker şehit, 29 subay ve 329 asker kayıptır. Başka bir zayıat çizelgesine göre, ümera ve zabitanın 14 kişi şehit, 3 kişinin de hayatı meçhuldür. Halktan 95 kişi şehit, 359 kişinin de hayatı meçhuldür.

İngiliz basınında Yunanlıların yaptıkları kötülükler yayınlanmağa başlayınca Venizelos, meseleyi incelemek üzere Albay Mazarakis’i İzmir’e göndermiştir. Mazarakis’in verdiği rapora göre, ilk günde öldürülenlerin sayısı 100 kadardır. Bunlardan 15-20’si Yunanlılar tarafından elleri bağlanarak rıhtımda sürüklenen Türklerdir. (Tansel, Atatürk ve Kurtuluş Savaşı, 1965, s.16).

Amerikalı Miralay House, işgal günü ve ertesi günü öldürülen Türklerin sayısını 800 olarak belirtmiştir. M.L. Smith, ilk gün Türklerin 300-400, Yunanlıların ve Rumların 100 kadar ölü ve yaralı verdiklerini kaydetmektedir (Smith, Anadolu Üzerindeki Göz, 1978, s.40-41).

Yunan işgali sadece şehir istihkamlarına inhisar etmemiş, işgalin içerilere doğru ilerlemesi bir çok vukuatla olmuştur. Yunan işgali birkaç gün içinde Seydiköy’e kadar yayılmıştır. Cumaovası’nda Yunan işgalinden cesaret alan Rumlar çeteler halinde Türk halkına saldırmaya başlamışlardır. Bu cüret Kuşadası’na da sirayet etmiştir (ATASE Arş. Kl.14 Ds. 72-55 F.32, 2-1).

Yunan askerleri 25 Haziran 1919 günü İzmir’den Aydın’a gitmekte olan trende bulunan bazı subayları ve sivilleri öldürmüşlerdir (ATASE Arş. Kl. 402 Ds. (13-7) 7 F.31).

Yunanlılar tarafından, savaş esiri olarak İzmir'e getirilmekte olan Türklerin öldürüldükleri, 18 Kasım 1919 tarihinde Harbiye Nezareti tarafından General Milne'e bildirilmiştir (ATASE Arş. Kl.89 Ds. 129-326 F.11-2).

Değirmendere Nahiyesi'nin Gümüldür Köyü'nde Gökçe Ömer ile Afife'nin evine 20 Temmuz 1919 günü Seferihisarlı Piyanot, sivil Yunan askerleriyle girerek, Ömer'in eşi Zeynep ile Afife'yi öldürmüşlerdir.

Temmuz 1919'da Cumaovası'nda Çobanoğlu arazisi müstehciri Hayri Bey'in evinden Yunanlılar tarafından götürülen iki Türk'ün cesetleri Şeytandamları civarında bulunmuştur.

Rıza Ağa adlı bir şahsın oturmakta olduğu evi Rumlar tarafından sarılarak, mevcut yiyeceği de dahil olmak üzere yağma edilmiştir. Ertesi günü o civara gelen Yunan piyade askerlerinin varlığından cesaret alarak, dışarı çıktığı bir sırada Yunan askerleri ve Rumlar tarafından açılan ateş sonucu öldürülmüştür (ATASE Arş. Kl.89 Ds. 129-326 F.28-1).

26 Aralık 1919 günü Manisa'dan İzmir'e gelmekte olan Hasan ile Nusrettin adlı şahıslar, burun, kulak ve bazı azaları kesilmek suretiyle öldürülmüşlerdir (ATASE Arş. Kl.105 Ds.191-377 F.6).

12 Nisan 1922'de Manyatlı Yenago isminde bir Yunan askeri, bir kadının kıymetli eşyasını çalmakta iken, kadının üzerine gelmesi üzerine kadını kurşunla öldürmüştür (ATASE Kütüphanesi, İstiklal 152, s.5).

Yunanlılar, Selçuk'ta bulunan kargir binalarla bütün evleri kasıtlı ve planlı bir şekilde yakmışlar ve tahrip etmişlerdir. Selçuk ve çevresinden toplanan 20-30 kadar Türk bir eve kapatılarak türlü işkencelerle öldürölüp evle birlikte yakılmışlardır.

Yunanlılar Karaağaçlı Köyü'nün üçte ikisini yakmışlar ve iki kişiyi öldürmüşlerdir. Hızır Köyü'nde çok sayıda Türk'ü bir camiye doldurup, diri diri yakmışlardır. Erikli Köyü dışında çok sayıda Türk'ü ellerini, burunları, kulaklarını keserek, başlarını taşla ezerek öldürmüşler ve çukurlara atmışlardır. Nahiye Müdürü Hayrettin Bey, bir çukurda 250 cesedin bulunduğunu ifade etmiştir. Şerifoğlu Ahmet Ağa, 65 kadar kişiyi bir eve toplayarak öldürmeye başladıklarını, kendisinin bacadan güçlölkle çıkıp kurtulduğunu söylemiştir.

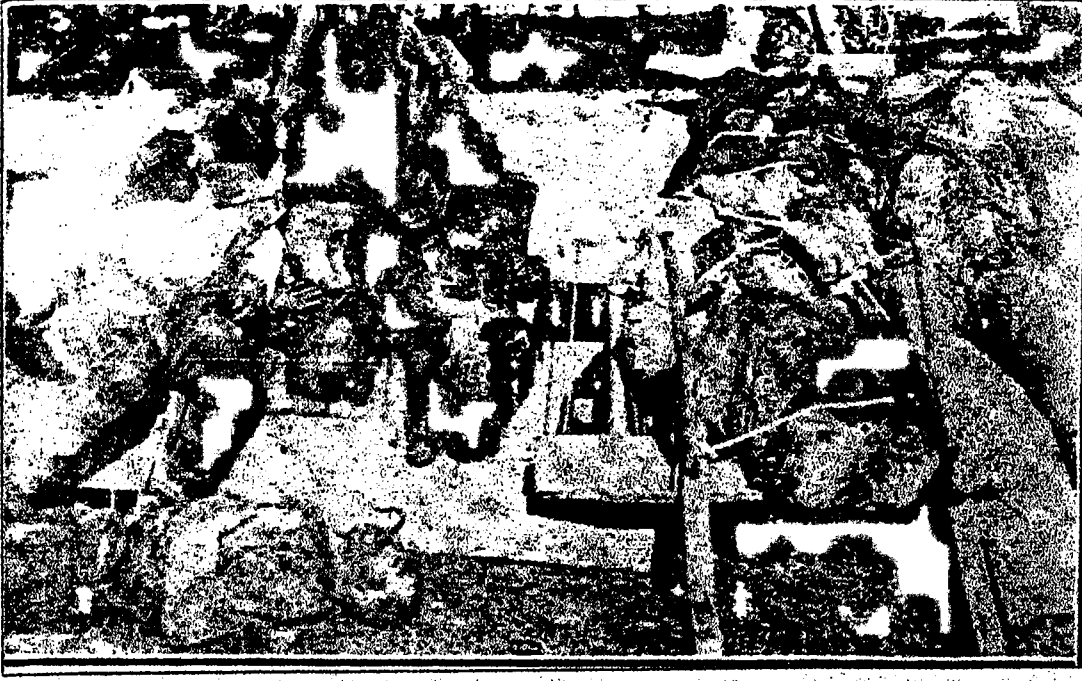
Yunanlılar, Molla Osmanoglu Huseyin'in gözü önünde 24 kişiyi öldürmüşlerdir. Diğer bir yerde, 9 kişi öldürülmüştür. Ayrıca 90 yaşlarında bir ihtiyarı da süngüleyerek öldürmüşlerdir.

Bergama bağları arasında iki Türk kadını ile bir erkek öldürülmüştür. Ayrıca parça parça edilmiş bir ceset bulunmuştur (ATASE Arş. Kl.81 Ds.139-299 F.9-4).

Yunanlılar, Karcı Mehmetoglu Hulusi'yi İşgal Kumandanlığı'na götürmüşler, işgalin üçüncü günü başı gövdesinden ayrılmış ve gözleri kasaturayla oyulmuş olarak cesedi bulunmuştur.

Resim 1: Yunan Askerleri Tarafından Şehit Edilen Müslüman Türkler

Resim 2: Pusuya Düşürölüp Şehit Edilen Türk Köylüleri

Bergama'nın ikinci işgalinde Yunan askerleri, kaçamayıp evlerinde kalmış olan Zaferoğlu Veli, Kestellili Mehmet, Usta oğlu İbrahim, Musluoğlu Hayrettin, Nalıncı Molla İsta, Kozoğlu Mustafa, Hacı İlyas Mahallesi'nden Alioğlu İbrahim, Molla Hüseyinin eşi Ayşe e Asmacı Mahallesi'nden Katırcı Mehmet'i, Emir Sultan Camii İmamı Hafız Mehmet Efendi'yi öldürmüşlerdir. Yeni Camii Hatibi Halit Efendi'nin annesi ile diğer ihtiyar bir adına ateş etmişler, ihtiyar kadın ölmüştür.

Yunanlılar Bergama'nın Hacı İlyas Mahallesi'nden Derinceli Ali Mollaoğlu İbrahim'i vinde, Manisalı Hafız Hoca'yı Fransız Heyeti'ne Yunan mezalimi hakkında şikayette ulunduğu için Kulaksız Camii'nde öldürmüşlerdir.

Yunanlılar Bergama'nın Doğancı Mahallesi'nden Eminoğlu'nu , Sindelli Köyü'nden evik Alioğlu Hüseyin ve Ahmet Çavuşoğlu Süleyman'ın gözlerini oyarak tırnaklarını şktükten sonra öldürmüşlerdir., Molla Hüseyinzade Süleyman Ağa'yı Hükümet Konağı nünde kurşuna dizmişlerdir.

Yunan askerleri, Bergama'nın Cumalı Köyü'nden Emine'yi ve Emin isiminde bir ihtiyar köylüyü bacaklarını ayırmak, karnını yarmak ve kafasını ezmek suretiyle vahşice ldürmüşlerdir. Oraya gelen İngiliz subayı olaya şahittir. Yine aynı köyde 80 yaşında bir

ihthiyar kadın, süngü ve kurşunla parçalanmış, İsmail adlı bir şahıs diri diri yakılmış, bir çok Türk de öldürülmüştür.

Doğancı Köyü'nden İdris Efendi ile iki kişiyi iki gün hapsedtikten sonra el ve ayaklarını kesmek, gözlerini çıkarmak suretiyle öldürmüşlerdir. Aynı köyden Hacı Mehmet Ali'yi öldürmüşlerdir.

Yunan askerleri, Ayazment'te eşraftan Çobanzade Mehmet, damadı Talat ve Mehmet Ağaları öldürmüşlerdir.

Bergama Jandarma Kumandanlığı'nın 25 Haziran 1919 tarihli raporuna göre : Yunanlılar, 3'ü kadın olmak üzere, 2 Türk'ü öldürmüşlerdir. Ayrıca 2 kadını yakmışlar, 2 köy halkını katletmişlerdir.

Yunanlılar, Ağustos 1919'da Bergama'nın Kozak Nahiyesine gelen bir İngiliz Heyeti'ni tahkikatı sırasında heyete, Yunan mezalimi ve Yunanlılardan memnun olmadıkları yolunda ifade veren şahıslardan Molla Mustafa'yı heyetin gitmesini müteakip süngüleyerek öldürmüşlerdir. Yunanlılar, Fransız subaylarından oluşan Tahkik Heyeti'nin, Soma'dan Bergama'ya arabasıyla götüren arabacı Mehmet Pehlivan'ı Bergama'dan dönerken öldürmüşlerdir (ATASE Arş. Kl.81 Ds.139-299 F:9/1-3; Kl.89 Ds.129-326 F.21; Kl.320 Ds. 10-7 F.45).

20 Temmuz 1919 günü İzmir'deki Yunan ordusunun et müteahhidi İzmirli Cafer oğlu Mustafa, Balatçık köyüne gelerek sığır almak istemiş ise de Yunan subay ve erleri bu kişinin üzerinde bulunan beş yüz lira kadar parasına tamah ederek, öldürüp cesedini yok etmişlerdir.

6 Ağustos 1919 günü Kuşadası orman memurlarından Hüseyin Efendi ormanları denetlerken kaybolmuş, ancak bir ay sonra zavallı korucunun kanlı elbisesi parça parça olarak bulunmuştur.

7 Ağustos 1919 günü Akburgaz köyünden Kurukayısıoğlu Hasan, tarlasında Rum çeteleri tarafından katledilmiştir.

Çükürköylü Ahmet Ağa'nın çiftliğinde bekçi Sadık'ın 18 kişiden oluşan ailesi kuyuya atılmak suretiyle öldürülmüştür.

Yunanlılar tarafından Menemen ovasında 150 Müslüman teker teker şehit edilmiştir. Menemende Hisarlık ve Dirilik çiftlikleriyle, Kozluca köyünde kadın ve erkekler öldürülmüştür. Yunanlıların Menemen'e 15 dakika mesafede bulunan Değermendağı tepesine yerleştirdikleri makineli tüfeklerle şehir iki buçuk saat ateşe tutularak on beş kişi daha öldürülmüştür.

Manisa'da 3500 kişi ateşte yakılarak, 855 kişi kurşuna dizilmek suretiyle öldürülmüştür. Alaşehir tamamen abluka edildikten sonra 4 Eylül sabahı çeşitli noktalarından tutuşturulmuş ve evlerden dışarı çıkmak isteyen halk, makineli tüfek ve mavzer kurşunlarıyla öldürülmüşlerdir. Monavak (Konaklar) İstasyonu civarında yanmış 30 insan cesedi görülmüştür.

Yunanlılar Salihli'de 72 kişiyi diri diri ateşte yakmışlardır.

Gördes kasabası ile civar köylerde kadın ve erkek 23 kişi şehit edilmiştir.

Yunan kuvvetlerinin Bergama'ya girmelerini mütekip Tepealtı köyüne gönderdikleri beş süvari ve 20 piyade ile köyün imam ve muhtarını öldürmüşlerdir. Muhtar Mehmet Emin Efendi de ırzına geçilmek istenen bir kadını kurtarmak istediği için Yunanlılar tarafından öldürülmüştür. Aynı gün Bergama'da Selimiye kahvesi önünde oturmakta olan Mehmet oğlu Hulusi işgal kıtası komutanlığına götürülmüş ve işgalin üçüncü günü taburun karargahında başı gövdesinden ayrılmış ve gözleri kasatura ile oyulmuş olduğu halde bulunmuştur.

Bergama'nın Doğancı köyünde 65 yaşında Hacı Ahmet Ali Ağa'yı, Demirci Hüseyin Usta'nın çocukları Abdurrahim ve Ahmet'i Korucu Mehmet'in oğlu Ramazan'ın gözlerini oyup bağırsaklarını çıkardıktan sonra parçalamışlardır.

Dikili'de 10 kişi işkence ile katledilmiştir.

Yunan'ın daveti ve bir şey yapılamayacağına dair olan taahhütleri üzerine göç etmekten vazgeçip köylerine dönen Bergama'nın Ayaz köyünden Demirci Süleyman Usta'nın

oğlu Osman, Paşa Mustafa, Hacı Hüseyin oğlu Mustafa, Zağmanas köyünden Adalı Süleyman ve Çerkes Musa adındaki şahıslar, Yunanlılar tarafından parça parça edilerek öldürülmüştür.

Bergama'nın Paşa köyünden cami mütevellisi 70 yaşındaki İbrahim ile 75 yaşındaki ağır işitebilen Halil Efendi, Kara Hakkı, aynı yaşlarda olan Veli Ağa namındaki adamlar Paşa köyünde parça parça edilerek öldürülmüşlerdir.

Beyli köyünde köy muhtarı Yamak oğlu Emin'i kurşunla öldürmüşlerdir.

Bergama'nın Doğaca köyü eşraf ve halkından Bergama'ya Yunanlılar tarafından getirtilen 55-65 yaşlarındaki İdris Efendi, Hacı Karcı ve Hacı Mehmet Ali adındaki adamlar suçsuz ve sebepsiz iki gün tevkiften sonra, tevkifhanede el ve ayakları kesilmek, gözleri çıkartılmak suretiyle öldürülmüşlerdir.

İşgali ikinci günü Kınık halkından bir şahsın oğlu ile 25 yaşındaki eşi ve evlatları 9 yaşında İbrahim Sazlık denilen yerde tarlalarında çalışırken 4 Yunan askeri tarafından süngü ile öldürülmüştür. Yine Kınık Aşağı Mahallesinden Kara Zeybek oğlu Hüseyin, eşi ve kızı ile beraber Kuruçay mevkiinde tarlalarından gelirken yolda Yunan askerleri tarafından tutuklanarak orman içinde süngülenerek öldürülmüştür. Keza Kınık'ın Aşağı Mahallesinden Karamankuzuları mevkiinde oturan 55 yaşındaki Vesile Nine tarlasında çapa yapmaktayken Yunanlılar tarafından süngülenerek öldürülmüştür.

Sependel köyünden Süleyman, Ahmet Çavuş oğlu Süleyman, Hüseyin, Kara İbrahim, Koca Mahmut, Mahmut oğlu Hüseyin bir çok işkenceden sonra öldürülmüştür.

Yunanlılar Bergama'nın Gazi Hayrettin mahallesinden Abdulkadir Efendi ve eşini, oğlunu, kızını ve damadını feci surette öldürmüşlerdir.

Poyracık'ta, Zekeriye, İbrahim, Çerkez Hasan, İsmail, Kahveci Topal, Balıkçı Yusuf, aileleri ve kızları ile beraber öldürülmüştür.

Bergama'nın Bababekir mahallesinden bir şahıs, oğlu ve kızının ırzına tecavüz edenlere mani olmaya gayret ettiğinden, türlü fecaatle kolları sopalarla kırılmak suretiyle katledilmiştir. Yerli Hıristiyanlardan Molla Mehmet'in oğlunu sekiz arkadaşı ile beraber

Dikili'de Doğancı köyünden Hacı Mehmet Ali'yi kumandan çağırıyor diye vesika vererek yolda öldürmüşlerdir. Bergama'dan Dilsiz oğlu Hacı Ahmet'i eşiyle beraber evinde Hafız Ragıp'ın annesi Gülsüm'ü de eşiyle beraber keserek öldürmüşlerdir (Türk İstiklal Harbi Batı Cephesi, C.II, Ks.1, Gn.Kur.Basımevi, s.168).

Bergama'da 20 Haziran'da Dinsiz oğlu Hacı Ahmet'i eşi ile birlikte evinde öldürmüşlerdir. Mahkeme başkatibi Mehmet Efendi'nin eşi ve oğlu, Hafız Ragıp Efendi, eşi ve annesi Gülsüm, Belediye Reisi'nin evinde, namusları, ırzları, ismetleri kirletildikten sonra parçalanmış ve oldukları yerde gömülmüş olarak bulunmuştur.

Kırklar köyü muhtarı İbrahim Ağa komutan çağırıyor diye yolda katledilmiştir.

Bergama'nın Hacı Fakih mahallesinden Hüseyin oğlu Hacı Osman Efendi ailesi ile birlikte öldürülmüştür.

Yunanlıların zulmünden şikayet ettiği için Bergama'nın Atmaca mahallesinden Kocapabuç Mustafa Efendi, Veli Efendi iki gözü oyulmak suretiyle öldürülmüştür.

Firuzlar köyü halkını, gizlediğiniz silahlarınızı çıkartın diyerek ayaklarından ağaca asarak dayak atıp işkence ettikten sonra kurşuna dizmek suretiyle öldürmüşlerdir.

Kestel ve Börekler köyünden 3 kişi ağaca bağlanarak kurşuna dizilmişlerdir.

Kurfalı köyünden Hasan Çavuş, Halil ve Mustafa Çavuşlar, Salih oğlu Ali öldürülmüştür.

Yunan askeri zor kullanarak kaçırdıkları birkaç müslüman kadını oynatmaya ve içki içmeye zorladıkları bir anda köylülerin müdahalesi üzerine Yunanlılardan üç asker öldürülmüş ve olay Yunan askeri müfrezesi de köyü kamilen yakmıştır. Bir kısım halk da kurşun ve süngü ile şehit edilmiştir (ATASE Arş. K1.681 Ds.120. F.19-4,19-8).

Demirci'de Çatalok köyünde 17 Müslüman genci katletmişlerdir.

Gördes'te bir hafta evvel eşraftan Sofizade Bekir Bey ve üç arkadaşı Yunan askerleri tarafından feci bir surette şehit edilmiştir.

Yunan askerleri Kasım 1920 senesinden beri Uşak cephesinde yapmış olduğu taarruz esnasında esir ettiği Türk erlerinden 6'sını süngü ile şehit etmiş ve adedi, kimliği tespit edilemeyen bir subayla dört neferi de yakarak cesetlerini yol üzerinde bırakmışlardır.

Böke'ler köyünden Molla Hüseyinzade Süleyman Ağa, hükümet konağı önünde kurşuna dizilmek suretiyle öldürmüşlerdir.

Tahsildar Halil Efendi'nin oğlu Mehmet Emin Efendi'yi Kozaklı bucağından kılavuz olarak beraberlerinde getirmişler ve daha sonrada katletmişlerdir.

Armağanlar köyünden Nebi oğlu Mustafa ve Tahtacı köyünden Hacı Hafız'ın vermiş oldukları ifadelere de şu bilgiler alınmıştır :

"Eşraftan Alaiyeli (Alanya) Hüseyin Efendi, Yunanlılar tarafından katledilmiştir. Asker emeklisi yaşlı bir binbaşı evinde öldürülmüş ve cesedi bir hafta kadar evinde kalmış, sonra İngiliz memurlarının gelmesini haber alan Yunan komutanı cesedi defnettirmiştir."

Bergama'nın Somalılar mahallesinden Yaylalarlı Ali Efendi boğazından kesilirken eşi ve diğer bir kadın imdadına yetişirler ise de her ikisi de öldürülür ve Ali Efendi'yi de öldü diye bırakıp giderler.

Doğancı mahallesinden öğretmen İlyas Hoca eşi yaşlı kadın, evindeki eşyaları yağma edildiği sırada katledilmiştir.

Firuzlar köyü muhtar yardımcısı Şükrü Efendi, Doğancı köyüne kayınpederinin evine giderken yolda rastladığı Yunan süvari müfrezesi tarafından katledilmiştir.

Aşar çarşı katibi Hakkı Efendi'nin de başı kesilerek öldürülmüştür.

Divanı Harp azasından emekli Mustafa Efendi evinde feci bir şekilde; Helvacı Arap Seyit Ali de ağzı kesilmek suretiyle katledilmişlerdir. (ATASE Arş. Kl.89 Ds.326 F.6)

Düşman Burhani'ye ye kadar hat güzergahındaki tek mil köylerindeki halkın bir kısmını engizisyon mezalimini temsilen işkencelerle öldürmüştür.

Yunanlıların Söke'de yapmış oldukları katillerde o anda ismi tespit edilebilen 8 kişi şehit, 5 kişi de bıçakla kesilerek şehit edilmiştir. Ayrıca Söke civarında Giritli Rıdvan, Aydınlı Mehmet, Garip İsmail Koca Hasan'a ait ve ismi bilinmeyen daha 17 ceset bulunmuştur.

Şehitler köyü unvanını alabilecek olan zavallı Ağaçlar köyünden 57 erkek, kadın ve çocuğun çeşitli yerlerde ve çeşitli şekillerde öldürdüklerini ve bir çocuğun kuyuya atıldığını, o köyden canını kurtarıp iltica eden üç köylü yemin ederek anlatmışlardır. Yalnız Üzümlü köyünden küçük çocuklar da dahil olmak üzere genç kız, kadın ve erkek olmak üzere 26 kişi şehit edilmiştir.

Savcalı Çerkes İlyas Efendi boğazından kesilmek suretiyle öldürülmüştür. Cemal ve Ragıp adında iki kişi ile eski icra memuru Ali Efendi'nin iki oğlunun, yine orman memuru Arif Bey'le Arzuhalci Mehmet Efendi'nin cesetleri yanmış cesetler arasında teşhis edilmiştir. Akbaldır köprüsü denilen tren yolu köprüsünün altında bacakları ayrılarak şehit edilmiş altı yaşlarında ve elbisesinden kız olduğu anlaşılan bir masun görülmüştür (ATASE Arş. Kl.1652 Ds.316 F.1).*

Sultanhisar eşrafından Süleyman Bey'in damadı İsmet Efendi süngülerle parçalanmıştır. Sultanhisar halkından Abdurrahim, Halil İbrahim oğlu Nuri, Aşçıların Ali Sultanhisar çarşısında koyun boğazlanır gibi kesilmiş ve Yürük Kılıbaş Mustafa'da odunla dövülerek öldürülmüştür.

Kuyucak kasabasında Yunanlılar, 21 kişiyi diri diri yakmış, 11 kişi de kayıp durumdadır. Bundan başka iki kuyu da insan cesetleriyle doludur.

Kuyucak'ta Kostanlopi adında bir Yunan yüzbaşısı, maiyetinde bulunan Urlalı çavuş Furdiyanı adındaki bir cani ile 7 kişiyi bir yere toplayarak kendilerinden önemli miktarda para istemiş ve daha sonra zavallıları dilim dilim keserek şehit etmişlerdir.

Germencik'te biçarelerden 207'si düşman çekilirken Yunanlılar tarafından katledilmiştir. Aydın yöresinde bu ilçe düşmanın en ağır şekilde vahşetine maruz kalmış, şkenenin en korkunç olanı tatbik edilmiştir. Yunanlılar 63 kişiyi bir eve toplayarak hepsini süngüden geçirdikten sonra cesetlerini bir kuyuya atmışlardır.

Balatçık'ta düşman çekilirken de köy halkından 150 kadar Türk'ü şehit etmekle son cinayet görevini de yerine getirmişlerdir.

Teke Köyü'nde 20 kişi şehit edilmiştir. Naipli Köyü'nden 4 şehit verilmiştir. Karaağaçlı köyü'nde iki kişi şehit edilmiştir. Erbeyli'de düşman köy halkından 52'sini topuzla başlarını vurmak ve usturayla kesmek suretiyle öldürmüştür. Atça köyünde Yunanlılar kaçışlar anında kısa sürede 46 kişiyi öldürmüşlerdir. Şehitler enkaz aralarından ve kuyulardan çıkartılmışlardır.

Sultanhisar'da 4 kişi şehit edilmiştir. Yunanlılar işgal anından son günlerine kadar toplam 52 kişiyi öldürmüşlerdir.

Yunanlılar, Karatepe'de çekilmeden 1 yıl evvel köy halkından 200 kişiyi ev ve camide topladıktan sonra ev ve camii ateşe vererek hepsini diri diri yakmışlardır. Uzunbere köyünde beraberlerinde götürdükleri 20 kişiden 10'unu şehit etmişler.

Umurlu'da işgalden son güne kadar 157 kişi öldürülmüş olup bunlardan 37'si son günlerde şehit edilmiştir (ATASE Arş. Kl.1654 Ds.329 F.32).

Buldan köyünde silah arama veya başka bir bahaneyle sorgulanan veya evi aranan birçok Türk halkını diri diri toprağa gömmek, özel aletlerle dayak atıp işkence etmek, tırnakları sökülerek ayaklarının altına çivi çakmak gibi vahşet ve işkence edilerek feci şekilde şehit etmişlerdir.

Buldan'ın Ağabinek köyüne silah arama maksadıyla giden 30 kişilik bir Yunan müfrezesinin komutanı olan bir subay, köyün ileri gelenlerinden Mustafa Efendiyi zorla meydana toplatılan halkın gözü önünde bıçakla boğazından kesmek ve vücudunu delik deşik etmek suretiyle şehit etmiştir.

Bahadır köyünden Keşkek oğlu Ahmet çavuş burun ve kulaklar kesilmek ve gözleri oyulmak suretiyle şehit edilmiştir.

Ömür köyde bir Yunan takip müfrezesi civar köylerden topladığı 24 kişiyi bir ahırda toplayarak ahır ateş vermiş ve zavallıları ahırla beraber diri diri yakmışlardır.

Yapılan bu zulüm ve facialar işgal süresince devam etmiş ve düşmanın Buldan'dan çekilişinde gerek kasaba içinde, gerekse yollarda isimleri bilinen 200 kadın, erkek ve çocuk tamamen şehit edilmiştir. Bu zavallılardan bir kısmının fotoğrafları alınmıştır. Saray ilçesinde 200 kişi öldürülmüştür.

Torbalı da Çaybaşından 8, Ahmetliden 6, Kuşçudan 4 kişi Yunanlılar tarafından katledilmiştir. Bu bölgede düşman bir hangara 23 kişiyi sokarak, hangarı ateşe vermişlerdir. Hüseyin oğlu Yusuf ve kardeşi ile Urfa'lı kasap Hüseyin ile, Urla ile Seferihisar arasında paralarına tamahen 5-6 Yunan askeri tarafından öldürülmüşlerdir (ATASE Arş. Kl.1633, Ds.239 F.4-89.4-102).

Ödemiş ilçesinin Mezarbaşı Mahallesi'nden Şükrü adında bir kişinin bekâr kızı hiçbir kabahati olmadığı halde Yunanlılar tarafından öldürmüşlerdir. Yine aynı bölgede deveci Bekir hiçbir suçu olmadığı halde feci bir şekilde katledilmiştir. Başka bir olay da, aynı semtte Ali adında bir kişiyi öldürmek üzere önce kuyuya atmışlar. Orada ölmediğini gören Yunan askerleri Ali'yi kuyudan çıkardıktan sonra süngü ve işkence etmek suretiyle öldürmüşlerdir. Seki köyü halkından ve eşraftan Mustafa Bey'le, Hasan adında bir kişi de aynı şekilde öldürülmüşlerdir (ATASE Arş. Kl.1652 Ds.316 F.7-50).

Selçuk kasabasında Yunanlılar, kasabadan 27 kişiden bir kısmını gaz döküp yakarak, bir kısmını da süngü ve kurşunla öldürmek suretiyle şehit etmişlerdir.

Mayıs ayının 14 ve 16 ncı günleri Tire civarında bulunan köylerin halkının tamamı Yunanlılar tarafından hunharca öldürülmüşlerdir.

Bergama'nın Yunanlılar tarafından işgalinde Kınık ilçesinde Hacı Hüseyin adında bir şahsın kızı ve yine Kınık'tan iki kıza, Zekeriya, Rumeli muhaciri Hüsnü ve Soma'nın bir

mahallesinde Hasan'ın eşleri hiçbir suçları yokken öldürülmüşlerdir (ATASE Arş. K1.1652 Ds.316 F.7-51,52).

Nif (Kemal Paşa) ve yöresinde 27 kişi şehit edilmiştir. Kemal Paşa'da isimleri kaynak elgede bulunan 20 kişi katledilmiştir. Kemikli köyünden bir tek insan sağ bırakılmamıştır.

İzmir'e yakın Karaburun'da işgalin son günlerinde Müslüman mahallelerinde her gece birer ikişer kişi katledilmiştir.

Yunanlılar Bayındır ilçesinin Elifli köyünde Bilal adındaki şahsı hiçbir sebep olmadığı halde evinden alarak köyün kahvesi önünde bıçakla kesmek suretiyle katletmişlerdir.

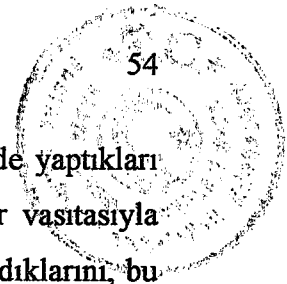
Foça ilçesinde de Yunan mütecavizleri üç yüz kişiyi önlerine katıp mitralyözle arayarak bunlardan birçoklarını öldürdükleri verilen rapordan öğrenilmiştir.

Menemen Kaymakamı Kemal Bey ve kaymakamlıkta görevli memurların çoğu öldürülmüşlerdir. Cenazelerin defnedilmesine kimse cesaret edememiştir.

Yunanlılar, 7 Haziran 1919 tarihinde Menemen'de Türk halkından 200 kişiyi öldürmüşlerdir (ATASE Arş. K1.95 Ds.115-341 F.17-18).

Harbiye Nazırı Şevket Turgut Paşa'nın 21 Haziran 1919 tarihli Sadaret'e sunduğu raporunda, Menemen'de Türk halkına katliam yapıldığı, mahalli memurların tamamen öldürüldüğü 14. KOR. Kumandanlığı'ndan alınan bilgiye atfen ifade edilmiştir (Buytulluoğlu, 'Milli Mücadele Başlıyor', 967) Menemen ahalisi adına Düvel-i İtilafiyeye İzmir mümessillerine verilen muhtırada Menemen katliamının mürettep bir plan dahilinde yapıldığı, Kaymakam ile askerlerin katledildiği belirtilmektedir.

14. KOR. Kumandanı Miriliva Yusuf İzzet Paşa'nın 19 Haziran 1919 tarihli şifresinde, Menemen'de 17 Haziran 1919 gününden beri müslüman halka katliam yapıldığı ve mahalli memurların tamamen öldürülmüş oldukları ve bu katliamın Bergama ve Reşadiye'den ric'at eden Yunan askerleri tarafından yapıldığının haber alındığı belirtilmektedir (ATASE Arş. K1.85 Ds.103-316 F.29). İstasyon civarında oturan Topal Mehmet Ağa'nın 18 yaşlarındaki oğlu, eşi ve kızı öldürülmüşlerdir. Belediye Reisi Süleyman Efendi, Vali İzzet Bey

refakatinde, İngiliz ve İtalyan görevlilerinin de bulunduğu heyet ile Menemen'de yaptıkları tahkikat sırasında (10 Haziran 1919), bu heyete verdiği ifadede; Yerli Rumlar vasıtasıyla tedarik edilmiş olan 20 kadar araba ile öldürülenlerin cesetlerini şehir dışına taşıdıklarını, bu olaya Fransız subaylarının şahit olduklarını, iki gün mütemadiyen defin işiyle uğraştıklarını söylemiştir (ATASE Arş. Kl.72 Ds.242-273 F.4).

Menemen'de çeşitli yerlerde çukurlardan Türk cesetleri çıkarılmış, bazı yerlerde de cesetlerin yakılarak imha edildiği gözlenmiştir. 57. Fırka Kumandanlığı'na gönderilen bir telgrafta, Menemen'de çocukların bile kılıçtan geçirildikleri ifade edilmiştir (ATASE Arş. Kl.401 Ds.(1-3)4 F.212).

Menemen'in istirdadından sonra buraya gelen Amerikan, Fransız ve İtalyan gazetelerinin muhabirlerine , Kaymakam Vekili, Topçu Kumandanı Zekeriya Bey, Müftü İbrahim Ethem Efendi, Belediye Başkanı Hüsnü ve eski Belediye Başkanı Süleyman Beyler, Menemen'de öldürülenlerden 137 kişinin kimliklerini verebileceklerini söylemişlerdir. Bir görgü şahidi, 2 Eylül 1922'de kaçan Yunanlıların Menemen'de iki günde 100'den fazla Türk'ü öldürdüklerini söylemişlerdir.

Yerli ve yabancı basın mensuplarının incelemelerinde, Menemen'de 150 Türk'ün öldürülmüş olduğu anlaşılmıştır.

Menemen katliamı üzerine tanzim edilen rapora göre; 929 kişi öldürülmüştür. Bunların 24'ü kadın, 46'sı çocuktur.

Urla'nın Güllübahçe ve Kuruçeşme civarındaki köyleri halkından bir kısmı da öldürülmüştür. Urla'da Katıcı Mehmet Ali, işgalden bir hafta sonra Yunan askerleri tarafından dövülmüş ve Rum hastahanesine nakledilmişse de vefat etmiştir. Urla'nın Kamalı Mahallesi'nde Muhacir Necip, Yunan askerleri tarafından öldürülmüştür.

Yunanlılar, Köycüklü Deli Hasanoğullarından Hüseyinoğlu Yusuf ve kardeşi ile Urlalı kasap Süslü Hasanoğlu Hüseyin'i Urla ile Sivrihisar arasında öldürmüşlerdir.

Anadolu Ajansı'nın bildirdiğine göre 3 Nisan 1922 tarihinde Urla'nın Efeler ve Bademli köyleri arasında kasap Hasan ile Kızıldağı'ndan Kerim Ağa'nın damadı ve kardeşi

lumlardan tarafından öldürülmüşlerdir. Urla Kazası Kaymakamlığı'nın 10 Ağustos 1919 tarihli yazısına göre: 10'u kadın ve kız olmak üzere 44 ölü vardır.

28 Nisan 1920 günü Tire'nin Büyük Kadife Köyü, bir Yunan müfrezesi tarafından talan edilerek, Muhtar Deli Mehmetoğlu Halil ve köy bekçisi Çobanoğlu Hüseyin başkanıyla toplayabildikleri on iki köylüyü cami avlusuna toplayarak, bomba ve mitralyöz desteğiyle hepsini öldürmüşlerdir. Giderken rast geldikleri Karaçocuklu Mehmet'in kafasını topukla parçalamışlardır (ATASE Arş. Kl.529 Ds.47-A-141 F.3-1).

Tire Kaymakamlığı'nın 26 Ağustos 1919 tarihli yazısına göre : 6'sı kadın olmak üzere 59 Türk öldürülmüştür. Ayrıca 4 Türk diri diri yakılmıştır.

Kuşadası Kaymakamlığı'nın 3 Eylül 1919 tarihli yazısına göre; 21'i kadın olmak üzere 157 ölü vardır. Ayrıca iki kişi yakılmıştır. 23 Haziran 1919'da Cuma Mahallesi Müezzini Mehmet Efendi ezan okurken, Yunan devriyesi tarafından silahla tehdit edilerek minareden indirilmiş ve süngülenerek öldürülmüştür. Ramazan Paşa Camii Müezzini de ezan okurken silahla vurularak öldürülmüştür (ATASE Arş. Kl.81 Ds.128-301 F.9/8-9).

Yunanlılar, Ödemiş civarında Kuva-yı Milliye tarafından istirda edilen köylerden kaçışları sırasında beraberlerinde götürdükleri çocuk ve kadınlardan mürekkep bir çok Türk'ü Kaymakçı Köyü'nde bir eve doldurarak, evi bombalamak suretiyle, hepsini feci bir surette öldürmüşlerdir (ATASE Arş. Kl.119 Ds.56-427 F.43-4).

Yunanlılar, Ödemiş'te 21 Kasım 1919 tarihinde yaptıkları taarruz esnasında, nüsademe ile alakası olmayan Ayasulug, Hassalık, Çaylı, Kaymakçı, Kebir, Uzundere ve Çerkes köylerini topa tutmuşlar, köylerden kaçamayanları öldürmüşlerdir.

Yunan askerleri Deveci Benli'nin develerinden birinin çanını alarak yük katırına almışlardır. Deveci'nin Yunan Kumandanına şikayeti üzerine çanı iade etmişler, ertesi günü çanı iade eden askerler Benli'yi takip etmişler, bahçede yakalayıp süngü ile öldürmüşler ve ilini kesmişlerdir.

Yeniceköy'den Hasan isimli bir genç Ödemiş'e giderken, Yunan askerleri 50 lirasını zorla aldıktan sonra kafasına bir kurşun sıkmışlardır.

Yunanlılar, Ödemiş bölgesinde Üzümlü, Hacı İlyas ve Nervan köylerine taarruz edip, bu köyleri yakmışlardır. Halkının bir kısmını süngüledikleri bir kısmının da kaçtığı, Salihî Cephesi Kuva-yı Milliye Harp Kumandanlığı'nın 6 Kasım 1919 tarihli yazısında ifade edilmektedir (ATASE Arş. Kl.88 Ds.232-323 F.1).

22 Haziran 1919'da Taşpazar Mahallesi'nden Lazoğlu, sebepsiz yere iki Yunan askeri tarafından kurşunla öldürülmüştür.

17 Temmuz 1919 tarihinde Birgi de mısır tarlasını sulamakta olan Azmanoğlu İsmail, yine tarlasında çalışmakta olan Apsıralıoğlu Şerif'i evinde oturmakta olan Ahmet Bey'i öldürmüşlerdir.

Sındırgı Belediye Reisi adına Arif Bey, 5 Mart 1920 tarihinde Harbiye Nezareti'ne çektiği telgrafta, Yunanlıların Ödemiş bölgesinde halkı göçe zorladıklarını, kaçamayanları öldürdüklerini ifade etmektedir.

Aydın büyük yangınında, Yunanlılar ateşe verilen evlerin kapılarına nöbetçiler koyarak ateşten kurtulmak için kendilerini sokağa atan biçareleri öldürmüşlerdir. Hatta, bazı evlerde 7-8 aile efradının hepsinin birden öldürülmüş olduğu pek çok vaka vardır. Bu hal, yangından evvel ve yangın esnasında şehrin her tarafında vuku bulmuştur.

Yunanlılar, Kırpoğlu Köyünü, köylüleri daha evvel pencerelerini taşlarla ördükleri evlere kapayarak ateşe vermişler, çoluk çocuk, kadın erkek bütün halkı bu suretle imha etmişlerdir. Yunanlıların kaçmaları üzerine bu köye gelen Kolordu Karargahı, tamamen yanmış ve içleri kömür olmuş insan cesetleriyle dolu bir manzara ile karşılaşmıştır. Simsiyah kesilmiş olan birçok kol ve bacak yığınlarının arasında bazı bilezikli kadın kolları ve pencerelerin demirlerine yapışmış birçok çocuk elleri görülmüştür (Karağuz, Anadolu'dan Koğduklarımız, 1965, s.109).

Yunanlılar, Erbeyli'de 53 Türk'ü, şehir dışında ellerini, burunlarını vs. azalarını kesmek suretiyle türlü işkencelerden sonra katletmişler; bir çukura gömmüşlerdir. Nahiye Müdürü bir çukurda 250 ceset bulduklarını ifade etmiştir.

Aydın eski Nüfus memuru ve Denizli Nüfus Memuru Süleyman Rüştü Bey, Aydın'ın işgali sırasında gördüğü mezalimi özetle şöyle anlatmaktadır: "Yunan işgalinde Aydın'da bulunuyordum. Meşrutiyet Mahallesi'nde oturmaktaydım. Gördüklerim şunlardır: Mahallemizdeki Polis Karakolu'na 20 Yunan askeri yerleşti. Yerli Rumlar Türkler aleyhinde sürekli olarak ihbarlarda bulunuyorlardı. Jandarma Taburu deposu yağma edilirken, orada bulunan Başçavuş Vehbi Efendi öldürüldü. Çıksuret Mahallesi'nde oturan Şer'iye Katibi Sadık Efendi, İmam Hafız Ali Efendi kapıları önünde öldürüldüler. Hızırbeyli, Aksekili, Erikli, Sözteke, Kuyupınar ve İkizdere köylerinden 40 Müslüman'ı elleri bağlı olarak götürdüklerini gördüm. Yolda öldürülmüş olduklarını işittim. Bunlar arasında Aydın'lı Uncu Şahin Ağa'nın iki oğlu da öldürülmüştür. Ben, Hükümet memurlarının tutuklanacaklarını işittiğimden ailemle birlikte Koçarlı'ya kaçtım. Kaçarken Zeherya'nın bahçesinde çalışan, kocası Çanakkale'de şehit Dudu kadının cesedini gördüm. Ayrıca istasyon civarında İzmir Otel odacısı Bilal Arslan, Komiser İbrahim ve Aydın eşrafından Necip Beylerin cesetlerini gördüm."

Denizli Muhacir Mahallesi'nde oturmakta olan Aydın Tahrirat Kalemî Başkatibi Seyfi Bey de Aydın'ın ilk işgalinde gördüklerini özetle şöyle anlatmaktadır: "İlk işgalde Aydın'da idim. Yunanlılar, dışarıda çeteler olduğunu bahane ederek katliama başladılar. Karacaahmet, Cuma, Ramazan ve Terziler mahallerinde işe başladılar. Evvela, mahallelerde yangın çıkardılar. Yangından kaçmak isteyen Müslümanları süngüleyerek öldürüyorlar, ateşe atıyorlardı. Böyle öldürülenlerden, istasyon civarında Kadıköylü Mehmet Ali Efendi, Terziler Mahallesi ile Akbaldır Mezarlığı'nda birbirine sarılmış Cemal ve Ragıp isimdeki, eski İcra memuru Ali Efendi'nin iki oğlunun cesetlerini, eski Orman memuru Arif Bey ile Arzuhalci Mehmet Efendi'nin cesetlerini, yanmış cesetler arasından tanıdım. Köprü altında, bacakları ayrılarak öldürülmüş altı yaşlarında bir kız çocuğu gördüm."

Aydın muhacirlerinden Musuluzade Ahmet Efendi ifadesinde "Aydın'ın ilk işgalinde, eşraftan İzzet Efendi, saatçi Ahmet Efendi ve altı Aydın'lı'nın getirildiğini daha sonra, trenle İzmir'e götürülüp tutuklandıklarını, trene binmeden evvel 18 yaşlarında iki genç postacıyla bir jandarmanın gözleri önünde şehit edildiklerini söylemiştir." Yunanlılar, geceleri evlerden, kumandan sizi istiyor diyerek bir çok Türk'ü götürüp öldürmüşlerdir (ATASE Arş. K1.89 Ds.129-326 F.16).

Müsademeden bir hafta evvel, Kemer Mahallesi'nden Memişoğlu Süleyman'ın karısı Emine ve kızı Emir Ayşe, Yunan askerleri tarafından süngülenerek öldürülmüşlerdir. Müsademeden iki gün evvel, Yunan askerleri tarafından evlerinden alınan Dr. Nuri Efendi Paşa Mahallesi'nden Kadayıfçı Süleyman, Cuma Mahallesi'nden Berber Alioğlu Emin ve Musulluzade Hacı Bey'in oğlu Şakir Efendi ile teşhis edilemeyen üç şahıs elleri bağlı olarak öldürülmüşlerdir. Aynı gün Yunan askerleri, Tobracı Mahallesi'nden kahveci Süleyman'ın hanesine zorla girerek, karısı ve kızını süngü ile öldürmüşlerdir. Müsademeden iki gün evvel, Tobracı Mahallesi'nden Börekçi Hüseyin'in oğlu kurşunla öldürülmüştür. Aynı gün Kutb-ı ala Mahallesi'nden Kazıcı İbrahim, Mehmet ve Osman, Yunan askerleri tarafından Rum Mahallesi'ne götürülüp, İbrahim'le bir arkadaşı öldürülmüştür. Kaynak Mahallesi'nden Deveci Arap Tahir süngülenerek öldürülmüştür.

27 Haziran 1919 günü Dükkanönü Mahallesi'nde, karakol önünden geçmekte olan Ulahoğlu Salih ve Çilingiroğlu Ali karakolda bulunan Yunan askerleri tarafından çevrilerek sebepsiz öldürülmüşler, cesetleri Rum Mahallesi'ne götürülmüştür. Aynı gün Paşa Mahallesi'nden Fethi Efendi ile birkaç kişi Yunan askerleri tarafından öldürülmüşlerdir (ATASE Arş. Kl.81 Ds.128-301 F.4-2).

Meşrutiyet ve Çıksuret mahalleleri Karakol komutanının 3 Temmuz 1919 tarihli tutanağında, Kemer Mahallesi Muhtarı Mehmet Ali Efendi'nin burnu ve kulakları kesildikten sonra öldürüldüğü ifade edilmiştir.

Müsademenin başladığı gün (28 Haziran 1919) Kozdibi Mahallesi'nden Mehmet Efendi, Yunan askerleri tarafından boğazından kesilerek öldürülmüştür.

Ramazan Paşa Mahallesi'nden Ambarlıoğlu Mehmet Efendi, Ramazan Paşa Camii'ne alınarak, süngü ile öldürülmüştür. İstanbul Oteli'nde misafir olarak kalan, Binbaşı Mesrur Bey'in oğlu Ali Bey, Yunan askerleri tarafından öldürülmüştür. Tahrirat Kalemî'nde çalışan İbrahim Efendi, yerli Rumlardan fotoğrafçı Kostî'nin teşvikiyle Yunan askerlerince öldürülmüştür.

Yunan askerleri, İcra memuru Cemal ve Ragıp Efendileri, zorla evlerinden alarak, Hacı Ahmet'in dükkanı önünde öldürmüşlerdir. Dinarlı kızı Fatma kurşunlanarak öldürülmüştür. Kadıköylüzade Mehmet Ali Efendi'nin evi yakılarak, kendisi ateşten kaçarken

kurşunlanarak öldürülmüştür. Mehmet Ali Efendi'nin komşularından dört kadın, evlerinin yanması üzerine kaçmağa çalışırken Yunan askerleri tarafından yakalanarak, diri diri yakılmışlardır. Hacı Abbas'ın damadı da ateşten kaçarken kurşunlanarak öldürülmüştür. Hamurcuoğlu Hüseyin Efendi hanesinde öldürülmüştür.

Aydın Merkez kumandanı, 3 Temmuz 1919 tarihinde 57. Fırka Kumandanlığı'na gönderdiği raporunda , 10 kadar Yunan askeri ile birkaç Rum'un evinin kapısını kırarak içeri girdiklerini üç kadın ile iki erkeği öldürdüklerini anlatmaktadır.

Çıksuret Mahallesi'nden Mustafa oğlu Hasan, dilekçesinde, eşi Emine'nin 29 Haziran 1919 Yunanlılar tarafından ateşle öldürüldüğünü belirtmiştir.

Kaynak Mahallesi'nden Osman Efendi'nin kızı Fatma, dilekçesinde 29 Haziran 1919 günü Yunanlıların cami minaresinden evlere açmış oldukları mitralyöz kurşunu ile kardeşi Hayriye'nin öldürüldüğünü ifade etmiştir.

30 Haziran 1919 günü Hacı Raşit Efendi'nin eşi, evi yanarken ateşten kaçtığı bir sırada kurşunlanarak öldürülmüştür.

Yunanlıların Aydın'ı işgallerinden bir hafta sonra, Belediyede çalışan Ali Ağa ile dokuz kişiyi Yunan askerleri, Rum Mahallesi'ne götürüp, bazısının başını taşla ezmek, bazısını da süngülemek suretiyle katletmişlerdir (ATASE Arş. Kl.81 Ds.128-301 F.9).

Cuma Mahallesi'nden; Hacı Yahya Efendi'nin hanesine giren iki Yunan askeri ile iki Rum, Hacı Yahya Efendi ile eşini, oğlunu ve kızını öldürmüşlerdir. Ulalı Ayşe'nin evine bir yerli Rum ile iki Yunan askeri, kızını almak amacıyla girmişler, kızını bulamadıklarından annesini öldürmüşlerdir. Ispartalı Ahmet'in eşi Hacer'i yangından kaçarken, bir buçuk yaşındaki çocuğu ile beraber öldürmüşlerdir.

Eski orman memuru Arif Bey'in hanesi bomba ile tahrip edilmiş, kendisi de boğazı kesilerek öldürülmüştür. Aynı mahalleden sabuncu Lütfi Efendi'nin annesi ile damadı ve çocuğu, yangından kaçmak için sokağa çıktıklarında, annesi ile çocuğu öldürülmüştür. Aynı zamanda Falcı Arab'ın da iki çocuğu kurşunlanarak öldürülmüştür. Aynı mahalleden Sultanhisarlı Mehmet, Hafız Emin, İğneci Ali Dede öldürülmüşlerdir. Hafız Halil, eşi ve

çocuklarıyla kaçarken atılan kurşunlarla, yedi yaşındaki çocuğu Mehmet yaralamış, sonra Şureba Hastanesi'nde ölmüştür. Toplu olarak 40 kadın ve çocuktan 12'si kurşunlanarak öldürülmüşlerdir.

Karacaahmet Mahallesi'nde Salih efendi, eşi Hatice ve kızı Nuriye komşusu bulunan Hristiyanlar ile Yunan askerleri tarafından öldürülmüşler, daha sonra cesetleri bulunmuştur. Aynı mahalleden Atçalıoğlu Emin ve Karşıyakalı Ahmetoğlu İsmail, Dükkanönü Mahallesi'nden Hamamcı Kadir Ağa'nın Kepez mevkiinde parçalanmış cesedi bulunmuştur.

Tüccardan Kızıkların Hafız Efendi, Abalıoğlu Medresesi'nde oturan Boşnak Şakir, Kozdibi Mahallesi'nden Selanikli Fatma, Hamidiye Mahallesinden Tatar Muharrem ateşe atılarak yakılmışlardır.

Çıksuret Mahallesi'nden Hasan Çavuş, Mehmet Salih, Hacı Salihoğlu Mehmet, Hamurcu kızı Emine, Bamyacı Hoca'nın kızı ve annesi, Hekimgelini'nin kızı Hatice, Emirler'in kızı Hatice, öldürülmüşler ve yakılmışlardır. Aynı mahalleden Hafız kızı Meryem, Altıoğlu Mustafa, Çakır Osman, Bozdoğanlı Ahmet Çavuş, Yünlü İbrahim, Burgaz Mehmet Gökdoğanlı Mustafa kızı, oğlu ve hamile karısı (karnı yarılmak suretiyle) öldürülmüştür.

Dükkanönü Mahallesi'nden Çakıroğlu Mehmet ve eşi Cemile, Çıksuret Mahallesi'nden Nebi'nin gelini Fatma, Kadayıfçı Süleyman, Kemer Mahallesi'nden Kavaslı Süleyman, eşi, kızı ve oğulları, Kutb-ı ala Mahallesi'nden Hamal Kadir, İbrahim, Cuma Mahallesi'nden Balıkçı kızı Emir Ayşe ve Kömürcü Mehmet'in eşi öldürülmüşlerdir. Osmanlı Bankası Veznedarı İbrahim Ağa, bankada boğazından kesilmek suretiyle öldürülmüştür.

Kozdibi Mahallesi'nden Raşit Efendi'nin karısı, yangından kurtulmak için sokağa çıktığı bir sırada kurşunla öldürülmüştür. Orta Mahallesi'nden Balıkçı Süleyman'ın eşi evinde öldürülmüştür. Kozdibi Mahallesi'nden Arap Hacı Hafız ile Komiserin kardeşi Ali Çavuş tarlalarında öldürülmüşlerdir. Kemer Mahallesi'nden Dana Memiş evinden zorla çıkarılarak öldürülmüştür. Debbağ Mahallesi'nden eski İcra Memuru Ragıp ve kardeşi Cemal Efendiler sokakta öldürülmüşler ve ateşe atılmışlardır. İmamoğlu Mecnun Muhsin'in elleri bağlanarak kesilmiştir. Hüdayi Efendi'nin on yaşlarındaki hizmetçisi yangından kaçarken kurşunla öldürülmüştür.

Ramazan Paşa Mahallesi'nden İsmail Hakkı Bey, gece evinden alınarak, iki çocuğuyla birlikte Rum Mahallesi'ne götürülmüş ve kurşuna dizilmişlerdir. Cuma Mahallesi'nden cömürcü Muhsin, sakat olan karısını ateşten kurtarmakta iken, her ikisi de öldürülmüşlerdir (ATASE Arş. Kl.89 Ds.129-326 F.25). Rahmi Apak, şehrin enkazından ve civar yerlerden 1000'e yakın cesedin toplandığını ifade etmektedir.(Rahmi Apak, İstiklal Savaşında Garp Cephesi Nasıl Kuruldu, Ankara, 1990)

Germencik'i işgal eden Yunanlılar, 15 kişiyi kurşuna dizmişlerdir.

Aydın Dava Vekillerinden İlhami Bey 22 Temmuz 1919 tarihli raporunda Germencik'ten Aydın'a gitmek üzere trene bindirilen 61 Türk'ün hareket esnasında öldürüldüklerini belirtmiştir.

Yunanlılar, Gümüşköy'ü yakmışlar ve halktan on kişiyi kurşunla, süngüyle ve ateşe atmak suretiyle öldürmüşlerdir.

Umum Jandarma Kumandanlığı'nın Harbiye Nezareti'ne gönderdiği raporunda, Kızılcağöl'de 106 Türk'ün camiye doldurularak, yakıldığı ifade edilmiştir.

Umurlu'dan Musaoğlu Abdullah ile Hacı Şerifoğlu Mehmet ve Molla Mahmutoğlu Mahmut dilekçelerinde, Rum Mahallesi'nde Kepez kahvehanesinin önünde tanıyamadıkları bir kişinin kolları bağlı olduğu halde, süngülenerek öldürülmüş olduğunu gördüklerini ifade etmişlerdir.

Karapınar'dan Arnavutzade Mustaz Dayı, parça parça edilerek öldürülmüştür. Karabağlı İsmail Çavuş evinde, Yunan askerleri tarafından gözleri çıkarılmak ve elleri kesilmek suretiyle vahşice öldürülmüştür.

30 Haziran 1919 sabahı, Germencik'te bulunan Yunan askeri kuvveti, İneabat Nahiyesi'nin Reis Köyü'ne saldırarak halktan ele geçirdiklerini öldürmüşlerdir. Halktan Pazarlıoğlu Mustafa, Kırkkiliselî Mustafa, Koca İsmail, Derici Ahmetoğlu Çakır Al, Aydınlı Ali, Çinelî Mustafaoğlu Süleyman'ı çeşitli işkencelerden sonra öldürerek, Üzümlü ile Karaağaçlı köyleri arasındaki bir kuyuya atmışlardır. Aynı köyden Toplu Halil, süngülenerek, annesi Ayşe Hanım'ın gözleri oyularak öldürülmüşlerdir.

Yunanlılar, ric'atleri sırasında, tutukladıkları bazı şahısları beraberlerinde götürmüşlerdir. Erbeyli'de tutuklular bir trene bindirilirken, bir jandarma neferi ile Milas'lı iki asker, yerli Rumlar tarafından öldürülmüştür.

20 Temmuz 1919 günü Giritli Caferoğlu Mustafa, Balatcık'a geldiği zaman, Yunan askerleri üzerinde bulunan 500 lira kadar parasını aldıktan sonra öldürmüşlerdir (ATASE Arş. 1.81 Ds.128-301 F.5-3). İki dükkân ile dört hane yanmış olduğu halde, diğer binalarla aminin kurtarılması için itfaiye getirmeğe çalışan İmam Hafız Ali Efendi, Meşrutiyet Mahallesi karakolunda Yunan jandarmaları tarafından öldürülmüştür.

Yangından canlarını kurtarmak isteyenler, sokağa çıktıkları zaman öldürülmüşlerdir. Bu mahalleden, Belediye katibi ile Muhtar Çilingir Ali tarafından hazırlanan tutanakta, böyle öldürülenlerden 6'dan fazla ceset görüldüğü, yaralı sayısının daha fazla olduğu, tüfek teşinden korkarak dışarı çıkmayanlar arasında yananların çok olduğu, hanelerinde öldürülen ve sonra da yananların olduğu belirtilmektedir.

Karapınar, Erbeyli, Karabağ, Hızırbeyli, Ömerbeyli, Reis, Kızılca, İkizdere, Ahur, Şıklar, Arapkuyusu, Şenköy, Emir, Tepecik, Araplı, Çamköy, Karakilise, Arzular, Kıptimüslüm, Kalfa, Danişment, Mehmetler, Tahtacıköy, Senirteke, Balatcık, Üzümlü, Andon Ağa Çiftliği, Umurlu, Asikürtler, Gölhisar, Dereköy, Çerkesköy, Çamurluk, Serçeköy, Aşağı Domalan, Yukarı Domalan, Baltaköy, Kemer, Bağcılar ve Germencik Nahiye merkezi tamamen yakıldıkları gibi halkının büyük bir kısmı katledilmiştir.

Resim 3: Kulak Ve Burunları Kesilmek Ve Derileri Yüzülmek Suretiyle Acımasızca Şehit Edilmiş Kimliği Belirlenemeyen Köylüler

Aydın Valisi'nin raporuna göre 675 ölü vardır. Yunanlıların burada çeşitli işkence ve zulümlerle 1267 Türk'ü şehit etmiş oldukları da ilave edilmiştir.

Denizli Mutasarrıfı Faik Bey'in 12 Temmuz 1919 tarihli telgrafında, Aydın sabık Mebusu İlhami Bey'in raporuna atfen verdiği bilgiye göre, yolda 100 kadar Türk'ü şehit etmişler, güzergahlarındaki Türk köylerinde tesadüf ettikleri kişileri de öldürmüşlerdir.

Nazilli kaymakamı Hüseyin Bey'in 1 Temmuz 1919 tarihli telgrafında da Yunanlıların azilli'yi tahliye ederken beraberlerinde götürdükleri 40 tutuklu ile Atça ve Sultanhisar'dan 10'e yakın Müslüman'ı şehit ettikleri belirtilmektedir. Yunanlılar ric'atleri sırasında azilli'yi tamamen yakmışlar ve pek çok Türk'ü öldürmüşlerdir.

57. Fırka kumandanı Şefik Bey, Harbiye Nezaretine ve 14.KOR.Kumandanlığı'na ettiği telgraflarda, Yunanlıların beraberlerinde başı bozuk Rumlar olduğu halde, Aydın'a geldikleri, Türkleri öldürdükleri, Umur'da Pazar münasebetiyle toplanmış olan halkın üzerine akineli tüfekte ateş edildiğinin işitildiğini belirtmiştir.

Köşk'te Kul Ali ile Toplu Hoca ile on iki yaşındaki, Halil İbrahim kesilerek öldürülmüşlerdir. Köşklü Mehmet Ali'ye asker çantalarını taşıtarak Aydın'a götürmüşler ve burada öldürmüşlerdir.

Aydın Mutasarrıflığı'nın yaptığı tahkikata göre: Kuyulardan, enkaz altından, bağ ve bahçelerden cesetler çıkmıştır. Yunanlılar, burada 500 Türk'ü öldürmüştür.

3000 haneli Atça Nahiyesi'nde 40 Türk'ün öldürüldüğü tespit edilmiştir. Kimlikleri tespit edilemeyen cesetler de çıkmıştır.

1 Haziran 1919 günü Söke'nin Rum Mahallesi'nden Hancı Yenako, Rum Akköy Nahiyesi'ne un götürmekte iken, devecisi olan Akçakayalı Feyzullah yerli Rumlar tarafından bıçaklanarak öldürülmüştür.

Söke'ye bir saat mesafede 26 kişi, Gümüş Yeniköyü'nde 18 kişi ve Tatarlar Köyü'nde 72 kişi şehit edilmiştir. 14 Haziran 1919'da Söke'nin Boralıdağı Mahallesi'nden Balcı Koca Mustafa Rum çeteleri tarafından öldürülmüştür (ATASE Arş. Kl.81 Ds.128-301 F5-3).

Rum çeteleri Ağaçlı, Ferikler ve Yoğurtçular köylerini basarak yağmalamışlardır. Tahtalı Köyü'nden bir erkeği, Kızılca Köyü civarında bir kadınla bir erkeği öldürmüşlerdir.

Karaağaçlı Köyü'nde Yunanlılar, üç kişi süngü ile sekiz kişiyi işkence ve dayak ile öldürmüşlerdir. Öldürülerek Menderes Nehri'ne atılan bir kişinin cesedi çıkarılmıştır.

Söke'nin işgalinde, Söke civarında 13 erkek öldürülmüştür.

Söke'nin Sarıkemer Köyü'nden Çinelioğlu Mehmet, ilk işgalde Evrad Köyü'nde olduğunu, işgal olur olmaz Çakıroğlu Süleyman, Koca Ömeroğlu İsmail Karadervişoğlu Süleyman'la kaçarlar, Yunan askerlerinin bu üç şahsı gözlerinin önünde öldürdüklerini ifade etmiştir.

5 Temmuz 1919'da Söke'nin Kemer Köyü'nde Menderes Köprüsü'nde yedi Türk elleri bağlı olarak kesilmiş bir halde bulunmuştur.

Söke'yi yakarak çekilen Yunanlılar, çekilirken Rumları da beraberlerinde götürmüşlerdir. Ayrıca beraberlerinde götürdükleri 40 kadar Türk'ü Ayasubug da öldürmüşlerdir.

Garp Cephesi İstihbarat Şubesi'nin tahkikatına göre: Yunanlılar, aralarında kadın ve çocukların da bulunduğu 34 Türk'ü öldürmüşlerdir.

Anadolu Ajansı'nın haberine göre: Yunanlılar Söke'yi işgal ettikleri gün 15 Türk'ü şehit etmişlerdir.

Dahiliye Vekili namına Müsteşar Münir Bey tarafından İstihbarat Umum Müdürlüğü'ne gönderilen tezkirede, Söke Kazası'ndan 1148 hanenin yakıldığı ifade edilmektedir.

Anadolu Ajansı'nın 18 Temmuz 1922 tarihli haberine göre: Yunanlılar, Konak Mahallesi'nde 5'i kadın olmak üzere 9 kişi, Kavukça Köyü'nde 10'u kadın 2'si çocuk olmak üzere 57 kişiyi öldürerek kuyulara atmışlardır. Üzümlü Köyü'nde pek çok Türk'ü öldürmüşlerdir. Bunlardan 14 erkek ile 7 kadın ve kızın kimlikleri tespit edilmiştir. Aynı şekilde Moreli Köyü'nde öldürülenlerden 18 kişinin kimlikleri de tespit edilmiştir. Gümüşköy'de 12 kişi öldürülüp cesetleri Menderes'e atılmıştır. Tatarlar Köyü'nden de 3 kişi öldürülerek cesetleri Menderes'e atılmıştır.

Pamukçuoğlu Mehmet Efendi, sekiz kişilik ailesiyle birlikte öldürülmüştür. Debbâğ Hacı Ahmet Efendi'nin evinde karnı deşilmek ve çocuğu dışarı çıkarılmak suretiyle parça parça edilmiş bir hamile kadın cesedi bulunmuştur. Kasımoğlu Süleyman ve Semerci İbrahim Efendi aileleri ve çocuklarıyla birlikte öldürülmüşlerdir. Halide Edip Adıvar başkanlığındaki heyetin dinlediği bir şahit, kendisinin 100'den fazla yanmış ceset gördüğünü söylemiştir.

Aydın katliamının nasıl olduğu, Aydın Merkez Komutanlığı'nın 57 nci Tümen Komutanlığı'na göndermiş olduğu 3 Temmuz 1919 tarihli raporla, 57 nci Tümen Komutanı'nın aynı olaylarla ilgili olarak 2 nci Ordu Müfettişliği'ne sunmuş olduğu rapor ve diğer raporlardan öğrenilmiştir. Yunanlılar Aydın'a geldikten birkaç gün sonra ilk olarak İslam ahalinin silahlarını teslim etmelerini, her kimde silah bulunursa kurşuna dizileceklerini

ilan ederek Müslüman halktan topladıkları silahları, eli silah tutabilen yerli Rumlara dağıtmışlardı. Rum, Ermeni ve Yahudilerin mutlak surette şapka giymelerini tembih ederek bu kimselerin yanlışlıkla yağmaya uğramamaları için iş yerlerini gösterir levhaların da Rumca yazılmasını emrettiler. Katliam esnasında hiçbir Türkün kurtulmaması için Türklerin Hristiyan evlerine sığınıp korunmalarını yasak ettiler (ATASE Arş. Kl.243 Ds.17 F.42). İslam mahallelerini ateşe vermek ve yangından canını kurtarmak için sokağa çıkanları da öldürmek üzere köşe başlarıyla yüksek binaların üstüne ve minarelere yerli Rum ve Yunan askerleri yerleştirilmişti. Bunlar ateş ederek Türk halkını öldürmeye başlarken, diğer taraftan da İslam mahalleleri ateşe veriliyordu. Sokaklarda yere düşen yaralıları tekrar ateş ederek öldürüyorlardı. Yangının büyümesi üzerine, yaklaşan yangından kaçarak rastgele girdikleri bir evde kadın, erkek, çoluk çocuk 25 kişi kadar olmuşlardı (Raporu hazırlayan Aydın Merkez Komutanı'nın yangından kaçarak sığındığı ev).

Yunanlılar, Aydın Mutasarrıfı Abdurrahman Bey ile Müdde-i Umumi (savcı), ceza reisini halkın ileri gelenlerinden İzzet Bey ve jandarma subayı Mehmet Arif Efendi ile ele geçirdikleri sair heyetleri tevkif etmişler. Bu kişilerin Yunanlılar tarafından öldürüldüğü anlaşılmaktadır (ATASE Arş. Kl.243 Ds.17 F.42,42-1).

Cuma mahallesinde 50'nin üzerinde öldürme olayı olup yangın sırasında evlerinde yanarak ölenlerin miktarı saptanamamıştır.

1 Ağustos 1919 günü birkaç ihtiyar heyetini düzenlediği tutanaklardan Yunan vahşet ve zulümleri ile ilgili, özet olarak şu bilgiler alınmıştır. 20'ye yakın kadın ve erkek olmak üzere bunların Orta ve Cuma mahallesinde bulunan evlerine Yunan askerleri tarafından zorla girilerek hepsini hunharca öldürmüşlerdir. Yine çoğu kadın olmak üzere 20'ye yakın insanın evlerine zorla girilerek hepsini öldürmüşlerdir. Aydın'da namus ehli ve ulemadan Arap Hacı Hafız Efendi'yi evinin bahçesinde öldürmüşlerdir. Kıyascızade İsmail Efendiler ailece öldürülmüş, eşraftan Kulaksızzade Mehmet Efendi'nin kızı ile, biri beş yaşında, diğeri 6 aylık olmak üzere iki çocuğu evlerine zorla giren Yunan askerleri süngüleyerek öldürmüşlerdir.

8 Haziran sabahı Malgaç çayı civarında Yunanlıların saldırısına uğrayan Sultanhisar'ın Gündük köyünde bir şahsın ifadesidir. Bu genç kadın ifadesinde şöyle demektedir:

Kadının yanında 13 yaşında küçük kardeşi İbrahim ile Malkaçlı Şerif Ali, validesi Hatice Nine olup, Yunanlılar kardeşi İbrahim'i başından süngüleyip kanlar içinde karşıda bulunan

adrlarına alıp gittiler. Sonra çocuğun ölmüş olduğunu öğrenildi. Yunanlılar Hatice Nine'yi hemen orada öldürüp bırakırlar.

22 Haziran 1919 tarihinde Cuma mahallesi müezzini minarede ezan okurken, Yunan evriyeleri tarafından silahla tehdit edilmiş, bununla da yetinilmeyip nefret ve hakaretle üfredilerek minareden indirilip, hemen orada süngülenmek suretiyle şehit edilmiştir (ATASE rş. K1.402 Ds.7 F.7).

25 Haziran 1919 tarihinde Aydın'a gitmekte olan bir yolcu treni Yunanlılar tarafından urdurulmuş, 7'si kadın olan 97 kişiden 67 erkeğin elleri organla bağlandıktan sonra, ralarında bulunan bir yüzbaşı ile bir teğmen, kafilde bulunan ailelerin gözleri önünde asatura ile şehit edilmiştir. Geri kalan erkekler mahfuzen tünele doğru sevk edilirken on beş adarı şehit edilmiştir.

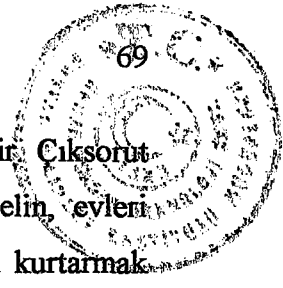
Aydın'da Yunanlıların yapmış oldukları zulüm, işkence ve katliamlara maruz kalan er ve kişilere ait arşivde bulunabilen ve belgenin orijinali gösterilen listede yer alan olaylar, öyle cereyan etmiştir. Çıksorut Mahallesi'nde, bir kadın evine giren silahlı Yunan devriyesi arafından gözleri önünde kocasının erkeklik uzvu ve elleri kesildikten sonra başından vurularak şehit edilmiştir. Orta Mahalle'de 14 yaşlarındaki Hüseyin, Yunanlılar tarafından Karacaahmet mezarlığına (Aydın'da) götürülerek kabristan kenarında süngülenerek göğsü erkeklik uzvuna kadar kesilmek suretiyle şehit edilmiştir. Ayrıca, Kızalcaköylü Cemal Efendi'nin yeğeni Mustafa, kendi bahçesinde çalışmaktayken iki Yunanlı tarafından süngülenerek şehit edilmiştir. Hisar Mahallesi'nde Bapuşçu Hüseyin, 70 yaşlarındaki eşi evden çağrılarak dışarı çıkartıldıktan sonra Yunanlılar tarafından kesilmek suretiyle öldürülmüştür. Aşağı Kozdibi Mahallesi'nde Bahçıvan İbdahim, 60 yaşındaki validesi ve 17 yaşındaki oğlunun evlerine Yunan devriyeleri girerek bıçak ve süngülerle şehit edilmişlerdir. Cuma Mahallesi'nde Helvacı İsmail'in 35 yaşlarındaki kayınbiraderi Hüseyin, akşamleyin nağazasından evine çağırılarak Dükkanönü karakolunda Yunan müfrezesi tarafından alıkonularak, süngü ve kasatura ile önce dövölüp yaralandıktan sonra aynı yerde kurşuna dizilmek suretiyle şehit edilmiştir. Tabak Mahallesi'nde Helvacı Ahmet Çavuş'un kızı ve Karasulu Hacı Mehmet, akşamdan sonra ibadet için camiye giderlerken 55 yaşındaki Hacı Mehmet, Yunan devriyeleri tarafından vurularak şehit edilmiştir.

Cuma Mahallesi'nde Dükkanönü Camii'nin 65 yaşındaki müezzini Hafız Mehmet Efendi, Dükkanönü karakolunun Yunan askerleri tarafından evine götürülerek eşinin gözü önünde dili kesildikten sonra süngülerle şehit edilmiş, daha sonra da yakılmıştır. Balcılar Mahallesi'nde Celal Apti oğlu Kadir, Yunanlılar tarafından evinden alınarak Ali Efendi oğlu Hüseyin'in evinde şehit edilmiştir. Cuma Mahallesi'nde İstanköylü Hafız Hüseyin oğlu 25 yaşındaki Muammer, Yunanlılar tarafından evinde öldürüldükten sonra cesedi yakılmıştır. Kutbuala Mahallesi'nde Kozakçı oğlu Ahmet'in kızı Hatice, Yunanlılar tarafından evinde öldürüldükten sonra cesedi yakılmıştır. Cuma Mahallesi'nde 6 kişilik ailenin hepsi yan yana atılarak Yunanlılar tarafından şehit edilmişlerdir.

Resim 4: Yunan askerleri tarafından şehit edilmiş bir Türk kadını.

Orta Mahallesi'nde 45 yaşlarındaki İbrahim oğlu Hüseyin, Yunanlılar tarafından elleri bağli olarak süngü ile şehit edilmiştir. Dibağlı Mahallesi'nde 65 yaşlarında aslen muhacir olan kimse Aydın'da Yunanlılar tarafından evinde tutularak, annesi Fatma'nın gözleri önünde hit edilip, civardaki Hasandayı kuyusuna atılmıştır. Cuma Mahallesi'nde Osmanlı inkası'nda memur olan iki Yunan tebaalı memur, 4 kişilik bir Yunan kıtasına öncülük

tarafından bankada yatıp kalkan 6 Türk memuru Yunan askerlerine şehit ettirmiştir. Cıkırtı Mahallesi'nde Mahallenin kunduracısı Hüseyin Çavuş ve komşuları Fatma gelin, evleri yanmaya başladığı halde içeride olup canlarını kurtarmaya çalışan iki bedbahtı kurtarmak isterlerken, sokak başında duran Yunan devriyesi tarafından açılan ateş üzerine şehit edilmişlerdir.

57 nci Tümen Komutanı Şefik Bey'in 30 Haziran 1919 tarihli telgraf raporunda, şu grenç ve utandırıcı bilgi verilmektedir: 25 Haziran 1919 günü Balatçık İstasyonu'nda Yunan nuhafız askerlerinin İslam yolcuların kadınlarını öldürmeleri gibi bir faciyanın yarattığı nefret hisleri Kuva-yı Milliye'nin oluşma ve savaşma azmini şiddetlendirmiştir.

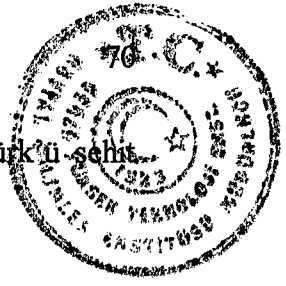
Yunan işgal birlikleri 3 Temmuz 1919 tarihinde Aydın'ı ikinci defa ele geçirdiler. Bu günden başlayarak Aydın şehrinin yanmamış semt ve mahallelerini de ateşe verdiler. Yine yangından kaçan halkın üzerine ateş açılıp öldürülmüşler veya yanmakta olan binaların içinde hapsederek yakmışlardır.

Aydın'ın Kepez mahallesinde Yunanlılar tarafından öldürülen üç Müslüman Türk'ü ayaklarından sürükleyerek o civarda bulunan dereye attıktan sonra, Yunan askerlerinin ardından gelen Rum, kadın, erkek ve çocuklarının bu cesetlerin üstüne taşlar atmak suretiyle parçaladıkları görülmüştür (ATASE Arş. Kl.402 Ds.7 F.67).

Ramazan ayına rastlayan bu işgal döneminde Yunanlılar, gece ev basarak erkekleri götürüp öldürmüşlerdir. 20-21 Haziran 1919 gecesi işleyecekleri cinayetleri kamufle etmek için Hristiyan halktan bir kısmı ile reis ve ruhanilerini, Müslüman halktan da eşraf ile memurinden 38 kişiyi elleri ve kolları bağlı olduğu halde şehir dışına götürmüşler, şehirden biraz uzaklaştıktan sonra da Müslüman halkı birer ikişer öldürüp, kalanını da bomba, daha sonra mitralyözlerle tarayarak öldürmüşlerdir.

Kadınlara yapılan tecavüzden teessür duyan halktan bir kişi, neferlerden birisini yakalayıp Yunan komutana götürüp şikayet ettiği halde kendisi tevkif edilmiş ve asker serbest bırakılmıştır. Daha sonra kurşuna dizilmek suretiyle öldürülmüştür.

Yunan müfreze erleri Germencik İstasyonu'na gelerek yakaladıkları kadın ve erkek olmak üzere 46 kişiyi tutuklayarak Erbeyli civarında çeşitli şekillerde öldürmüşlerdir. Bu

Mayı müteakip yeniden bölgeye gelen Yunan askerleri yüz kadar Müslüman Türk'ü şehit etmişlerdir.

Haziran'ın 26 ncı günü Germencik'te emekli bir hakim Yunan askerleri tarafından öldürülmüştür. Haziran'ın 20 nci günü Germencik halkından kasap Mehmet Ağa ve Karlı İlacı Mehmet'in paraları alındıktan sonra öldürülmüşlerdir. Molla Osman oğlu Ahmet'i incir ağacına bağlayarak ve diğer oğlu Nuri'nin de gözlerini oymak suretiyle öldürmüşlerdir.

Bucak merkezinden 150 kişi Yunan askerleri tarafından kurşuna dizilmek suretiyle öldürülmüştür.

29 Mayıs 1919 Yoran Köyü (Akköy) Karakuyu mevkiinde kömürcü Hasan Efendi oğlu Mehmet Efendi ile arkadaşı deveci İbrahim, Yoran köyü yerli Rumları tarafından öldürülerek cesetleri parçalanıp develeri meydana bırakılmıştır.

1 Haziran 1919 günü Söke'nin Rum mahallesinde hancı Yanko'nun devesiyle Rum Akköprü nahiyesine ve Sakız burnu dalyanına un götürmekte olan bir şahıs, yerli Rumlar tarafından bıçakla kesilerek öldürülmüştür. Ayrıca 6 Türk'ü sebepsiz olarak dağda öldürdükten sonra katırlarını alarak Sisam adasına götürmüşlerdir.

8 Haziran 1919 'da Savuca köyünde, Hüseyin oğlu Mustafa Söke'ye on beş dakika mesafede sığır gütmekteyken Rum Yeniköy'den silahlı beş Rum, zavallı çocuğu yakalayarak on sığırları ile birlikte Rum Yeniköy'üne götürmüşlerdir. Köydeki Rum kadınları ve ahalisi sığırları dağa kovalamak için eşkiyaya yardımda bulunmuşlardır. Bu vahşiler dağda on yaşındaki İslam çocuğunu boğazından kesmişler ve ölü zannıyla bir kayadan aşağıya atmışlardır. Bir gün sonra zavallı çocuk aramalar sonunda boğazından kesilmiş olarak bulunmuş, memleket içerisinde dolaştırılmış, bütün Müslümanlar umumi matemlere bürünmüş, zavallı çocuk Söke'deki İtalyan Salib-i Ahmer Hastahasenî'ne yatırılmış ise de iki gün sonra vefat etmiştir. Söke'deki bütün İtalyan zabitanı bu feci olaydan duygulanarak lanet okumuşlardır. 10 Haziran 1919 günü Sarıca köyünde Hüseyin Bey adında birisi Benli Köyü Rumları tarafından yakalanarak dağa götürülmüş ve orada boğazı kesilerek öldürülmüştür. 11 Haziran 1919 'da Rum Geliç civarında Kıyaklı Pınar mevkiinde At Burgazı köyünden tahtacılık yapan 30 yaşlarında iki erkek, Rum Kaliç köyünün silahlı Rumları tarafından yaka paça yakalanarak kayaların altında gömülmüşlerdir, bu hususta Söke'de hükümet tabibi olan

Karakaşyan Efendi müşahede raporunu vermiş fakat olayı karşı köyden seyreden müslüman kadınlar hükümete ihbar ettikleri için cesetler dışarı çıkartılmıştır. 12 Haziran 1919 günü Söke'nin Konak mahallesinde Kerim oğlu Hüseyin Efendi Kuşadası'na giderken yolda Rum çeteleri tarafından öldürülmüştür. 14 Haziran 1919'da Söke'nin Moralı dağı mahallesinde oturan balcı Kara Murat, Çanlı köyüne giderken yolda Rum çeteleri tarafında öldürülmüştür. 22 Haziran 1919 günü Söke eşrafından Hacı Kazımzade Tevfik Efendi'nin koyun çobanlarını Rum çeteleri koyun güderlerken tutup bilinmeyen bir yere götürüp kesmişler, cesetlerini de yakmışlardır. Şehitlerin cesetleri Söke'de teşhir edilmiş, daha sonra İtalya askeri karargahına getirilmiştir. Burada İtalyan subayları tarafından cesetlerin çeşitli yönlerden resimleri çekilmiştir. Fotoğraflar Roma'ya, oradan da Paris sulh konferansında bulunan temsilcilere gönderilmiştir. 25 Haziran 1919'da 135 nci Hassa Alay Komutanı olup, Aydın Heyet-i Tahkikiyesi'ne memuren tayin edilen Yüzbaşı Şamlı Hayri Efendi, ailesiyle birlikte Yunan zabitan ve askeri tarafından Aziziye İstasyonu'nda trenden alınıp karısıyla birlikte derhal katledilmiştir. 26 Haziran 1919 günü Selçuk'ta 35 nci Alay'a ait silah deposu Yunan subaylarınca kapısı kırılmış, elde edilen silahlar yerli Rumlara ve Çirkincellilere dağıtılmıştır. Bu depoda bulunan Teğmen Selim Efendi adındaki subay kasatura ile kesilerek öldürülmüştür. 29 Haziran 1919 günü Söke'nin Yenicami mahallesinden, Mustafa Çavuş'un Kemer yolundaki bahçelerine giren Rum çeteleri Mustafa Çavuş'u orada öldürmüşlerdir.

Söke'nin Kemer köyü Menderes köprüsünde 7 kişi, elleri bağlı olarak kesilmiş oldukları halde bulunmuş ve bu manzarayı İtalyan subayları hayretle görmüşlerdir.

Sakız burnu dalyanında İbrahim oğlu Mehmet'in dokuz kişilik ailesini, Rum Akköy bucağının yerli Rumları ele geçirdikten sonra hepsini kesip Menderes nehrine atmışlardır. Nehrin denize döküldüğü yerde bu dokuz kişilik aileye mensup dokuz ceset, aynı yerde gözetleme memuru olan İtalyan gözcü, durumu Akköy'e bildirerek Rumları protesto etmiş ve olayı mahalli hükümete ihbar etmiştir.

15 Temmuz 1919'da Rum çeteleri, Karaağaçlı köyünde bulunan Durmuş'un biraderi olan Abdullah'ın kızı ve altı yaşında bulunan oğlu Mürsel'i öldürmüşlerdir.

Falih Rıfki Atay, Manisa'ya gittikleri zaman ev sahibinin anlattığı şu olayı nakletmektedir: "İki erkek naaşı vardı şuracıkta. Havuzun kenarında bir gebe kadının karnını

armışlar, 7-8 aylık çocuğunu çıkarmışlar, bu avuç kadar yavru da bile süngü yarası olduğunu gözlerimle gördüm” (Falih Rıfkı, İzmir’den Bursa’ya, 1980, s.61).

Halide Edip Adıvar, Manisa yangını sırasındaki olayları şöyle hikaye etmektedir: “...Yunan devriyelerinin bütün gayretlerine rağmen evlerinden dışarı fırlayıp sokaklara yayılan halkı dağlara ve ovalara dağılmaktan men edemediler. Bu halkın evlerinden dışarıya uğrayışı, aynı zamanda muhtelif noktalarda hep bir fişkıran suların birer küçük sel halinde ıķışı gibi bir şey oldu. Yunan zebanileri köşe başlarında, yol dönümlerinde, her biri ayrı bir stikamete doğru akan bu selleri nafiye yere durdurmaya çalıştı. Kurşun, mitralyöz, bomba, süngü hiçbir mania kar etmedi. Müthiş ve çılgın halk kitleleri, tabi kuvvetlerden bir unsur halinde ateş ve dumandan şehrin etrafına taşı. Yunan askerleri kah atın üstünde, kah yaya, bu kitlelerin üzerine saldırıyor, kadın demiyor, ihtiyar demiyor, çocuk demiyor, tüfek dipçikleri le dövüyor, süngülerini saplıyor, boğuyor, öldürüyordu” (Halide Edip, İzmir’den Bursaya, 1980, s.37,38).

30 Yunan süvarisiyle yerli Rumlardan 200 kişilik silahlı bir kuvvet 7 Temmuz 1919’da Manisa’nın Mihaili Köyü’nün yakınındaki Yeniçiftlik’e saldırarak çiftlik sahibi Halit Paşa ile beş arkadaşını öldürmüşlerdir.

Hamzalı Köyü’nde 12 Temmuz 1919’da bir ihtiyar öldürülmüştür. Cumalı Köyü’nde de bir ihtiyar öldürülmüş ve yakılmıştır. Diğer iki ihtiyarı da öldürmüşlerdir. Tarlalarında çalışan üç Türk’ü öldürmüşlerdir.

Büyük Manisa yangınında, panik içinde dağlara ve ovaya kaçan halkın bir kısmı Rum çeteleri tarafından öldürülmüştür. Yangın içinde kalarak hayatlarını kaybeden pek çok kimse ölmüştür. Yangın sırasında ölenlerin sayısı tam olarak tespit edilememiştir. 200’den fazla Türk’ün öldürülmüş olduğu tahmin edilmiştir. Yerli ve yabancı basın mensuplarının tahkikatına göre: 3500 kişi ateşe atılmak suretiyle öldürülmüştür. 855 kişi kurşunlanarak öldürülmüştür.

Falih Rıfkı Atay, bir kadının başından geçenleri şöyle nakletmektedir: “...yoldan geçenler eve hücum ettiler. Erkekler bodruma kaçtı. Hristiyan askerler koynumuzdaki parayı aldılar. Cennetzade’nin parası yoktu. Önümüzde süngüleyiverdiler “ (Falih Rıfkı, a.g.e. s.62).

Ahmetli'den Muhacir Ahmet, Kestelli'den Sığırtaç Ahmet, Tolu Mehmet, Tatarocağı'ndan Nasuhoğlu Mustafa, Dibekderesi'nden Çakıroğlu Ömer ve Süleyman, Karaköyden Seyitoğlu Molla Mustafa adlı kişiler evlerinden ve işlerinden alınarak kurşuna dizilmişlerdir.

Turgutlu'da bir çok kadın ve kız namuslarını müdafaa için ölmeyi tercih etmiştir. Derelere sürüklenen kızlardan bir kısmı birbirlerine bağlanarak kesilmiş ve cesetleri Nif Çayı'nda bulunmuştur. Ayşe adlı bir kadının elleri kesilmiştir. Giritli Hüseyin Efendi'nin eşi Pakize Hanım, namusunu ve kocasını korumak için Yunanlılara hücum etmiş ve öldürülmüştür.

Orhanlı Köyü'nden Şakiroğlu İbrahim ve köyün eski muhtarı, Leonida isimli yerli bir Rum'un tahrik ve teşvikiyle, üzerlerinde silah vs. bulunmadığı halde, karakolda şiddetli bir şekilde dövüldükten sonra Turgutlu'ya getirilip kurşuna dizilmişlerdir.

Yeniköy'den Haliloğlu Hakkı, köye gelen bir tabur asker tarafından, silahların teslimi hakkındaki emre uyararak silahını getireceği sırada tabura ateş edeceği gerekçesiyle ağaca asılarak sallamak suretiyle kolları kırılmış sonra kafasına kurşun sıkılarak öldürülmüştür.

Musacalı Köyü'nden Arap Kara Halil Çavuş, Yunan mezaliminden kurtulmak için Hisartepe'den hicret eden bir kafil ile ailesini göndermek üzere kafileye katılmak istemişse de o sırada Yunan askerleri tarafından yakalanarak Yeniköy'e götürülmüş ve bir dere içinde Kasabalı Bakkal Kosti ile arkadaşları tarafından kurşuna dizilmiştir.

Kestelli Köyü'nden Deli Mustafa'nın hizmetçisi Ahmet, kurşunla vurulmuş ve dilim dilim kesilmiş olarak bulunmuştur. Aynı köyden Molla Mehmetoğlu Süleyman Efendi de süngülenmek ve kafatası parçalanmak suretiyle öldürülmüştür. Eski İlçe Nahiyesi Müdürü Mustafa Bey, Hacı Osman'ın hizmetçisi Ali ile beraber, aralarında Mustafa Bey'in hizmetçisi Yorki'nin de bulunduğu bir Yunan müfrezesi tarafından Kestelli'de öldürülmüştür.

Turgutlu Yunanlılar tarafından tamamen yakılmıştır. Evlerini kurtarmak ve ateşten kaçmak isteyenler süngü ve dipçikle öldürülmüşlerdir. Süvariler ve yerli Rumlar, kapıları kırarak bir çok kimseyi öldürmüşler ve ateşe atmışlardır.

Halide Edip Adıvar başkanlığındaki heyetin raporuna göre, Turgutlu olayları sırasında ölenlerin sayısı belli değildir. Kurtuluşun 19. gününde kuyulardan ve enkaz altından cesetler çıkarılmaktadır. Turgutlu'da 20.000 nüfusun yarısı kalmamıştır. Bunların ne kadarının şehit, ne kadarının esir edildiği meçhuldür (Halide Edip, a.g.e., s.68).

Yerli ve yabancı basın mensuplarından oluşan heyetin incelemesine göre: Turgutlu'da 1200 Türk öldürülmüş ve yaralanmıştır. Yunanlılar burada pek çok ihtiyarın gözlerini oymuşlar, çocukları süngülemişlerdir.

10 Ağustos 1919 günü Akhisar ovasındaki harmanları yakmak maksadıyla Koyuncu, Tatar, Hacı Rahman, Kayaklı, Yayaköy ve civarlarına uçaklarla bombalar atılmış, Yayaköy civarındaki harmanlara isabet eden bombalar, içlerinde çocukların da bulunduğu 25 kişinin ölümüne sebep olmuştur.

12. Fırka Kumandanlığı'nın 134. Alay Kumandanlığı'na 15 Ocak 1921 tarihinde gönderdiği yazısında 33 çocuğunun öldürüldüğü ifade edilmektedir.

1919 yılı Ağustos ayı başlarında Mersindere Köyü'ne gelen Yunan askerleri Can Ahmet'in kardeşi Mehmet'i öldürmüşlerdir.

Salihli, Yangın Postaları tarafından 6 Eylül 1922 günü ateşe verilmiştir. Yangın esnasında halk soyulmuş, yangından kaçmak isteyenler öldürülmüşlerdir. Adem Ağa isminde bir ihtiyarın kulakları kesilmiş, Mustafa eşi Ayşe'nin sekiz yaşındaki kızı Nigar, kurşunlararak öldürülmüştür. Yangını söndürmek isteyenler öldürüldüğü gibi halktan 100 kadar kişi ateşe atılmak suretiyle yakılmışlardır.

Halide Edip Adıvar başkanlığındaki Mezalim Tahkik Heyeti'nin raporuna göre, Salihli'nin her biri 40 haneden 200-300 haneye kadar çıkan köylerinden toplam 1200 kişi öldürülmüştür.

Beynelmilel Salib-i Ahmer ve Himaye-i Etfal Birliği tarafından Eylül 1922'de bu bölgeye gönderilen heyetin raporuna göre: Salihli'de 2000 civarındaki halktan 100 kişi kalmıştır.

Alaşehir ve köylerinin bir kısım halkıyla birlikte yakılması ve halkın önemli bir kısmının öldürülmesi Yunanlıların ric'atleri esnasında olmuştur. Yangından kaçmak isteyenler, üzerlerine kurşun ve bombalar atılmak suretiyle öldürülmüşlerdir. Bazıları ateşe atılarak yakılmışlardır. Taşçı Mehmet Usta ateşe atılarak yakıldığı gibi eşi Emine'nin memesi yularak içine barut doldurularak ateşlemek gibi zulümler yapmışlardır.

Yunanlılar ile yerli Rumlar, Alaşehir yangınında 600 kişiyi öldürmüşlerdir. Köylerde ve şehirde 200'den fazla yanmış ceset bulunmuştur. Tahrip taburu giderken de 300 Türk çocuğunu öldürmüştür. Yunanlılar tarafından istasyon civarında yakılan bir evin içerisinde 30 ceset bulunmuştur. Yunan askerleri iki çocuğun bacaklarını ayırarak ateşe atmışlardır. Kızının namusunu korumaya çalışan Alioğlu Hacı Mehmet öldürülmüştür.

Alaşehir ve civarını gezen Mehmet Emin (Yurdakul) Bey, burada yapılan Yunan nezalimi hakkında, "Yalnız şu Alaşehir ile Uşak'ı görmek düşman zulmünün dehşeti anlamak için kafidir." demiştir.

Cumalı'da bir ihtiyarı yaralamışlar ve yakmak suretiyle öldürmüşlerdir. Diğer iki ihtiyarı da öldürmüşlerdir. Diğer iki ihtiyarı da öldürmüşlerdir. Bir kadının gözlerini yymuşlar, tarlalarında çalışmakta olan üç Türk'ü de öldürmüşlerdir.

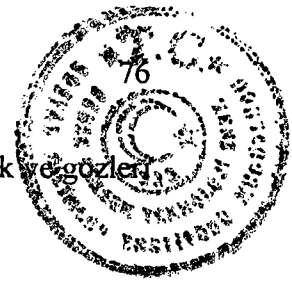
Yunanlılar Molla Köyü'nden Kadı oğlu Ömer'in parasını almak için evini basarak, çeşitli işkenceden sonra 5000 lira parasını almışlar ve kendisini öldürmüşlerdir.

Şeyh Elvan Köyü'nden Şıbalakoğlu Mehmet Ali istedikleri 1000 lirayı vermediğinden dolayı türlü mezalim yapılarak öldürülmüştür.

Hasköy'de Hafız Nafiz Efendi ile karısı ve iki çocuğu Yunan askerleri tarafından şkence ile öldürülmüştür.

Yunanlılar Taşdemir Köyü'nden Hacı Mehmet Efendi'nin pamuk tarlasında çalışan annesi ile oğlu Hasan'ı öldürmüşlerdir.

Yunanlılar silah aramak bahanesiyle tutukladıkları bir çok şahsı diri diri toprağa gömmek, dövmek, tırnaklarını sökmek, ayaklarına çivi çakmak suretiyle öldürülmüşlerdir.

Bahadır Köyü'nden Keşkekoğlu Ahmet Çavuş, burun ve kulakları kesilmek ve gözleri yulmak suretiyle öldürülmüştür.

Umurköy'de bir Yunan müfrezesi civar köylerden topladığı 24 kişiyi bir ahıra toplayarak hepsini yakmıştır.

Akhisar'da Dağviran çiftliğinde 40-50 yaşlarında Hüseyin adında bir kişi çiftlik nünde ve ailesi yanında olduğu halde, Necip oğlu Arif Akhisar'ın doğusunda Celal loğazında, Oruç oğlu Emin ve oğlu Veli Akhisar'ın kuzeyinde bir çiftlikte, Hatip oğlu lüseyin Efendi ve altı arkadaşı ile beraber alay papazının emriyle köy camii önünde atledilerek öldürülmüşlerdir.

Resim 5: Toplu Halde Katledilmiş Türk Köylüleri

Akhisar etrafından 20-25 kadar kokmuş kadın ve erkek İslam cesetleri bulunmuştur. Akhisar'ın İstanbul yolu üzerinde ismi bilinemeyen genç bir kadın katledilerek karnı yarılmış ve henüz 7-8 aylık çocuk karnından çıkarılarak parçalanmış bir şekilde anasının cesedinin yanına bırakılmıştır.

Akhisar'ın güneyinde bulunan Sepetli köyünde yerli Rum ve Yunan askerleri, köy halkı teravi namazında iken camii ateşe vererek yakmışlardır. Aynı köyden Mehmet Ağa, Konyalı oğlu diğer Mehmet Ağa, Kanlı oğlu Halil gece Mercan köyü yakınına götürülerek bir eve doldurulduktan sonra vahşi bir şekilde öldürülmüştür.

Ahkisarlı İsmail Çavuş ve damadı Mehmet, Dereköyü'nden Hüseyin, Karabey oğlu Ali, Avcı Hüseyin oğlu Hüseyin, Durmuş Ali kızı Zeliha ve Elif adında bir kadın Ali oğlu Hüseyin Ermeni çeteleri tarafından katledilmiş ve memeleri dahi kesilmiştir. Ayrıca Pekmezci köyünden Boz oğlu Satılmış, Kel oğlu Halil, Hacı oğlu Süleyman, Hacı İbrahim oğlu Süleyman, Hafız oğlu Mehmet, Çoban oğlu Ali, Şabanzade Ali, Akhisarlı Karamızrak Hüseyin, Kömürcü Kadir köy civarına götürülerek Yunan askerleri yerli Rum ve Ermeni çeteleri tarafından katledilmişlerdir.

Gördes kasabası ile civar köylerde kadın ve erkek 23 kişi şehit edilmiştir.

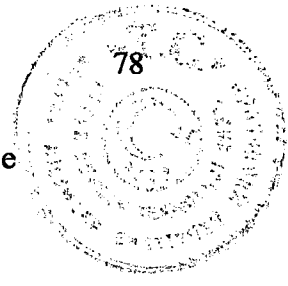
Alaşehir'in Derbent bucağı sivil halkından iki kişi Yunan postaları hayvanlarının kuyruğuna bağlayarak sürüklemek suretiyle öldürülmüşlerdir.

Soma'nın Başkilise bucağında halkın bir kısmı zorla evlere doldurularak, evlerle birlikte diri diri yakılmışlardır. Bu yöntemle köy tamamen yanmıştır.

Kestilmeye köyünde, Rumların ırzlarına tecavüz ettikleri kadın ve kızlardan altısı öldürülmüştür. Bu meydana 4 erkek de öldürülmüştür.

Ahmet nahiyesinden Fevzi Efendi adında bir şahıs birkaç kişiyle birlikte yangına itilerek diri diri yakılmıştır.

Salihli'de oturmakta olan Tahsin Bey adında bir kişi bağda para saymakta iken tesadüf eseri o yörede dolaşan üç Yunan askeri tarafından görülmüştür. Parasına tamahen Tahsin Bey'i kasaturalarla vücudunun değişik yerlerinden yaraladıktan sonra kafasını da kesmek suretiyle feci ve vahşi bir şekilde öldürmüşlerdir. Aynı tarihlerde Kulalar köyünden Recep oğlu Mustafa ve Yeşildere köyünden Karakaş ve yine aynı köyden Mehmet oğlu Ahmet, her ne sebepten ise Yunan adli makamlarınca idama mahkum edilirler. Kararı müteakip, ertesi gün sebepsiz yere ölüme mahkum edilen bu Türkleri boş bir tarlaya getiren Yunan askerleri

bu zavallıların mezarlarını kendilerine kazdırdıktan sonra kurşuna dizilmek suretiyle öldürürler.

4 Eylül 1922 Pazartesi günü çarşıdaki dükkanlar yerli Rum ve Yunan askerleri tarafından yağma edilmeye başlanmış, tahrip ve yağma edilmeyen tek bir dükkan ve mağaza kalmamıştı. Çarşının yağmasından sonra evlere saldırarak kapılar kırılmak suretiyle içeri girilip evde bulunan erkekleri katletmişlerdir. Aynı gece ilk ateş Nasuh Ağa'nın evinde görülmüş, Nasuh Ağa ile beraber bir oğlu ve bir kızı kulakları çınlatan bir haykırış içinde boğazlandıktan sonra ateşin içine atılarak yakılmışlardır.

Sahilli ilçesi ateşe verilmeden evvel bilumum İslam evlerine girilmiş, 50 erkek şehit edilmiştir.

Turgutlu'da yerli Rum ve Ermenilerden oluşan ve göğüslerinde kırmızı kumaştan özel işaret taşıyan siyah kalpaklı yangın postaları başlarında atlı bir komutan, ellerinde bomba ve tıbbi aletler ve gerilerinde Yunan süvarileriyle 6 Eylül Salı günü Turgutlu'nun birçok yerlerini ateşe vermişlerdir. Evlerini kurtarmak için yangın ateş ve alevlerin arasından kaçmak isteyen erkek, kadın ve çocuklar kurşun, süngü ve dipçikle öldürülmüştür.

Yaralı olan Giritli Hüseyin Efendi'nin eşi Pakize Hanım ırzını ve kocasını korumak için Yunanlılara odunla hücum etmiş, fakat Yunanlılar tarafından şehit edilmiştir.

Manisa şehri ateşe verildiği esnada yangını söndürmeye gelen halka Yunan askerleri tarafından ateş açılarak halkın bir kısmı katledilmiştir. Bununla beraber çok sayıda kadın, ihtiyar ve çocuk şehirden dışarı çıkamadıkları için alevler içinde yanarak yok olmuşlardır. Şehirde itibar sahibi olan Pamukçu oğlu Mehmet Efendi 8 kişilik aile efradı ile birlikte kesilmek suretiyle şehit edilmiştir. Ayrıca, Yazılı köyüne giden Yunan askerleri halktan rasgele 5 kişiyi soyduktan sonra hepsinin de başlarını kesmek suretiyle öldürmüşlerdir.

Manisa'da 3500 insan yangınlarda, 855 kişi de kurşunla öldürülmüştür.

3.1.2. Marmara Bölgesi

Her çeşit vahşet ve işkenceden çekinmeyen Yunanlılar, cami ve mescitleri ahır haline getirmişler, Kürecik köyü hocası Hasan Efendi'yi de çiftliğine giderken Yunan askerleri tarafından başı kesilmek suretiyle şehit etmişlerdir.

Erenköy'deki yerli Rumlarla birleşen Yunan askerleri, 6 Nisan 1921 tarihinde Ayvacık ilçesinin Külahlı köyü halkından yağ ve peynir satmak üzere ilçeye gelmekte bulunan Mehmet ve arkadaşını vahşi bir şekilde öldürmüşlerdir.

Şahinburgaz (Çayağzı) Köyünde 16 Ağustos 1920 günü Yunan askerleri 64 yaşındaki Mustafa Bey'in evine girerek zavallıyı kırbaç ve kasatura ile fena halde dövüp 6 yaşındaki torununu evin üst katındaki pencereden taşlar üzerine atmak suretiyle öldürmüşlerdir. Manyas'ın Mandır Köyü'nde 15 Eylül tarihinde Mandır köyüne gelen Yunan askerleri Kasım'ın evine girerek biçireyi odun ve tüfek dipçığı ile döverek öldürmüşlerdir.

Erdek Purut Mahallesiinde 15 Eylül 1920 tarihinde Hakkı Çavuş, Yunan teğmeni Ligorpiyos'un emrindeki erler tarafından hiçbir sebep yokken kurşuna dizilmek suretiyle öldürülmüştür. Erdek Çerkes Mahallesi 3 Mayıs 1921 tarihinde, mahalleden Topal Şakir koyun getirmekteyken, değirmen civarında Yunan askerlerinin saldırısına uğrayarak burnundan ve çenesinden kesilmek suretiyle öldürülmüş, daha sonra yakılmıştır.

Rutiye Köyü'nde 5 Mayıs 1921 tarihinde Hüseyin Çavuş'un oğlu Ahmet, Rutiye yolunda Yunan askerlerinin saldırısına uğramış, kamalarla parça parça edilmek suretiyle öldürülmüştür.

Çelenkçi Köyünde 25 Nisan 1921 tarihinde, Hacı Mustafa Ağa'nın evine tecavüz eden Yunan askerleri zavallıyı kurşunla öldürdükten sonra, paraları çıkartması için eşinin bir çok yerine kama batırmak suretiyle işkence yapmışlar, daha sonra da zavallı kadını parçalamak suretiyle öldürmüşlerdir.

3 Ocak 1921 tarihinde Bandırma'nın Ümiteli köyüne gelen Yunanlılar, 60 yaşındaki Mustafa oğlu Ahmet'i köy ortasında kurşuna dizerek öldürmüşlerdir. 4 Kasım 1920 tarihinde

İsmağil'in Binbaşı mahallesinde oturan İsmail, sokaktan geçerken Yunan askerleri tarafından hiçbir sebep yokken vurularak öldürülmüştür.

24 Eylül 1920’de Hacı Yakup köyüne gelen Yunanlılar, tarlasına gitmekte olan İuseyin Ahmet’i sebepsiz olarak kurşunlayarak öldürmüşlerdir.

Süleymaniye köyünden Emin Ali'yi, Haydar Çavuş mahallesinden 30 yaşındaki Mustafa'yı kurşunla öldürmüşlerdir.

Edincik'te Mustafa, Marmara bucağından gemici Hüseyin Reis kurşunla, Erdek Arnavut çiftliğinde Halim ve Salih Ağalar da Yunan askerleri tarafından çiftlikte kasaturalarla parçalanmak suretiyle öldürülmüşlerdir.

6-7 Temmuz 1921 günleri Bursa'nın batısında Beşevler mevkiinde şehir dışında bağ ve bahçesi ile uğraşan ve Müslüman olmaktan başka hiçbir suçu bulunmayan 50 kadar köylüyü feci bir surette şehit etmişlerdir.

Yunanlılar bu tarihe kadar Bursa ve civarı köylerinden 10.000 silah toplamışlar ve bu silah araması esnasında Müslüman Türk halkına baskı yaparak bahane ile pek çok cinayet işlemişlerdir.

Çeşitli tarihlerde 44 Müslüman Susurluk'ta kurşuna dizilmek suretiyle şehit edilmiş ve bunlar arasında bölgede görevli Abdullah isimli bir polis memurunun da bulunduğu anlaşılmıştır.

Orhangazi’de Yunanlılar tarafından ırzına geçilerek öldürülmüş 60 yaşlarında bir kadın cesedi vardı. Cesetler sağ kalan kimselere teşhis ettirilmiştir.

Narlı, Kapaklı ve Karacaali’de bulunan kadın ve erkekler kurşuna dizilmişlerdir.

Hamidiye köyünde 11 Mayıs 1921 günü bu köye giren 200 kadar Yunan askeri evvela saldırarak bütün halkı çırılçıplak soymuş, erkekleri ve çocukları süngü ve baltalarla öldürmüşlerdir.

Muratoba köyüne giren 300 kadar Yunan askeri, erkekleri kahveye, kadınları da köy camiine doldurup, camiye gaz dökerek ateşe vermişler, kaçmak isteyen kadınlarla köy kahvesinde toplu bulunan erkekleri de makineli tüfeklerle tarayarak öldürmüşlerdir.

Armutlu bucağına bağlı Sultaniye köyüne akşama doğru giren 115 Yunan askeri, evlere girip erkekleri, çıkartarak bir yere toplamış daha sonra Şarapçı Foti'nin mahzeninden aldıkları tenekeler dolusu şaraplarla erkeksiz kalan bu evlere girerek kadın ve kızlara ölüm tehdidi altında zorla şarap içirmek istemişler ve alem yapmışlardır. Hiçbir Türk kadını bu eyleme razı olmamış, bu arada Emine adlı bir Türk kadını kocasının av tüfeğini yatağın altından çıkartıp iki Yunanlıyı öldürmüş ve kendisi de ekmek bıçağı ile intihar etmiştir. Bu eyleme katılmayı istemeyen tekmil kadınlar, kocalarının toplu olarak göz altında bulunduğu yere getirilerek eşleri ile birlikte kurşuna dizilmişlerdir. Gece yarısı köyü terk eden Yunanlılar sabah erkenden yeniden köye girmişler, bu esnada yaralı kocasına su verirken yakalanan Hasene'yi dipçikle dövmeye başlayan Yunan askerinin gırtlığına sarılan Hasene, bütün gayretiyle Yunan askerini boğarak öldürmüştür. Daha sonra Hasene diğer Yunan askerleri tarafından parça parça edilerek öldürülmüştür.

Yeniköy'de görülmemiş bir manzara vardı. İnsan başları yollara, sokaklara adeta serpilmiş gibiydi. Bu kadar kesik başın bu köye ait olması inanılmazdı. Başlar yollara, sokaklara öylesine serpilmişti ki, basmamak için aralarından dolaşmak gerekiyordu. Birçok başların gözleri oyulmuş, kolsuz bacaksız vücutların edep yerleri de kesilmiş veya oyulmuştu. Birkaç tanesine de barut doldurulmuş ve patlama sonucu parçalamışlardı. 70 yaşlarında bir kadın cesedinin üzerine erkek uzuvları konulmuştu. 13 yaşlarında bir kızın memeleri delinmiş, bu deliklere tahta parçaları konulmuştu (Dahiliye Vekaleti; Yunan Fecayii, İkinci Kitap, s.59-64).

11 Mayıs 1920 Çarşamba günü Gemlik ilçesine bağlı Haydariye köyü civarında bulunan diğer köylerde Yunanlılar tarafından yapılan facialardan ateş, süngü, kurşun arasında yalnız canını kurtarmak suretiyle dağlara kaçan ve aralarında birçok gebe kadın kucaklarında küçük yavrularıyla talihsiz anneler, erkek ve çocuklardan oluşan halk İstanbul'a kendilerini atabilmek için Küçükumla köyünün üst tarafında ve Haydariye köyüne bir saat mesafede bulunan Elmalık mevkiinde perişan bir halde toplanmıştı. Küçükumla, Büyükumla, Haydariye köylerinden 225 evin halkı ile civar köylerden kaçabilen ve miktarı 1100 'e varan çaresiz Müslümanları, Yunan makineli tüfekleriyle bunlara yordakçılık eden yerli Rum

şkıyası ile kuşatarak 5 saat devam eden makineli tüfek ateşi ve bombalarla en katı yürekleri ile etkileyecek bir fecaatle katl ve imha etmişlerdir. Bu katliamdan ancak bir kişi ölümler arasında geceyi bekleyip kaçarak kurtulmuştur (Dahiliye Vekaleti; Yunan Fecayii, İkinci Kitap, s.69-70).

11 Mayıs 1920 Çarşamba günü Gemlik ilçesinin Narlı köyüne bir Yunan müfrezesi ile çlerinden tanınabilen Gemlikli bir takım yerli Rum gelerek köy halkını bir araya topladıktan sonra ne kadar hayvanları varsa köy haricine çıkarmalarını tebliğ etmişlerdir. Hayvanları köy lışına çıkararak ve isimleri tutanakta bulunan şahısları feci bir surette süngü ve kurşunla atletmişler ve evleri ateşe vermişlerdir (Dahiliye Vekaleti; Yunan Fecayii, İkinci Kitap, s.70-72).

Civar köylerin Yunanlılar tarafından yakılarak nüfusunun katledilip ve eşyalarının ağma edilmekte olduğunun işitilmesi üzerine hasıl olan korku nedeniyle köy halkı tek mil şyasını terk ederek "Fıstıklı" köyüne göç etmişlerdir. 21 Nisan 1920 tarihinde Yunanlılar arafından Fıstıklı köyüne vuku bulan tecavüz esnasında Sultaniye köyü ahalisinden Hasan, Ahmet ağa ve Sabri adlı şahıslar kurşunla öldürülmüştür.

1 Mayıs 1920 günü Pazar öğleden sonra bir miktar Yunan askeri refakatinde silahlı tumlardan 25 kişilik bir çete, Gemlik'e bağlı Körfez'in kuzey kısmında bulunan "Kapaklı" öyünü basmış ve civar köylerden canlarını kurtarmak için İstanbul'a gitmek üzere Kapaklı'ya gelmiş, bulunan ve kısmen kayıklara binmiş kısmen de iskelede bekleyen civar öyler halkını teşkil eden kadın, erkek, çoluk çocuktan oluşan topluluğa baskın yaparak zerlerine ateş etmeye başlamışlardır. Bunun üzerine ricada bulunmak üzere giden köy imamı Ahmet Efendi ile muhtar (Hacı oğlu Hüseyin) halktan Zeynel oğlu Hasan'ı kurşunlayarak ldürmüşlerdir. Atılan kurşunlardan sandalcı Hasan oğlu Tevfik, gebe eşi Emine ve Arnavut Mahmut kızı Emine de ölmüşlerdir. Bu olay henüz kayıklara binmiş olan halk üzerinde paniğe ol açmıştır. Bu esnada denizde kayıklara binmiş olan halk üzerine de ateş açılarak çok sayıda işi ölmüş, bir kısmı da yaralanmıştır (Dahiliye Vekaleti; Yunan Fecayii, İkinci Kitap, s.48-49).

Düşman İnegöl'ü işgal etmeden önce şehri bombardıman etmek suretiyle kasten asara sebebiyet vermiştir. Düşen mermiler bazı binalarda hasar ve yangınlara sebep olduğu İbi Süleymaniye mahallesinden Hacı Ahmet Ağa'nın evine düşen bir mermi, 6 yaşındaki ocuğunun da ölümüne sebep olmuştur.

Ali Ağa'nın evine düşen mermi ile de orada bulunan hayvanları tamamen telef olmuş ve evde bulunanlar da ölmüştür. Yunan askerleriyle bir olarak aynı vahşet ve faciayı paylaşan yerli Rum ve Ermeni çeteleri de kasabanın belediye reisini dövmek suretiyle şehit emişlerdir (ATASE Arş.Kl.681,Ds.120,F.19-14).

İnegöl'ün işgali esnasında esir düşen Türk askerlerini dipçik ve süngü ile şehit etmişlerdir. Yine esir düşen Hüseyin Arif isimde bir teğmenin kolu ve bacağı taşla kırılmış, yüzü gözü şiş bir halde bulunarak İnegöl Hastahanesine getirildikten yarım saat sonra şehit olmuştur (ATASE Arş.Kl.681,Ds.120,F.19-14).

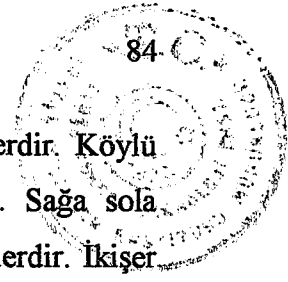
Rum ve Ermenilerden müteşekkil bir çetenin Akçarım ve Mahmure köylerinden 30 Müslüman'ı öldürdükleri bildirilmiştir.

Erdek Jandarma Komutanlığı'nın Jandarma Genel Komutanlığı'na vermiş olduğu 12 Aralık 1921 tarihli raporunda, Ekim ayının 7 nci günü Edincik bucak merkezinde Sevdalı oğlu İstilyanu ve arabacı oğlu Kosti tarafından rusumat memurlarından (gümrük memuru) Salih ve Düyun-i Umumiye memurlarından Hasan Efendiler on beş yerinden yaralanmak suretiyle öldürülmüşlerdir. Adı geçen katiller tevkif edilmiş iken Yunan memuru tarafından serbest bırakılmış ve hatta kendilerine belge ve silah verilmek suretiyle mükafatlandırılmıştır (Dahiliye Vekaleti;Yunan Fecayii,1.Kitap.s.74-75.).

Erdek Jandarma Komutanlığı'ndan Jandarma Genel Komutanlığı'na 12 Aralık 1921 tarihli rapora nazaran Edincik bucağı civarında 70 yaşında Gönenli Memiş adlı şahıs, nişan ve atış eğitimi yapan Yunan askerleri tarafından hedef seçilerek nişan alınmış ve keyfi olarak öldürülmüştür (Dahiliye Vekaleti;Yunan Fecayii,1.Kitap.s.20.).

27 Eylül 1920 günü düşman Dereköy'e girdiği esnada, Laledereli Ermeni çeteleri tarafından bir 6 aylık, diğeri 3 ve üçüncüsü de 6 yaşında olmak üzere üç çocuğun başlarını kesmişlerdir. Bu köyden çekilirken 60 yaşında bir ihtiyar kadının başını ve fercini keserek orada bırakmışlardır.

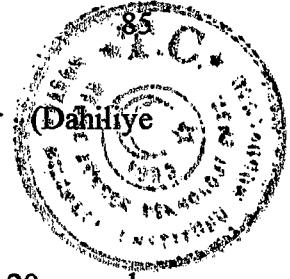
Çınarcık bucağının yerli Rumlarından Kemiksiz oğlu Dimitri , yağ imalathanesi sahibi Koca Panuri, Muhtar Hristo ve Doktor Lazar ve köyün ileri gelen Rumları köy halkına bir beyanname hazırlayarak Yunanlıların halkı korumak için geldiğini, kimsenin hiçbir yere

kınıldamamasını ve bütün varlıklarını meydana getirip koymalarını söylemişlerdir. Köylü aldatıldığını anladığı anda hepsinin üzerlerine makineli tüfek ateşi açılmıştır. Sağa sola kaçmaya çalışanlar da civarda pusu kurmuş yerli Rumlar tarafından öldürülmüşlerdir. İkişer ikişer olmak üzere sıraya dizdikleri Türklere birinin eline bıçak vererek karşısındakini öldürmeye zorlatmışlardır. Bu, heyetin şimdiye karşılaştığı değişik bir işkence şeklidir. Burada Yunanlılar erkek evlatlara annelerini peşkeş çekmek istemişler, fakat ölüm pahasına bu işi yapmayan delikanlılar süngülerle öldürülmüşlerdir. Bir taraftan ateşe verilen evler tutuşurken, Yunan askerleri süngü ucuna taktıkları küçük bebekleri kuzu kızartır gibi ateşlere tutmuşlar, genç kızların memelerini keserek kebab etmişlerdir. Yol üzerinde bir ailenin dört ferdi kazığa vurulmuş olduğu halde bulunmuştur. Birçok cesetler sürüklenerek iskele meydanında açılan bir çukura doldurulmuş, bir kısmı da köyün giriş yollarının kenarındaki hendeklere atılmıştır (Mısırlıoğlu; Yunan Mezalimi, s.115-117).

24 Nisan 1921 Pazar günü Kocadere-i Bala köyüne yarım saat mesafede bulunan Rum köyü muhtarı Ligori, Kocadere köyüne gelerek “emniyetle yaşamak isterseniz, köyümüze gelin, bana para ve erzak verin, köyümüze bir saldırı olmayacağına dair Yunan komutanından bir vesika aldım” diye köy halkını inandırır. Halkı köye götürür. Ertesi gün, erkekleri köyü beklemek üzere tekrar Kocadere’ye gönderir. Bu sırada takriben 100 ve diğeri 200 kişilik Yunan müfrezeleriyle yerli Rumlardan oluşan silahlı çeteler köyü basmışlardır. Bu hengamede ismi açıklanabilenlerden 70 yaşındaki kayıkçı İsmail Reis’i balta ile feci bir surette öldürdüler. 80 yaşının üstünde Yörük Hüseyin eşi Ayşe başına değnek ile vurulmak suretiyle dört buçuk saatte öldürülmüş, köy öğretmeni Hoca Haşım Efendi kurşunla yaralandıktan sonra başı taşla parçalanarak öldürülmüş, Kürt Mehmet, Feyzi, Kürt Cemal, Arnavut Hasan da bağırsakları satır ile deşilmek suretiyle, Bayırlı Mehmet ve Kürt Mehmet kurşun ve süngü ile öldürülmüşlerdir.

Kürt Mehmet kızı Ayşe, çeşitli yerlerinden yaralandıktan sonra kasatura ile başı vücudundan kopartılmak suretiyle öldürülmüştür. Köyde bulunan kız ve kadınları evlerinde toplayıp, evlerle beraber yakılmak suretiyle öldürülmüştür. Köyde bulunan diğer Müslümanlar, dipçik ve süngü darbeleriyle köy camiine doldurularak üzerlerine defalarca bombalar atılmış ve patlama esnasında pencerelerden kaçmak isteyenler kurşunlanarak imha edilmiştir. Bu faciayı müteakip köy meydanında büyük bir ateş yakılarak zavallı masum ve dünyadan habersiz küçük çocuklar, süngü uçlarında diri diri ateşe atılmış ve kurşun ve süngü

e öldürülmüşlerdir. Kadınlar da kurşun ve süngü ile öldürülmüşlerdir (Dahiliye Nezareti,Türkiye’deYunan Fecayii,2.Kitaps.90-92).

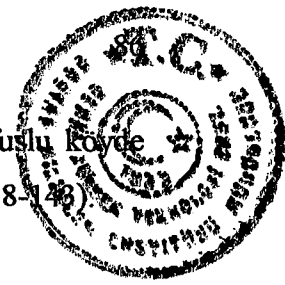
Kirazlı köyünde 45 yaşlarında Kurt Gorb’i çeşitli kurşun yaralarıyla ve 20 yaşında İsmail oğlu Kemal’i evinin içinde boynundan kasatura ile kesmek suretiyle öldürmüşlerdir. Aynı köyden 60 yaşlarında Şerif kızı Hatice’yi saklandığı damdan çıkararak kurşunla öldürdükten sonra vücudunu acımasızca parçalamışlardır. Rum eşkıyası, 550 nüfuslu Akköy’ü basarak köyün zenginlerini getirtip birer birer kollarını bağladıktan sonra bunlardan İsmail ‘avuş oğlu Hakkı ve diğer küçük kardeşlerini süngülerle yaralayarak öldürmüşlerdir. Köy halkından 60 kişiden fazlasını süngü, kasatura ve kurşunla parça parça etmek suretiyle sokak ortalarında katledilmişlerdir (Dahiliye Nezareti,Türkiye’deYunan Fecayii,2.Kitaps.92-93).

150’nin üstünde nüfusu bulunan Çatalca köyü de 1921 senesi Nisan ayında Yunan askerleriyle yerli Rum eşkıyasının hücum ve tecavüzlerine uğramıştır. Köy halkı bir yere toplanarak feci bir şekilde katledilmiş, bir kısmı da ateşle yakılarak öldürülmüştür.

150 nüfuslu Samanlı, 250 nüfuslu Sulucak ve 400 nüfuslu Kurtköy Nisan 1921’de Yunan askerlerinin tecavüzüne maruz kalmıştır. Köy halkı ateşlerde yakılmak, süngü ve kurşunla öldürülmek suretiyle imha edilmiştir.

Yalova’daki Yunan komutanı yerli Rumlardan kurduğu çetelerle, Kelek, Zindanköy, İzzunpınar, Müslim, Çalcıköy, Delipazar, Solucak, Dağıstani, Reşadiye, Kirazlı ve Yurtan köylerine baskın yapmışlar, kadınlarına tecavüz eden Yunanlılara karşı tahammülü tükenen ve ırgatlarına dayanamayan Türkler her ne pahasına olursa olsun diyerek Yunan askerlerine aldırıp silahlarını alarak hepsini öldürmüşlerdir. Fakat bu hali duyarak iki saat sonra gelen Yunanlar, köyde hiç kimseyi bulamayınca diğer köylere gidip 7’den 70’e kadar bütün Türkleri balta, kasatura, bıçak tüfek ve ateş atmak suretiyle tek canlı kalmayınca kadar öldürmüşlerdir (Mısırlıoğlu,Yunan Mezalimi,s.120-121).

Çelteke köyünün halkının bir kısmı katledilmiş, diğer kısmı da Gemlik’e kaçmıştır. Edellik köyünde 27 ölü tespit edilebilmiştir. Cihanköy’de 50 ev ve 250 nüfuslu bu köyde, 13 ölü tespit edilmiştir. Kocadere-i Bala (Yukarı Kocadere) ve Kocadere-i Zir (Aşağı Kocadere) köyleri de köy halkı katliama maruz bırakılmıştır. Günlük köyün de 2 kişi öldürülmüştür. Üvezpınar

Köyü halkının büyük bir kısmı katledilmiştir. Dere köyünde 35 ev ve 150 nüfuslu köyde halkın büyük bir kısmı katledilmiştir (Dahiliye Vekaleti; Yunan Fecayii; 2. Kitaps. 138-148).

Samanlı köyünde 35 ev ve 150 nüfuslu köyde halkın büyük bir kısmı katledilmiştir. Heride kalan halkın ne olduğu bilinmemektedir. Fıstıklı Köyünde kalanların bir kısmı öldürülmüştür. Lütfiye köyünde 7 ölü tespit edilmiştir. Yeniköy de Müslüman ve Rumlardan oluşan köyün müslüman halkı daha evvel Orhangazi'ye gönderilmiştir. Bu arada birçokları orolarda öldürülmüştür.

İnebolu'da bulunan irtibat subayının Erkanı Harbiye-i Umumiye (Genelkurmay) Riyaseti'ne vermiş olduğu raporda; 'Serkis, Yervant, Oganis, Bedros, Kirkor adındaki şahıslar 27 Mayıs'tan evvelki Pazartesi günü Yalova İslam ahalisinden pek çoklarını katlettikten sonra binayı ateşe vererek içeride bulunan genç kızlarla birlikte yakmışlardır" (ATASE Arş.Kl.1304.Ds.8,F.8).

Karamürsel Kaymakamı'nın Garp Cephesi Komutanlığı'na 6 Kasım 1920 tarihinde vermiş olduğu raporda özetle; kasabanın genel nüfusunun yüzde yirmi beş oranında insan kurşuna dizilmek suretiyle katledilmiştir. İşgal esnasında ormana çekilen orman memurlarından başka diğer memurlar Yalova'ya sevk edilmiş ve kurşuna dizilmek suretiyle şehit edilmişlerdir. Şehit olanlar arasında Mal Müdürü Murtaza, Jandarma Komutanı İlyas Efendi de bulunmaktadır (ATASE Arş.Kl.681,Ds.57,F.9).

Karamürsel kaymakamı Refik Bey'in 12 Kasım 1920'de Garp Cephesi Komutanlığı'na vermiş olduğu raporda da şöyle deniliyordu:

"Düşmanın Karamürsel'i işgali esnasında ahalinin bir kısmı Gemlik'e nakledilmiştir. Bu nakil esnasında ahaliyi kayıklara doldurup Yunan torpidosunun arkasına bağlamak suretiyle götürmüş olduğu halde kayık içerisinde bulunan ahali ve memurların bazılarının cesetleri merkez sahilinde bulunduğuna göre kamilen denizde boğmak suretiyle öldürüldüğü anlaşılmıştır." Ayrıca Garp Cephesi Askeri Posta Teşkilatı Heyeti Reisi'nin Garp Cephesi Komutanlığına 18.08.1921'de vermiş olduğu raporda da yukarıdaki olaylara benzer şu bilgi verilmiştir: "Karamürsel'i işgal eden 200 kişilik yunan kuvveti bir Müslüman'ın başını taşla ezmek suretiyle şehit etmiş, 25 kişiyi de İstanbul'a nakletmek bahanesiyle vapura koyarak denize dökmüş oldukları Adapazarı Şubesinin duyurusu ile bilgi edinilmiştir" (ATASE Arş.Kl.681,Ds.57,F.1).

Bilecik İstasyonu karşısındaki Aşgıköy'de köyün muhtarı süngü darbeleri ile şehit edilmiştir. Yetmiş yaşında olan bu masumun cesedi oda içerisinde hercümerç edilmiş, eşya ve arzak arasında bulunmuştur (ATASE Arş.Kl.681 Ds.120 F.15,14,14-1). Bilecik kasabasında erkek ve kadın 22 kişi yanarak, 8 kişi boğulmak suretiyle, 5 kişi yara alarak şehit edilmişlerdir.

Çukurviren köyünde bir kişi şehit edilmiştir. Abbaslık köyünde 4, Şükranîye köyünde 1, Esirkurt köyünde 2, Beğtimur köyünde 4 ve Yeniköy'de 3 müslüman şehit edilmiştir. Pazarcık kasabasının Emir-i atik mahallesi muhtarı dahil olmak üzere aynı köyde üç kişi şehit edilmiştir. Akçapınar köyünde erkek ve kadın olmak üzere 10 kadar şehit vardır. Irzlarına geçilip memeleri kesilerek duvara yapııştırılan 15 kadın kesilmek suretiyle öldürülmüş ve 70-80 yaşlarında 11 ihtiyar şehit edilmiş, 9 masum çocuk da doğranmıştır.

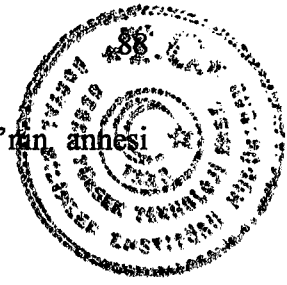
15 Nisan 1921 tarihli Garp Cephesi Komutanlığı'na verilmiş olan raporda : Söğüt'ten Şakine kadın ve fabrika sahibi Sabri Efendi'nin büyükannesi, Dursun Bey, ağaların Dursun, Şahsildar Mahmut Efendi'nin annesi Hatice hanımlar bir sürü işkenceyle şehit edilmişler ve üç kadını Söğüt kasabası yangınında yakmışlardır. Söğüt kasabası erkeklerinden Ahmet Çavuş, Emirlerin İbrahim dayakla şehit edilmişlerdir.

Ertuğrul türbesinde bir müslüman kadınına tecavüz edildikten sonra memeleri kesilmek suretiyle şehit edilmiştir.

Yeniköy'den, hasta ve sakat olduklarından evlerinde olan Şeyh Ahmet oğlu Ali Molla, Halil oğlu Ali Ağalarla, Alilerin Mustafa'nın annesi Fatma kadın gayet feci bir şekilde şehit edilmişler ve cesetleri köyde bulunmuştur.

Söğüt'ün Burçak köyünden Kargacıoğullarından Kamil'in para için tabanca ile beyni parçalanarak şehit edilmiştir.

Yunanlılar Küplü'nün Beydemir köyünden Molla Abdullah Efendi'yi Musa Mehmet oğlu Ali, Yetim Ahmet ve Hacı Mustafa Ağaları şehit etmişlerdir.

Yunanlılar Söğüt'ün Cami-i Kebir mahallesinden tahsildar Mehmet Efendi'nin annesi Hatice Hanımı baskı altında tutarak süngüledikten sonra yakarak öldürmüşlerdir.

Ertuğrul Gazi'nin türbesinde bir Müslüman kadının memeleri kesilmek suretiyle orada şehit edilmiş ve gömülmüştür.

Yunan askerleri tarafından Çubuklu'da Hidivkasrı civarında bulunan İhlamurluk'ta açtıkları büyük bir kuyuya Çubuklu, Paşabahçe, Beykoz ve dolaylarında rast geldikleri şahıslar arasında öldürdükleri 250 kişiyi gömdükleri ve bu şahısların kimliklerinin saptanamadığı ve bu çukurdan başka Çubuklu Muhacir mahallesinde kimlikleri saptanamayan kimselerin cesetlerinin bulunduğu bir toplu mezarın köy imamı ve ihtiyar heyetinin Çubuklu Polis Karakolu'nda düzenledikleri rapordan anlaşılmıştır (Dahiliye Nezareti: Yunan Fecayii, 1.Kitap, s.79-80).

14 Mayıs 1921 tarih ve 365 nolu tutanaktan : 1920 Ekim ayında Beykoz civarında Çavuşlu çiftliğini ele geçiren Yunanlılar Cevat Efendi'yi köy dışına çıkararak öldürmüşlerdir. Yaşlı ve sakat olması nedeniyle kaçamayan Ömerli'den Ferdi oğlu Aziz de bu faciada kesilmek suretiyle öldürülmüştür.

Çubuklu imam ve ihtiyar heyetinin aslı saklı tutanaklarında polis tahkikatına göre Çubuklu Sazlıbahçe'de kulübede oturan 50 yaşlarında Rizeli Çilekçi Ahmet Ağa ile oğulları 25 yaşında Cemal, 18 yaşında Mehmet ve hamile bulunan eşi Hava Hanım'ın 17 Temmuz 1919 tarihinde evi önünde süngü ile delik deşik edilmek suretiyle katil ve şehit edilmiştir

Bostancı : Erenköy polis merkezi memurluğunun 25 Mart 1921 tarih ve 795 no'lu raporuna göre; 20 Mayıs 1921 tarihinde Yunan askerleri birliklerinden firar eden Dimitri oğlu Kosti Pardeli oğlu Mihal, İstifan oğlu Dimitri ve Kıbrıslı Sava oğlu Mihal'den teşkil edilen bir çete Haydarpaşa'dan trenle Bostancı'ya gelip oradan Karaman Çiftliği civarında Topal Ahmet'in bostan tarlasında çoban Süleyman'ı feci bir şekilde katlettikten sonra başını vücudundan ayırmışlar ve iki siyah bohça ile bir siyah kuşağa sarmışlar tenasül uzvunu bıçakla yüzüp, sağ elinin dördüncü parmağını da kesmişler ve başsız cesedini 100 metre mesafede bir çukura atmışlardır (Dahiliye Nezareti: Yunan Fecayii, 1.Kitap, s.20).

Gebze Polis Müdürü'nün 17 Şubat 1921 tarih ve 171 sayılı raporu : Şubat ayının 5'nci gecesı Gebze istasyonunda Yunan askerleri tarafından kimliğı saptanamayan bir Türk erkeğı süngülenerek öldürölmüştür. Kurt köylü İsmail oğı Raşit'in ölüğü, Mollafenari'ye giden tuz arabalarının önüne çıkan Yunan askerlerinin yağmasına uğradıktan sonra arabacılarından Kır Hamit ile Mustafa oğı Mehmet'in öldüröldüğü de Gebze Kaymakamlığı'nın 307 nolu raporu ile Üsküdar Mutasarrıflığı'na bildirilmiştir (Dahiliye Nezareti: Yunan Fecayii, 1.Kitap, s.109-111).

Yunanlıların İzmit'i ateşe verdikleri gün, rıhtıma yakın bir sokaktan koşarak gelen 3 kişi kendilerini denize attılar. Fakat peşlerinde buluna üç Yunanlı asker denizdekilere ateş ederek hemen oracıkta öldürdüler.

Aynı gün İzmit'te 7400 Türk öldürölmüş olmasına rağmen, bunların ancak 360 kadarcının kimlikleri tespit edilebilmiştir. Görölen cesetlerin hiçbirinde kulak, göz, burun ve parmak kalmamış, oyulmuş ve kesilmişti. Manzara çok korkunç ve hazindi. Kolları, bacakları copartılmış kadın ve kızlar hatta çocuklar ve bebekler karmakarışık durumda birbirlerinin üzerlerine atılmış idiler. Muhtarzade Emin ismindeki şahsı kızını götürmek istemelerine engel olmak istediğı için evin önündeki ağaca asarak öldürmüşlerdir.

Tahkik Heyeti Karamürsel'e bağı Ereğı (Güzelyalı)'den bildirdiğine göre, Yunanlılardan kaçamayan yaşlılardan 13 kişinin cesedi bulunmuştur.

12 Mayıs 1921 gün ve 365 sayılı tahkik heyeti raporuna göre Şile'de : İkiisi makineli tüfekli 9 Yunan askeri Şile merkez kazasına bağı Karamandere'ye girmişler ve köylülerden 2000 altın istemişlerdir. Köy eşrafından Hacı Mustafa Efendi bu kadar parayı bulamayacaklarını, esasen paraları olmadığını söylemiştir. Bu duruma sinirlenen Yunanlılar evvela Hacı Mustafa Efendi'nin sakalını tutuşturmuşlar. Bu hakaret karşısında çılgına dönen Mustafa Efendi Yunanlıların üzerine atlamış, fakat diğeri Yunanlılar tüfikle Hacı Mustafa'yı kurşunla delik deşik etmişlerdir. Bununla da hırslarını yenemeyen Yunanlılar, Hacı Mustafa'nın kızını ahırdaki atın kuyruğına bağlayarak atı ürkötmüşler dört nala giden atın peşinde zavallı genç kız parça parça olmuştur. Daha sonra ayaklarından birbirine bağlanan köyün delikanlıları sokak sokak dolaştırılmış, içlerinden galeyan gelen bir genç, Yunan erinin silahını kapmış fakat, ateş etmeye zaman kalmadan diğeri Yunanlı asker genci vurarak öldürmüştür. O gün bir çok genç daha kurşuna dizilmiştir.

Şile’de çiftçi Emrullah çeşitli işkencelerden sonra öldürülmüştür. İlk sokakta kırbaçlatılmış, kaba etleri süngü ile delik deşik edilmiş, bütün etleri süngü ile deşik edilmiş, bütün parmakları kesilmiş, gözünün biri de oyulduktan sonra başı kesilerek bir ağacın çatalına konulmuştur. Emrah’ın parçalanmış vücudu da aynı ağacın altına atılmıştır.

Kurucaköy’de, Tahkik heyetinin gözleri önünde bir genç kız Yunanlıların ellerinden kurtulup heyet üyelerine doğru kaçarken arkadan vurulmuştur. Kızın adı Ayşe’dir. Sokaklarda çıplak veya yırtılmış elbiselerle yatan kadın cesetleri bulunmuştur.

Teke köyünde Asiye adlı bir genç kızın iki göğsü bıçakla kesilerek saman ateşine atılıp öldürülmüştür.

Teğmen Kaçaras komutasında Şuayipli köyüne giren 150 kadar Yunan askeri önce ilk camiye toplamak istemişler, köylülerden Kaptan oğlu Cemal, Asker oğlu İbrahim, Koç oğlu Bekir, Kokoz oğlu Mehmet, Demirci oğlu Aziz Çavuş ve Çalı oğlu eşref kendilerine kırbaça vuran Yunanlı Teğmen Kaçaras’ın üzerine atılıp onu tartaklarken, diğer Yunan askerleri Çalı oğlu Eşref’i hemen öldürmüşler, diğerlerini de kafileden ayırmışlardır. Teğmen Kaçaras getirttiği büyük saman çuvallarına köylüleri sokarak askerlerine dövdürmüş, daha sonra çuvaldan çıkartılıp ayaklarından ağaçlara asarak hepsini parça parça etmişlerdir. Kaçaras da nereden geldiği bilinmeyen bir kurşunla öldürülmüştür. Bu olay üzerine Yunanlılar camiyi ateşe vererek köyden kaçmışlardır. Fakat ertesi gün hıncılarını almak için köye gelen Yunan askerleri köyde canlı bir kimse bırakmamak üzere hepsini öldürmüşlerdir (Dahiliye Nezareti: Yunan Fecayii, 1.Kitap, s.127-136). Akşama doğru arkadaşlarını aramaya çıkan Yunan müfrezesi durumu anlayınca köyü basmışlar, kaçmayıp köyde kalan erkekleri meydanda toplayıp çınlıplak soyduktan sonra tamamen öldürmüşlerdir. Köye girildiğinde saçlarından ağaca asılarak yakılan kadın cesetleri ile karşılaşmıştır. Bunlardan birçoklarının göğüsleri kesilmiştir.

Kabakoz köyünde de aynı vahşet işlenmiş, köyde saygınlığı olan Aziz Efendi’nin eşi Ayşe Hanım namaz kılarken bir süngü ile öldürülmüştür. Aziz Efendi’ nin evinde parçalanmış Kuran sayfalarına rastlanmıştır (Dahiliye Nezareti: Yunan Fecayii, 1.Kitap, s.134). Köy eşrafından Tosun Ağa’yı tahammül edilmez derecede saldırı ve işkenceden sonra feci bir

şekilde kurşunla öldürmüşlerdir. Aynı günde, Yusuf oğlu Mehmet 8 yaşındaki oğlu Yusuf ile eşi Nadir de Yunan süngüleri ve yaylım ateşiyle öldürülmüştür.

Şile’de bulunan Yunan kuvvetlerine ait bir müfreze Kızılcaköy yakınında ve Eski Değirmen mevkiinde Manav oğlu Rüstem adındaki şahsı yakalayıp; vücudunu belinden keserek iki parçaya ayırmak, kafa ve kulaklarını dilim dilim kesmek ve kollarını dörder parçaya bölmek suretiyle pek gaddarca öldürdükleri köy ihtiyar heyetinin düzenlenmiş bulunduğu 4 Mayıs 1921 tarihli tutanaktan öğrenilmiştir (Dahiliye Nezareti: Yunan Fecayii, I.Kitap, s.163,164).

1921 Kasım ayında bir Yunan müfrezesi Şile’nin Oruçali köyü civarında hayvan otlatmakta bulunan 11 yaşında çoban Hasan oğlu Celal adındaki masum ve hiçbir şeyden habersiz olan çocuğu tutarak başını gövdesinden ayırmak suretiyle öldürdükleri köy ihtiyar heyeti tarafından düzenlenmiş olan 10 Mayıs 1921 tarihli tutanaktan anlaşılmıştır (Dahiliye Nezareti: Yunan Fecayii, I.Kitap, s.164). Mustafa ismindeki şahsı saatlerce dövüp yere yatırdıktan sonra birkaç asker üzerine binerek ölünceye kadar çiğnemişlerdir.

Adapazarı’ndan gelen 300 kişilik bir Yunan kuvvetiyle bunlar tarafından silahlandırılan Rum çeteleri top ve diğer silahlarla da takviyeli olarak Borçka, Cebecioğlu, Eroma köyleri ile Şeyhler bucağına taarruz ederek bulabildikleri Müslüman’ı öldürmüşlerdir.

Peşkeç Hacı İsmail köyüne gelen Yunan askerleriyle Rum çeteleri, polis emeklisi Cemal Efendi’yi kasatura ve kamalarla öldürmüşler ve çavuş namındaki birisini de bedenini kasatura ile parça parça etmek suretiyle öldürmüşlerdir.

Tekeler köyüne hücum eden Yunanlılar 15 kızı çıplak bir halde ayaklarından baş aşağı asarak ve omuzlarından kamalarla yaralamak suretiyle işkence edip sonra öldürmüşlerdir.

Kaçarus komutasında bulunan 30 Yunanlı asker Mart 1921’de Kandıra’ya bağlı Küçük Aşağı ve Büyük Aşağı bucaklarında giderek halkı kahvehanelere hapsedip, 9-10 kişiyi (isimleri tutanakta mevcut) Teğmen Kaçarus’un her yerde uyguladığı vahşet ve zulümlerde olduğu gibi bu köylüleri de ayaklarından asarak tütsü ile boğmuşlardır. Teğmen Kaçarus daha

onra Kandıra'ya bağlı Kaymaz köyünde köy muhtarını kurşunla, yardımcısını da yakarak öldürmüştür.

Kantarcılar köyünde köyün kızları da 20 Yunanlı tarafından kirletildikten sonra başları esilmek suretiyle öldürülmüşlerdir. 6 evde, ayaklarından tavana asılmış kadınların yalnız izlerinden aşağısı kalmış, diğer kısımları lime lime edilmiştir.

Kışla Köyünden, Doğancı oğlu İbrahim karısının gözü önünde kasatura ile ağır şekilde aralanmış ve çırpınışları karşısında boğazı kesilerek öldürülmüştür.

Berşika, Cebecioğlu, Erenler ve Şeyhler Köylerinin erkekleri rastlandığı yerde öldürülmüşlerdir.

Yunanlılar Rodosta köyüne yaptıkları baskından iki saat önce ölen Hacı Beyezit mahallesinden Hacı İbrahim'in torununu köy mezarlığına defneden kalabalık üzerine ateş çmşlar, yarı gömülü olan cesedini çıkartarak süngüye takmıştırlar, mezarlar arasında olaştırdıktan sonra imamın başını taşla ezmişlerdir.

11 Eylül 1921 günü Tekirdağ'ın Bağbaşı köyünde çiftlik sahibi Baha Bey çiftliğinde alışırken yerli Rumlar tarafından başı, kolları ve kısa aralıklarla vücudunun diğer organları koparılmak suretiyle işkence içinde öldürülmüştür.

Tekirdağ'ın İncik ve Nusretli köyü imamları, Yunanlı çeteler tarafından katledilmişlerdir. Bu arada Karacamurat çiftliğinde Ali Bey, eşi, kız kardeşi ve çocukları da aynı Yunan çetesi tarafından katledilmiştir.

9 Nisan 1921'de Tekirdağ merkez ilçesinin Kemerli köyü Yunanlılar tarafından vasılarak muhacir Ahmet'in eşi, kızı ve torunuyla beraber kesilmek suretiyle öldürülmüş ve ötün aileden yalnız iki çocuk bu katliamdan kurtulabilmiştir.

Hayrabolu'da 15 Nisan 1921'de Kabahüyük köyüne gelen bir Yunan çavuşu komutasındaki 10 erden oluşan müfreze köy halkından İbo oğlu Mustafa ve Kadir oğlu Reşit ağaları birçok defa dövdükten sonra her ikisinin de üzerine gaz döküp yakmak suretiyle öldürmüşlerdir.

Beş yüz evli Çerkesmüsellim Yunanlılar tarafından dört tarafından ateşlenmek suretiyle yakılmış ve kaçmak isteyen halk süngülerle ateşe sürüklenerek öldürülmüştür.

Yunanlıların Mürefte'yi işgalleri esnasında, Arnavut oğlu Ali Ağazade, Azizyaya köyü ile Yürküç köyü arasındaki dere içinde Yunan jandarmalar tarafından katledilmiştir. Korucu İbiş ile Mehmet ve Çoban Hüseyin'in oğlunu da bu köyde öldürmüşlerdir.

1921 yılının yaz aylarında bu ile bağlı Kavakdere, Çatak, Osmancık, Dereköy ve Mandıra köylerinde Yunan jandarma ve yerli Rum askerleri tarafından katliam yapılmıştır. Ayrıca Osmancık köyünden Hüsnü Ağa'nın da üstüne gaz dökülerek yakılmıştır.

1 Ekim 1921 tarihinde yine Kavakdere köyünden Hasan oğlu İbiş ve Osman oğlu Halit sebepsiz yere Yunan askerleri tarafından köy ortasında kurşuna dizilmiştir. Şehitlerin naaşı 3 gün ortada kaldıktan sonra definlerine izin verilmiştir.

Sazara köyünden Basri ve damadı Hasan isimdeki şahıslar karakola götürülürken Dereköy Yunan jandarmaları tarafından feci şekilde katledilmişlerdir.

15 Nisan 1922'de Kırklareli tren istasyonu civarındaki tarlasında oğluyla birlikte çift sürmekte olan Mehmet Ağa, bu civardan geçen iki Yunan askeri tarafından hedef alınarak ateş edilmek suretiyle sebepsiz yere öldürülmüşlerdir.

Kofcağz, Pirgos, İslambeyli, Çağlayık, Karaabalar ve Sazara köyleri Yunanlılar tarafından tahrip edilince ormanlara kaçan ve sığınan halkın da çoğu katledilmiştir. Kocatarla köyü erkekleri tamamen kılıçtan geçirilmiştir. Yunanlılar tarafından katlolunan Müslüman halkın feryadı sınırın Bulgaristan tarafında bulunan Tırnovacık kasabasından işitilmiştir.

Dereköy'den Şerif Efendi ve iki arkadaşı Yunan jandarma komutanının emriyle katledilmişlerdir.

Beypınarı köyünden Hasan, Sazara'dan Osman ve eşi, Süleyman, Topal Mustafa, Ahmet, Kazım, Hasan çavuş, Hasan, Kurt Şakire, Menla Mustafa, Recep, Rıza, Bekir,

üleyman, Mustafa ve Ahmet isimli şahıslar, Yunanlıların bu köyde katlettikleri ve kimlikleri aptanan kişilerdir.

Vize ilçesinden eski tahsildar Hüsnü Efendi, Yunan jandarmaları tarafından işkence ile atledilmiştir.

Midyeli Osman, Yusuf oğlu Arif, Yusuf oğlu Aziz, Ahmet oğlu Ömer ve Emrullah ile, 'laçe köyünden bir Müslüman Nisan 1921'de Midye'den Demirköyü'ne götürülürken Yunan andarmaları tarafından katledilmiştir.

Karabayır köyü Yunan askerleri tarafından baskına uğramış, bütün köy halkına şkence edilmiş ve erkekler katledilmişlerdir.

Babaeski'nin Müslüman Pomaklarının oturdukları Mandıra köyünden 10 kişi 3 Mart 921'de Yunanlılar tarafından dayakla öldürülmüş ve 10 Müslüman kadını da asılarak idam dılmıştır.

30 Eylül Pınarhisar ilçesinin Çeşmekol köyüne Topal Kaptan komutasında 20 kişilik ir Rum çetesi gelerek Hasan adında bir şahsı üç gün işkence ettikten sonra Topal Kaptan abancası ile vurarak öldürmüştür. Pınarlıhisar Mandrice köyüne 27 Eylül 1921'de gelen Yunanlılarca köyün muhtarı Mehmet Ağa Üsküp karakolunda bir sürü işkenceye maruz aldıktan sonra öldürülmüştür. 2 Eylül 1921'de Pınarhisar'ın Osmancık köyüne gelen bir subay ve 20 erden oluşan müfreze, köy halkından Hüseyin Hoca'yı Dereköy'e götürürken beraberlerinde olan Hüseyin pehlivanı da dayak ve işkence ile katletmişlerdir. Mahmut Efendi dındaki şahsı köyün ortasında üstüne gaz dökerek yakmışlardır.

Osmancık köyünden Hasan oğlu Mahmut ve amcazadesi Mehmet Yunan jandarmaları tarafından bacaklarından ağaca asılarak üzerine gaz dökülmüş ve bu suretle diri diri yakılmışlardır. Yakılarak öldürülen bu iki amcazadenin yakını ve akrabaları olan üç kişi daha Yunan jandarmaları tarafından öldürülmüştür.

Deveçatı köyünden Mehmet ve Ali adındaki şahıslar 29 Ağustos 1921 günü Yunan andarmaları tarafından sopayla dövülerek öldürülmüşlerdir. Ayrıca Bayramdere ve Osmancık

köylerinden de bir çok kimse dövülerek öldürülmüş ve Osmancık'tan Mehmet oğlu Hüseyin Yunan jandarmaları tarafından husyelerine benzin dökülmek suretiyle diri diri yakılmıştır.

10 Mart 1921 tarihinde Lüleburgaz Kaymakamı Silivrili Serandi tarafından ilçe halkına uygulanan işkence ve zulüm sonucu, merhum Nazım Paşa yaveri Kırım Hanedanından Murat Bey, Çanakkale Müstahkem Mevkii eski komutanı emekli Topçu Albay Murat Bey, Yoğurtçu Ahmet ve Zagreli Ahmet Ağalar ölmüşlerdir.

Kumocağı köyünden Mustafa, Motuk Süleyman, Demiryolu muhafız kıtası erleri tarafından işkence ile öldürülmüşlerdir.

Taşlıfırın köyünde Hoca Ali ve Mehmet Efendiler de Yunan askerleri tarafından Karaağaç ile Taşlıkuyu arasında sebepsiz öldürülmüşlerdir.

22 Temmuz 1919'da Sinekli istasyonuna gitmekte olan Yakup oğlu Şerif Yunan askerleri tarafından yedi yerinden süngülenerek öldürülmüştür.

10 Ağustos 1919'da arabalarına odun yükleyerek Istranca Fener köyüne gitmekte olan Istrancalı Halil, jandarma Ahmet ve Hüseyin oğlu Hasan Yunan askerleri tarafından katledilmişlerdir.

Çatalcalı Mustafa Çavuş çalıştığı tarlasında namaz kılarken Yunan askerleri tarafından balta ile başı kesilerek öldürülmüştür. İnceğiz köyünden Osman oğlu Mustafa'da Yunan askerleri tarafından katledilmiştir. Bir köyden 4 Müslüman şiddetle dövülmüş ve bunlardan kişi dayanın şiddetinden ölmüşlerdir.

Özel Tahkik Heyeti'nin 29 Nisan 1921 tarih ve 184 nolu tutanağı : 2 Şubat 1921 günü Gelibolu'nun Sofçahalil mahallesinden Selamsız çiftliği sahibi Hüseyin Ağa çiftliğine yakın bir mesafede yolunu kesen Yunan askerleri tarafından başı odunla parçalanmak suretiyle öldürülmüştür. 5 Şubat 1921 tarihinde Gelibolu'nun Sofçahalil mahallesinden Çerkes Ahmet Ağa'nın hizmetkârı 30 yaşlarındaki Ahmet, Merkuplu çiftliği civarında hayvan güderken Yunan askerleri tarafından kasatura ile başı ikiye bölünmek suretiyle öldürülmüştür.

Camikebir mahallesinde Hasan oğlu İbrahim'in eşi Hayriye Hanım, Hasan Mahallesi'den Ahmet Çavuş, Duramış köyünden Ahmet, Yunacık köyünden Süleyman oğlu Kamil şehit edilmişlerdir (ATASE Arş. Kl.1050 Ds.183 F.4).

Söğüt merkez ilçesi ve ilçeye bağlı 64 köyde de insan zayıtı şöyledir:

Şehit : 62 Erkek, 15 Kadın

Bilecik'e bağlı 63 köyde;

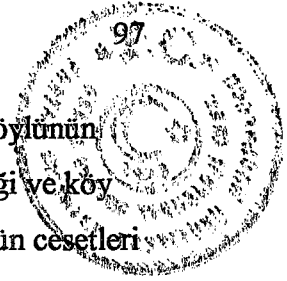
Şehit : Erkek 85, Kadın 26

Demirtaş mahallesinden Celil oğlu arabacı İsmail, diğer bir köyden Laz oğlu Hasan'ın oğlu, Müdde-i Umumi (savcı) başkatibi Mustafa, Darhatun Mahallesi'nden Abdi oğlu Mehdi, Arabacı Akif Ömer, Meydancık Mahallesi'nden İsmail Ağa'nın üç oğlu Yunanlılar tarafından kurşun ve kasaturayla feci bir şekilde katledilmiştir. Gündüz saatlerinde evi civarında bir Yunan askeri tarafından polis memuruna ateş edilmiş, fakat kurşun orada bulunan Celil oğlu İsmail Ağa'ya isabet ederek ölümüne neden olmuştur. Arabacı Akif isminde bir şahıs, akşamdan sonra Yunan askerleri tarafından sebepsiz olarak yaralanmış ve kısa bir süre sonra hayatını kaybetmiştir.

12 Temmuz 1921 Cumartesi, Yunanlılarla birlikte yerli Rumlardan oluşan bir grup Hamamlı köyünü basarak, halka yapmadıkları rezalet, zulüm ve işkence kalmamıştır. Bir ara kargaşadan yararlanan az sayıda bir kısım halk, köyden kaçmayı başarmışlarsa da, kaçamayan büyük bir kısım halkın birçoğu zalim düşmanın elinde işkence ile kamilen şehit edilmişlerdir. Çember içine alınıp kaçmaları engellenen kadın, erkek ve çocuklardan oluşan yüzlerce suçsuz ve savunmasız Müslüman köy halkının hepsi tüfek seslerine karışan çığlıklar içinde kurşuna dizilmişlerdir.

Hamamlı Kızık köyünden çoban İsmail şehit, kızı Remziye de dokuz aylık hamile olarak şehit edilmişlerdir. Daha sonra Remziye'nin eşi Ahmet Ağa ve Ahmet Ağa'nın annesi de Yunanlılar tarafından şehit edilmişlerdir.

Yunanlılar Karalar köyünde köy halkını kadın erkek ve çocuk olmak üzere rast geldiği yerde vahşice şehit etmiştir. Arama esnasında dağlarda ve çalılıklar arasında 20'den fazla ceset bulunmuştur. Bulunamayanların bu miktardan daha da fazla olduğu tahmin edilmiştir.

Tahkik Heyetinin İki Nolu Raporu : Panayır köyünden Taş Ali adında bir köylünün

Yunan topçu birlikleri tarafından başı iki taş arasında ezilmek suretiyle şehit edildiği ve köyüne kaçan halktan altı kişinin de çeşitli yerlerde şehit edildiği ve bunlardan üçünün cesetleri uzun süre defnolunmadığı ve bu şehit cesetlerinin Alaşan köyü yolu üzerinde yatmakta olduğu anlaşılmış ve bunlardan ikisinin şakaklarına tabanca mermisiyle, üçüncüsünün kullanılan el bombasıyla şehit edildikleri anlaşılmıştır.

Şükrü kızı 20 yaşında Dürriye ayağından dumdum kuşunu ile vurulmuş, bu esnada içinde bulunduğu dehşet ve korku ile çocuk düşürmüş, bir nevi erken doğum yapmıştır. Canlı doğan çocuk Yunan askerleri tarafından hunharca çiğnenerek ezilip parçalanmıştır. Dürriye'nin babası Şükrü'yü ise kasatura ile sekiz yerinden yaralamak suretiyle, kızının gözleri önünde şehit etmişlerdir. Yine aynı köy halkından olup, korkularından bir evde toplanan kadınlar, düşman askerlerinin baskını ile çılgınlık içinde kasatura ve kurşunla feci bir şekilde öldürülmüşlerdir. Bu evde toplu olarak öldürülen köy kadınlarının adları şöyledir: İsmail'in eşi Hasibe, Koca Mustafa'nın eşi Asiye, Hamdi'nin eşi Sıdika, Mehmet'in kızı Fatma ve Mehmet'in eşi Hatice. Bu öldürülen kadınlardan adları bu güne kadar gelebilen birkaçıdır. Ayrıca köyden erkeklere ait de uzun bir liste bulunmaktadır. Geride bulunan köyün genç erkeklerinden olan Halil oğlu Eyüp, Mehmet oğlu Cafer, Hacı İbrahim oğlu Esat, Bekir oğlu Refet ve Hacı Molla'nın Ahmet, Hacı Kamil Rahim oğlu Mehmet, Çelit oğlu Recep ve Ali oğlu Ahmet, köy muhtarı Ali ve Bursalı Çoban İsmail, Köy İmamının oğlu Hafız Mehmet ve Alaşan köyünden İbrahim, Salim oğlu Ahmet ve Mustafa oğlu Karabacak İsmail tam adlarının imdadına koşarken Yunan askeri müfrezesi tarafından yakalanarak Yunan subayları karşısına çıkartılmışlardır. Yunan subaylarının "onları şuraya götürün" gibi vermiş oldukları işaret üzerine 11 kişiden ibaren olan bu gençler orman içinde kurşuna dizilerek katledilmişlerdir. Mudanya'ya doğru sevk edilmeleri anında köy halkından Zihni Molla'nın ihtiyar ve bir kadın yürüyemedikleri için yolda Yunan askerleri tarafından katledilerek öldürülmüşlerdir.

İkinci İnönü Savaşı anında Bozüyük cephesinde Metris tepe denilen Teke tepesinin düşmesinden sonra karşı taarruza geçen 23 ncü Tümen'den üç bölüğün esir düşen erlerinden 18'inin dudakları, burunları, kulakları kesilip, gözleri oyulduktan sonra süngülenmek suretiyle şehit edilmişlerdir.

İkinci İnönü Savaşı'nın sonunda ve düşmanın geri çekilmesi anında keşif görevi yaparken Yunanlılar tarafından yakılmış köyler mezarında bulunan Akça Pınar namındaki Çerkes köyünün harabeleri arasında çeşitli yerlerinden yaralanarak şehit edilmiş 30 yaşarında bir Müslüman kadın cesedi görülmüştür (ATASE Arş. Kl.1652 Ds.316 F.7-10).

Yanağından hafif yaralı olduğu halde düşman eline düşen Teğmen Hasan Arif Efendi, atılan tekme ve tokatlar sonucu yüzü gözü şiş olarak bulunmuştur. Zavallının kolu kırılmak suretiyle vücudundan ayrılmış, büyük bir taşla vurularak ayağı kırılmıştır. İnegöl Hastanesine kaldırılan Teğmen orada hayatını kaybetmiştir.

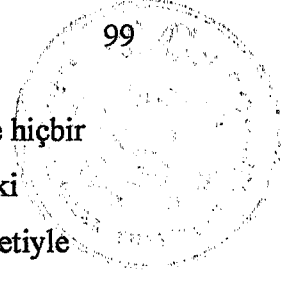
İnegöl ve yörelerinde 193'ü erkek, 84'ü kadın olmak üzere toplam 277 şehit tespit edilmiştir.

Bilecik Tetkik Heyeti Müdürü Kazım Bey'in Garp Cephesi Komutanlığı'na yazmış olduğu 6 Mayıs 1921 tarihli raporunda, Gemlik'in doğusunda, Gedelek köyünde 25 kişiden oluşan erkeklerle bunların ailelerinin Yunanlılar tarafından vahşi bir şekilde şehit edildikleri Yenişehir şubesi istihbaratına atfen bildirildiği söyleniyordu (ATASE Arş.Kl.1094 Ds.124 F.4-5). Papa Grugoriu adında bir Yunan yüzbaşı bölgeye gelmişti. Bu yüzbaşı geldikten sonra 16 köy insan ve hayvan kalmamacasına tahrip etmiştir. Bu yüzbaşının öldürmüş olduğu insan sayısı 6000-6500 arasındadır.

Köylerinden kaçarak İzmit'e sığınan 11 kişi Rum ve Ermeni çeteleri tarafından balta ile ayrıca 42 kişi de yine Rum çeteleri tarafından vurularak ve yakılarak öldürülmüşlerdir.

İzmit'in köylerinden Yunan işgal komutanlığı tarafından çağırılan Hatip Hoca, Osman Efendi ve iki karısı köylerine dönüşlerinde Kiraz Deresi civarlarında gaddarane bir şekilde öldürülmüştür.

Adapazarı'nın Kurtbucağı Havrat köyünden İzmit'e Rum ve Ermenilerin eşyalarını taşımak için Müslüman köylerinden zorla ve angarya suretiyle çıkarttıkları 150 arabanın sahiplerinden takriben 50 kişi geri dönmüş ve geri kalanlardan bir kısmının İzmit'le Derince arasında tarlalar, dereler, bostanlar ve çalılıklar içinde bazıları başlarındaki köylü sarığı ile boğularak bazıları da arkalarından kazık sokulmak suretiyle öldürülmüş ve ancak

Yunanlıların çekilmelerinden sonra cesetler bu halde görülmüştür. Diğerlerinden ise hiçbir haber alınamamıştır. Tabakhane mahallesinden Laz Mustafa'nın oğlu 15 yaşlarındaki Fahmut'un önce ırzına tecavüz edildikten sonra boynunun şah damarı kesilmek suretiyle öldürülmüş, daha sonra babası Mustafa Usta'yı da maktul evladının yanına götürüp cesedini östererek tanıyıp tanımadığı sorulduktan sonra "seni de evladına kavuşturalım" diye arçalayarak şehit evladının üzerine atmışlardır. Şehirde çoluk çocuk ve kadınlardan oluşan bir kabile büyük bir eve doldurulduktan sonra ev Yunanlılar tarafından ateşe verilmiş, içindekiler evle birlikte ve çığlıklar içinde ve diri diri yakılmıştır. 45 yaşında Hasan oğlu Ali'yi yere yatırarak bıçakla boğazından ve vücudunun 28 yerinden süngü ile yararak öldürmüşlerdir. Lazoğlu lakabıyla anılan Ali oğlu Ahmet'in gövdesini iki parçaya ayırarak, bu a yetmiyormuş gibi cesedi süngülerle delik deşik etmişlerdir.

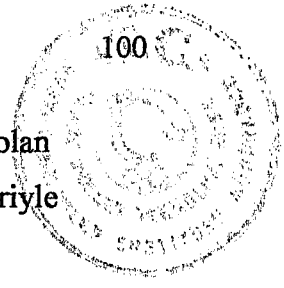
5 Nisan 1921 günü eşi ile civar köye gitmekte olan Yazımanayır köyü halkından İmam adık Efendi 10-15 kişiden oluşan bir Yunan çetesine rastlamış ve atılan kurşunlardan eşi hayatını kaybetmiştir. Mecidiye mahallesinden Hasan Efendi'nin oğlu Halil Efendi, simitçi Mehmet ağa, gazhane bekçisi Abdullah Ağa, eskici Sabir Ağa 26 Mart 1921'de ilçeyi işgal eden Yunan askerleri tarafından dayakla öldürülmüşlerdir.

Çubuklu köyünde bir tabur düşman askeri ve ayrıca 300 kişilik yerli Rum ve Ermenilerden oluşan çete 1920 Ekim ayında bu köyü basarak Hüseyin oğlu İbrahim ile İsmail oğlu Servet'i bıçakla şehit etmişlerdir.

Karakaş köyünü Rum ve Ermeni'den oluşan çeteler ve arkasında Yunan birlikleri olduğu halde 28 Ekim 1920'de köyü basarak Ömer oğlu Emte, Işkın oğlu Mahmut ve korucu Ahmet'i Kulaksız çiftliği suyunda kafalarını kesmek ve derilerini yüzmek suretiyle şehit etmişlerdir.

Çatalça ilçe halkından olan Mustafa Çavuş tarlasında çalıştıktan sonra ikindi namazını okurken Yunan askerleri tarafından hiçbir suçu yokken ve ani bir şekilde balta ile başından vurularak aralamak suretiyle şehit edilmiştir.

Edremit ve yörelerinde Yunanlılar tarafından 26 kişi katledilmiştir.

5 Şubat 1922 tarihinde Ayvacık kasabasının Çanköy halkı, Yunan taraftarı olan cişilerin koruyucusu kabul edilen Yunan müfreze komutanı teğmen Patraki'nin emriyle Çan'dan 10 erkekle 9 kadın ve bir kız çocuğu kurşun ve süngü ile feci bir şekilde katledilmiştir (ATASE Arş. Kl.1631 Ds.239 F.4-12).

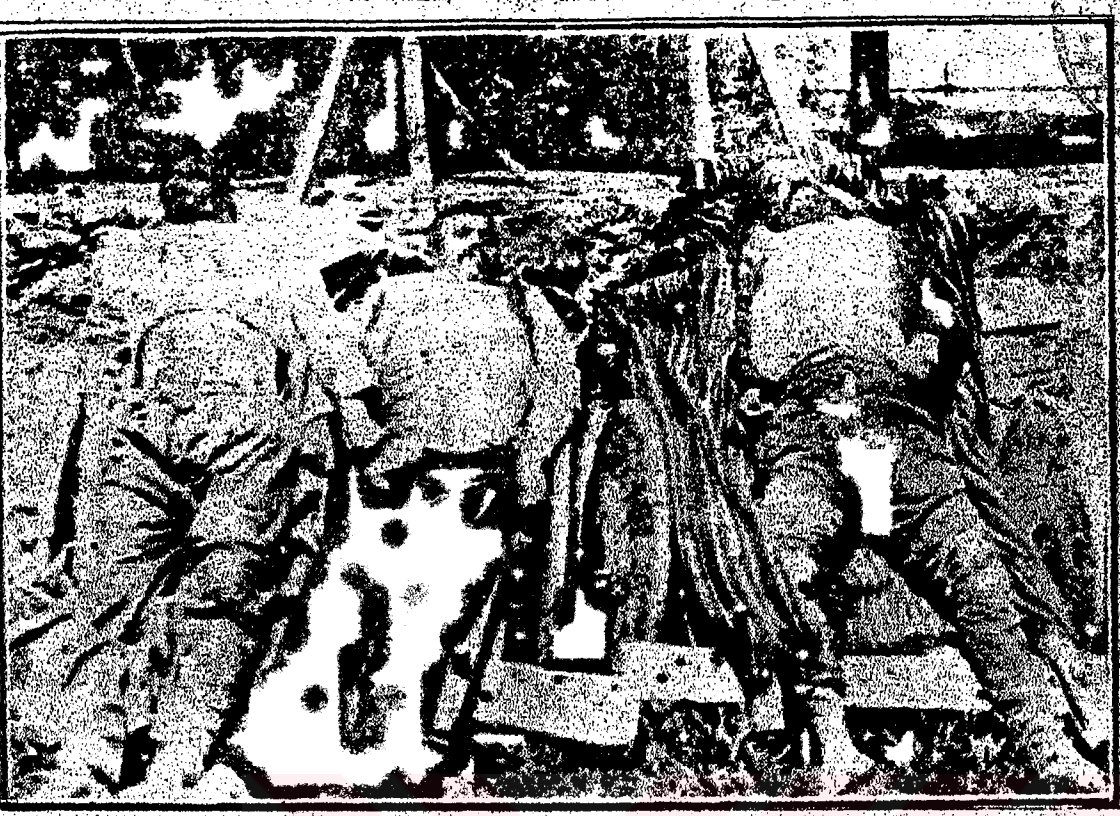
3.1.3. İç Ege Ve Orta Anadolu Bölgesi

Kütahya Merkez Hastahanesi'nin başhekimi vermiş olduğu 23 Nisan 1921 tarihli raporunda : Takriben 10 gün evvel Çalıköyü'nde kıtaları ile harbe girerek ayaklarından yara alan ve sıhhiye erleri tarafından Ağaç köyüne getirilen 13 yaralı er köyün okuluna yatırılarak tedavi altına alınmıştır. Bir süre sonra ordunun buradan çekilmesi ile düşmanın Çalıköyü'nü işgal etmesi üzerine bir Yunan subayı gelerek yaralıları saydıktan sonra oradan ayrılmış, yarım saat sonra iki piyade Yunan askeri okula gelerek kapıyı açar açmaz ellerindeki silahlarla esir işlemi yapmaları gereken yaralıların üzerine ateş etmiş ve 13 yaralıdan 10'u derhal şehit olmuştur.

Afyon'un Akviran köyüne girdiklerinde öğlen ezanı okumak üzere minareye çıkmakta olan müezzine Kuvay-ı Milliye'yi davet edeceksin diye silah kullanarak müezzini, daha sonra da 25 kişiyi öldürmüşlerdir. Bir kısım halkı makineli tüfekle taramışlar, süngülerle kadın, çocuk önlerine kim çıkmışsa gelişigüzel, keyif için öldürmüşlerdir. Bu mahalle ve köylerden 250 şehit vardır.

Kaltaklıda muhacir olan Bahçecikli Ali'nin 8 yaşındaki kızına 6 Yunan eri tecavüz etmiş ve zavallı çocuk bu tecavüzden bir saat sonra feci bir şekilde ölmüştür. Şemse isimindeki bir kadın, oğulları Mehmet ve Ali ile birlikte katledilmişlerdir.

Güzelcekale köyünde çeşitli nedenlerle 4 kişi şehit edilmiş ve bazı kimseler de dövülmüş ve yaralanmıştır.

Resim 6: 4 Temmuz 1921 Tarihinde Şehit Edilen Şükrü Çavuş, Bekir Çavuş ve İlkokul Öğretmeni Süleyman Efendi

Yeni Mehmetli köyünden halen orduda er olarak vatani görevini yapan Cemal'in eşi 'embe isimindeki genç bir kadın bu tecavüzlere karşı kendini savunmak ve karşı koymak istediği zaman çeşitli işkencelere maruz kalmış ve sonunda kurşunla vurulmuş ve yaralanıp 10 gün yattıktan sonra vefat etmiştir.

Soğucalı (Soğulca) köyünden Fatma'nın kocası Ali eşini korumak için atılımda bulunması üzerine feci şekilde şehit edilmiştir. Mehmet çavuş adında bir köylünün bir yaşındağlu İsa'yı damdan aşağıya atıp süngü ile parçalayarak öldürmüşlerdir.

Melik köyünde para vermediği için köyün ağasını ve köyden daha 6 kişiyi de öldürmüşler, bundan başka Abdi adında bir şahsı da çeşitli yerlerinden süngüledikten sonra damdan aşağıya atmak suretiyle şehit etmişlerdir.

Şeyh Ahmetli Köyünde 58 nci Süvari Tümeni'ne mensup bir süvari kıtasının Üzümbeyli köyüne yaptığı bir baskında Yunan büyük komutanlarından biri müşkülatta kurtulabilmişti. Biraz sonra Yunanlılar bu köye tekrar gelmişler, karargahlarının, Üzümbeyli civarındaki Şeyh Ahmetli halkı tarafından haber verildiği şüphesine kapılarak bütün köyü en korkunç ve en vahşi bir şekilde imha etmişlerdir. Köy halkını daha evvel pencerelerini taşlarla ördükleri büyük evlere tıkarak ateşe vermiş ve diri diri yakarak öldürmüşlerdir. Diğer köylerde yapılan facialar yanında bu köyde yapılan zulüm ve vahşet milli bir facia olarak değerlendirilmiştir (ATASE Arş. Kl.1101 Ds.156F.23-3).

Resim 7: Rum Çeteleri Tarafından Şehit
Edilen Çakıroğlu Suleyman Ağa

Resim 8: Rum Eşkiyası Tarafından Şehit
Edilen Bir Köylü

Arıhalil köyünde ortada canlı mahluk olarak köpeklere, hatta kedilere kadar ne varsa işsini öldürmüşler ve kendilerine kılavuzluk hizmetini yapmaktan çekindiği için çok yaşlı an Hacı Süleyman'ın damadı Şeyh Mehmet'i feci bir şekilde şehit etmişlerdir.

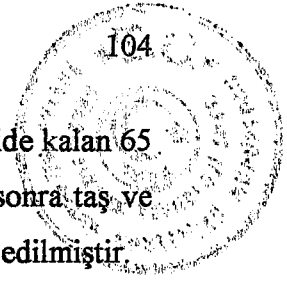

Resim 9: Katledilmiş Türk Köylüleri

Yurma köyünden fakir bir çoban “Bende para ne gezer” dediği için kafasına süngü planmış ve çoban iki gün sonra ölmüştür. Bütün bunların yanında bu köyde yapılan facianın müthiş Muhacir Halil isimdeki zavallının başına gelmiştir. Bu adam taarruza uğrayan ve kendisine aman beni kurtar diye sığınan bir kadını himaye etmek cüretini de bulunduğu için vela kolları kesilmek, sonra gözleri oyulmak ve kulakları kesilmek suretiyle öldürülmüştür.

Horti (Nasrettin Hoca) köyünde Yunanlılar köye girer girmez dayakla, süngü ile para yiyecek istemişler, vermeyenleri öldüresiye dövüp bazılarını da öldürmüşlerdir. Yanmakta olan evlerini söndürmeye giden köylüler ya vurularak, ya da yangın ateşine atılarak öldürülmüşlerdir. İmam oğlu Mehmet de bunlardan biridir. Cenazesinin kaldırılmasına dahi izin verilmemiş ceset olduğu yerde kalmıştır. Sefer oğlu Sefer de evine zorla girmek isteyen inan erlerine engel olmak istediği için vurularak öldürülmüştür. Düşmanın ırz ve namusa saldırı başladığı sırada kızıyla beraber sarp dereye doğru kaçan Ağa oğlu Ali’nin eşi Bedia tarafından atılan bir kurşunla öldürülmüştür. Köyden kaçmak isteyenlerin hemen hepsi yoldan vurulmuştur.

Kozaç (Kozagacı) köyünde evi yanarken kurtarmaya çalışan 21 yaşlarında köy kından Mahmut’u köy halkının gözleri önünde kuşunla vurup öldürmüşlerdir.

Yunanlılar Okçu köyünde sabah köylü ile kaçarken yaşlılığı yüzünden geride kalan 65 yaşında Hacı Hasan Ağa'yı dereye yakalayarak taş ve süngülerle şehit ettikten sonra taş ve toprakla üzerini kapamışlar, bu yaşlı adamın cesedinde 30 adet süngü yarası tespit edilmiştir.

Karkın köyünde Kör oğlu İbrahim, fakir olduğu için üzerinde para bulunamayınca hakaret edilmiş ve dövülmüştür. Daha sonra müfreze komutanının emri üzerine tüfekle vurularak şehit edilmiştir. Yusuf oğlu Hüseyin'in eşi 60 yaşındaki Sultan'ı da para için yanmakta olan evinin içine atarak şehit etmişlerdir.

Doğray köyünde de zor kullanılmış hatta bazıları öldürülmüştür. Köyün imamı Mehmet Efendi'nin üzeri arandıktan sonra şiddetle dövülmüş, nihayet ateş edilerek öldürülmüştür.

Akköprü köyünde Beylikhisar'dan kaçan halk tamamen düşman içinde kalmıştır. Köy halkından daha sonra hiçbir haber alınamamıştır. Müslüman halkın ihtiyacı olan hiçbir şey bırakmamışlar ve halkı süngüden geçirmişlerdir.

Koşhat köyüne girişte yol üzerinde 30-35 yaşlarında bir köylü, başı ezilmiş bir vaziyette şehit edilmiştir.

Sazak köyünde Yunan askerlerinin saldırılarına karşı kadınları korumak için mücadele eden bir köylü, Yunan askerlerinin dipçik darbeleri altında yere serilmiş, korumak istediği, köyün genç kadınları da Yunan askerlerinin eline düşmüştü. Yere serilmiş olan bu Türk köylüsünün göğsüne Yunan askerleri bir bomba koyup üzerine attıkları otları ateşleyerek, ailesi ve çocuklarının gözleri önünde bu kahraman köylüyü havaya uçurmuşlardır.

Diközü köyünden bir çok kimseyi para için dövüp yaraladıktan sonra Hamit oğlu Mehmet adındaki bir şahsı herkesin gözü önünde para için parça parça ederek şehit etmişlerdi.

Beylikahır köyünde Süleyman adında bir kişinin harmanlıkta üzerine benzin dökülerek yakılmıştır.

Bozan köy halkından 60 yaşında olan Ayşe isminde bir kadın alevler arasında yanarak, 5 yaşlarında Fatma adında bir kadında tüfek dipçikleri ile yedikleri dayak sonucu feci bir şekilde öldürülmüşlerdir.

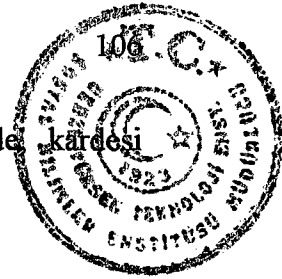
Karahüyük köyü halkından Mustafa ve Nuri Çavuş adında iki kişi para için halkın içinde feci bir şekilde şehit edilmişlerdir.

Ortaköydeki eşraftan 10 kişiyi ayaklarından astıktan sonra tenasül organlarını urbaçlayarak, Alınacak köyünde çocuk ve delikanlıları kızgın yağa sokarak ve ateşte yakmak suretiyle tüyleri ürpertecek şekilde çeşitli zulümler altında inletmişlerdir.

Makas köyünden büyüklü küçüklü 18 erkeği, Yunanlıların Çekürler istasyonuna götürdükleri haber alınmıştı. Çekürler istasyonuna götürülen erkeklerden 4 kişi köye dönmüş olup, Yunanlılar bunlardan birisinin ayak parmaklarını kesmişler ve kucagında ot yakarak sakal ve bıyıklarını, yüzünü yakmışlar; yine birinin ellerinin parmaklarını kesmişler, diğer kişinin de ellerini ateşle yakmışlar; istasyonda kalan 4 kişinin de kol ve bacaklarını ayrı ayrı keserek öldürmüşlerdir. Elleri ve ayakları kesilmek, yakılmak suretiyle istasyondan dönen köylüler, köyde bulunan bir kadına oğlunun öldürüldüğünü, 10 köylünün de gelemeyeceğini, yaşayıp yaşamadıklarının dahi bilinmediğini söylemişlerdir. Bu durum, kadının ifadesinden anlaşılmıştır. Yunanlılar Kuran-ı Kerim'i yırtarken olaya karşı koymak isteyen iki genç Müslüman'ı şehit etmişlerdir.

Sipin köyünde bir Yunan erinin öldürüldüğü bahane edilerek, 28 kişi kurşuna dizilmiştir. Ayrıca yaralı olarak esir düşen erlerimizi süngüledikleri, sağlam esirlerimizi de birbirine bağlayarak yaktıklarını, bizzat tanık olan köylüler ifade etmişlerdir. Harp meydanında kalan yaralılarımızın daha sonra öldürüldüğü ve kendi süngüleri karınlarına saplanmış olduğu halde görüldüğü, köylülerin daha sonra teyit edilen ifadelerinden öğrenilmiştir.

Gödelek köyünün 25 kişiden oluşan erkek ve kadın nüfusunun tamamı vahşi bir şekilde katledilmiştir. Çakır köyünden iki kişi şehit edilmiştir. Ellerine esir düşen Teğmen Zeki ile bazı erleri de kurşuna dizmek suretiyle şehit etmişlerdir.

Bostanlı köyünden 36 yaşındaki rençber Mustafa'nın gözünün önünde, kardeşi Hüseyin dahil 6 arkadaşını parça parça ederek şehit etmişlerdir.

Yunanlılar Sincanlı köyünde 14 yaşlarında Hüsnü adındaki bir çocuğu sebepsiz olarak urşunla öldürmüşlerdir. Sincanlı ilçesinde taarruz sırasında ihtiyar bir kadınla 6 aylık bir çocuğu şehit etmişlerdir. Yine bu köyde, köy imamı ile diğer bir şahıs da şehit edilmiştir.

Afyon merkezine bağlı Elperik köyünden Nadir oğlu Mehmet'in evine girerek para isteyen iki Yunan erine parası olmadığını söyleyen Mehmet üç tabanca kurşunuyla öldürülmüştür. Yunan süvarilerinin sorusuna cevaben köyde çete olmadığını söyleyen İnay köyü muhtarı İsmail, kılıçla şehit edildiği gibi, Bayramgazi köyünden 16 yaşlarındaki Ahmet'te sebepsiz yere öldürülmüştür.

Çekilme anında Yunanlıların Uşak'ta yapmış oldukları vahşet ve tahribat şiddetli olmuştur. Şehrin etrafı yüzlerce Müslüman cesetleriyle dolmuş, mahalleler arasında, mezarlık civarında başı kesilmiş, tanınmaz bir hale getirilmiş ve kokuşmuş cesetlere sık sık rastlanmıştır. Bunlardan biri de Yorgi ve üç Yunanlı arkadaşı tarafından feci bir şekilde şehit edilen eşraftan Sofuzade Bekir Bey idi.

Bütün bu olaylar şehrin bu yerinde sürüp giderken 1 Nisan 1921 tarihinde Yunanlılar, Uşak civarında tarlalarında çalışmakta olan Yörüklerden iki kişinin gözlerini oymak ve bunların yanlarındaki kadınlardan birini beş yerinden süngülemek ve bacaklarını bedenlerinden ayırmak suretiyle şehit etmişler ve diğer kadını da beraberlerine alıp götürmüşlerdir. Altı Türk kadını cinsel organına ağaç kazık sokulu olduğu halde ölü olarak bulunmuştur. Kadınların başları da tamamen kesilip cesetlerinin üzerlerine konulmuştur.

3.2. Yaralama, İşkence Ve Gasplar

3.2.1. Ege Bölgesi

İzmir'e çıkarma yapan Yunan işgal taburu, daha karaya ayak bastığı ilk gün öldürme ve yaralama eylemlerine başlamışlardır.

İzmir'in işgali ile beraber Rum çeteler tecavüzlerini hemen arttırmışlardır. 57. Fırka Kumandanının 18 Mayıs 1919 tarihli telgrafında, Cumaovası'nda Yunan işgalinden cesaret alarak yerli Rumların çeteler halinde Türklere karşı tecavüzlerde bulundukları ve bunun Kuşadası'na doğru yayıldığı belirtilmiştir.

Rum din adamları da bir yandan Rumları kışkırtmaya ve Türkler aleyhinde tahrik etmeye çalışmışlardır. Aya Fotini Kilisesi'nde Rum cemaatine hitaben papazlar çok yakın bir gelecekte Yunan ordusunun İzmir ve çevresini işgal edeceğini gururla açıklıyor, bu münasebetle, ne kadar Türk kanı dökülürse, hepsinin Rumlara helal olduğunu bu uğurda çalışanların büyük sevaba nail olduğunu müjdeliyorlardı.

İzmirli Rumlar Yunan askerlerine kılavuzluk yapmışlar, evvelce canciğer oldukları Türk ahabplarının evlerine baskınlar düzenlemişler, e şyalarını yağmalamışlar, müslümanların çarşısı ile Hristiyan mahallelerinde bulunan dükkanları kamilen yağma etmişler, kasaları kırarak içlerinden ne varsa tamamen gasbetmişlerdir.

Hükümet ve daireler tamamen alt üst edilmiş, masaların çekmeceleri süngülerle kırılarak bütün evrak imha edilmiş, şube ve diğer odalara ait bütün masalar özel aletler kullanılarak kırılmış, içinde bulunan her şey talan edilmiş ve dairelerde hokka, kaleme varıncaya kadar hiç bir şey bırakılmamıştır. Valinin odasındaki maroken koltuklar kasaturalarla kesilerek marokenleri çalınmış, bütün telefonlar tahrip ve imha edilmiş, teknil malzeme pencerelerden aşağı atılarak işe yaramaz hale getirilmiştir.

15 Mayıs akşamına kadar adedi saptanamayan pek çok subay yaralanmıştır. Efzun teğmeni din ve imandan başlayarak Ali Nadir Paşa'nın başına bir tabanca dayamış, Paşa'nın kalpağını yere çarparak kendisine birkaç tokat atmış, orada bulunan üst rütbeli subaylarımıza kudurmuş köpekler gibi sille tokat, dipçik, tükürük ve ağza alınmayacak küfürlerle saldırmışlardır. Üzerlerinde silah arama bahanesiyle bulabildikleri para, cüzdan, defter gibi eşyayı, hatta anahtar ve zincire kadar ne varsa almışlar ve tam anlamı ile soymuşlardı. Zorla çıkartılan kalpakların değerli olan bir kısmı da Yunan askerleri tarafından alınmıştır. Akla ve hayale gelmeyecek şekilde işitilmemiş ve müstehcen küfürler sarfedilmiştir.

İstihkam Yarbay Cemil Bey, rıhtımda bulunan müttefik gemilerinin önünde almış olduğu ağır yaralar nedeniyle yere yıkılmıştır. Subaylardan biri az Türkçe bilen Yunan

subayına “Yarbayın artık yürümeye hali yok, ya hastaneye kaldırın veya tamamen öldürün” demesi üzerine Yarbay Cemil Bey Yunanlılar tarafından zorla ayağa kaldırılmış “Türk için hastane yok” cevabıyla iki süngü daha vurulmuş ve Cemil Bey ağır bir surette ikinci kez yere serilmiştir. Ancak, rıhtıma yanaşmış olan İtalyan zırhlısından olayı seyreden İtalyan askerlerinden biri Cemil Bey’i kucaklayıp torpidoya götürmüş ve orada yarası sarıldıktan sonra İtalyan Trenadye zırhlısına götürülüp gemi komutanı Arturut tarafından yeniden sargıları değiştirilip oradan İtalyan hastanesine gönderilmişken, yanlışlıkla bu hastanenin hemen yanında bulunan Yunan hastanesine yatırılmış ve orada Cemil Bey’in yarasının tedavisi değil, ihmal ve kasıtlı olarak daha da genişleyip kötüleşmesi sağlanmıştır. Çünkü “Türk için hastane yok” anlayışı içinde olan Yunanlılar Cemil Bey’i ölüme terk etmişlerdi. Daha sonra Mösyö Arturut doktorunu gönderip Cemil Bey’i “Sen Antuvan İtalyan Hastanesi’ne naklettirilerek yeniden tedavi altına alınmasını sağlamıştır.

Patras gemisine getirilen kafilenden iki kişinin gözleri diri diri çıkarılmış, diğerleri de dizlere kadar çıkan hayvan pisliği içerisinde bulundurarak, zaten yağmur ve doludan sırlıslam olmuş bu kişilerin üzerlerine deniz suyu pompalanmıştır. Diğer kafilelere de aynı işkence yapılmıştır.

İzmir Valisi İzzet Bey ile Kolordu Komutanı Ali Nadir Paşa hakaret edilerek üç gün süre ile hapse atılmışlardır.

Vali ve diğer memurlar merdivenlerden inerlerken orada sıralanan Efzun askerleri tarafından süngü ve dipçikle dövülerek yaralanmışlardır. Memurların fes ve kalpaklarını yerlere attırarak, çıkartmayanların başlarından süngü uçları takılarak çıkartılmış ve bu kimseler başlarından yaralanmışlardır. Sivil Rum halkının da katılması ile bu memurlar dipçik ve odunlarla dövülmüşlerdir. Ayrıca üzerlerinde değerli ne varsa yağma edilmiş, jandarma subay ve erlerinin formaları sökülmüştür.

Kışla ve Hükümet binasından alınan memur ve subaylardan başka, rast gele yakalanan Türkleri çeşitli yerlere hapsedmişlerdir. Hükümet binasının bitişiğindeki Mekteb-i Sultani talebeleri Yunanlılar tarafından Bozmeri Hapishanesine kapatılarak dövülmüşler ve işkence edilmişlerdir.

200'e yakın Mekteb-i Sultani talebesinin izci oldukları bahanesiyle, mektepten çıkarılarak hakaretlerle Patris Vapuru'na götürüldükleri belirtilmektedir. Celal Bayar da bu çocukların Patris Vapuru'na götürüldüklerini, bazılarının yaralanmış olduğunu ve bazılarının da şehit edildiğinin işitildiğini söylemektedir (Bayar VI, s.1803).

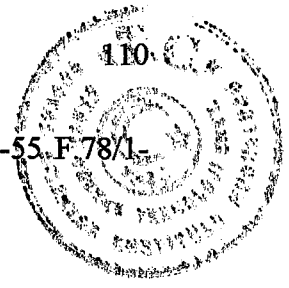
O gün Mekteb-i Sultaniye öğrencisi olan Hamit Eğdirik, parmaklı bir yere kapatıldıklarını, daha sonra Patris Vapuru'na götürüldüklerini söylemektedir (Taçalan, a.g.e., s.259).

Kışla ve hükümet konağında bulunan tekmil evrak ve defterler darmadağın edilmiş, yırtılmış ve yakılmıştı. Bu arada havacı bir subayla bir sivil görevlinin Yunan askerlerince evleri basılmış, kendileri evlerinden alınarak hapis edilmek üzere kışlaya götürülürken diğer Yunan askerleri de bu kişilere ait evleri yağma etmişlerdir.

Herhangi bir karşılık verilmediği halde Kışla, yarım saatten fazla süren ateşe maruz kalmıştır. Kışla'dan Yunanlılara ateş açılmamış olup bu maksatla değneğin ucuna beyaz bir mendil bağlanarak dışarıya gösterilmeye çalışılmıştır. Mendil bağlı sığıcı dışarıya göstermek üzere alan Mülazım-ı Evvel (Üsteğmen) Celal (Dinçer) Bey, orta katın park cephesindeki koridor kapısına götürürken sağ kolundan yaralanmıştır. Yine bu sırada üst katta bir mülazım da şehit olmuştur. Ateşin kesilmediğini gören 17. Kolordu Kumandanı Ali Nadir Paşa, sığıcı bağlanan beyaz bayrağı eline alarak, 56. Fırka Kumandanı Yarbey Hürrem Bey, Erkan-ı Harp Reisi (Kurbay .Başkanı) Abdülhamid Bey, Ahz-ı Asker Şubesi Reisi (Askerlik Dairesi Başkanı) Albay Süleyman Fethi Bey, diğer subaylar ve askerlerle birlikte Kışla'nın Konak meydanına bakan kapıdan çıkmışlardır. Bunun üzerine ateş kesilmiştir.

Nizamiye kapısından çıkıldığı anda bir Evzon Teğmeni, Ali Nadir Paşa'nın başına bir tabanca dayamış, Paşa'nın kalpığını yere çarpmış ve birkaç tokat vurmuştur. Bir Yunan subayı da Abdülhamid Bey ile Hürrem Bey'i tokatlamıştır.

Bu suretle yapılan hakarete Osmanlı subaylarının etrafını saran Yunan askerleri, sille-tokat, dipçik ile küfürler ederek, tükürerek saldırmışlardır. Bunlara Rumlar da katılmışlardır. Söğü ve dipçik darbeleri altında subayların üzerleri aranmış, Türklük ve Müslümanlık alameti sayılan kalpak ve fesler yırtılarak ayaklar altında çiğnenmiştir. Subayların üzerlerinde bulunan para, saat, yüzük, sigara tabakası ve mendil gibi eşyaları gasp edilmiştir. Subayların

formaları da Yunan askerleri tarafından sökülmüştür (ATASE Arş. Kl.14 Ds.72-55 F.78/1-14).

Yunan İşgal Kumandanlığı'nın sabah yayınladığı beyannamedeki, "mülkiye ve adliye memurlarının eskiden olduğu gibi vazifelerine devam etmeleri" kaydına güvenerek görevleri başında bulunan hükümet memurları, daire karşısında bulunan Askeri Otel'in üst katına çıkan Yunan askerlerinin Hükümet Konağı'na ateş açmaları üzerine mahsur kalmışlardır. Valinin etrafında toplanan memurlar ve jandarma subayları beyaz bir bayrak çekmek suretiyle ateşin kesilmesine çalışmışlardır. Bunu gören Evzonlar içeri girerek, silahsız ve müdafaasız Türk memurlarının üzerlerine atılmışlardır. Türkçe ve Rumca küfürlerle, elleri yukarı kaldırmak suretiyle hepsini dışarı çıkarmışlardır. Bu esna da süngü ve dipçik darbeleri ile birçok kimse yaralanmıştır. Fes ve kalpakları süngü ucu ile başlarından alınmış ve bu suretle bir çoğu başından ve yüzünden yaralanmıştır. Orada bulunan Rumlar da odunlarla bu saldırıya katılmışlardır (ATASE Arş. Kl.14 Ds.72-55 F.78/1-14).

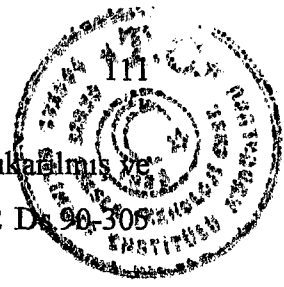
Yunan askerleri tarafından Askeri Otel yaylım ateşine tutularak işgal edilmiş ve otelde bulunan subaylar ve siviller kışlaya götürülmüşlerdir. Siviller, daha sonra serbest bırakılmışlar ve subaylar tutuklanmışlardır. Kışlada rakamla gün tutuklu kalan subaylara bu müddet zarfında iki defa yiyecek verilmiştir (ATASE Arş. Kl.14 Ds.72-55 F.65).

Burada memurların üzerinde bulunan kıymetli eşyalar gasp edilmiştir. Hükümet daireleri birkaç gün Yunan işgali altında kalmış ve Hükümet Dairesi'ndeki yazıhanelerin çekmeceleri kırılarak çeşitli evrak imha edilmiştir. Ayrıca dairede bulunan eşyalar ya soyulmuş, yahut kullanılmayacak şekilde parçalanmıştır.

Toplanan memur ve subayların bir kısmı Zahir Borsası'na, depolara ve boş dükkanlara hapsedilmişlerdir. Bunlar, iki üç gün aç ve susuz bırakıldıktan sonra serbest bırakılmışlardır.

İzmir Jandarma Subayı Arif Bey'in 11 Ekim 1919 tarihli Umum Jandarma Kumandanlığı'na yazdığı dilekçeye göre, Arif Bey, işgal günü Hükümet Konağı'nda soyulduktan sonra Bayraklı'da bulunan evinin eşyası tamamen yağma edilmiş ve bazı hakaretlere maruz kaldıktan sonra tutuklanmıştır. Tutuklu iken eşi tarafından Bayraklı'daki Yunan karakoluna müracaat edilmesi üzerine, Bayraklı Papaz ve İhtiyar Heyeti tarafından

tahkikat yapılmış, zayıatlar ile ilgili verdikleri listedeki eşyanın bir kısmı ortaya çıkarılmış ve ifade olunmuşsa da bir kısmını bulmak mümkün olmamıştır (ATASE Arş. Kl.82 Ds.90-305 F.19).

Mülazım-ı Evvel Bozan, EHUR İkinci Şube'ye yazdığı 11 Ekim 1919 tarihli dilekçesinde eşyasının gasp edildiğini ve zararının 14.200 kuruş olduğunu söylemektedir. İzmir Maliye I. Şube Tahsildarı İsmail, Yunan askerleri tarafından üzerinde bulunan 6.000 kuruş parasının gasp edildiğini söylemektedir (ATASE Arş. Kl.81 Ds.139-299 F.3).

17. KOR. Nakliye Taburu'ndan emekli Yüzbaşı Ahmet Hulusi Bey, Harbiye Nezareti'ne yazdığı 11 Ekim 1919 tarihli dilekçesinde, toplam 313.5 lira özel eşya ve parasının Yunanlılar tarafından gasp edildiğini ifade etmektedir.

Yunan topçu birliği top, havan ve malzemeleri ile birlikte Topbaşı mevkiindeki Sultani mektebine gelmişlerdir. Yunan askerleri zorla okula girerek top ve topçu ağırlıklarını, katır ve arabalarını okulun avlusuna doldurmuşlardır.

Askerler tarafından öğrencilerin dershaneleri ve yatakhaneleri işgal edilmiştir. Böylece okulun faaliyetine son verilmiş ve burada yatıp kalkan yetim ve kimsesiz çocuklar zor durumda kalmışlardır. Yetim çocuklar başlarında müdürleri olduğu halde İzmir'e gönderilmişlerdir (ATASE Arş.Kl.81,D.301,F.8-2.).

Daha sonra okulda bulunan eşya ve giyecekler, yerli Rumlar ve Yunanlılar tarafından yağma edilmiş, bu olaya bütün öğretmen ve öğrenciler tanık olmuştur.

Müslüman mahallelerini ateşe veren Yunan Efzun askerleriyle birkaç yerli Rum 25 kişinin toplandığı bir eve girip üç kız ve bir erkeği yaralamışlardır.

Memur ve ahalinin hapsedildikleri günü akşamı, yerli Rum ahali ve İzci çocuklarının kışkırtma ve yol göstermeleriyle bir çok subay ve memurun evleri saldırıya uğramış ve yağma edilmiştir. Polis ve İnzibat karakolları tamamen Yunan askerlerinin ellerine geçtiğinden yapılan yağma ve soygunlara kimse müdahale edememiştir.

İzmir'de Selatinoğlu Mahallesi'nde, Kulalı Halil Efendi'nin evine giren bir Yunan askeri silah tehdidiyle eşinden para almış ve kaçmıştır. Yunan Kumandanlığı'na müracaat edilmişse de bir netice alınamamıştır.

İzmir ve mülhakatında bir çok Türk çocuğu, Rum oldukları iddiası ile Yunan subayları, Rum papazları ve yerli Rumlar tarafından cebren kiliseye götürülmüşlerdir.

Yunanların ric'atleri esnasında, İzmir ve civarındaki tahribatla ilgili elde edilen istatistiki bilginin bir kısmı şöyledir : Bornova Nahiyesi'nde 7 okul, 2 cami ve mescit, 1 fabrika, 7 mezarlık, 4 hane, 4 çiftlik yakılmış ve tahrip edilmiştir.

Hükümet konağı bitişinde bulunan Sultaniye mektebinin henüz pek küçük olan öğrencileri Yunanlılar tarafından hapsedilerek çaresizlik içinde bekleyen çocuklara, insanlığın kabullenmeyeceği derecede dayak atılmış ve işkence edilmiştir.

Ramazanpaşa Mahallesi'nde bir şahsın evine giren, 8 kişiden oluşan Yunan devriyesi, beraberlerinde getirdikleri bir teneke gaz yağını evin ahşap kısmına serperek ateşledikleri gibi, ev sahibinin Tellidede civarında bulunan ve harman halinde olan 8000 şiniklik arpa ve buğday ürününü de yanık paçavralarla yakmışlardır.

Kulaksızzade Ahmet Efendi, biraderi Hacı Mustafa Efendi 50 yaşlarında olduğu halde mağazasından evine dönerken mahallesi sokağında Yunan devriyeleri tarafından atılan mermilerle iki ayağından yaralanmış ve tedavi altına alınmıştır.

Manisa taraflarında, Ahmetli'de çeşitli zulümler yapılmakta olduğu ve halkın malının yağma edildiği bildirilmiştir. Tahkik Heyeti'nin dönmesinden sonra İzmir şehrinde bile Yunanlılar ilk işgal günlerindeki tutumlarını takınmışlar, bir makalesinden dolayı Doktor Yunus Vehbi Bey'i bir yıl hapis, iki bin drahmi para cezasına çaptırmışlar, Şark Gazetesi sahibi Halil Zeki Bey'i ve Mesul Müdürü Kenan Efendi'yi üç ay hapis ve üç yüz drahmi para cezasına mahkum etmişlerdir. İzmir'in Karşıyaka semtinde tüccardan Ali Bey'in evine saat 18:00'de 10 kişi saldırarak Ali Bey'in burnunu ve kulaklarını kestikten sonra bütün servetini gasp etmişlerdir. Ayrıca evini ateşe vermek tehdidi ile 30.000 lira tutarında para istedikleri, Medeniyet Gazetesi sahibinin Yunan Fevkalade Komiserliği'nin tehdidi ile gazetesini kapattığını, Yunanistan'dan hemen iki bin kadar imdat kuvveti istendiği, Malatya olayı

faillerinden Bedri, Kamuran ve arkadaşlarının ve bir İngiliz subayının Halep, İskenderun, İzmir yolu ile İstanbul'a geçtikleri, vali ve muhitinin birleşme ve teşkilatlanma aleyhinde duyuruda bulundukları bildirilmektedir.

İzmir ve çevresinin işgali esnasında; 154. Alay Kumandanı Kaymakam Hamdi Bey'in 16.000, Edirne Ahz-ı Asker Şubesi'nde görevli Yüzbaşı Vehbi Bey'in 50.000, Edirne Merkez Hastahanesi'nde İnzibat Zabıtlığı'nda görevli Mülazım-ı Sani Ali Rıza Bey'in 29.010 kuruş zayıatı vardır. Ayrıca, İzmir'in işgali esnasında zarara uğrayanlardan 12. KOR. Levazım İnşaat Yüzbaşısı Mehmet Behiç, 171. Alay Kumandanı Muavini Binbaşı Şevket, İzmir Ahz-ı Asker Şubesi'nden Piyade Yüzbaşı Azizoglu Mehmet, İzmir Tehcir Divan-ı Harp azasından Miralay Hafız, Aydın Ceza Reisi İsmail, 17. KOR. 173. Alay'dan Yüzbaşı Ekrem, 17. KOR. Levazım 3. Kısımdan Binbaşı Alaaddin 174. Alay Katibi Mustafa Nazım, 5. Tayyare Bölüğü'nden Mülazım-ı Evvel Zekeriyya, 12. KOR. İnşaat Şubesi Müdürü Binbaşı Mahmut Nedim, 17. KOR. Serbaytarı Kaymakam Ahmet Vefik, Tayyare Mülazım-ı Sani Celal Beyler ve daha bir çok şahıs verdikleri dilekçelerle zararlarını belirtmişlerdir. Dilekçeler daha çok subay ve aileleri tarafından verilmiş olup ekserisi Harbiye Nezareti EHUR 2. Şube'ye yazılmıştır (ATASE Arş. Kl.82 Ds.90-305 F.20-74).

Hacı Sait Efendi'nin evine giren Yunan askerleri, bu şahsın parası ile saat, fes ve tabaka gibi eşyalarını gasp ederek her türlü hakaretlerle Kordon'a götürmüşler ve tutuklamışlardır.

İzmir ve civarında yağmalanan yerlerden bazıları şunlardır; Evliyazade Hanı, Bolulu Mehmet'in lokantası, İbrahim Hakkı'nın pastahanesi, Şifa Eczanesi, Saadettin Kundura evi, Ayrıca, İzmir Muharebe Bölüğü Mülazım-ı Evveli Celal Bedii'nin zararı 611 Osmanlı lirası, Kaymakam Selahattin Bey'in zararı 935 lira, Yüzbaşı Ahmet İbrahim Bey'in zararı 491 Osmanlı lirası kadardır. Mülazım-ı Evvel Şahap Bey de dilekçesinde, İzmir'in işgali sırasında üzerinde bulunan para ve tütün tabakasına varıncaya kadar bütün eşyasının Yunanlılar tarafından gasp edildiğini ifade etmektedir.

Doktor Galip Bey'in, emekli Albay Tahsin Bey'in, Ziraat Bankası'ndan Ahmet Efendi'nin, emekli memur Hüsnü Bey'in, Aydınli Karanfil Nuri Bey'in evleri yağmalanmıştır. Bu evlerden Rumların nakit olarak 5000 lira götürdükleri anlaşılmıştır.

Rumlar, Galip Bey'in evini bastıklarında eşyle kızının üzerlerindeki mücevherleri de almışlardır.

İzmir'in işgali sırasında, müslüman çarşısı ile Hıristiyan mahallerinde bulunan Türk dükkanları tamamen yağmalanmıştır.

Şehrin camilerinin de Rumlar tarafından basıldığı ve bir çok kıymetli halı ve kilimin görüldüğü tespit edilmiştir. Bu arada, Hisar ve Bölükbaşı camilerinde bir tek halı ve kilim kalmamıştır.

Jandarma Alay Dairesi'nde bulunan müfettişlik odasındaki bütün evrak ve dosyaları ile nizamnameler tamamen dağıtılıp yırtılmış ve mefruşat çalınmıştır. Ayrıca, işlerine yarayacak (çanta, kalem vs.) eşya da gasp edilmiştir. Yabancı Tensik subayları da bu yağmaya şahit olmuşlardır (ATASE Arş. Kl.72 Ds.242-273 F.1-2; Kl.81 Ds.139-299 F.7).

İzmir'in işgali esnasında sivil ve askeri bütün daire ve müesseselerin kasaları kırılmış, toplam 21 kasadan 230.000 liradan fazla para alınmıştır.

İzmir'de Hilal İmalathanesi'den 700-800 lira, Yeni Müzayede Salonu adlı mağazadan 154.460 kuruş gasbedilmiştir.

17. KOR. Levazım Reisi Kaymakam Süleyman Fehmi, I. Kısım Müdürü Alay Katibi Abdülcelil ve Vezne Müdürü Ekrem Sami tarafından 21 Mayıs 1919 tarihinde tutulan tutanağa göre, 17. KOR'ya ait kasalardan gasp edilen para miktarı 23.142.690 kuruşa ulaşmıştır. 17. KOR'ya ait evrak ve defterler de tamamen mahvolmuştur (ATASE Arş. Kl.14 Ds.72-55 F.45,45-1; Kl.82 Ds.90-305 F.5).

Bu mahkemeler çalışmaya başlayınca, İzmir'in bazı Türk avukatları mahkemelerin el koyduğu davalarda yargı yetkisinin bulunmadığı gerekçesiyle itirazda bulunmuşlardır. Bu Türk avukatlarından İbrahim Ethem (Postacioğlu) Bey'i bu davranışı sebebiyle olsa gerek hiçbir sebep göstermeden tutuklayıp, Atina'ya sürgüne göndermişlerdir.

İşgalden itibaren Türk halkına katliam yapıldığı gibi, mahalli memurlar da bu katliamdan kurtulamamışlardır. İzmir'de Yunanlıların yaptıkları mezalim sebebiyle halk da

askeri ve mülki memurlar da sinmişlerdir. İşgali müteakip halkın ve subayların maruz kaldıkları mezalim her gün çeşitli makamlara gönderilen yazılardan anlaşılmaktadır (ATASE Arş. Kl.85 Ds.103-316 F.15).

Dağkızılca Nahiyesi halkından Ahmet Ağa'nın evine Yunan askerleri ile Rumlardan oluşan bir çete girerek, karısı ve oğlu ile bir adamını yaralamışlar, kıymetli eşyasını ve parasını gasp edip kaçmışlardır. Durum Yunan Kumandanlığı'na bildirilmişse de bir netice alınamamıştır.

Değirmendere Nahiyesi'nin Gümöldür Köyü'ne 20 Temmuz 1919 günü Seferihisarlı Piyanot, sivil Yunan askerleriyle girerek, Hasan Ali'nin evinden üç kısrak ile parasını alarak kaçmışlardır. Durum Yunan Kumandanlığı'na bildirilmişse de bir netice alınamamıştır.

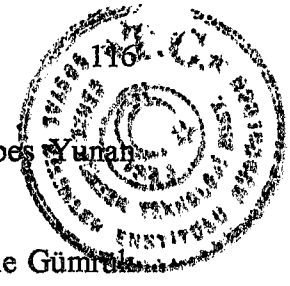
Karşıyaka'da Kunduracı Ali adlı bir Türk'ün evine 5-6 Rum girerek, bu şahsın burun ve kulaklarını kesmişler, eşinin altınlarını da gasp etmişlerdir.

Rıza Ağa adlı bir şahsın oturmakta olduğu evi Rumlar tarafından sarılarak, mevcut yiyeceği de dahil olmak üzere yağma edilmiştir. Ertesi günü o civara gelen Yunan piyade askerlerinin varlığından cesaret alarak evine girilerek, eşini tehdit ile mevcut parası da gasp edilmiştir.

Yunan İşgal Kuvveti tarafından kontrol altına alınan gümrüklerdeki zayıat miktarı şöyle tespit edilmiştir:

291.675	Başmüdüriyette çalışanlardan
235.272	İthalat Gümrüğünden
120.119	İhracat Gümrüğünden
<u>36.971</u>	<u>Paket</u>
684.37	lira Toplam (ATASE Arş. Kl.81 Ds.128-301 F.12/9-10)

30 Kasım 1919 günü Narlıdere'ye gelen Yunan askerleri, Muhtar Efendi'ye Yunan Hükümeti adına bazı açıklamalarının olacağını ve halkı toplamasını söylemeleri üzerine Muhtar da 5-10 kadar kişiyi toplamıştır. Yunanlılar, toplananları tutuklamışlar ve evlerine giderek mevcut para ve eşyalarını almışlardır. Tahminen 5000-6000 lira gasp edilmiştir.

Bornova'da Mösyö Ditalik Bağı'nda çalışmakta olan 50 kadar Türk'ü, bes Yunan askeri tehdit ederek üzerinde bulunanları gasp etmişlerdir.

Hariciye Nezareti tarafından Harbiye Nezaretine 9 Mart 1920 tarihli yazı ile Gümrah lairelerinin Yunanlılar tarafından işgali ve yapılan haksız muameleler bildirilmiştir.

Bornova'nın Tahtalı Köyü'nde bir şahsın eşini dağa kaldırmışlar, kadın, hayatını kurtarmak için 1000 lira parasını ve diğer kıymetli eşyasını vermek zorunda kalmıştır.

Karşıyaka'ya bağlı Boşnak Cedit Köyü halkı tarafından hazırlanmış olan 19 Eylül 1919 tarihli bir tutanakta toplam 30 şahıs ve bir camiye ait zarar ve ziyan 11.530 Osmanlı lirası olarak belirtilmiştir (ATASE Arş. Kl.81 Ds.128-301 F.15).

Anadolu Ajansı'nın 23 Mayıs 1922 tarihli bir haberinde, İzmir'de ezan vakitleri Hisar Camii'nde çekilen bayrak hedef alınarak, caminin kurşun yağmuruna tutulduğu, kapısının ve aleminin tahrip edildiği belirtilmektedir.

Yunan askerlerinin Gözpinar İstasyonu'na gelmesini müteakip Çirkince Rumları, Selçuk mühimmat ambarına hücumla, silah, cephane ve diğer eşyayı yağma etmişler ve halkı silahlandırmışlardır. Yağmalanan bu silah ve cephane ile eşyanın bulunarak ambara iadesi, General Milne'e ve Vilayet Makamı'na bildirilmiştir (ATASE Arş. Kl.82 Ds.90-305 F.18-2,55-1,55-2).

17 Haziran'da Bergama'nın tahliyesinden sonra Menemen'de toplanan Yunan kıtaları ciddi bir sebep olmaksızın, tecavüz edilecek durumda olmayan Türklerin katliamına girişmişlerdir. Belediye makamlarının bildirdiğine göre 1000 den fazla Türk öldürülmüştür. Fakat bu rakam abartılmış görülmektedir. Hemen ertesi gün bir Fransız subayı tarafından yapılan tahkikata göre Türk zayıyatının miktarı 200 ölü ve 200 yaralıdır.

Çekili civarındaki Boşnak köyü ile Hisarlık ve Dirilik çiftlikleri, Kozluca köyü kamilen yakılmıştır.

Manisa'daki işgal kuvvetleri komutanı Filipos, mevcutları 300'e varan, göğüsleri kırmızı işaretli ve başları kalpaklı yangın taburları meydana getirmiştir. Bunlar aldıkları vazifeleri gerektiği şekilde yapabilmek için evvela Manisa haritası üzerinde, sonra bizzat

yerlerinde gerekli hazırlık çalışmaları yaparak yetiştirilmişlerdir. Facianın yaklaştığını hisseden tüm müslümanlar ortadan çekilmiş, mezar sessizliği içinde olcakları beklemişlerdi. Yunan askerlerinden önce, şehri terketmek mecburiyetinde bulunan yerli hristiyanlar askerlerin arasına karışmıştır. Bunlar zengin müslümanların evlerine girmişler, mağaza ve dükkanların kapılarını kırarak topladıkları eşyayı, evvelce yine müslümanlardan aldıkları hayvanlara, arabalara yükleyip kaçmaya başlamışlardır. Bu hal Yunan askerlerine de asıl vazifelerini unutturmuş, onlar da kendi başlarına harekete geçerek yağmacılığa koyulmuşlardır. 5 Eylül Salı gününü Çarşambaya bağlayan gece saat 20.00'da Yunanlılar şehir içindeki kışlayı yakarak yangını başlatmışlardır. Bunun arkasından 6 Eylül sabahı çarşı ile beraber bütün şehir yakılmaya başlanmıştır. Merkez kumandanı Bagorci, otomobili içinde dolaşarak yapılan çalışmaları yerinde inceledikten sonra Hükümet konağının da yakılması için bizzat emir vererek karargah binasına geri dönmüştür.

6 Eylül sabahından itibaren Mevlevihane tepeleri ve Topkale'nin etrafı, Manisa'dan canını kurtarmak için kaçan ailelerle dolmaya başlamıştır. Şehirden çıkarabildikleri eşyalarla ağaç altlarında, kaya diplerinde iç içe yan yana yerleşmişlerdir (Köklü, Manisa İşgalden Kurtuluşu, s.87-90).

Manisa'da 10.700 ev, 13 cami, 2728 dükkan, 19 han, 16 bağ kulesi, 3 fabrika, 5 çiftlik binası, 1740 köy evi ateşe verilerek yakılmıştır.

Manisa yangınının zarar ve ziyarı 50.000.000. lirayı (1921 yılındaki para değerine göre) geçmiştir. Ayrıca Rumlar Manisa'da İslam halkın dini ve milli duygularını tahrik ve tahkir etmişlerdir. Örneğin, mezarlık kapıları kırılarak, mezarlar üzerinde hayvan sürüleri gezdirmişlerdir. Rumlar, Sultan Tepesine ve Ulu Cami'ye zorla girmişler Kuran-ı Kerim cüzlerini, kutsal levhalarını ve minberi parçalamışlar, caminin minaresine çıkarak Rum mahallerine mendil ve şapkalar sallamışlar ve şehrin tarihi saat kulesine çan takmışlardır.

6000 haneli Turgutlu ilçesinde 5800 ev tamamen yakılmış ve ancak şehir dışında 200 kadar küçük ev kalmıştır. Ayrıca bir çok ihtiyarın gözleri oyulmuştur.

Alaşehir'in mevcut 4000 evinden 100 tanesi kalmıştır. 3000 dükkan, 10 cami, 20 mescit, 22 köy ve istasyon binası kamilen yanmış ve ancak 3 Rum dükkanı yanmaktan kurtulmuştur. Yangında para ve kıymetli ziynet eşyası namına hiçbir şey kurtarılamamıştır.

3000 haneli Salihli kasabasında 2000 ev, 400 dükkan, 24 han ve otel, 16 fırın, 21 kahvehane, fabrika, bir sinema ile bir cami, bir havra, 3 okul, hükümet konağı ile postane, telgrafhane ve istasyon kamilen yanmıştır.

Resim 10: Yunan Yangın Taburları Tarafından Tahrip Edilmiş Bir Cami

11 köy tamamen yanmış ve ahalide para ve kıymetli eşya namına hiçbir şey bırakılmamıştır. Hayatta kalan kırk elli kadar insan da yaralanmıştır. Büyük bir kısmının kulak ve burunları kesilmiş olup, bunlar arasında kadınlar da bulunmaktadır.

Akhisar'a bağlı Bekirler, Dereköy, Beyoba, Yatağan, Mehinler, Çilekçiler, Selçuklar, İökçeahmet, Kömürcü, Muşlar, Sarılar köyleri kamilen ateşe verilmiş ve ahalisi katledilmiş, kadınların memeleri kesilerek çarşılarda teşhir olunmuştur.

Gördes kasabası kamilen yakılmış, 1500 evden ancak 27 ev kurtulabilmiştir. 10 cami, 1 medrese yıkılmıştır.

Bergama'ya ikinci defa gelen Yunan kuvvetleri, kapalı bulunan bütün evlerin kapılarını kırıp eşyaları kamilen yağma etmişlerdir.

Aynı gün de Vakıflar mevkiinde bulunan ve Bergama eşrafından olan Camcızade Mehmet Efendinin oğlu ile Belediye Meclis Üyesi Hafız İsmail ve kardeşi Şevket ve damatları Kenan Efendilerin müştereken sahip oldukları çiftliğe giren 7 silahlı Yunan askeri kale kapılarını kırıp odadaki av tüfeğini, bir tabanca ve çiftlikten büyük baş ve kümes hayvanlarını alıp bakıcıları dövmüşlerdir. Tavşantepesi denilen yerdeki arazide bulunan arpa demetlerini hayvanlarına yedirmek için nakliye arabaları ile karargahlarına götürmüşlerdir. Daha sonra işgal komutanlığına yapılan başvurular ise cevapsız kalmıştır.

Ağırlıklar köyü, Kraloğlu tepesi mevki, Araplıçeşme mevkiindeki çiftliklerle, Dikili civarında bulunan Çamköy, Babaköy, Tekleş ve Esenli köyleri ateşe verilerek yakılmıştır.

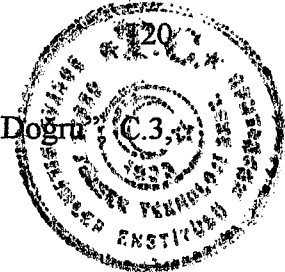
Kula'ya gelen bir memurumuzun müşahedeleri şöyledir. "Kasabaya girer girmez burasını bir kasabadan ziyade geniş bir mikyasta bir meyhaneye tebdil edilmiş gördüm. Ekmekçi dükkanına varıncaya kadar bir gazinoya çevrilmiş, silah bahanesiyle tevkif edilen Müslüman ahali vahşice dövülmüştür."

Söke'nin Domane Köyüne saldıran Rum çetesi tahribatta bulunmuştur. Bunların seferberlikte Yunanistan'a kaçan asker üniformalı 35 kişi olduğu, birinin ateşten öldüğü, ikisinin kaçtığı ve 32'sinin yakalandığı 17. KOR. Kumandanlığınca 10 Nisan 1919 tarihinde Harbiye Nezaretine rapor edilmiştir (ATASE Arş. Kl.8 Ds.48 F.52-1).

İzmir, Ayvalık ve Kuşadası'nda da Rum çetelerinin taarruzları eksik olmuyordu. Ayvalık'a gelen bir Yunan torpidosundaki efrat ile adalardan gelen Rumlar Ayvalık Hapishanesini tahliye etmişlerdir. Bunların Türk halkına karşı çeşitli tecavüzlerde bulundukları, Aydın Valisi tarafından ifade edilmiştir (ATASE Arş. Kl.8 Ds.48 F.17).

Menemen halkı, yapılan katliam hakkında İtilaf Devletleri temsilcilerine verdikleri muhtıradaki, 17 Haziran 1919'da Yunan işgal kuvveti tarafından icra edilen mezalimin, tertip edilmiş bir planla yapılmış olduğunu delil sayılabilecek olayları da zikrederek ifade etmişlerdir.

Ali Fuat Cebesoy, "Düşman, bilhassa Alaşehir'den sonra, Ric'at eden medeni bir ordu kılıcı artışı olmaktan çıkmış namusa tecavüz eden sehensiz vere her sevi vakan vakan bir

vahşi sürü haline gelmiştir.” demektedir (Cebesoy, Yakın Tarihimiz, “İzmir’e Doğru” S.28, s.34).

Alaşehir Pazarı, Saatçi Tevfik Bey’in dükkanı (Bu dükkanda bir tek saat kalmamıştır), Keresteci Cihan Bey’in dükkanı, Hacı Hafız Mustafa kardeşlerin gömlek evi, İsmail Efendi’nin lokantası ve evi, Taşçı Osman, Hacı Fikri ve Selanikli Hafız Hüsnü Efendilerin dükkanları, Hakkı Usta’nın kundura evi, Ali Haydar Bey’in dükkanı, Ahmet Ragıp kardeşlerin kitabevi, Selanikliler Kitabevi, eski Adliye önünde 100’den fazla dükkan basılmış ve içlerinde ne varsa götürülmüştür.

Yunanlılar götüremedikleri fasulye, nohut ve şeker çuvallarını Türklerin yararlanmaması için parçalayarak dükkanların önlerine ve yollara dökmüşlerdir. Kasalarda bulunan paralar ile ticarethanelerini açmış olanların bütün paralarını almışlardır. Aydın Vilayeti’nin 29 Ekim 1919 tarihli yazısında durumun Polis Müdürü tarafından bildirilmesi üzerine tahkikata başlandığı ve İngiliz Temsilcisi’nin dikkatinin çekildiği ifade edilmiştir.

26 Aralık 1919 günü Manisa’dan İzmir’e gelmekte olan Hasan ile Nusrettin adlı şahısların sığırları gasp edilmiştir. Yunan Askeri Kumandanlığı’na yapılan şikayet üzerine, suçlu Nikoli’nin kardeşleri yakalanmışlarsa da bir iki saat sonra bırakılmışlardır (ATASE Arş. K1.105 Ds.191-377 F.6).

25 Haziran 1919 günü Kozak Nahiyesi’ne ilerleyen Yunan hafif kuvvetlerinin keşif kolları, Yukarı Cuma’ya kadar girdikleri köyleri yağma etmişler, halkın hayvanlarını gasp etmişlerdir. Bu kuvvetler yerli halktan gördükleri mukavemet üzerine çekilmişlerdir (ATASE Arş. K1.272 Ds.71-56 F.28).

12 Temmuz 1919 tarihinde Develiköy halkından Hristo ve Nikoli, asker elbiseli arkadaşlarıyla Nohutgölü Muhacir Köyü’nü basarak, bütün halkını bir yere toplamışlar, İmam Hacı Ömer Efendi’ye hitaben, cümlesini öldürecekleri tehdidi ile halktan çok miktarda para aldıktan sonra kaçmışlardır. Durum, Yunan yetkililerine bildirilmişse de bir netice alınamamıştır.

Yunanlılar, Karapınar Köyü’nün büyük bir kısmını yakmışlar, halkın büyük bir kısmı dağlara kaçmak zorunda kalmışlardır.

Torbalı ve köylerinde, silah aramak bahanesiyle pek çok kimse dövülmüş, türlü akaret ve işkencelere maruz kalmıştır. Halkın eşya ve paraları ile hayvanları gasp edilmiştir. Halk çeşitli bahanelerle dövülmüştür. Ayrıca halkın tarladaki mahsulatı mahvedilmiştir.

Torbalı Nahiyesi Müdüriyeti vasıtasıyla BMTH'ne gönderilen dilekçede Yunan işgal kuvvetinin Torbalı'ya gelmesinden sonra, bir Rum çetesinin Binbaşı Köyü'nü basarak, halkın bir miktar hayvanı ile parasını aldıkları belirtilmiştir.

İzmir ve çevresindeki köy ve kasabalarda 150 cami ve bir çok tekke tahrip edilmiştir. Şehi Şeyh Köyü'ndeki tarihi Karacaahmet tekkeleri tamamen yakılmış ve tahrip edilmiştir.

Torbalı Nahiyesi'nde Hükümet Konağı, 2 okul, 2 medrese, 1 cami, fabrika, 562 hane, han, 28 dükkân, 5 çiftlik yakılıp tahrip edilmiştir.

Dağkızılca Nahiyesi'nde 8 okul, 3 cami, 2 fabrika, 1 tekke, 208 hane, 2 han yakılmış ve tahrip edilmiştir.

Yunan işgali altında kaldığı sürede muhtelif mezalime maruz kalan Bergama'da zaman zaman yangınların çıktığı anlaşılmaktadır. Mesela, 12 Temmuz 1919 tarihinde de Bergama'nın batısındaki Muhacir Mahallesi yakılmıştır. 14. KOR. Kumandanlığınca 15 Temmuz 1919 tarihinde 1. KOR. Kumandanlığına gönderilen yazıda da Bergama'nın Yunanlılar tarafından yakılmakta olduğu belirtilmektedir (ATASE Arş. K1.272 Ds.71-56 334).

Yunan askerleri, Bergama Telgraf Müdürü Alim Efendi ile Muhabere memurunu ağırca yaralamışlardır.

Bergama Jandarma Kumandanlığı'nın 25 Haziran 1919 tarihli raporuna göre : Yunan askerlerinin yağma ve tahrip ettikleri eşyanın değeri, katliam ve göç sebebiyle tespit edilememiştir. 9 Köy tamamen yağma ve tahrip edilmiş, 3 köy ve 3 çiftlik yakılmıştır. 100.000 kadar tahmin edilen hayvan Midilli'ye götürülmüştür.

Yunanlılar, Çatal, Hacı İlyas, Kayaköy köylerini tamamen yakmışlardır. Ayasulug, Hassalık, Çaylı, Kaymakçı, Kebir, Uzundere ve Çerkesköyleri'ndeki insanlar, civar köylere göç etmeye başlamışlardır.

20 Kasım 1919 sabahı Kaymakçı Köyü'ne saldıran Yunanlılar, 21 Kasım 1919'da Kaymakçı sırtlarını işgal etmek için bu köyü ve civar bazı köyleri top ateşine tutmuşlardır. Daha çok kadın ve çocuklardan ibaret köy halkı dağlara kaçmıştır.

2 Mart 1920'de Kaymakçı tarafında, bir saat kadar devam eden Yunan topçu ateşi, Kaymakçı'ya yakın bir köyün yanmasıyla sonuçlanmıştır. 12. KOR. Kumandanı Miralay Fahrettin Bey, I. KOR. Kumandalığı'na, Yunanlıların Ödemiş mıntıkasında Türk köylülerinin koyun ve sığırlarını zorla götürmekte olduklarını ve tesadüf ettikleri evleri soyduklarını 57. Fırka Kumandanlığı'ndan aldığı bilgiye atfen bildirmiştir (ATASE Arş. Kl.280 Ds.115-90 F.74).

Ödemiş'te zeybek elbisesi giyen Yunan askerlerinin gelerek soygun yaptıkları, Ödemiş'in Baybanlı Köyü'nün Yunanlılar tarafından yakılıp, tahrip edilerek, bütün yiyeceklerinin toplanıp götürüldüğü, Ödemiş'in Çamlıca Köyü halkının Yunan mezaliminden göç etmeye başladıkları 8 Mart 1920'de 12. KOR. Kumandan Vekili Hayri Bey tarafından rapor edilmiştir (ATASE Arş. Kl.257 Ds.8-12 F.77).

Büyük Kaymakçı ve Küçük Kaymakçı köylerindeki evlerin büyük bir kısmı yakılmıştır.

İşgalin başında, Birgi civarında bulunan meyve, mısır gibi mahsulatı Yunan askerleri tamamen toplamak suretiyle, yöre halkını aç kalmakla karşı karşıya bırakmışlardır. 22 Haziran 1919 günü silah aramak bahanesiyle, Birgi halkı ayaklarından ipe asılarak dövülmüş ve işkenceye maruz bırakılmıştır. 23 Haziran 1919'da İsmail Efendi'nin evi karakol yapılarak, içinde bulunan bütün eşyası gasp edilmiştir. 16 Temmuz 1919'da Arap Ayşeoğlu Mehmet, bağda iken, bağa gelen Yunan askerleri tarafından fena halde dövülmüş ve karısı süngü ile yaralanmıştır. 17 Temmuz 1919 tarihinde Birgi'de bulunan evlerden üçünü tamamen yağma etmişlerdir. Evlerin yağması bittikten sonra çarşının yağmasına başlamışlardır. Yağmaya Birgi papazı omzunda silah olduğu halde katılmıştır. Yine aynı sebeple evlerinde bulunan bazı kadınları döverek teşhir etmişlerdir. Öskesler Mahallesi'nden Hasan Çavuş'un, Hacı Mehmet

ile Hacı Salihoğlu Abdullah'ın evleri Yunan askerleri tarafından yakılmış; söndürmeğe teşebbüs edenlere mani olunmuştur. Aynı mahalleden Velioğlu Mehmet'i dört Yunan askeri bir çok işkenceden sonra öldürmek istemişlerse de ellerinden kaçıp kurtulmuştur. Birgi'de bulunan üç tarihi Büyük Cami'nin seccade, kilim vs. eşyaları yağma edilmiştir. İmam Birgivi'nin mezarı da yıkılmıştır.

Salihli Kaymakamı da Yunanlıların Ödemiş'e bağlı dört köyü yaktıklarını ve tahrip ettiklerini, pek çok kişinin kaçarak Salihli'ye geldiğini Mart 1920'de hükümete bildirmektedir (Söylemezoğlu, Yok Edilmek İstenen Millet, s.56).

Ödemiş Kaymakamlığı'nın 18 Ağustos 1919 tarihli raporuna göre :

- Yunan askerleri, 2.637.450 kuruş değerinde eşya yağmalamışlar veya gasp etmişlerdir.
- Yunanlıları, 16 Türk'ü dövmüşler, 4 Türk'ü yaralamışlardır.
- Pek çok köy halkı Yunanlılar tarafından dövülmüştür.

Yunanlılar, 7 Haziran 1919 tarihinde Menemen'de 200 kişiyi yaralamışlardır. Halktan bir çok kişi de kaybolmuştur. Ahz-ı Asker kasasından 185 lira yağma edilmiştir. Durum, İngiliz ve Fransız İrtibat Subaylıklarına bildirilmiştir.

İstasyon civarında oturan Evkaf Sandık Emni Kadri Efendi, eşi ve on yaşlarında bir çocuğu, komşusu Arnavut Salih, eşi, yedi ve dört yaşlarında iki oğlu, on iki yaşlarındaki kızı, Topal Mehmet Ağa yaralanmıştır.

16 Haziran 1919 tarihinde Müslümanlara muhalif bazı Rumların evleri ve mağazaları haç işareti konulmak suretiyle ayrılmış ve Müslümanların mağazaları daha sonra yağmalanmıştır.

İki Fransız subayı, Menemen belediye Reisi Süleyman Efendi ile Müftü Efendiyi çağırarak, "Biz buradayız, korkmayınız, ahaliye söyleyiniz; dışarı çıksınlar; dükkanlarını açsınlar." demiştir. Eşraftan Hacı Mehmet Efendi, bunun üzerine Fransız subayına, "Siz bize dükkanlarınızı açınız diyorsunuz; halbuki yağmaya el'an devam ediliyor; Şimdi hanımı yağma ediyorlar." demesi üzerine, Fransız subayı Yunan jandarma yüzbaşısını da yanına alarak olay yerine gitmiş, olayı yapanların Yunanlılar ve yerli Rumlar olduklarını bizzat görmüş ve müdahale etmiştir (ATASE Arş. Kl.72 Ds.242-273 F.4).

8 Kasım 1919 tarihinde Menemen Kazası'nın Tekeli Köyü'ne Yunan askeri elbisesi giymiş, silahlı on iki kişi gelerek, işgal komutanı adına ikazları olacağını söyleyerek, halkı camiye doldurarak, üzerlerindeki paraları gasp etmişler, üzerlerinde parası olmayanları dövmüşler ve 5-6 kişiyi yaraladıktan sonra evlere girerek halkın paralarını ve kıymetli eşyalarını alarak kaçmışlardır (ATASE Arş. K1.257 Ds.8-12 F.18). Menemen yakınlarındaki Asarlık Köyü ve Divrikli Çiftliği yakılmıştır. Hisarlık ve Dirlik çiftlikleriyle Kozluca Köyü tamamıyla yakılmıştır.

Menemen katliamı üzerine tanzim edilen rapora göre; Halkın bir çoğunun hicret etmiş olmasından dolayı Yunanlılar tarafından gasp edilen malların ve yiyeceklerin kıymeti tespit olunamamıştır.

Urla'nın Güllübahçe ve Kuruçeşme civarındaki köyleri halkına ait evler tamamen yakılmış ve tahrip edilmiştir. 19 Mayıs 1919 günü 500 kişilik bir Rum çetesi Çeşme taraflarından gelerek, Barbaros, Gaziovası ve Zeytinlar köylerini tahrip etmişlerdir (ATASE Arş. K1.89 Ds.129-326 F.17).

15/16 Eylül 1922 tarihli resmi tebliğde, Urla'nın istirdadı sırasında Rum çetelerinin şehri ateşe vererek kaçtıkları belirtilmektedir.

Urla Kazası Kaymakamlığı'nın 10 Ağustos 1919 tarihli zayıat cetveline göre:

- Yunanlılar tarafından 20.939.621 kuruşluk eşya gasp edilmiştir.
- 2'si kadın olmak üzere 16 kişi dövülmüştür.
- Okul ve cami ile birlikte 291 ev yağma edilmiştir. 136 hanede yakılmıştır. 15 Eylül 1919 tarihi itibarıyla, muhtar ve imamlar tarafından hazırlanan zayıat listelerine binaen, Urla'nın Dereköyü'nün 2.731.400 kuruşluk zararı, Sarıabdallar Köyü'nün 1.844.730 kuruşluk zararı, Kuşçular Köyü'nün 932.400 kuruşluk zararı vardır (ATASE Arş. K1.81 Ds.139-299 F.8/1-2).

Anadolu Ajansı'nın resmi tahkikat istatistiğine göre: Tire Kazasında 3 okul, 1 cami, 91 hane ve 1 mağaza yakılmıştır.

Tire Kaymakamlığı'nın 26 Ağustos 1919 tarihli yazısına göre:

- Yunan askerleri tarafından 15.151.471 kuruş değerinde eşya gasp ve yağma edilmiştir.

- Yunan askerleri, 2 köyü yakmışlar, bu köyün ürünlerini tahrip etmişler, meyve ağaçlarını kesmişlerdir. Bir çok köyün halkını dövmüşlerdir. Dayağın tesiriyle bazılarının kaburga kemikleri kırılmıştır.
- 199 at, 8 koyun, 518 sığır ve öküz, 1 deve, 3 merkep gasp edilmiştir.
- 32 kişi sebepsiz yere hapsedilmiştir.

Bayındır Kaymakamı'nın 22 Ağustos 1919 tarihli yazısına göre :

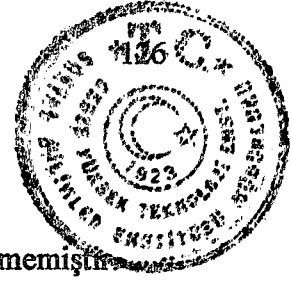
- Yunan askerlerinin gasp ve yağma ettikleri eşyanın değeri tespit edilememiştir. Yalnız birkaç kişinin zararı 61.920 kuruştur.
- Şehit ve yaralı miktarı meçhuldür.
- Yunanlılar pek çok Türk'ü dövmüşlerdir. Bunlardan 6 kişi ağır durumdadır.
- Bütün memurlarla halktan pek çok kimse hapsedilmiştir.

Temmuz 1919 tarihinde Nif Kazası'nın Kızılca Köyü'ne, silah aramak bahanesiyle gelen bir tabur Yunan askeri, köyü abluka ederek, halkın kıymetli eşyaları ile paralarını almışlardır. Köyde bulunan erkeklerin hepsini dövmüşler, bir çok kişi de yaralanmıştır.

14 Aralık 1919 akşamı, 20 kadar Yunan askeri İzmir ile Nif arasındaki Kızılüzüm (Yenigün) Köyü'nü tamamen soymuşlardır. Fazla para alabilmek için 8 kişiye eziyet etmişler, bir şahsın kulaklarını kesmişlerdir. Köylüler bu askerler arasındaki bazı şahısları tanımışlar ve Nif'te bulunan Yunan yetkililerine şikayette bulunmuşlarsa da bir netice alınamamıştır.

19 Aralık 1919 günü, dokuz kişiden oluşan bir Rum çetesi Nif'e bağlı Çambeli Köyü'nde bulunan erkekleri dövmüşler ve bazılarını yaralamışlardır. Ayrıca, köy halkının 200 lira kadar parasını almışlardır. 1 Ocak 1920 günü, Nif Kazası'na bağlı Ören Köyü'ne Türk kıyafetinde sekiz Rum eşkiyası gelerek, Akkeçili Ahmet Efendi'yi zorla evinden almışlar, köyün zenginlerinin kimler olduğunu söylemesi ve göstermesi için zorlamışlardır. Ahmet Efendi'yi, istediklerini yapmaması üzerine dövmüşlerdir. Daha sonra, zorlamalarına dayanamayan Ahmet Efendi Hatibin kızı ile Molla Mehmet'in evlerini göstermiştir. Rum eşkiyalar, bu evlere girerek 400 liradan fazla para gasp etmişlerdir. Bunlar arasında Yunan askerlerinin de bulunduğu görülmüştür (ATASE Arş. K1.105 Ds.191-377 F.6).

Anadolu Ajansı'nın resmi istatistiğine göre: Nif Kazası'nda 3 okul, 11 resmi bina, 5 cami, 2 mezarlık, 1 tekke, 394 hane, 6 han ve 66 dükkan yakılmış ve tahrip edilmiştir.

Aydın Vilayeti'nin raporuna göre :

- Yunan askerleri tarafından gasp ve yağma edilen eşyanın değeri tespit edilememiştir.
- Öldürülen ve yaralananların sayısı tespit edilememiştir.
- 56 kişi dövülmüştür.
- Hükümet Konağı'yla 3 okul, 2 köye ait bağ, bahçe ve tarla yakılmış ve tahrip edilmiştir.
- 25 kişi sebepsiz yere tutuklanmıştır.

Yunanlılar, Kuşadası Hükümet Konağı'nı, çarşısı ve Hasan Bey'in evini yakmışlardır.

Türklerden 40 kişiyi beraberlerinde Ayasulug'a götürmüşlerdir. Bunlardan iki kişi 200'er lira para karşılığı serbest bırakılmıştır.

14 Eylül 1922 tarihinde kurtarılan Kuşadası'nda Yunanlıların tahribatta bulundukları anlaşılmaktadır. Anadolu Ajansı'nın resmi tahkikatına göre: Kuşadası'nda 1 konak, 8 okul, 5 cami, 173 hane, 1 çiftlik yakılmış ve tahrip edilmiştir.

Kuşadası Kaymakamlığı'nın 3 Eylül 1919 tarihli yazısına göre:

- Yunan askerleri, 108.124.800 kuruş değerindeki eşyayı yağa ve gasp etmişlerdir. Bu miktar, kaza halkının yalnız % 25'inin üzerinden alınmıştır.
- 9 kişi dövülmüştür.

İşgalden sonra, Rumların taşkınlıkları artmıştır. Rum mahallelerinden geçen Türklerin feslerini yere atmağa, dövmeğe ve küfürler etmeğe, "yakında Türkleri keseceğiz" gibi tehditler etmeğe başlamışlardır. Özellikle, işgalin ilk günlerinde, Rum Mahallesi'nden geçen oduncu, kömürcü, yoğurtçu ve yumurtacı gibi seyyar esnaf ve köylüler bu türlü hakaretlere maruz kalmışlar ve dövülmüşlerdir.

7/8 Haziran 1919 gecesi Sipahi Çarşısı'nda çıkan yangın sonucu çarşıda bulunan 300 kadar dükkan tamamen yanmıştır. Çarşıda bulunan Hristiyanlara ait mağaza ve eşyalar kurtarılmıştır. Sokağa çıkamayan Türklerin yangın yerindeki eşyaları yağmalanmıştır. Yağmalanan bu eşyalar, daha sonra Rumlar, Yahudiler ve bazı Müslüman Giritliler vasıtasıyla satılmıştır.

Yunan askerleri, camilere ve minarelere, top ve makineli tüfekle ateş açmak suretiyle tahribatta bulunmuşlardır.

Ramazan ayında, ibadet için camilere gitmek isteyen Müslümanların, tehdit edilmek ve dövülmek suretiyle, camiye gitmeleri engellenmiştir.

Yunan askerleri, yaktıkları köylerdeki hayvanları, Aydın'a getirerek satmışlardır.

Aydın muhacirlerinden Musuluzade Ahmet Efendi de Aydın'ın ilk işgalinde Yunan askerlerinin evini bastıklarını, 1000 lirasını aldıklarını, oğlu Şükrü ile beraber Yunan karargahına götürüldüklerini, yanlarına eşraftan İzzet Efendi, saatçi Ahmet Efendi ve altı Aydınlinın getirildiğini daha sonra, trenle İzmir'e götürülüp tutuklandıklarını söylemiştir. Hapishanede saatçi Ahmet Efendi'nin dayaktan kaburgalarının kırıldığını, burada zulüm ve işkence altında 32 gün kaldıktan sonra Amerikan temsilcisinin müdahalesi ile tahliye edildiklerini ve Uşak'a kaçtığını söylemiştir.

Aydın ve dolaylarındaki vahşet ve faciayı incelemek ve yerinde görmek için bölgeye gelen ittifak kuvvetleri komutanı olan Fransız general Desperey'in Fransız deniz binbaşı Mösyü Labon, Yunanlıların vahşet ve zulümlerini görerek, "Yunanlıları bütün çirkinliği ile kınar ve şayet İzmir faciasının yüzde birinin gerçek olacağını Fransa bilseydi, Yunan işgaline katiyyen razı olmazdı" sözleriyle hislerini açıklamış ve milli kuvvetlerin karşı hareketini tamamen tasvip etmek suretiyle vicdani kanaatini açıklamıştır.

Aydın dolaylarında daha sonra cereyan eden olaylar sırasında bir çok köyün yandığı da öğrenilmiştir. Bu köyler şunlardır: Serçeli, Aydın Tahtacı Köyü, Aşağı ve Yukarı Domalan köyleri, Kasar, Bağcılar, Gölcük, Kızılca, Kemer, Karabağ, Işıklı, Arapkapısı, Osmaniye, Kadıköy, Ovaıd, Uğurluköy, Karapınar, Hacıali, İkizdere, Yörökköy, Erikli, Umurbeyli, Mefirbeyli, Şirinkeli, Kıfıtmüslüm, Mamurelhamit, Kalfaköy, Danişment, Aydınca köyü, Mehmetli, Tepecik, Sandıklı köyü, Araplı, Bilatçık, Çamköy, Karakilise, Arzular, Karaağaçlı, Üzümlü, Emirağası, Külhisar, Ardonaga çiftliği, Umurlu köyü, Kürtler, Reisköy, Dereköy, Çerkesbey köy, Çanurluk, Erbeyli, Hızırbeyli, Ömerbeyli, Ahur, Şenköy, Senirteke, Asikürtler, Gölhisar, Baltaköy ve Germencik. Karapınar ve Germencik taraflarındaki incir ağaçları da mitralyöz ateşiyle mahvedilmiştir (ATASE Arş. Kl.89 Ds.129-326 F.25).

Türk kuvvetleri üç koldan şehre girmiştir. Yunanlılar, Aydın'ın ellerinden çıkmakta olduğunu görünce, Türk mahallelerini yakmışlardır. Ateşe verilen mahalleler yanmaktan kurtarılmıştır. Aydın'dan çekilmek zorunda kalan Yunanlıların, bu çekilmeleri sırasında halka yaptıkları zulümleri 30 Haziran 1919 tarihinde Aydın'a giden Celal Bayar şöyle bir olay naklederek anlatmaktadır:

"... birden çok küçük sayılabilecek, fakat, çok hazin bir manzara ile karşılaştım. Sımsıkı örtünmüş, yaşlı iki Türk kadını ağlıyorlardı. Önlerinde bir bez parçasıyla örtülmüş bir ceset yatıyordu. Yanlarına yaklaştım, sordum:

- Ne oldu ?

Uzun boylu, daha yaşlı görüneni naşı işaret ederek, şu cevabı verdi:

- Bu benim kızımdır. Önce namusunu... dedi, sözüne devam edemedi. Sonra gözyaşlarını silerek, kendisini zorladı.

- İşte bu evin içine sürüklediler, öldürdüler kafirler evladımı...

Şimdi başında bekliyoruz. Gösterdikleri iki katlı evin kapısı, pencereleri kırılmıştı. Üst katın çatı tarafından bir kısmı yanmıştı. Şehri yaktıkları zaman, yangın söndürülmemesi için, Türk mahallelerinin çoğunun suları, bir iki gün önceden kesilmiştir.

Müsademedan iki gün evvel, Torbacı Mahallesi'nden, Hacı Salihoğlu Ahmet Çavuş ile Ahmet oğlu Hasan, Yunan askerleri tarafından kahvehaneden alınarak, dövülmüşler ve yaralanmışlardır. Aynı mahalleden Molla Mustafa'nın kızı Rabia kurşunla yaralanmıştır.

Aydın Merkez kumandanı, 3 Temmuz 1919 tarihinde 57. Fırka Kumandanlığı'na gönderdiği raporunda , on kadar Yunan askeri ile birkaç Rum'un evinin kapısını kırarak içeri girdiklerini ve evde bulunanları tamamen soyduktan sonra 10-14 yaşlarındaki kızlardan dördünü ayırıp, götürmek istediklerini, burada üç kız ve bir erkeği yaraladıklarını anlatmaktadır.

Cuma Mahallesi'nden; Hacı Yahya Efendi'nin hanesine giren iki Yunan askeri ile iki Rum, altın ve paralarını gasp etmişlerdir. Yangından kaçmak isteyen Mustafa Efendi'nin eşi ve annesi, Yunanlıların attıkları kurşunlardan yaralanmışlar, Denizli'de tedaviye alınmışlardır.

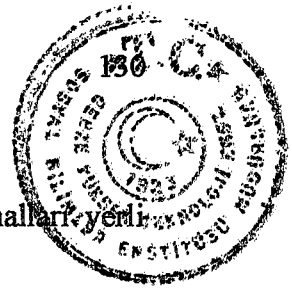
Aydın'ın ikinci kez Yunanlıların eline geçmesi esnasında Ramazanpaşa camiiinde yaşanan olaylarla ilgili olarak Aydın'da bulunan Yunan işgal komutanlığına gönderilen tutanakta özetle şöyle denilmiştir.

“Yunanlılar Aydın'ı birinci işgallerini takip eden günlerde her camide olduğu gibi, cemaati fazla olan Ramazanpaşa caminin de birkaç odası Yunan jandarma karakolu olarak işgal edilmiştir. Ancak cemaatle kılınan namazlarda da Yunan askerleri ayakkabılarıyla ellerinde sigara ve ıslık çalarak cemaat safları arasında gezip patırtı yapıyor ve hatta cemaatin ellerine ayaklarına basıyorlardı. Ayrıca minarede ezan okuyan müezzine ateş ediyor veya yüksek sesle ezanı taklit ederek İslam dini ve halkın mukaddesatı ile açıkça alay ediyorlardı. Caminin Yunan jandarmaları tarafından işgal edilmiş olan odalarının altındaki duvarlara “Ey Türkler artık sizin burada işiniz kalmamıştır. Bundan sonra yeriniz Konya'dır. Konya'ya gidiniz.” diye yazılar yazılmış olup bütün ahali tarafından okunmakta olduğuna şahit olunmaktadır (ATASE Arş.Kl.402,Ds.7,F.111,111-1).

Haziran'ın 21 nci günü İngiliz subaylarından Mr. Hoder, Aydın Mutasarrıfı Abdurrahman ve Aydın Ceza Reisi Hakkı Bey'le eşraftan İzzet Beyler birlikte Nazilli'ye gelmişler, o sırada Nazilli'de bulunan İtalyan Jandarma Komutanı Mösyö Karasini de beraberlerinde olarak Nazilli'de meydana gelen zulüm ve vahşetin kalıntılarını birlikte incelemişlerdir.

Çok enteresan ve beklenilmeyen olay da, Nazilli Rumların Yunan zulümlerine yazılı ve sözlü olarak görgü şahitliği yapmalarıdır. Verdikleri ifadede; “Memleketimizde İslam ve Hristiyanların gerek insanca ve gerek maddeten uğradıkları büyük ziyanlar ile şahidi olduğumuz kaileden geri çekilen Yunan ordularını mesul buluyoruz. Bu kaileye (acıklı olay) bir an evvel nihayet vermek ve geri çekilmekte bulunan Yunan ordularının bu münasebetsizliklerine mani olmak için gerek müttefikleriniz ve gerekse hükümetimiz nezdinde lüzumlu teşebbüste bulunulmasını hem cemaatimiz namına hem de medeniyet ve insaniyet namına rica ve istirham ederiz” (Bir çok Rum imzaları) .

Yerli Rumların adi tabakasından bazılarının garezkarane (garez besleyen) ihbarları üzerine hiçbir tahkikata lüzum görülmeksizin pek çok kişi tevkif ve en ağır ortam içerisinde hapsedilip, çeşitli işkenceler yapılmış ve kabahatleri olmadığı halde yapılan başvurular boşa gitmiştir (ATASE Arş. Kl.402 Ds.7 F.91).

Yeniköy, Emirköy ve Kadıköy halkı Menderes'e göç etmiş ve bütün malları yeni Rumlar ile Yunan askerlerince yağmalanmıştır.

Germencik'i işgal eden Yunanlılar, Nahiye Müdürü Emin Bey'in hanesine girip, kıymetli eşyalarını aldıktan sonra başından süngü ile yaralamışlardır. 26 Haziran 1919 günü Nahiye Müdürü tutuklanmış ve 150 altın lirası gasp ve eşyaları yağma edilmiştir.

Sultanhisar'da, Salih Efendi'nin kahvehanesinde 50 kadar Türk oturmakta iken, 5-6 Yunan askeri ve 15-16 Rum kahvehaneyi basmışlar, Rumların şarkılarını okumaları arasında, kahvehanede bulunanları dövmeye başlamışlardır. Kaçamayanlardan Müdürzade Kemal Efendi, Mehmet oğlu Ahmet, Deveci Mustafa fena halde dövülmüşlerdir.

12. KOR. kumandanı tarafından Dahiliye ve Harbiye Nezaretlerine gönderilen yazıda, Germencik'te Yunanlılar tarafından gasp edilen mal ve emlakın 20.300 lira kıymetinde olduğunun Alaiyeli Hüseyinoğlu Mustafa Efendi'nin vermiş olduğu dilekçede ifade edildiği belirtilmektedir (ATASE Arş. K1.24 Ds.93 F.134-1).

Yunanlılar, Gümüşköy halkının hayvanlarını ve yiyeceklerini gasp ederek, İzmir vs. yerlere sevk etmişlerdir. Halktan dokuz kişi tarafından tutulan tutanakta, 800'den fazla nüfusun perişan olduğu ifade edilmiştir.

30 Haziran 1919 sabahı, Germencik'te bulunan Yunan askeri kuvveti, İneabat Nahiyesi'nin Reis Köyü'ne saldırarak 114 hane ve binadan ibaret köyü yakmışlardır. Köy kadınlarından ele geçirdikleri, Molla Mehmet kızı Dudu, Pazarlı kızı Emir Ayşe, Ayık Ali kızı Hatice, Karahaytlı kızı Hatice'yi alarak, kendilerine bir gün eziyette bulunmuşlardır.

Reis Köylü on bir kişi tarafından hazırlanan tutanakta, köyün yanmış olmasından dolayı 500 kadar insanın açıkta kaldığı belirtilmektedir. Ayrıca hayvanat ve mahsulat tahminen 109.500 liraya ulaşan zararlarının, Yunan Hükümeti tarafından tazmin edilmesini sağlamak için bu raporun hazırlandığı ifade edilmektedir (ATASE Arş. K1.81 Ds.128-301 F.10-18).

İzmir tüccarlarından Eyüp Sabri, İngiliz Konsolosu Mr. Jeplin'e yazdığı mektupta, cardeşi saatçı Ahmet ile oğlu Reşit'in, saat almak üzere dükkanlarına gelen Yunan askerleri tarafından tutuklandıklarını ve burada türlü işkencelere maruz kaldıklarını ifade etmiştir.

İzmir'e getirilen tutuklular, Punta'dan Kışla'ya gelinceye kadar caddelerde "Aydın vukuatının failleri" olarak teşhir edilmişler ve her türlü hakarete maruz kalmışlardır. Umumi hapisane de ayrı ayrı hapsedilen tutuklulardan Musulluzade Hacı Ahmet Bey, burada pek ağır muamelelere maruz kaldıklarını, saatçı Ahmet Efendi'nin kaburga kemikleri kırılıncaya kadar dövüldüğünü ifade etmiştir.

Aydın büyük yangınında, eşyalarını kurtarmak isteyen Türkler engellenmiş ve yangın mahallindeki eşyalar Yunan efradı tarafından yağma edilmiştir (ATASE Arş. Kl.81 Ds.128-301 F.6-4).

Civar köylerden Aydın'a gelmekte olan halkın, getirmekte oldukları mallar, Rumlar tarafından gasp edilmiştir.

Aydın'dan trenle gitmekte olan İzmirli Mustafa ile hizmetçisi Efe Atanaş, Aziziye İstasyonu'nda, bir Yunan subayı tarafından indirilmiş ve üzerindeki 950 lirası alındıktan sonra iki gün tutuklanmıştır. İki gün tutuklu kaldıktan sonra bırakılmışsa da tekrar Yunan askerleri tarafından götürülmüş ve bir daha haber alınamamıştır (ATASE Arş. Kl.89 Ds.129-326 F.28-1).

Aynı mahallede, 31 Haziran 1919'da Manisalıoğlu İstalyo'nun zeytinyağı fabrikasına mahalleyi yakmak amacıyla bomba atılmışsa da halkın gayretiyle yangının yayılması önlenmiştir. Ayrıca, yangının yayılması için harmanların da ateşe verildiği görülmüştür.

28 Mayıs 1919 günü şehre giren Yunanlılar, Cuma Mahallesi'ni ateşe vermişlerdir. Evvela, İbrahim Efendi'nin hanesini, sonra Cambazoğlu Ali Efendi'nin ve Hacı Yahya Efendi'nin hanelerini yakmışlardır.

Aydın'da yangın ve katliamdan kurtulan ve şehri terk etmekte olan Türklerden kalan haneler de Rumlar tarafından yakılmıştır.

Aydın yangınında Cuma, Tabaklı, Ramazan Paşa, Dükkanönü mahalleleriyle yedi Türk mahallesi ve Hasan Paşa Sebze Çarşısı, Kasaplar Çarşısı, Manifatura ve Kunduracılar Çarşısı ile Rum Mahallesi yanmıştır. Başka bir ifade ile Aydın'ın yarısı yanmıştır.

27 Haziran 1919 tarihinde Yunanlılar, Emir, Arapkuyusu ve Gazi köylerini yakmışlardır. Bu köylerin eşya ve hayvanları yağmalanmıştır.

Yunan askerleri, 7 Temmuz 1919'da Menderes Nehri'nin güneyine geçerek Baltaköy, Eski Çiftlik, Savran Deresi ve Emir köylerini ve bu köylerin zeytin ağaçlarını yakmışlardır. Belediye Başkatibi Ahmet ve tüccardan İsmet imzalarını taşıyan dilekçede, Yunanlıların bu mezalimi üzerine, Çine'deki İtalyan işgal kuvvetinin müdahalesi ile Yunan askerlerinin uzaklaştırıldıkları belirtilmektedir (ATASE Arş. K1.426 Ds.1-6-3 F.26).

Yunanlılar, ric'atleri esnasında güzergahlarındaki Türk köylerini yakmışlardır. Aydın Mutasarrafı'nın 5 Eylül 1922 tarihli telgrafına göre, Yunanlılar, Nazilli'den Aydın'a kadar Menderes kıyısında bulunan köyleri ve nahiyeleri yakarak çekilmişlerdir. Aynı telgrafta, Yunanlıların Pazarköy'de halkı camilere toplayıp, para için baskı yaptıkları, köyü yakmağa başladıkları ve toplanmış halkın üzerine ateş ettikleri ifade edilmektedir.

Aydın Valisi'nin raporu ve bu rapora ilişik zayıat defterine göre:

- Yunan askerleri tarafından gasp edilen eşya:108.332.089, Halkın üzerinden, hane, mağaza ve dükkanlardan 36.979.045, Resmi dairelerden 145.311.134 kuruş
- 104 yaralı, 34 kayıp; Yunanlıların, vapurlarından ve yollardan, gizlemek maksadıyla denize attıkları ve defnettikleri Türklerin sayısının binleri aştığı muhakkaktır.
- 111 kişi dövülmüştür.
- 7 büyük yelkenli gemi, 2 kayık, 6 köy yağma ve tahrip edilmiştir.
- 115 kişi sebepsiz hapsedilmiştir.

Aydın Vilayeti'nin 30 Temmuz 1919 tarihli raporuna göre:

- Katliam ve hicret dolayısıyla mal ve eşya zayıatının gerçek kıymeti tayin ve tespit edilememiştir. Yalnız İneabat Nahiyesi'nin zayıatı, 20.550.000 ve Değirmencik Nahiyesi'nin zararı 10.000.000. kuruştur.
- Aydın Kazası'nda 96.000 kişiden 83.000'i müslüman idi. Bunlardan 63.700 Müslüman hicret etmiş ve Yunan mezalimine uğrayan kalan 18.925 kişiden pek çoğu şehit olmuş,

yaralanmış ve dövülmüştür. Evvelce Müslüman nüfusu 30.000 olan Aydın Merkez Kazası'nda bugün 375 kişi kalmıştır. 59 yaralı vardır.

- Aydın civarındaki 51 Müslüman köyü ve hayvanları tamamen (yalnız Aydın merkezinde 5800 İslam hanesi) yanmıştır.

Aydın Hastanesi'nden Yunanlılar tarafından yağma edilen mal ve eşyanın miktarı 396.325 kuruş kadardır.

İzmir Fecayı adlı kitapçıkta, Aydın'da yanan Türk hane ve eşyalarının kıymeti 10.000.000. lira olarak gösterilmiştir.

Dahiliye Vekili namına Müsteşar Ahmet Münir Bey'in 19 Ekim 1922 tarihli tezkeresinde, Aydın Sancağı'nda Yunanlıların 28.351 ev, 89 cami ve mescit, 6.640 han, hamam ve dükkan, 133 fabrika, yağhane, debbağhane, 140 okul ve medrese, 20 resmi bina yaktıkları ifade edilmiştir.

Nazilli'ye giren Yunan kuvvetleri, Nazilli Kömür İdaresi ile ocaklarda bulunan malzeme ve eşyaya el koymuştur. Kömür Madeni eski Müdürü Nuri Bey tarafından tanzim olunan zayıat listesine göre: Nazilli Kömür Madeni İdaresi'nin zararı 1.591.866 kuruşa ulaşmaktadır.

Denizli Mutasarrıfı Faik Bey'in 12 Temmuz 1919 tarihli telgrafında, Aydın sabık mebusu İlhami Bey'in raporuna atfen verdiği bilgiye göre, Yunanlılar Nazilli'de 17 günlük işgal süresince müezzinleri ezan okurken tahkir, yerli Rumların delaletiyle gençleri tevkif ve darp etmişlerdir. Çekilirken de isimleri mazbut bir çok kişiyi kolları bağlı olduğu halde beraberlerinde götürmüşler ve mallarını yağmalamışlardır.

57. Fırka kumandanı Şefik Bey, Harbiye Nezaretine ve 14.KOR.Kumandanlığı'na çektiği telgraflarda, Yunanlıların beraberlerinde başı bozuk Rumlar olduğu halde, Aydın'a geldiği, güzergahlarındaki Türk köylerini yaktıkları belirtilmiştir.

Nazilli'de çekilen Yunan askerleri Köşk Nahiyesi'ne gelerek telgraf hatlarını kesmişler ve Hükümet Binası civarında bulunan jandarma karakolu efradının silah ve cephanelerini gasp etmişlerdir. Hükümet binası önüne ve sair mevkilere makineli tüfekler

yerleştirerek, Hükümet binasını, camiyi, mahalle aralarını ve Bakla Köyü'nü ateş altına almışlardır. Bu ateş üç saat kadar devam etmiştir. Bu ateş sonucu bazı kimseleri öldürmüşler ve bazılarını da yaralamışlardır.

Köşk'te bir çok kimsenin bazı hayvanını, Belediye Reisi Nuri Efendi'nin mağazasını, eşraftan Muharrem Çavuş'un dükkanını yağma etmişlerdir. Ayrıca, bir çok Türk evini de yağmalamışlardır (ATASE Arş. Kl.529 Ds.47-A-141 F.3-1).

Yunanlılar ric'atleri sırasında Nazilli'yi tamamen yakmışlardır. Dahiliye Vekaleti'nin 19 Ekim 1922 tarihli tezkiresinde, Nazilli'nin tamamen yakıldığı ifade edilmektedir.

Aydın Mutasarrıflığı'nın yaptığı tahkikata göre: Yunanlılar, 3300 haneli Yukarı Nazilli'yi tamamen yakmışlardır. Yalnız on Hristiyan evi ile şehir kenarındaki 40 hane yangından kurtulmuştur. Aşağı Nazilli'de de 1200 evi yakmışlardır. 100 kadar ev yangından kurtulmuştur. 1 askeri depo, Belediye binası, 5 cami, 4 okul, 3 medrese yanmıştır.

3000 haneli Atça Nahiyesinin neredeyse tamamı yakılmıştır. Hükümet Konağı, postane, 1 depo, 3 okul, 4 cami, 3 mescit, 1 hamam ve 300 dükkan yakılmıştır.

Dahiliye Vekaleti'nin 19 Ekim 1922 tarihli tezkiresinde, Yunanlıların Nazilli Kazası'nda 6838 evi yaktıkları belirtilmektedir.

Nazilli Kaymakamı'nın raporuna göre: Nazilli Kazası'nda yalnız bir kadından 160.000 kuruş gasp edilmiştir.

İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Merkez-i Umumisi İstihbarat Kalemî'nin bir telgrafında, Nazilli'de Demirci Mehmet Efe'den alınan şifreye istinaden verilen bilgide, istirdat edilen köylerde Yunanlıların ihtiyar, kadın ve çocuklara karşı pek gaddarca davranmış olduklarının görüldüğü ifade edilmiştir.

Söke'nin Yunanlılar tarafından işgal edilmesinden sonra, bu işgalden cesaretle Rum çetelerinin saldırılarını ve zulümlerini artırdıkları görülmüştür: 9 Mayıs 1922'de 30 kişilik bir Rum çetesi İzmir-Manisa arasında Demiroluk mevkiinde bir otomobili durdurarak

yolculardan 150 lira gasp etmişlerdir. Soygun sırasında, ihtiyar bir yolcunun parmağındaki yüzüğü alabilmek için parmağını kırmışlardır.

Rum çeteleri, Kızılca Köyü ve Karaağaçlı Köyü'nü basarak yağmalamışlardır.

Yunanlılar, Söke'ye girdikleri gün bütün mağaza ve evleri, yerli Rumların da katılmasıyla yağmalamışlar, Türk mahallelerinden bir kısmını yakmışlardır.

Aydın Mutasarrıfı'nın 6 Eylül 1922 ve 7 Eylül 1922 tarihli telgraflarına göre: Yunanlılar çarşayı tamamıyla, çevre mahallelerle Rum Mahallesi'ndeki Büyük Kilise'den çaya doğru olan cadde üzerindeki evleri ve İtalyan Kumandalık binasının büyük bir bölümünü yakmışlardır.

Yunan askerleri, 17 Temmuz 1919 tarihinde Selvili Mescid'in aranması sırasında, caminin pencerelerini ve camlarını kırmışlar, tavanını parça parça etmişlerdir. Çatal Camii'nin aranması sırasında çamurlu ayaklarıyla seccadeleri çiğnemişler, duvarlarını söküp silah aramışlar, caminin imamına türlü hakaretlerde bulunmuşlardır. Kadri Camii'nin aranması sırasında türbedeki sandukanın etrafını kazmışlar, tahtalarını ve tuğlalarını sökmüşlerdir. Cami ve dergahın mütevellisi ve imamı Nurettin Efendi'yi silah sakladığı gerekçesiyle tehdit ve tahkir etmişlerdir. Muradiye Camii'nin de izinsiz aramışlar ve çamurlu ayakkabılarıyla çiğnemişlerdir. İvaz Paşa Camii, Yeni Sinan Medresesi, Güne Camii, Dilkeşar Camii, Kabak Hoca Tekkesi, Dere Mescidi, Niflizade Mescidi, Haccaçlar Mescidi ile 150'ye yakın cami, mescit tekke ve medresenin aranması esnasında da aynı muamelelerde bulunmuşlardır.

23 Temmuz 1919'da Attarhoca Mahallesi'nden Muhsin Hoca'nın Akkoyun tımarındaki bağ evi bir arabalık tahtası ile diğer eşyaları Yunan askerlerince gasp edilmiştir.

Manisa ovasında bulunan Türk köylerinin mahsulatı gasp edilerek Manisa'ya götürülmüştür.

24 Temmuz 1919'da Papaslı istikametinde ilerleyen Yunanlılar Papaslı'yı yakarak kaçırmışlardır. İki kişi de yaralanmıştır. Cumalı Köyü 13 Temmuz 1919'da kısmen yakılmıştır.

Bir kadının gözlerini oymuşlar ve yaralamışlardır. Çenke Köyü 13 Temmuz 1919'da kısmen yakılmıştır. Burada bir ihtiyar kadın yaralanmıştır (ATASE Arş. K1.28 Ds.20-A-113 F.20).

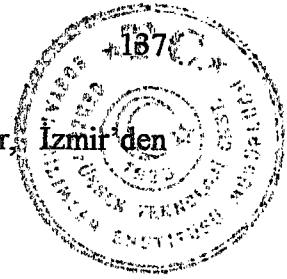
Yunan Merkez kumandanının emriyle ve Hükümet binasının yakılmasıyla Manisa'da yangın başlamıştır. Şehir ateşe verilmeden yerli Rumlar, Ermeniler ve Yahudiler şehri terk etmeğe başlamışlardır. Türklerin şehri terk etmeleri yasaklanmıştır. Yangından önce 4500 Türk Yunanistan'a götürülmüştür.

Manisa'da büyük yangının çıkmasından bir gün önce (5 Eylül 1922) çıkarılan yangın genişlemeden söndürülmüştür. Ertesi günü Yunan Merkez kumandanının emrindeki kundakçı askerler tarafından şehrin birkaç yerinde birden çıkarılan yangını söndürmek mümkün olmamıştır.

Manisa yangını iki gün sürmüştür. Falih Rıfkı Atay, Manisa'nın taş üstünde taş yok dedirtecek derecede yakılmış ve yıkılmış olduğunu söylemektedir.

Gögüsleri kırmızı işaretli ve başları kalpaklı Yangın Postaları ve Tahrip Taburlarındaki askerlerin bir kısmı kuşatma yaparak dışarı çıkanları imha etmeğe, bir kısmı da şehir içinde saklanmak isteyenleri aramağa çalışmışlardır.

Halide Edip Adıvar, Manisa yangını ve yangın sırasındaki olayları şöyle tasvir etmektedir: “ ...Yarım saat zarfında şehrin beş-on noktasından birden patlayan ve müteakiben birbirine kol atarak genişleyen yangın, Manisa'yı bir yanardağ haline sokmuştu. Derinden derine yakılan evlerin çatırtıları, silah sesleri ve bomba tarrakaları hep bir araya karışarak bir bora esnasında bir ormanda duyulan korkunç uğultuları andırıyordu.... Yunan devriyelerinin sokak başını tutan noktaların bütün gayretine rağmen evlerinden dışarı fırlayıp sokaklara yayılan halkı ve dağlara ve ovalara dağılmaktan men edemediler. Bu halkın evlerinden dışarıya uğrayışı, aynı zamanda muhtelif noktalarda hep birden fişkırان suların birer küçük sel halinde akışı gibi bir şey oldu. Yunan zebanileri köşe başlarında, yol dönümlerinde, her biri ayrı istikamete doğru akan bu selleri nafiye durdurmaya çalıştı. Kurşun, mitralyöz, bomba, süngü hiç mania kar etmedi; Müthiş ve çılgın halk kitleleri tabii kuvvetlerinden bir unsur halinde ateş ve dumandan şehrin etrafına taşı. Yunan askerleri kah atın üstünde, kah yaya, bu kitlelerin üzerine saldırıyor, kadın demiyor, ihtiyar demiyor, çocuk demiyor, tüfek

dipçikleriyle dövüyor, süngülerini saplıyor, boğuyor, öldürüyordu” (Adıvar, İzmir’den Bursa’ya, a.37,38).

Yerli ve yabancı basın mensuplarından müteşekkil bir heyetin incelemeleri sonunda Manisa ile ilgili verdiği zayıat listesi şöyledir: 10.700 ev, 13 cami, 272 dükkan, 19 han, 3 fabrika, 5 çiftlik binası, 26 bağ evi, 1740 köy evi yakılmıştır. Asım Us, 17.000’den fazla haneli Manisa’nın kıymetçe %99’unu teşkil eden kısmının yakıldığını belirtmektedir.

Halide Edip Adıvar başkanlığındaki Tahkik Heyeti’nin hükümete verdiği rapora göre: Manisa’da 16.000 ev yakılmış, 1100 ev kurtulmuştur.

Albay Bekir Sami Bey tarafından EHUR’ne çekilen telgrafta, Yunanlıların silah aramak bahanesiyle Turgutlu’da ve köylerinde yerli Rumların bildirdikleri kişilerin mallarına, ırzlarına saldırılarda bulundukları, bu durumdan dehşete düşen halkın bir kısmının göç etmek, buna imkan bulamayanların bir kısmının ise mal ve canlarını korumak için Rumların koruyuculuğuna sığınmak durumuna düştükleri ifade edilmektedir.

Orhanlı Köyü’nde silah arama esnasında halka baskı yapılmış- Muhacir Elmasoğlu Ahmet ve kardeşi Niyazi ile Boşnak Berber Hasan dövülmüşlerdir. Faracoğlu Halil de dövülmüş ve üzerinden 28 lirası gasp edilmiştir. Kürt Derviş, testici Süleyman Usta ve Muhacir İlyas Ağa’nın bazı hayvanları gasp edilmiştir.

Turgutlu Yunanlılar tarafından tamamen yakılmıştır. İşgalden sonra zaman zaman yangınlar çıkmışsa da, Eylül 1922’de üç gün süren büyük bir yangınla Turgutlu önceden hazırlanmış bir planla yakılmıştır. Yerli Rumlardan ve Ermenilerden mürekkep Yangın Postaları Turgutlu’nun bir çok mahallesini aynı zamanda ateşlemişlerdir. Yangının sönmeye meydan bırakmamak ve sağlam binaları tamamen tahrip etmek için sürekli bombalar atılmış ve her posta yakmağa memur olduğu mahalleyi tamamen yakmıştır. Halkın yangını söndürmesine mani olunmuştur. Yangından üç gün öncesinden itibaren hiç kimsenin şehirden ayrılmasını izin verilmemiştir. Bu zamanda ve yangın sırasında halkın bütün serveti soyulmuştur.

Falih Rifkî Atay, Yunanlıların Turgutlu'yu ateşe verdiklerini, ateş, yağma, soygun ve katliamın iki gün iki gece devam ettiğini belirttikten sonra, "burada da ölmekten ve yanmaktan kurtulabilenler, ağlaşarak, bağışarak bağa-bayıra kaçtılar" demektedir.

Turgutlu'daki yangın ve tahribat çok büyük olmuştur. Yerli ve yabancı basın mensuplarından oluşan bir heyetin incelemesine göre: Yunanlılar 6000 haneli Turgutlu'da 5800 ev yakmışlardır. Ancak iki yüz kadar ev kalmıştır.

Halide Edip Adıvar başkanlığındaki Mezalim Tahkik Heyeti'nin raporuna göre: Turgutlu'da cami, mescit ve dükkanlardan başka 6000 ev yakılmıştır. Yangından kurtulmuş 400 ev de oturulamayacak durumdadır. Üzüm, tütün, tahıl ve halkın yiyecekleri tamamen mahvolmuştur.

Yerli ve yabancı basın mensupları, Turgutlu'nun Cami-i Kebir, Cami-i Cedit, Çömekçi, Menteş Baba, Orta, Hacı Muharrem ve Hamidiye mahallelerinde yaptıkları incelemede pek çok hanenin yakılmış olduğunu, halkın kıymetli eşyalarının gasp edilmiş olduğunu öğrenmişlerdir. Mesela, Cami-i Kebir Mahallesi'nde 750 evden 17 ev kalmıştır.

Halide Edip Adıvar başkanlığındaki heyetin raporuna göre: Yunanlıların yaptıkları zarar 30.000.000 liranın üzerindedir. Yalnız Yenice Mahallesi'nden 350.000 lira gasp etmişlerdir.

1919 yılı Ağustos ayı başlarında Mersindere Köyü'ne gelen Yunan askerleri Kara Mehmetoğlu Mehmet'in, Ali Mollaoğlu Hüseyin'in, Molla Mehmet'in oğlu Ali'nin ve Çolak Mehmetoğlu Ahmet'in çok miktarda zahirelerini yakmışlardır, halkın hayvanlarını gasp etmişlerdir.

Yunanlılar ric'atleri esnasında Salihli Kazası'nı ve civar köyleri tamamen yakmışlardır. 17 Eylül 1922 tarihli resmi tebliğde, Yunanlıların Salihli ile civar bütün köyleri yaktıkları, Türkleri insanlık dışı bir fecaatle öldürdükleri ve yaktıkları belirtilmiştir. Yunanlılar, 4 Eylül 1922'de Salihli ile köylerin irtibatını keserek bütün halkı şehre kapatmışlar ve Belediye Reisi ile Müdde-i Umumi (savcı) dahil olduğu halde eşraftan bazılarını tutuklayarak bilinmeyen bir yere götürmüşlerdir. Salihli, Yangın Postaları tarafından 6 Eylül 1922 günü ateşe verilmiştir.

Yangın sırasında Hancı Mustafa, jandarma emeklisi İsmail ve daha pek çok kişi yaralanmıştır. Hacı Veli'nin oğlu Hüseyin isimli 7-8 yaşlarındaki bir çocuk da yaralanmıştır.

Halide Edip Adıvar başkanlığındaki Mezalim Tahkik Heyeti'nin raporuna göre, istasyon civarındaki mahdut Hristiyan evlerinden başka 3000 haneli Salihli'de 2000 hane ile 402 dükkan, 2 cami, 22 han, 2 otel, 12 fırın, 5 fabrika, 1 kahvehane, 1 sinema binası yanmıştır. Üzüm, tütün, buğday gibi mahsulat tamamen yok edilmiştir. Salihli'nin her biri 40 haneden 200-300 haneye kadar çıkan köylerinden 14 köy tamamen, 6 köy de kısmen yakılmıştır. Salihli ve köylerinde hiçbir hayvan bırakılmamıştır. Zarar ve ziyanın toplamı tespit edilememiştir. Salihli'de ayrıca, Hükümet Konağı ile 3 okul, 1 havra yakılmıştır. 15.000 nüfuslu Salihli'de kurtarıldıktan sonra 8000 kişinin kaldığı görülmüştür.

Alaşehir, Yunanlılar tarafından tamamen yakılmıştır. 3 Eylül 1922'de Alaşehir'e gelen bir Yunan subayı şehrin ileri gelenlerine, şehri yakmak üzere bir yangın taburunun gelmekte olduğunu ve herkesin başının çaresine bakmasını söylemiştir. 4 Eylül 1922 günü Alaşehir tamamen abluka edilerek yangın birkaç yerden çıkarılmıştır. İki gün süren yangını yerli Rumlardan Diyamanpolis ve arkadaşları idare etmişlerdir. Yunanlılar, şehrin bütün sularını kestikten sonra gaz ve benzin dökerek şehri ateşlemişlerdir. Yangın müfrezesi yangın bombalarıyla yangının genişlemesine çalışmıştır. Yangını söndürmek isteyenler kurşunlanmışlardır. Yangın ile birlikte Alaşehir'de yağma ve soygun yapılmıştır. Dükkanlar ve mağazalar talan edilmiştir.

Yerli ve yabancı basın mensuplarından oluşan heyetin incelemelerine göre: 4000 haneli Alaşehir'de ancak 100 ev kalmıştır. Ayrıca 10 dükkan, 10 cami, 20 mescit, istasyon binası ve 22 köyün evleri yakılmıştır. Köy halkından kurtarılabilen 50 yaralı tedaviye alınmıştır.

Beynenmilel Salib-i Ahmer ve Himaye-i Etfal Birliği adına incelemelerde bulunan delegelerin raporuna göre: Alaşehir'de 4500 evden 4350'si tamamıyla yakılmıştır. 11.500 nüfustan 400'ü 14 yaşından küçük olmak üzere 8.500 kişi kalmıştır. Bir Alaşehirli de 10.000 nüfustan 5.000 kişi kaldığını, 3.000'den fazla kişinin açıkta kaldığını belirtmiştir.

9 Temmuz 1919 tarihinde Soma'nın Cumalı ve Çenke köylerinde saldıran Yunanlılar bu köyleri kısmen yakmışlardır. Çenke'de bir Türk kadını yaralanmışlardır. 14 Temmuz 1919'da Soma mıntika kumandanı ile İngiliz kontrol subayları Cumalı ve Çenke köylerine

giderek buralarda yapılan mezalime şahit olmuşlardır. Aynı gün bir Yunan uçağının Soma ve civarına bombalar attığı 61. Fırka Kumandanı Kazım Bey tarafından rapor edilmiştir (ATASE Arş. Kl.28 Ds.20-A-113 F.20).

Yunanlıların tespit edilen tarafsız mıntıkaya tecavüzle Türk halkını öldürdükleri ve köyleri yakmakta oldukları Soma halkı adına Müftü ile arkadaşları tarafından Dahiliye Nezareti'ne bir telgrafla bildirilmiştir.

Mustafa Kemal Paşa, Yunanlıların İzmir'de jandarma komutanı, müstantik ve daha bazı memurlar ile eşraftan 40-50 kişiyi tutukladıklarını ve işkence etmekte olduklarını 26 Ekim 1919 tarihinde Harbiye Nezareti'ne bir telgrafla bildirmiştir (ATASE Arş. Kl.257 Ds.8-12 F.10).

İşgalin başından beri İzmir Hapishanesi'ne getirilenlere türlü işkencelerde bulunulmuştur. 10 Temmuz 1919'da Gramofoncu Eyüp Sabri Efendi tarafından Amerikan Konsolosluğu'na durum bildirilmiş ve Konsolos bizzat hapishaneye giderek tahkikatta bulunulmuştur. Bir çok mahkumun vücudundaki yaraları görmüştür. 60 yaşlarındaki saatçı Ahmet Efendi'nin şiddetli dayak sebebiyle kaburga kemiklerinin kırık olduğu yapılan muayene ile görülmüştür. Konsolos, hastane subayının mani olmak istemesine rağmen bu hastayı derhal Amerikan Gureba Hastanesi'ne naklettirmiş ve durumu Yunan Hükümeti'ne şikayet etmiştir. Bunun üzerine Yunan Hükümeti, hastane subayı ile birkaç askeri değiştirmiştir (ATASE Arş. Kl.89 Ds.129-326 F.28).

1 Ağustos 1919'da birkaç ihtiyar heyetinin düzenlediği tutanaklardan Yunan vahşet ve zulümleri ile ilgili, özet olarak şu bilgiler alınmıştır. 20'ye yakın kadın ve erkek olmak üzere bunların Orta ve Cuma mahallesinde bulunan evlerine Yunan askerleri tarafından zorla girilerek bütün malları gasp edilmiştir.

General Milne tarafından gönderilen General Henry başkanlığında ki heyet ile bir görüşme yapan Soma, Kırkağaç, Bergama Redd-i İlhak Heyetleri ve Kuva-yı Milliye Kumandanları adına teşkil edilen heyet, yaptığı görüşmede Yunanlıların Ağustos 1919'da 1200 hayvanı Dikili'den Midilli'ye sevk ettiklerini, yalnız Kınık Nahiyesi'nde on milyon

kıyye zahireyi naklettiklerini, Buca'da bulunan hayvanları da götürmüş olduklarını söylemişlerdir (ATASE Arş. Kl.118 Ds.81-423 F.48-3).

20 yüzyılın en büyük birkaç yangını arasında sayılabilen İzmir yangını kıyından 3200 metre, içeriye doğru da 5000 metrelik bir alan içinde kalan en değerli bina, otel, banka ve aşağıda sayılacak olan en değerli iş ve yerleşim yerlerini kül ve kömür haline getirmiştir.

İzmir'in kasıtlı olarak, Yunanlılar ve Ermeniler tarafından yakıldığına aşağıdaki belgeler delil teşkil etmektedirler.

- Yangın başladığı zaman mevki komutanlığında bulunan 8 nci Tümen'in raporu,
- İzmir sigorta şirketleri itfaiye komutanı Mösyö Groskoviç'in raporu,
- Kolordu İstihkam Komutanının raporu,
- Punta'da Alyoti bulvarında 3 nolu evde Amerikan Kresi kumpanyası simsarı Nemse'li Mösyö Maksrozemiriç'in aracılığıyla yangın olayı ile ilgili raporu,
- İtalyan tebasından İzmir ikinci kordon 34 no'da tütün tüccarı Mösyö Plişayer ile Fransız tebalı aynı yerde bulunan Mösyö Basil'in tanıklıklarına dair Fransızca rapor,
- Fransız tebasından Ersen Truyen ticaret şirketi kredi Consiye Arjiyen bankasının ticaret şubesinden Mösyü Jak M. Filbaki'nin Fransızca raporu,

İzmir'de tahminen 20-25 bin ev, dükkan ve mağaza yanmıştır. Bunların içinde İzmir tiyatro binası ve Kramer oteli, İzmir Palas, İzmir posta ve telgrafhanesi, sportik kulüp, Paris kahvehanesi, Fransız, İtalya, İngiliz, Çekoslovakya konsolosluk binaları, eski reji idaresi binası, Frenk mahallesindeki ekstabolu, Şark, Bonmarşe, Ştayn, Luvr büyük mağazaları, Bakırcıyan, Papazyan ve evleri, Ayayorgi caddesindeki büyük ticarethaneler, Büyük Sırba hanı ve diğer büyük hanlar, Pasaport civarındaki büyük hanlar Anadolu, İtibarımlı, Atina, Selanik, Tunus ve Cezayir, Osmanlı bankaları, Banko di Roma, Pasaport dairesi, Fasulye, Plavistya, Peştamalcılar başı karakolları, velhasıl şehrin en mamur ve ticaret merkezleri olan kısımlarıdır.

Nif (Kemal Paşa) ve yöresinde 1072 ev, 13 cami, 2 hamam, 2698 dükkan, 66 bağ evi tamamen yakılmıştır. İlçe merkezinde ise 140 ev yakılmış, çok miktarda hayvan zorla gasp edilmiştir. Parçalanmış eşya miktarı 95 000 lira değerindedir.

Kızıl Baba Köyünde 2900 lira nakit para değerinde eşya götürülmüştür.

Öksüzce köyünden 2880 lira banknot, 55 altın lira, 12 hamidiye altını, çok miktarda hayvan ve eşya gasp edilerek götürülmüştür.

Kızılca Bala köyünden de 2900 lira nakit, 6440 liralık eşya, 31 beygir ve daha bir çok hayvan ve eşya götürülmüştür.

Kemikli köyü tamamen yakılmıştır.

Cepni Köyü'nde Ahmet Bey'in oğlunun 800 lira ve 100 madeni parasını alıp, kendisini de ağır bir şekilde yaralamışlardır.

Çeşme ilçesinin Barbaros bucağına bağlı Muzaf ve Zeytinler köyleri bozgun Yunan askerleri tarafından yakılmış, köy halkı hiçbir şeyi kurtaramadan dağlara sığınmıştır.

Yunanlılar Paskalyada Molla Köyü'nün hayvanlarının büyük bir kısmını gasp ederek, Kral Konstantin şerefine askerlerine yedirmişlerdir. Bu duruma rıza göstermeyen Çevrecioğlu Mehmet, Topal Ali ve Hacı Ahmet Ağalar kumandan tarafından askerleri önünde dövülmüşlerdir.

Çal Kaymakamı Şemsettin Bey, 20 Temmuz 1922 tarihli Denizli Mutasarrıflığı'na verdiği raporunda Çal'daki mezalim hakkında özetle şu bilgiyi vermektedir: Yunan askerleri, Köstekli Hacı Ahmet ve damadı Mahmut Efendilerin evlerini basarak bir miktar para ve eşyalarını gasp etmişler ve kendilerini de dövmüşlerdir. Hacı Hasan'dan 200 lira ve 600 Osmanlı altını ile bir takım ziynet altınını almışlardır.

Yunan askerleri Hasköy'den Aşçıoğlu Hasan'ın parasını alabilmek için bacağına kırılmışlardır. Hafız Veli'nin 14 devesi gasp edilmiştir.

Boğazçiftlik Köyü halkıyla birlikte yakılmış, hububat ve yiyeceği de gasp edilmiştir.

Yunanlılar Sarayköy Kazası'na bağlı Köprübaşı Köyü'nde okul ve cami ile birlikte 29 haneyi, Karataş Köyü'nde 30 haneyi, İhsaniye Köyü'nde 15 haneyi, Kaba ağaç Köyü'nde 1 cami, 1 kahvehane ile 23 haneyi, Karakıran Köyü'nde 46 haneyi yakmışlardır. Sarayköy'de

yağma edilen mal ve eşyanın kıymeti mahallinde yapılan tahkikata göre 35.000 lira olarak belirtilmektedir.

Yunanlılar Çivril'in Cabar Köyü'nü de yakmışlardır.

Akhisar'ın Baba köyünden bir Yunan jandarma müfrezesi ile Türk çeteleri arasında meydana gelen çatışma sonunda tekmil köy halkına işkence edilmiş ve malları yerli Hristiyanlar tarafından kamilen yağma ve bir çok evlerde ateşe verilerek yakılmıştır.

Gördes ilçesi Kuva-yi Milliye'nin yatağı olduğu iddiasıyla ilçenin yakılmasına memur edilen Yunan askeri kıtaları tarafından top ateşine tutularak kamilen yakılmıştır.

Evranos köyü tamamen yakılmış, mahsul hayvanlar ve eşya kamilen götürülmüş, halk dağlara sığınmak suretiyle canlarını kurtarabilmiştir

Kediyünü köyü kısmen yakılmıştır. Bu köydeki zahirenin de hemen hepsi gasp edilmiştir.

Salihli'de oturan Mehmet Efendi ile Üsküp muhacirlerinden Mehmet adında bir şahıs trenle cepheye giden Yunan askerleri tarafından hedef kabul edilerek kasten üzerlerine açılan ateş sonucu ağır surette yaralandıkları halde yapılan şikayetlerden yine bir sonuç alınamamıştır.

İzinden cepheye dönen Yunan askerleri, başlarında subayları olduğu halde Salihli İstasyonuna indirilmiştir. Trenden inen askerler her yana dağılarak o esnada bakkal Şevket Efendi'nin dükkanına girerek teknil malları yağma etmişlerdir.

4 Eylül 1922 Pazartesi günü çarşıdaki dükkanlar yerli Rum ve Yunan askerleri tarafından yağma edilmeye başlanmış, tahrip ve yağma edilmeyen tek bir dükkan ve mağaza kalmamıştır. Çarşının yağmasından sonra evlere saldırarak kapılar kırılmak suretiyle içeri girilip ev halkının elinde bulunan para, değerli eşya ve ziynetler alınmıştır.

Sahilli ilçesi ateşe verilmeden evvel bilumum müslüman evlerine girilmiş, 300 kadar kadın ve erkek öldürülmek kastıyla yaralanmıştır. Daha sonra Salı günü saat dokuzda şehir ateşe verilmiştir.

Turgutlu'da yerli Rum ve Ermenilerden oluşan ve göğüslerinde kırmızı kumaştan özel şaret taşıyan siyah kalpaklı yangın postaları başlarında atlı bir komutan, ellerinde bomba ve nermi sepetleri ve gerilerinde Yunan süvarileriyle 6 Eylül Salı günü Turgutlu'nun birçok yerlerini ateşe vermişlerdir.

Yunanlılar yalnız Yenice Mahallesi'nden 350.000 lira gasp etmişlerdir.

Ağaçlı'da 120 evden, Üzümlü'de de 3002 ye yakın evden 2/3'si kamilen yakılmıştır.

Aydın mutasarrıfından alınan resmi bilgilere nazaran kentte 11 500 ev Yunanlılar tarafından yıkılmıştır. Bundan başka 50 cami, mescit ve tekke 400 kadar han, hamam, mağaza ve dükkan, 130 yağ ve pamuk fabrikası, 160 okul, medrese, 20 resmi bina yakılmış ve yıkılmıştır.

Yunanlılar Aydın'ı terk etmeden bir hafta evvel halkın eşyalarını istasyonda depolamış ve bir hafta boyunca devamlı olarak yakma ve yıkma işleriyle meşgul olmuştur.

Germencik'te 920 evi olan ilçe merkezi ve istasyonun hemen tamamı Yunanlılar tarafından yakılmıştır. İlçe Yunan işgali altında kaldığı süre içinde 800 insanı kaybetmiştir.

Yunan müfreze erleri Germencik İstasyonu'na gelerek yakaladıkları kadın ve erkek olmak üzere 46 kişiyi tutuklayarak paralarını almışlardır.

Haziran'ın 26 ncı günü Germencik bucak müdürü, istasyonda Fransız ve İngiliz subayları tarafından isteniliyor bahanesiyle çağırılarak tevkif edilmiş, daha sonra bucak müdürünün evine girilerek eşi ve kızlarına ait ziynet eşyaları ile 150 altın liralarmı da almakta kalmayıp bütün eşyalarını da yağma etmişlerdir.

2 Haziran 1919 da Tamasça bucağı karakolu jandarmaları Söke'ye gelmek üzere yola çıkmışlar, o esnada yerli Rumlar tarafından yolda pusuya düşürülerek jandarma Mehmet oğlu

Ali Şehit ve Jandarma Cideli Hüseyin ağır surette yaralanmış olup, yaralı jandarma İtalya Devlet-i Fahriyesi'nin Söke'deki Kuvay-yı İşgaliye Salib-i Ahmer Hastahanesi'nde tedavi altına alınmıştır.

15 Temmuz 1919'da Rum çeteleri, Karaağaçlı köyünde bulunan Durmuş'un biraderi olan Abdullah'ın çocuğunun kolunu kırmışlardır. Zavallı mini mini masumu, tedavi için Söke'de bulunan Salib-i Ahmer Hastahanesi'ne yatırmışlardır.

Balatçık'ta iki mahalleli ve 400'den fazla evi olan köyün yarısı yanmıştır.

Teke köyünde yalnız bir cami ile 5-6 ev yanmış ise de buna karşılık bağ ve bahçeleriyle bunların içinde bulunanlar tamamen yanmıştır.

Neşetiye köyünün tamamına yakın bir kısmı yanmıştır.

Kızılca Pınar köyü yanmaktan kurtulmuş ise de halka ait mal ve eşya tamamen yağma edilmiştir.

Yeniköy'ün tamamına yakın bir kısmı yanmış olup, halkın akıbeti tespit edilememiştir. Çünkü gidildiğinde köy enkazı içinde canlı olarak hiç kimseye rastlanamamıştır.

Hıdırbeyli 300 evi bulunan köy tamamen yanmıştır.

Reisköy 65 evi olan bu köyde, 55 ev tamamen yakılmıştır.

Karaağaçlı köyünde 120 evden 80'i yanmıştır.

Üzümlü köyünde 300 evden yaklaşık 200'ü yanmış ve harap olmuştur.

Erbeyli köyünde 45 ev yakılmıştır.

Umurbeyli köyünde köyle beraber köye ait bağ, bahçe ve tarlalardaki ürünler tamamen yakılmıştır.

Aydın mutasarrıflığına edinilen bilgiye göre Karapınar köyünde 200 ev, 2 adar han, hamam ve dükkân, 2 fabrika, 2 okul, 3 resmî bina yakılmıştır.

Meşelik köyünde 60 ev yakılmıştır.

Mehmetler köyünde 50 ev tamamen yakılmıştır.

Arzular köyünde 80 ev Yunanlılar tarafından yakılmıştır.

Karakilise köyünde 120 ev tamamen yakılmıştır.

İkizdere köyünde 4 mahalle ve 200 ev tamamen yakılmıştır.

120 haneli Hacıaliobası köyünde evlerin tamamı yakılmıştır.

Sultanhisar'da düşman tarafından 22 ev yakılmıştır.

Koşk köyünde 250 evden 35 ü kurtulabilmiş, geri kalanlar tamamen yakılmıştır.

Karatepe'de 65 evi olan bu köyde 47 ev tamamen yakılmıştır.

700 haneli olan Umurlu köyünde ancak 100 kadar ev kurtulabilmiş, geri kalanlar

tamamen yakılmıştır.

Buldan köyünden Çelebizade Hacı İbrahim, Hacı Hüseyin Efendi, Deranizade Faik, maliye tahsisatçı Ramiz, Çakakzade Cemal, Abdi Hoca oğlu Molla Mustafa ile 14 arkadaş ve Hayri efendilerle Gönelli Edip Hoca, Ali Hoca oğlu Mestan Çavuş ve daha 30 kadar zavalı bu feci zulümlerle sakat ve malul kalan kimselerdir.

Dere köyünde üçüncü Ertun alay komutanı İdidiş'in emriyle 400 civarında evi bulunan köyün tamamı yakılmıştır.

Saray ilçesinde Köprübaşı camii ve okulla beraber 29 ev, Karataş köyünden okul ve camii ile beraber 30, Kabağağ köyünden bir camii, bir kahvehane ile 23 ev, Karaburan köyünden 46 ev tamamen yıkılmış ve bu köylerde toplam 37 300 lira değerinde halka ait eşya, hayvan gasp olunmuştur.

Resim 11: Yunanlar Tarafından Yakılan Bir Türk Köyü

O tarihte 200 hanesi olan Torbalı köyünde 87 ev tamamen yakılmıştır. Selçuk'un Kuyumcu Köyü, Rum geteleri tarafından basılarak halkın eşyası yağmalanmıştır. Ayrıca, köydeki camiyi tahrip edip, kerestelerini çıkartmışlardır. Halk Yunan mezaliminden kurtulabilmek için daha emin buldukları yerlere göç etmiştir. Selçuk kasabasının 2/3'si yakılmıştır.

Mayıs ayının 14 ve 16 ncı günleri Tire civarında bulunan köyler Yunanlılar tarafından camilen yakılmıştır.

3.2.2. Marmara Bölgesi

Yunanlılar Ezine esrafindan Cibil Rıza, Rüştü, tahsildar Şükrü, mahkeme azası Ahmet Efendiler, tüccardan Ali Bey, Nuri ve Malik efendileri hiçbir suçları olmadığı halde tutuklayarak dayak ve birçok işkenceden sonra sürgün olarak İzmir'e götürmüşlerdir.

3 Ocak 1921 tarihinde Çanakkale'nin Pınarbaşı yakınında Ahlatoba köyüne gelen bir

Yunan teğmeninin komutasında bir müfrezeye, köy imamı Hoca Mehmet Efendi'yi ağır bir

şekilde dövmüşlerdir. 5 Ocak 1921 gecesi aynı köye gelen Yunan askerleri Muhhtar Veli ve

yardımcısı Halil Onbaşı'yla ve köy halkından bir çok kişiyi ellerini bağlayarak kırbaç ve

sopalarla dövmek suretiyle bir çok işkenceye maruz bırakmışlardır.

Halilili Köyü'nde 18 Ocak 1921 günü 10 kişilik bir Yunan müfrezesi aynı köyün

yakınında rastladıkları Kanbaz Ali'nin kollarını bağlayıp, ağır bir şekilde dövmek suretiyle

işkence etmişlerdir.

15 Aralık 1920'de Halilili köyünü kuşatan 20 kişilik bir Yunan müfrezesi, silah

aramak bahanesiyle köy halkını bir araya toplamışlardır. Köyde silah olmadığının söylenmesi

üzzerine, ihtiyar heyeti üyeleriyle, köylülerden orada bulunanları ağır bir şekilde dövdükten

sonra zorla evlerine girip ruhsatlı birkaç av tüfeğini alıp sahiplerini ikinci kez dövdükten

sonra evlerde işe yarar ne buldularsa alıp gitmişlerdir.

10 Aralık 1920 tarihinde Çıplak köyünü basan 15 kişilik müfrezeye, halkı bir araya

toplayıp, silah arama bahanesiyle evlere zorla girip hiçbir evde silah bulamayınca tek mil köy

halkını dayaktan geçirmiştir.

15 Aralık 1920 tarihinde aynı köyü basan 10 kişilik Yunan müfrezesi, halktan 60

yaşındaki Kumkale muhtarı Kel Yahya'ya sütükleyle sütükleyerek köy camisine getirerek

topladıkları diğer mazlum ahali karşısında kolları arkadan bağlı olduğu halde kırbaç ve dipçik

ile ağır bir şekilde dövdükten sonra, zorla evlere girerek buldukları değerli eşyayı alarak

gitmişlerdir (Dahiliye Vekaleti, Yunan Fecayii, s.238-249)

Yunan askerleri Pınarbaşı ve Yenigöller köylerinde silah arama bahanesiyle halka

dayak atıp evlerde işe yarar ne kadar eşya ve yiyecek varsa alıp götürmüşlerdir.

15 Kasım 1920 tarihinde Erdek Şahinburgaz (Çayağzı) köyünden Ömer Ağa'nın evine

tecavüz eden Yunan askerleri, Ömer Ağa'nın eşini kırılıp kırılarak soyarak mahalle mahalle teşhir

etmişler ve Ömer Ağa'ya ağır surette dövmek suretiyle eşyasını yağma etmişlerdir.

20 Ağustos 1920 tarihinde Erdek ilçesine gelen Yunan askerleri Purut mahallesinden

10 Kasım 1920 tarihinde Sığırcı köyüne gelen Yunan askerleri, 25 yaşlarında Hacı Murat oğlu Naim Bey'i pazar yerinde yakalayarak bir kulağıını kestikten sonra kolları bağlı olduğu halde dipçik darbeleri altında hapse atmışlardır.

Erdek eski Belediye Reisi Nuri Efendi'yi dayak ve tüfek dipçigi ile hapisshaneyeye götürmüşler orada da her gün dayak atmakla beraber mandıra ve böcekhanesini (ipek böceği yeri) yakmışlardır.

Bandırma'da Hamdi ve İbrahim Efendiler süngü ile, Mandır köyünden Hasan Ağa dövilerek, Edincik bucağından Mehmet Efendi Zade Mustafa Ağa şiddetli dayak sonucu öldürmüştür. Erdek Düyun-ı Umumiye kolcusu Gazi Ahmet oğlu Hasan Efendi'yi süngü ile ağır bir şekilde yaralamışlardır.

Düşman 5 Temmuz 1920 tarihinde Gemlik ve Mudanya kasabalarını bombardıman ederek birçok kimsenin yaralanmalarına ve evlerinin harap olmalarına sebep olmuştur. Bombardıman özellikle müslüman mahallelerine, dini tesislere ve resmi müesseselere yöneldiğinden, panîğe uğrayan Müslüman halkın şehri terk ederek kaçmalarına sebep olmuştur.

Orhangazi Yunanlılar tarafından tümüyle ateşe verilmiş, bin kadar ev yanmış ve yakılmıştır. Bu tahsilattan ancak 5 ev kurtulmuştur. Yanan evlerden birinin içinde üst üste istif edilmiş cesetler tespit edilmiştir. Bunlar Yunan ve yerli Rum camavazlarının öldürdükleri Türk halkına ait cesetlerdi. Cesetlerin aralarından imitiler duyulmaktaydı. Tahkik heyeti üyeleri kan içinde olan bu cesetleri bir biri üstünden indirerek içlerinden nabızı çok az atan ve komada olan bir ihtiyarla 16 yaşlarında bir genç buldular (Dahiliye Vekaleti: Türkiye'de Yunan Facayii, 2.Kıtap, s.27-44). Sokaklar gezilirken ağzına el bombası konulmuş bir genç ile, bağırışakları karından dışarı fırlamış genç bir kadına ait cesetler, biraz ötede başı olmayan bir çocuk cesedi bulunmuştur.

Sokaka çıkan kadınlarımızın peğeleri alınarak yitilmiş, böylece İslamiyet'in kutsiyetine tecavüz edilmiştir.

Yunanlılar Mudanya' yı işgal etdikleri esnada beş Müslüman evini yakdıkları raporla bildirilmiştir.

Yunanlılar Kemalpasa'ya girdikleri andan itibaren evvela memleketin gençlerini topluyarak bir kısmını İzmir istikametine, diğer bir kısmını da Yunanistan'a sevk etmişlerdir. Her gün silah araması bahanesiyle evlere girip kıymetli ziynet eşyalarını alarak erkekleri topluyup camilere doldurmuşlar ve erkeksiz kalan evlere de her türlü kötülüğü yapmışlardır. Bölgedeki bilumum büyük baş hayvanları toplayıp Yunanistan'a sevk ettikleri 22 Ağustos 1920 tarihli mahallinden alınan rapora istinaden, Grup Komutanlığı'nın 24 Ağustos 1920 tarihli raporundan öğrenilmiştir (ATASE Arş. K1.681 Ds.120 F.19-10,19-11).

O tarihte Gemlik'te ve hemen güneyinde Enguri (Çatalısöğüt)'de bulunan Rum gâretleri tarafından karakolu erleri, şehirden dışarı çıkan Müslüman halkın Ermeni ve Rum gâretleri tarafından bırakılarak maruz bırakılarak üzerlerindeki para, kıymetli eşya ve ziynetlerini bir çok işken celere maruz bırakılarak üzerlerindeki para, kıymetli eşya ve ziynetlerini bu gâretler tarafından alındığını görmüşler ve telefonla Meşeköy ve havalisinde bulunan 2 nci Alay Komutanlığı'na malumaten bildirmişlerdir. Şehirden kaçmayı başaran okullar öğretmeni ile bir telgraf memnurunun bildirildiğine göre düşmanın Gemlik'i bombardımanı esnasında yerli Hristiyanlar müslüman evlerine saldırarak yağmalaya başlamışlar ve çeşitli hakarete bulunmuşlardır (ATASE Arş. Kİ.681 Ds.120 F.19-9).

Narlı ve Karacaali'de işlenen cinayetler korkunçtu. Bu iki köy de yanıyordu Yunanlılar bu köylerden ödeme güçlerinin dışında bir para (fidye) istemişler, daha sonra da ödemediniz bahanesiyle erkekler Karacali köyünün mezarlığına toplatılıp üzerlerinde kıymetli eşya olarak ne varsa alınmıştır.

16 Nisan 1921 Cumartesi günü, Gemlik kazasına bağlı Karacaali köyü, yüzü aşkın Yunan askerleriyle burlara karışan yerli Rum eşkiyası tarafından basılarak bir taraftan pek çok insan katledilmiş ve bir taraftan da köy evleri gasp ve yağma edilmeye başlanmıştı.

Yunan askerleri evleri yakmaya başlamışlar, köyden kaçamayan küçük çocukları, ölü ve yaralıları alevler içinde yakmışlardır. Bu faciadan çok az insan derelere, dağ ve ormanlara saklanmak suretiyle anca kurtulabilmiştir (Dahiliye Vekaleti: Türkiye'de Yunan Fecayii, 2.Kitap, s.59-64).

11 Mayıs 1920 Çarşamba günü Gemlik ilçesinin Narlı köyüne bir Yunan müfrezesi ile birlikte gelen Gemlikli bir takım yerli Rum, köy halkını bir araya topladıktan sonra ne kadar hayvanları varsa köy haricine çıkarmalarını tebliğ etmişlerdir. Köy halkının bu hayvanları köy dışına çıkarmakta olduğu bir sırada, evlere taarruzla bütün eşyayı yağmalamışlardır.

Bu faciadan 4 gün sonra tahkik heyeti Gemlik'te olduğu sırada aynı köye yine bir kısım Rum ceteleri ile Yunan askeri müfrezesi gelerek köyde kalan evleri bomba ve ateşle yakarak imha etmişlerdir (Dahiliye Vekaleti: Türkiye'de Yunan Fecayii, 2.Kitap, s.70-72).

15 Nisan 1920 tarihinde yunan askerleri tarafından silah ve yiyecekleri temin edilen Arnavutköy (Katrli) köyü Rumlarından Siman, Burki, Foti isimli Rum eşkiyalarının da bulunduğu 10 kişilik bir Rum getesi köyü basmışlar, ahaliiden Hüseyin, Osman adındaki şahısları ağır bir şekilde dayakla zorlayarak köylerinden 1000 lira istemişlerse de paraları olmadı için verememişler, evlerine taarruz edilip kurşunla pencere ve kapıları delik delik edildikten sonra içerdeki kadımlar sürüklenerek evden dışarı atılmışlar ve evde bulunan kıymetli eşyaları gasp edilmiştir.

21 Nisan 1920 tarihinde Yunanlılar tarafından Fıstıklı köyüne vuku bulan tecavüz esnasında Sultaniye köyü ahalisinden Behül adlı şahıs ağır şekilde yaralanmıştır.

Şehit edilenlerden Hacı Ahmet oğlu Hasan ölmeden evvel su istemesi üzerine cendisine su vermek için koşan eşi Gülşen kursunla baş ve parmağından yaralanmıştır.

22 Nisan 1920 Cuma günü, Yunan askerlerinden ve Katırlı, Arnavutköy Rum mahalisesinden mürekkep tahminen 150 kişi, bu köyleri basıp halkını zeytinyağı fabrikasına rapşederek üzerlerinde bulunan paraları almışlar, daha sonra evlerine taarruz ederek kıymetli bütün eşyayı ve hayvanı gasp edip bilinmeyen bir yere göndermişlerdir.

Gemlik mahalisesinden olup Yunan askerleri tarafından silahlandırılan 4 Rum, Küçükkuşumla Yunan jandarma karakol komutanının müsaade ve bilgisi altında köy halkına müracaatla ayda 500 lira vermek şartıyla hayatlarını koruyacaklarını bildirmişlerdir. Ayrıca köy halkı karakola her gün bir keçi vermeye mecbur tutulmuştur. Küçükkuşumla Ali Efendi'nin Yunanlılar tarafından zorla alınan 45 adet hayvanını aramak için ovaya çıkan Bekir Çavuş kolları bağlandıktan sonra şiddetle dövülmüş ve ormana atılmıştır.

1 Mayıs 1920 Pazar öğleden sonra bir miktar Yunan askeri refakatinde silahlı Rumlardan 25 kişilik bir gete, Gemlik'e bağlı Körfez'in kuzey kısmında bulunan "Kapaklı" köyünü basmış ve civar köylerden canlarını kurtarmak için İstanbul'a gitmek üzere Kapaklı'ya gelmiş bulunan ve kısmen kayıklara binmiş kısmen de iskelede bekleyen civar köyler halkını teşkil eden kadın, erkek, göruk gocuktan oluşun topluluğa baskın yaparak üzerlerine ateş etmeye başlamışlardı. Burada bir Yunan motordan karaya çıkan 10 Yunan askeri, eşkıyalarla konuşuktan sonra civar köyler halkının iskelede terk ettikleri eşyayı yağmalayıp, bir kısmını da motora naklederek ahalî ile dolu olan ve içinde ölü ve yaralıların da bulunduğu kayıkları da yedeklerine alarak Mudanya cihetine gitmişlerdir. Bütün köyü yağma etmişler ve ikinci gelişlerinde köyü yakacaklarını söylemişlerdir.

İnegöl'un Süleymaniye mahallesinde 5 masum gocukü fena halde dövmüşlerdir.

Yunan askerleriyle bir olarak aynı vahşet ve faciayı paylaşılan yerli Rum geteleri de biri sekiz, diğeri on yaşlarında iki gocukun el ve ayaklarını bağladıktan sonra boğaz ve kaburgalarına hançer saplayıp dereye atmışlar, daha sonra oradan geçen köylüler gocukları dereden çıkartıp İnegöl Hastahanesi'ne getirmişlerdir.

Yine uzun boylu zayıf ve güçlü olduğu anlaşılan bir subayımızın yüzü gözü kan içerisinde, ağzı kama ile derin bir şekilde yritilmiş, elbiseleri paramparça, göğüs ve arkadan da hançerlenmiş olarak terk edilmiş bir durumda bulunmuştur (ATASE Arş. KI.681 Ds.120 F.19-14).

Yunan birlikleri Orhangaziyi işgal ettikten sonra İznik gölünün civarında bulunan Durluca, Bayırköy, Pasaköy ve İğdelik köylerini de soyarak, kısmen yakmışlardır.

Rum ve Ermenilerden müteşekkil bir çete Akçarım ve Mahmure köylerini kamilen yakmıştır.

Bilhassa Kilhisar, İnönü, Mecidiye, Kızılhisar köylerinde bir çok gasp, yağma, vahşet ve iğrenç suçlar işlendikten sonra köyler ateşe verilerek yakılmıştır.

Yenişehir'de resmi dairelerle bunlara bitişik ve yanında bulunan çarşı, dükkanlar Yunanlılar tarafından soyulduktan sonra kamilen yakılmıştır. Gasb ettikleri eşyaları, halktan zorla aldıkları otomobiller ve topladıkları 30 kadar arabayı Bursa'ya sonra da Yunanistan'a götürmüşlerdir. Yenişehir ve civarında bulunan 19 adet köyden de eşya ile beraber horoz ve tavuğa kadar bütün hayvanlarını ellerinden almışlardır. Daha sonra bu köyleri de gaz yağı ve bombalarla yakmışlardır.

16 Nisan 1920 Pazartesi günü bütün resmi dairelere, jandarma ve mevki komutanlığı binalarına, Orhangazi hamamı, Kadiri dergahı ve çarşının muhtelif yerlerine gaz serperek ateşlenmişlerdir. Sonunda 163 dükkan ve müştemilatı, 7 eczane, 6 hım, 30 ev, bir erzak ambarı, Kadiri dergahı ve 50 köy soyulup yağma edildikten sonra tamamen yakılmıştır (ATASE Arş. KI.681 Ds.120 F.19-21,19-22,19-24).

Erdek Jandarma Komutanlığı'nın Jandarma Genel Komutanlığı'na vermiş olduğu 12 Aralık 1921 tarihli raporunda Yunan vahşet ve rezaleleri şöyle anlatılıyordu:

1. Her 15 günde bir müslüman ahali Rumlar tarafından toplatılarak dayak, hakaret ve birgök işkencelere maruz bırakılmaktadır.

2. Kasabanın yağmalanmasında ilçe müftüsü Hüseyin Hüsnü Efendi ile tahsil memuru Hayri Efendi'nin eşyaları da yağma edilmiştir.

3. İslam halkın tapulu mülklerine de Rumlar tarafından el konulmuştur.
4. Ekim ayının 7 nci günü Edincik bucağ merkezinden ticaret maksadıyla Konya'ya giden 70 yaşlarında Şerif oğlu Raif Ağa yoldayken dövülerek yaralanmış üzerindeki

esya ve parası gasp edilmiştir.

5. Erdek'in işgalinde kaza kaymakamı da dahil olduğu halde bütün memurlar ve kaza halkı tevkif edilerek Rumların yuha sedaları arasında hapisshaneeye atılmışlardır

(Dahiliye Nezareti, Yunan Fecayii, 1.Kitap, s.74-75).

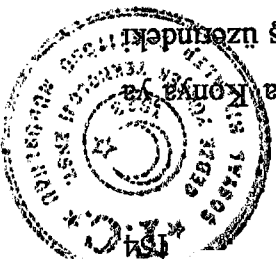
Karamürsel Kaymakamı'nın 10 Eylül 1920 tarihli raporundan : Bugün Yalova civarının Çaldere köy halkına bir çok zulüm ve işkence yapılmaktadır. Evler soyulmakta ve esyalar gasp edilmektedir.

Tümen Komutanlığı'nın 11 Eylül 1920 tarih ve 789 nolu raporunda: Orhangazi ile Yalova cihetinde bulunan müslüman köyleri Rum ve Ermeni çeteleri tarafından soyularak para ve esyaları gasp edilmiştir.

27 Eylül 1920 günü düşman Dereköy'e girdiği esnada, 4 yaşında bir kız çocuğunun başını kesmişler öldü zannederek bırakmışlar da çocuk ölmemiş ve Karamürsel Hastanesi'nde tedavi edilmiştir. Bu köyden getirilenlerken de köyü yakmışlardır.

12 Nisan 1921 tarihinde bir Yunan subayının komutası altında ortalama 100 kişilik askeri müfreze ile Elmalık ve Hacı Mehmet gittiği Rumlarından da 80 kişi Kirazlı köyünü basmışlar. Köy erkeklerini tahkir edip döverek köy kahvesi önünde toplamışlardır. Dıpgık, kurbac ve sopa ile vurarak üzerlerindeki para ve elbiselerini aldıktan sonra köyde bulunan bütün hayvanları sürüp götürmüşler, sonra evlere girip yağmaya koyulmuşlardır. Köy kamilen yağma edildikten sonra ateşe verilerek yakılmıştır (Dahiliye Vekaleti: Türkiye'de Yunan Fecayii, 2.Kitap, s.92-93).

350 nüfuslu Paşa köyü, 2 Nisan 1921'de Yunan askerleriyle Rum eşkıyasının tecavüzüne uğramış, köy halkı camiye doldurulduktan sonra üzerlerindeki paraları, diğer taraftan evlerindeki değerli esyaları ve köyde bulunan hayvanları gasp edilmiştir.

Çalica köyü yağma edildikten sonra tamamen ateşe verilerek yakılmıştır.

150 nüfuslu Samanlı, 250 nüfuslu Sulucak ve 400 nüfuslu Kurtköy Nisan 1921'de

Yunan askerlerinin tecavüzüne maruz kalmıştır. Köy halkının eşyaları halkın elinden ve evinden alındıktan sonra köyler tamamen yakılmış ve yıkılmıştır.

Yalova'daki Yunan komutanı yerli Rumlardan kurduğu getelerle, Kelek, Zindanköy, Uzunpiar, Müslim, Çalcıköy, Delipazar, Solucak, Dağıstani, Reşadiye, Kirazlı ve Yurtan köylerine baskın yapmışlar, para ve kıymetli esya olarak ne varsa alıp gitmişlerdir.

118 ev ve 850 nüfusu olan Kedellik köyü, kamilen yağma edilmiş ve yakılmıştır. 14 yaralı tespit edilebilmiştir.

130 ev ve 500 nüfuslu Kocadere-i Zir (Aşağı Kocadere) köyü kamilen yakılmış, bütün esya ve hayvanları yağma ve gasp edilmiştir.

50 ev ve 200 nüfuslu Günlük köyü tamamen yakılmıştır.

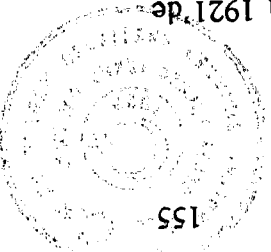
50 ev ve 100 nüfuslu Gökçedere Köyünde evlerin büyük bir kısmı yakılmış olup halkının nerede olduğu bilinmemektedir.

60 ev ve 250 nüfuslu Yortan Köyünde bütün evler yakılmış olup, halkının nerede olduğu bilinmemektedir (Dahiliye Vekaleti: Türkiye'de Yunan Fecayii, 2. Kitap, s. 138-143).

Fıstıklı Köyünde bütün mal ve esya yağma edilmiştir.

Lütfiye köyünde 2 yaralı tespit edilmiştir. Hayriye köyünde daha önceden halkın yarısı İstanbul'a kaçmıştır. Köylerdeki bütün mal ve esya yağma edilmiştir.

Esadiye, Çakarlı, Ortagul, Dutluca, Narlı, Mecidiye, Selimiye, Haydarıye, İhsaniye, Sultanıye, Kursak, Hamitabat ve Teşvikiye Kaçık, Yortan, Kirazlı, Soğucak, Paşaköy, Deli Pazar, Övez Pınar, Gökçedere, Ortaburun, Çınarcık, Köklük, Çalica Köy, Zindan, Kocadere. köyleri de diğer köyler gibi yakılmış, bütün mal ve eşyalar gasp ve yağma edilmiştir.

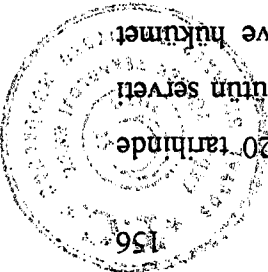
Karamürsel Kaymakamı'nın Garp Cephesi Komutanlığı'na 6 Kasım 1920 tarihinde vermiş olduğu raporda özetle; "Karamürsel kasabası 4000 haneden ibaret olup bütün serveti ile bu kıyılardaki kasabaların en zenginidir. Halkın erkekleri cami, mektep ve hükümet konağına doldurulmak suretiyle ev ve dükkanlardaki eşyalar kamilen yunan askerleri tarafından yağma edilip vapurlara yükletilmek suretiyle nakledilmiştir. Cami tamamıyla tahrip edilmiş, Kuran-ı Kerim ayaklar altında ezilmiştir. Bütün kandiller kırıldığı gibi ev ve dükkanlar tahrip edilmiştir. İlçeye girdiği zaman 10000 nüfustan ancak 100 kişi kaldığı görülmüştür. Karamürsel ilçesine bağlı olan 45 köyden 15 köy tamamen tahrip edilmiş ve yakılmıştır. Kasabanın maddi ve manevi genel zayıflığı otuz milyon lira olarak resmen tespit edilmiştir.

Bilecik istasyonunu karşısındaki Aşgıköy'de rastlanan manzara çok feci idi. Bütün evler yağma edilmiş, hayvanlar götürülmüş, köylüler soyulmuştur. Bilecik istasyon binası, ambar ve memurin binaları kamilen yanmıştır. Bilecik, Eskişehir şosesi üzerindeki Osmaniye köyü kamilen yakılmıştır (ATASE Arş. KI.681 Ds.120 F.15,14,14-1).

Bilecik kasabasında 1.800 ev ve 330 dükkan, 18 han, 4 hamam, 2 tekke, 1 mescit, 8 cami, 2 ippek fabrikası, 9 fırın, 6 devlet daresi ve 2 medrese yakılmıştır.

Bilecik'in bir köyünde 41 ev, 12 samanlık, 1 cami, 2 okul, Çakarpınar köyünde 11 ev, Cumalı köyünde 8 samanlık, Keftürler köyünde bir ev, 6 samanlık, Mohan köyünde 37 ev ve Seloz köyünde 12 ev yakılmıştır. Küplü'nün aşağı köyünde 1 cami, 1 okul, 50 ev İslam mahallesi ve Yeniköy'de 1 okul tamamen, 1 cami ve 130 ev, Beğtümur köyünde iki ev yakılmıştır. Küplü kasabasındaki Velit'in Paşa camii-i şerifi minberi tamamen tahrip edilerek her şey ayaklar altına alınmıştır. Pazarcık ve Gümüşdere köyünde 150 ev ve Karaköy'de 12 ev tamamen yakılmıştır. Yenişehir kasabasında 40 dükkan ve kahvehane, bir mescit, bir okul, sekiz ev yakılmış, 10 ev ile bir cami ve bir fırın top mermisiyle yıkılmıştır. Mençeşe, Kabacınar, Toprakocak ve Derneköy, Karacaali, Incepinar, Boğazköy, Ciladak, Koyunhisar köyleri ve Umrın gıftığı tamamen yakılmıştır.

İnegöl kazasının Rüşdiye ve Mahmure köyleri yakılmıştır. Erkek, kadın, çocuk olmak üzere 25 yaralı da tedavi altına alınmıştır. Bilecik'in Yarıhisar bucağı merkezli İlyas Bey köyünde 36 ev, 21 samanlık, 3 fırın, Okluca köyünde bir ev, bir samanlık, Kınık köyünde bir ev, Erkoca köyünde 5 ev, Kendirli köyünde 1 ev ve Hasandere köyünde 4 ev yakılmıştır.

15 Nisan 1921 tarihli Garp Cephesi Komutanlığı'na verilmiş olan raporda Yeniköy, Sıraca, Aşağı köy, Akçapınar, Karabayı köylerinde düşman yangınlar çıkartmış, Yeniköy kamilen yakılmış, diğer köylerde pek az ev kalmıştır. Söğüt'te Ertuğrul türbesinin şimdiki görüntüsü pek acı vericidir.

Muharebe sahası içerisinde istilaya uğrayan köylerin tüm hayvanatı, düşman tarafından sürülüp götürülmüş veya yedirilmiştir. Hububat ve yiyecekler de tamamen yağma edilmiştir. Camilerden Kuran-ı Kerimler alınarak yitirilip abdesthanelere atılmış ve pisletilmiştir. Yerli Rumların katkısıyla eşyalar yağma edilmiş ve paraları üzerlerinden alınmıştır. 800 civarında Müslüman evi yakılmış, eşyalarına el konmuş, yağma ve hırsızlık suretiyle kısmen götürülmüş olup, kalanları da yanmıştır.

3 cami, 3 mescit, 2 medrese, 1 dergah ateşe verilmiş, beraber Cami-i Kebir'e burada mevcut 40 Müslüman erkek ve 60 kadın doldurularak yakılmaları için aşağıdan ateşlenmiş ise de caminin taş ile inşa edilmiş olması büyük faciayı önlemiştir. Mebus Halil Efendi'nin babası İbrahim Efendi feci bir şekilde dövlümüş, tekmil parası alınmıştır.

Ertuğrul Gazi'nin türbesi üzerindeki sanduka kırılmak suretiyle kaldırılmış, mezarı kazılmış ve üzerinde asılı duran büyük avize kırılmış ve dökülen kristallerden mezarı üzerine hac işareti yapılmış ve Kuran-ı Kerimler yırtılarak ayaklar altında gıgınenmiş, özellikle türbe içerisine çeşitli pislikler dökülmüş ve bu olayı yazmaya kalemin gücü yetmeyeceğinden gözle görülerek ağlamamak ve Yunan vahşetine lanetler yağdırmamak mümkün olmamıştır. Türbenin etrafında bulunan binalar tamamen yakılmış olmakla beraber Ertuğrul Gazi'nin muhterem eşlerinin kabri üzerindeki demir parmaklıklar tahrip edilerek kabir kazılmış ve bir çok yerlerine put işaretleri konulmuş, Osman Gazi'nin vefat ettiği yeri gösterir abide yıkılmış ve etrafına kalemin yazamayacağı çeşitli pislikler dökülmüştür.

Söğüt kasabası 27-30 Mart günleri arasında üst komutanlıklardan almış oldukları emirler gereği Yunan askerleri tarafından kullanılan karpit tabancaları vasıtasıyla evleri sağaqlarından yakmak, karpit dökmek suretiyle de Yunan komutan ve subayları tarafından kasten yaktırılmıştır (ATASE Arş. KI.686 Ds.136 F.1-11).

Sultanağayır'ndaki bulunan Harbiye Nezareti'nde bulunan Harbiye Nezareti Ağasının oğlu Mehmet Ağa 4 Yunan askeri tarafından garşı caddesinde başları yarılmaya

kadar dövüldükten sonra gönderildikleri anlaşılmıştır (DahiliyeNezaret; Yunan

Fecayii, I. Kitaps. 79-80).

İncirli Köyünde Sadık Paşa'nın oğlu Yüzbaşı İhsan Bey'in oturduğu ev Yunanlılar tarafından aranırken ruhsatlı bir av tüfeğinin çıkması üzerine, Yunanlı bir asker tabancası ile Yüzbaşı'nın kafasına vurarak ağır bir şekilde yaralanmasına sebep olmuş ve evde ne kadar kıymetli esya varsa alınarak götürülmüştür.

Çubuklu'da ; hiçbir neden yok iken Ahmet oğlu Garip Mehmet ve arkadaşı Mehmet Çavuş, bir Yunan subayı komutasındaki 40 kişilik bir müfrezeye tarafından tecavüze uğrayarak dipçiklerle ağır bir şekilde yaralanmışlardır.

Paşabahçe'de Yunanlıların araması esnasında Hariciye memurlarından Hasan Nazmi Bey Yunan askerleri tarafından şiddetle işkence edilerek dövülmüştür. Ayrıca Tepeköy imamı ve öğretmeni dövüldükten sonra camiye de zarar verilmiş ve hırsızlık yapılmıştır.

Beykoz Merkezde deri kundura fabrikası tahrip edilerek ambar ve depolarında bulunan stoklar gasp edilmiştir.

Biri subay ve 60 erlik bir Yunan birliği Tepeköy'e taarruza evlerin kapılarını kırıp zorla içeri girerek taşıyabilen değerli esyaları gasp ederken önlere çıkan kimseleri bir kukura sokup, ölümlle tehdit ederek şiddetli bir şekilde dayak ve işkence yapmışlardır (DahiliyeNezaret; Yunan Fecayii, I. Kitaps. 80-84).

8 Mayıs 1921 tarih ve 365 sayılı Mahallen tahkikatıta bulunan özel heyetin raporunda 15 Temmuz 1921 tarihinde bir Yunan taburu Beykoz'a bağlı Hüseyinli köyünü kuşatarak makinelili tüfek ve yayılım ateşi ile halkı şiddet ve firara zorladıkları sırada 35 evden ibaret olan köyün ev, ahır ve samanlıkları ile cami ve okulu kamilen, harmandaki ekinlerin de büyük bir kısmını yakmışlar, köye ait 147 adet sığır ve öküz gibi hayvanları beraberlerinde alıp götürmüşlerdir. Taşıyabilen kıymetli esya, para ve ziynet olarak ne buldularsa kamilen alıp, hatta bu esyaları köye ait arabalarla Çubuklu'ya götürmüşlerdir (DahiliyeNezaret; Yunan Fecayii, I. Kitaps. 146-152).

13 Temmuz Pazartesi günü Muratlı köyüne giren elli kadar Yunan birliği burada da aynı zulüm, işkence, gasp ve yağmalara yaptıktan sonra köyü ve harmanları ateşe vererek yakmışlar ve bütün hayvanlarını sürüp götürmüşlerdir (Dahiliye Nezareti, Yunan

Özel Tahkik Heyeti'nin 14 Mayıs 1921 tarih ve 395 no.lu tutanağına göre; 2 Eylül 1920 tarihinde bir yüzbaşı, bir üsteğmen, 2 teğmen ve ortalama 150 erden ibaret bir bölük kuvetinde Yunan askerleri Ömerli kasabasında Buzhane ve Urumca köylerini kuşatarak halkı kahvehaneye hapsedmişler, içlerinden muhtar yardımcısı Mehmet Ağa ve daha 20 kişiyi (isimleri tutanakta vardır) boynularını ip geçirerek kahvehane önündeki ağaca bağlamak suretiyle dövüp saatlerce işkence ettikten sonra Polonez tutuk evine göndermişler, tutuklu

26 Ekim 1920 günü bir teğmen komutasında olarak 40 kişi olan bir Yunan askeri müfrezesi yine Ömerli kasabası içinde Buzhane Köyüne gelmişler halkı kahvehanelere toplayarak hapsedtikten sonra Adil oğlu Recep, Salim oğlu İbrahim ve kahveci Rıza'yı beraberlerine alarak köye yarım saat mesafede Kılıçlı Köyü'ne kadar tüfek dipçigi, kasatura ve süngülerle vurup yaralayarak götürmüşler ve Kılıçlı Köyüne gelince bu köy ahalisinin şefaatı üzerine bunları kanlar içinde serbest bırakılmışlardır (Dahiliye Nezareti,Yunan

Özel heyetin 14 Mayıs 1921 tarih ve 365 nolu tutanağına göre; 15 Temmuz 1921 Cumartesi günü Hüseyinli ve Sirapınar köyleri ile Ömerli kasabası 15 Temmuz Cumartesi günü ateşe veren Yunan askerleri bilhassa Ömerli kasabasına hücum ederek bomba ve makineli tüfek yayılım ateşi ile halka taarruzda bulunmuşlardır. Harmandaki ekinler,

bulundukları evleri, buğday yığınlarıyla diğer tarım ürünlerinin tamamını ateşe verdikleri gibi Hacı Osman, Zakir, Cafet, Hüseyin, diğer Hüseyin ve Arif adlı köylüleri de ağır surette dayak ve işkenceye maruz bırakmışlardır (Köy İhtiyar Heyetinin Aslı Saklı Olan 2 Mayıs 1920

13 Temmuz 1920 Pazar günü bir Yunan subayı komutasında tahminen 50 kişilik bir müfrezeye Beykoz ilçesinin Muratlı köyüne gelerek köyedeki teknil hayvanları gasp ve öldürerek girecek kıymetli ve taşınır eşyayı aldıktan sonra Seyfullah ve Kadıoğlu Hüseyin'in şahidi

2 Mayıs 1921 tarihli tutanağa göre ; 1921 Aralık ayında tekrar Beykoz'dan Omerli'ye gelen bir Yunan müfrezesi evlerde silah arama bahanesiyle halkın sonradan tedarik ettiği olduğu eşyayı da yağma etmişler ve evlerde kadınları bile dövmüşlerdir.

Gebze Kaymakamlığı'ndan Üsküdar Mutasarrıfı'na yapılan 4 Ekim 1920 tarih ve 307 no'lu yazıda; 29 Eylül 1920 tarihinde Gebze Sultan Orhan mahallesinde oturan Seyfettin Efendi'nin evine, bir Yunan subayı ile bir Yunan eri ve bir Rum olmak üzere üç kişi zorla Efendi'nin evine, bir Yunan subayı ile bir Yunan eri ve bir Rum olmak üzere üç kişi zorla girerek zavallı adama bir çok işkence ve eziyet yaptıktan sonra ailesinin ırzına tecavüz ettikleri anda imdat feryatları üzerine olay yerine yetişen polis komiser muavinini Gani ve polis memuru Sait ve Necati Efendiler kapıda bırakılan Yunan askerlerinin saldırmasına uğrayarak tabancaları alınmıştır (DahiliyeNezaretii,Yunan Fecayii,1.Kitap s.31-32).

Gebze Kaymakamlığı'nın 21 Kasım 1920 tarih ve 383 no'lu yazısına göre ; 18 Kasım 1920 Perşembe günü Dil İskeleyi'nden Tavşancıl kasabasına gelen ve bir subay komutasında bulunan Yunan müfrezesi tarafından kasaba kuşatılmış gâğrılan ihtiyar heyetine dayak dahil zor kullanarak Türk halkının Yunan askerinden memnun olduklarına dair zorla tutanak imzalamalarını istemişler ve halka işkence etmişlerdir (DahiliyeNezaretii,Yunan Fecayii,1.Kitap s.51).

14 Ekim 1920 sabahı Yunan askeri Gebze kasabasını kuşatarak manga mangasababasına girerek ellerindeki listede isimleri yazılı 18 kişiyi ev işyerlerinden alıp tutuklu olarak Mustafa Paşa mezarlığının arka tarafındaki araziye getirdikten sonra silahlarını teslim etmelerini sert bir dille istemeleri üzerine silahlarının olmadığını ifade eden Kahveci Kadir ve Hasip Ağalarla Fırıncı (Darıca'lı) Mehmet, Bekrioğlu Aziz, İbrahim oğlu Aziz, İbrahim oğlu Süleyman ve Sultan Orhan mahallesini muhtarını şiddetli bir şekilde dövüp işkence etmişlerdir (DahiliyeNezaretii,Yunan Fecayii,1.Kitap s.87-88).

1 no.lu tahkik heyeti temsilcisi M.Gehr'i'nin 5 nolu raporuna göre ; Tahkik Heyetini taşıyan Gülinihal gemisi yapılan ateş ve yakılan İzmir'in duman ve alevleri arasında rihlimaya başlamıştı. Bütün sokaklar alev alev yanarken kadın ve çocuk sesleri gemiye kadar geliyordu.

Teke Köyünde birinin adı Gülümne olan yaşlı kadınları toplayıp ayaklarından asarak altlarında ateş yakıp tutuşturmaya başlamışlardır. Galyana gelen erkeklerin üzerlerine ateş

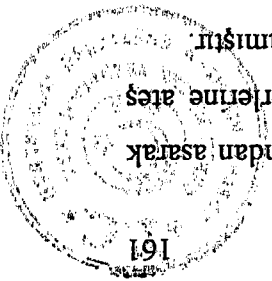
6 Mayıs 1921 gün ve 368 sayılı rapora göre ; Hicis (Yeşilvadi) Köyüne gelen 19 Yunan askeri silah aramak bahanesiyle evlere girilmişler para ve kıymetli eşyaları yağmaladıktan sonra buldukları Kuran-ı Kerim'in yaptıklarını kendi pisliklerine bulayarak Türklere yalatmışlardır.

14 Mayıs 1921 tarihi ve 365 sayılı raporuna göre ; Kasım 1920'de Meşrutiyet Köyüne gelen bir Yunan müfrezesi silah arama bahanesiyle evlere girip ziynet, kıymetli eşya ve paraya ait ne bulurlarsa gasp etmişlerdir. Köy halkından Muhtar Kasım, Haydar, Kemal, İhsan ve Hasan adındaki köylüler bığak ve kasatura ile saatlerce dövüp yaralamışlardır.

20 Mart 1921 tarihinde bir askeri doktor ile 30 kişilik bir Yunan müfrezesi Konucu köyüne gelerek halka yapmış oldukları baskı ve işkenceden başka köy halkını kahvehaneye toplamışlar ve içlerinden Mehmet, Ahmet, Recep, Ahmet, Mustafa, ve Yine Ahmet'i herkesin karşısında ayrı ayrı her birini bayıltıncaya kadar devamlı olarak dövmüşlerdir. Daha sonra bu zavallıları ayaklarından ağaca asarak vücutlarını ıslattıktan sonra tekrar kırbağ ve sopalarla, askeri doktorun, ölecekleri anı kestirip yeter deyinmeye kadar dövmüşlerdi. Olay köy ihtiyar heyetinin tutanağına göre Tetkik Heyeti'nin 12 Mayıs 1921 tarih ve 365 sayılı tutanağından anlaşılmıştır (Dahiliye Vekaleti, Yunan Fecayii, 2. Kitap, s. 162-163).

Tetkik Heyeti'nin 14 Mayıs 1921 tarih ve 365 sayılı raporuna göre, 1922 Ağustos ayında Sile'de Degirmen Çayırı köyünün Tekedivani'na gelen tahminen 300 kişilik Yunan askeri kitasi evlerde yaptıkları arama esnasında kıymetli eşyayı gasp etmişlerdir. Zavallı Mustafa'nın ihtiyar kayınavalidesi Gülümne'ü saçlarından asmışlar ve bayıltıncaya kadar dövmüşlerdir. Köy halkından Ahmet Aziz, Eyüp Hacı ve Mustafa Ağalar da ayaklarından ağaca asılmışlar ve altlarından saman tüstüsü verilerek işkence ve zulme tabi tutulmuşlardır (Dahiliye Vekaleti, Yunan Fecayii, 2. Kitap, s. 167-168).

Yunan askerlerinin Sile'den çekilirken Kabakoz köyüne uğrayarak Rifat Efendi'yi şiddetli bir şekilde dövdükten sonra 300 lirası gasp etmişler, bu şahsın eşi Ayşe, Mehmet'in eşi Rukiye, Mustafa Çavuşun eşi Ermine, Murat Çavuşun eşi Ayşe, Hacı Ethem Ağa'nın eşi

Fatma ve kızı Ayşe ve torunu Serendun ve muhacir Havva hanımları saçlarından aşağıya

saatlerce dövmüşlerdir (Dahiliye Vekaleti, Yunan Fecayii, 2. Kitap, s. 176-177).

Karakiray Köyünün bütün kadınlarını bir eve toplayarak üzerlerinde bulunan kıymetli

ziynet eşyalarını zorla aldıktan sonra evlerini de yağma etmişlerdir.

Kandıra telgrafhanesini tahrip etmişler ve hükümet konağını da oturmaz bir duruma

getirerek bütün resmi evrakı imha etmişlerdir.

Adapazarı'ndan gelen 300 kişilik bir Yunan kuvvetiyle bunlar taraflardan

silahlandırılan Rum geteleri top ve diğer silahlarla da takviyeli olarak Borçka, Cebeoğlu,

Erma köyleri ile Şeyhler bucagına taarruz etmişler, bütün mal ve eşyalarını

yağmalamışlardır.

Karakiraz köyünden Bayram Ali adındaki şahsın kulaqlarını kestikten sonra kasatura

ile bir çok yerlerinden yaralamışlardır. Kasabada bulunan bütün evlerin değerli eşyalarını

yağma ederek, bütün hayvanlarını sürüp götürmüşlerdir.

Ötekiler köyünü basan Yunan askerleri, köyde bırakılan halka ait eşyayı tamamen

yağma ettikten sonra köyü ateş vererek yakmışlardır.

5 Nisan 1921'de bir binbaşı komutasında tahminen 500 kişiyi aşkın bir Yunan askeri

birliği Kandıra'nın Selman bucagına bağlı Kaymaz köyüne gelerek 29 evden 19 unu

yakmışlardır.

Yunan tegmeni Kaçarus, Kandıra ilçesine bağlı Büyük Bıçaklı köyüne giderek, köy

halkını camiye toplamıştır. Daha sonra gerek camideki halkı, gerekse köyde her evi teker

teker aramış; para, ziynet eşyası ve diğer değerli ne varsa talan etmiş, sonra camiye

doldurdukları köy halkından 11 kişiyi şiddetli bir şekilde dövüktten sonra bacaklarından

ağaca asmak suretiyle saatlerce işkence etmiştir (14 Mayıs 1921 tarih ve 365 nolu tutanak).

Kaçarus komutasında 30 Yunanlı asker, Mart 1921'de Kandıra'ya bağlı Küçük Aşağı

ve Büyük Aşağı bucaklarına gelmişler, halktan seçtikleri insanları gıvallar içine koyarak

dayak atmak gibi usullerle işkence etmişlerdir (tahkik heyetinin 365 nolu raporu).

Çubuklu, Karakiraz, Karasakal ve Kemnerler köylerinde kadınlar camilerine dolunmuş ve bazı kız kadınlar kaçırmıştır.

Tekirdağ'da sebepsiz yere evler basılmış, suçsuz ve günahsız insanlara birer suç isnat ettirilerek dövülmüş, hapsedilipmiş, sürülmüş ve hatta öldürülmüştür. Yunan geteleri bilhassa gıftilikleri basıyor, yağma ve işkenecedden sonra gıftılığı tamamen yakıp gidiyorlardı. Camihızır köyünde Hacım Ağa'nın gıftılığı de Yunan geteleri tarafından aynı sistemle yakılmıştır (Trakya Cemiyeti, Şarki Trakya'da Yunan Zulümleri, s.27-31).

Danişment köyü basılarak köy imamı ve eşi köy dışına çıkartılmış, 8 altın lira ile, 50 kagıt lira ve 3000 drahmileri alınmıştır.

12 Mart 1921 tarihinde Hayrabolu ilçesine Makedonya tümeninden bir subay komutasında 45 kişilik bir müfreze gelmiş, yerli Rumların da katılımıyla, müftü dahil ilçe halkının ileri gelenlerinden, memur ve halktan 20 kişiye bir hafta süre ile günde dört defa dayak atıp, 4 defa da suya sokmak suretiyle işkence etmişlerdir (Trakya Cemiyeti, Şarki Trakya'da Yunan Zulümleri, s.33-34).

20 Nisan 1920 tarihinde ilçeğe bağlı Camihızır köyü Yunanlılar tarafından tamamen yakılmıştır.

Emirvakup köyünde Yunan jandarmaları 1921 Mayıs ayı başlarında hemen bütün köy halkını baş aşağı asıp altında saman yakmak suretiyle işkence etmişlerdir.

Yaya köyünden herbiri 70-80 yaşlarında beş ihtiyar günlerce hapis, dayak ve işkence ile cezalandırılmıştır (Trakya Cemiyeti, Şarki Trakya'da Yunan Zulümleri, s.35-37).

Saray'ın Manika köyüne gelen Yunan askerleri köyün ileri gelenlerinden Yusuf Ağa ve Hacı Şakir Efendi'yi dövmüş ve işkence etmişlerdir.

Diğer şehir ve kasabalarda olduğu gibi Hayrabolu'nun mahalle ve köylerinde de hemen her aile Yunanlıların gasp, dayak ve işkencelerine maruz kalmış, halkın üzerinde, evlerinde ve hatta dayakla söylemek suretiyle toprağa gömülmüş olan ne kadar paraları varsa

son kuruşuna kadar almışlar ve bir kısım halkı da kendi ülke veya kontrolleri altında bulunan yerlere sürmüşlerdir (Trakya Cemiyeti, Şarkî Trakya'da Yunan Zulümleri, s. 37-39).

Kavakdere köyünden Osman Ağa'nın eşi yine Yunan askerleri tarafından cıplak olarak dövüldükten sonra Kırklareli hapisханesine gönderilmiş ve orada doğum yapmıştır.

Kırklareli İstranca ormanlarından kesilen büyük ağaçlar Yunanistan'a gönderilmiş, bu yüzden İstranca ormanlarında büyük tahribat meydana gelmiştir.

Kofoçaz, Pirgos, İslambeyli, Çağlayık, Karaabalar ve Sazara köyleri Yunanlılar tarafından kamilen tahrip edilmiştir.

Vize ilçesinden eski tahsildar Hüsnü Efendi'nin bütün eşyası gasp edilmiştir.

Babaeski'nin Kabahüyük köyünden Mehmet Çavuş, Mehmet, Murat, Sadık, Hüseyin, Rasid, Ali, Kantarcı Mustafa 48 saat dövüldükten sonra baş aşağı asılarak altlarında saman yakılmak suretiyle işkence edilmiş ve 1000 lira karşılığında serbest bırakılmışlardır.

Kaleli köyünde İbrahim, Ali, Mehmet ustalarla, Çavuşlar köyünden Salih, Adem, Sinan, Rahim ve Mustafa adındaki gahislar Yunan hükümeti tarafından "Anadolu için iane topluyorlar" bahanesiyle Kırklareli hapisханesinde 5'er ay hapsedilmişler, bütün taşınır ve taşınmaz malları yerli ve muhacir Rumlara verilmiştir.

Babaeski'nin Müslüman Pomaklarının oturdukları Mlandıra köyü top ateşle yerle bir edilmiştir.

30 Eylül 1921 günü Pınarhisar ilçesinin Çesmekol köyüne Topal Kaptan komutasında 20 kişilik bir Rum çetesi, 10 yaşından yukarı bütün Müslümanları sıra ile 24 saat devamlı dövmüşler, bu suretle köy halkından cehren 500 lira almışlardır.

Pınarlıhisar Mandraçe köyüne 27 Eylül 1921'de gelen bir Yunan subayı komutasındaki 20 kişilik müfrezeye, silah aramak bahanesiyle Süleyman, Mehmet Çavuş, Garip Mustafa, Hüseyin ve Süleyman, Kaş Mustafa, topçu Mehmet ve daha 5 kişi bir hafta süre ile devamlı

dövülp Kırklareli hapisshanesine gönderilmiş ve üç ay hapis kaldıktan sonra 1000 lira

karşılığında serbest bırakılmışlardır.

Yine aynı köyden Duşançalı Ali Ağa'ya Üsküp karakolunda 40 yerinden bıcağıyla bacaklayarak
işkence etmişlerdir. Topçu Mehmet Ağa, Ali onbaşı ve Duşançalı Ali Ağa'nın işkence olarak
ayaklarına kızgın şiş sokulmuştur.

Aynı köyden Hüseyin Ağa'yı karakolda üç gün devamlı olarak dövüldükten sonra hapse
atmışlar ve bütün mallarını yağma etmişlerdir. Daha bir gök kişi dövülp hapsedilmiş ve
kendileri hapisteyken bütün para ve malları Yunanlılar tarafından gasp edilmiştir.

Birçok kişinin de sığır ve koyunları ellerinden alınarak yerli Rumlara verilmiştir.

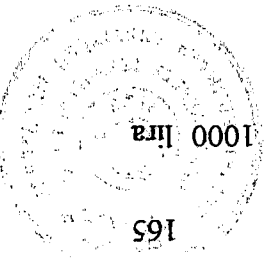
Lüleburgaz'ın Oğlaklı köyünde isimleri arşiv belgelerinde mevcut olan 7 kişi yerli
Rum ve Yunan askerleri tarafından geçitli işkenceye tabi tutulup yanlarında ve saklı yerlerde
bulunan bütün para ve eşyaları yağma edilmiş ve ayaklarından asılıp, 24 saat devamlı olarak
dövülmüştür.

Hamitabat köyünden Ahmet Efendi adında bir kişi sebepsiz yere hapsedilerek şahsına
ait olan 1200 baş koyun Lüleburgaz Kaymakamı Andon'a verilmiştir.

Ayrıca Karamanlı bir Rum'un Tesvikiye Yunan jandarmaları tarafından hapsedilen
Ferhat adında bir köylünün 800 koyunu bedelsiz olarak Karamanlı Rum Yovanaki'ye
verilmiştir.

Çiftlik köyü Rumları Yunan askerleri ile bir olarak Karamusul köyünde Muhtar Arif,
kardeşleri Akif ve Hafız Ağa ve köy imamı Recep Efendi'yi öldüresiye dövüldükten sonra bu
kişileri öküz arabalarına koşup alay ederek sokaklarda teşhir ve işkence etmişlerdir.

Cigertli, Çengerli ve Sarıcaali köylerine gelen Yunan askerleri aynı şekilde köy halkına
işkence yaparak, ellerinde bulunan para, ziynet esyası ve diğer taşınabilir eşyalarını gasp ve
yağma etmişlerdir.

Çatalca'nın Yenice, Sinekli, Subaşı, Oklahı, Yaylacık, İncegiz ve Avren köylerinde de, Yunan müfrezelerinin baskıları ile köylerin halkı dövülmüş, para ve değerli eşyaları ile mal ve hayvanlarını da alarak köy halkını aç ve acıkta bırakmışlardır.

Silivri'nin Rum ileri gelenlerinden Aleksandros'un güya hayvanlarını götüren Türk çetesine yataklık ettikleri iddia ve kıskırtmasıyla Çavuşlu, Çayırdere, Yapağca ve Alipaşa köylerini Yunan askerleri kuşatıp bütün köyleri 5 yaşındaki çocuklara varıncaya kadar kadınlı erkekli öldüresine dayak atmışlar ve fırsattan yararlanarak bir çok kıymetli eşyayı almışlardır. Köylerde para ve mücevherat namına hiçbir şey bırakmamışlardır.

Yunanlılar, işgalleri esnasında Silivri ilçesi ile köylerden silah arama bahanesiyle bütün evlere saldırmış ve mücevherat ile kıymetli eşyayı gasp etmişlerdir.

Yunanlılar Silivri ilçesinin Cücesmin, Sayalık, Kurtallı, Küçük kılınçlı, Karacaköy, Çavuşlar, Boğazköy ve diğer köylerinde silah arama bahanesiyle bütün evlerine taarruz etmişler ve mücevherat ile para ve kıymetli eşyaları gasp etmişlerdir. Güçlük çıkaranlara çok ağır işkenceler yapmışlar ve günlerce dayak atmışlardır.

Özel Tahkik Heyeti'nin 29 Nisan 1921 tarih ve 184 nolu tutanağına göre ; 27 Ocak 1921 gecesi elinde fener olduğu halde evine dönmekte olan Perşembe dergahı Şeyhi Mehmet Bekir Efendi, ansızın önüne çıkan iki Yunan jandarmasının hücumuna uğrayarak başına indirdikleri bir kasatura ile ağır şekilde yaralanıp yere serilmiş ve öldü zannıyla bırakmışlardır. Mehmet Bekir Efendi 8 ay tedaviden sonra ancak iyileşebilmiştir.

Mevlevi Şeyhi Burhanettin Efendi Yunan askerleri tarafından sebepsiz yere dövülmüştür.

20 kişilik bir Yunan müfrezesi tarafından basılan Evreşe bucağında köy halkından 40 kişiyi ve çocukların feryatları arasında süngülü askerlerin dayak ve zor kullanmalarıyla bir araya toplamışlar ve kollarını bağladıktan sonra kamçı, sopa ve dipçikle ağır bir şekilde dövmüşlerdir (Dahiliye Nezareti, Yunan Fecayii, İkinci kitap, s.264-266).

Büyükşeyh Köyünde Mehmet isminde 16 yaşında bir köylüyü parmaklarından duvara givilemişlerdir.

Bozüyük'te 7 dükkan yağma edilmiş, Yörük Apti Ağa adındaki şahısla diğer bazı şahıslara ve köyülere ait sığır, manda, keçi gibi 5000 hayvan Yunanlılar tarafından

götürülmüştür.

Yunanlılar Söğüt'ten çekilirken de vahşet ve cinayetlerini sürdürmüşlerdir. Evvelce işgal ettikleri jandarma komutanlığı binasının ve Orhangazi türbesinin bütün esya ve mefruşatı tamamen Yunanlılar tarafından toplanıp, sökülerek götürülmüştür.

Söğüt kasabası Hafız Hüseyin Mahallesindeki zarar ve ziyanın 1300 Osmanlı altını bulduğu tespit edilmiştir.

Yunan müfrezeleri Inegöl civarında Karaağz, Murat dere köylerini ve Mezit vadisinde mevcut bütün köyleri yağma etmişlerdir. Bu köylerde erzak ve yiyecek maddeleri ve hayvanları velhasıl mahluk namına ne varsa hepsini beraberlerinde alıp götürmüşlerdir. Götüremedikleri esya ve zahireyi yakmış ve parçalamışlardır. Bu vadideki köyler kısmen yakılmıştır.

Söğüt merkez ilçesi ve ilçeye bağlı 64 köyde de insan zayıatı şöyledir, Yarah : 31 Erkek, 17 Kadın. Söğüt'te Yunanlıların yapmış olduğu maddi zayıat ise 1525 ev, 700 dükkan, 1880 ahır ve samanlık, 30 han, 18 cami, 3 mescit, 6 medrese, 18 okul, 4 türbe, 2 resmi bina ve değirmendir (ATASE Arş.KI.678,Ds.141,F.65).

Duşman Bilecik'ten çekilirken 28 Ağustos 1922 tarihinde Yenipazar ilçesine bağlı Ulucak köyünü ateşe vererek kamilen yakmıştır. Köy yanarken köyde bulunan kadın, kız ve çocukları da bir eve toplayarak hepsini bina ile birlikte yakmışlardır. Bu bilgiler süvari komutanlığı'na verilmiştir (ATASE Arş.KI.2030,Ds.98,F.1).

Yunanlıların çekilme anına kadar Bilecik il merkezinde yapmış oldukları maddi zarar da şöyledir, 2115 ev, 500 dükkan, 429 ahır ve samanlık, 15 cami, 5 mescit, 6 medrese, 16 okul, 6 türbe, 17 resmi daire, 9 gıftilik ve 22 değirmendir.

Bilecik'e bağlı Osmaniye, Kütahya, Iğdır ve Pazarcık ilçelerinde da maddi zararı

Osmaniye, 309 ev, 27 dükkan, 2 han, 7 cami, 2 değirmen.

Kütahya, 2538 ev, 335 dükkan, 825 ahır ve samanlık, 13 han, 35 değirmen, 18 çiftlik, 7 fabrika,

5 hamam.

Pazarcık(Pazarı): 2233 ev, 494 dükkan, 3091 ahır ve samanlık, 12 cami, 3 mescit, 2

medrese, 9 okul, 1 belediye binası.

Iğdır, 201 ev, 135 ahır ve samanlık, 2 han yakılmış ve yıkılmıştır.

İnsan Zayiatı;

Bilecik'e bağlı 63 köyde;

Yaralı: Erkek 39, Kadın 1

Esir ve kayıp : Erkek 110

Çocuk Zayiatı: Kadın 18 (ATASE Arş.KI11809,Ds.312,F.1,1-48).

Tahtalı, Mis, Kütahya, Hasköy, Çayırköy, Vakıf, Narlı, Dudaklı ve daha 7 köye yerli

Rumlarla birlik olan Yunan askerleri baskın yapmışlar, köylerin halkına işkence etmişler,

paralarını gasp etmişlerdir.

Hisar'da, tüccardan Hüseyin Efendi vahim ve ağır şekilde yaralanmış, Yunan

makamlarına götürülmüş ve Hüseyin Efendi'yi yaralanan Yunanlı er intikam hursıyla suçunu

itiraf etmiştir. Akşam saat 12'yi geçerek gece bir hastayı ziyareten evine dönmekte olan

Doktor Şefik Lütfi Bey'in üzerine Yunan askerleri saldırarak göğsüne süngüleri dayamak

suretiyle üzerinde bulunan tüm para ve eşyasını mendiline varıncaya kadar ne buldularsa gasp

etmişlerdir.

Akşamdan sonra ekmeğe almak üzere evinden sokaka çıkan merhum Şerif Paşa'nın

oğlu terzi Hakkı Efendi soyulmak maksadıyla beş Yunan eri tarafından gevrikler tabanca

kurşunu ile bacağından yaralanmıştır.

Bursa'nın Soğukpınar köyüne gelen bir mütevevve yemek hazırlanmış, ağırlandı

olmasına rağmen yemek anında muhtar ve ihtiyar heyetinden oluşa sekiz kişiyi hemen orada

katletmişlerdir.

Rum ve Ermeni çeteleri Yunan askerleriyle müstereken Manyas kasabasını basarak Müslüman halktan 10000 liradan fazla para ve mücevherat gasp edip bir çoklarına da dayak atmak suretiyle yaranmalarına sebep olmuşlardır.

Hamamlı Kazık köyünden goban İsmail'in eşi Ermine yaranmıştır.Köy kamilen yakılarak harap edilmiş, 150 evi olan köyden ancak kenarlarda 19 evden oluşan fukara mahalleesi kalmıştır.

Fethiye köyü yakılmış ise de köy halkı daha evvel Bursa'ya kaçarak canlarını kurtarmışlardır.

Yunanlıların Bursa'dan çekilmeleri anında Cami-i Kebir (Ulucami) caddesinden piring hanına kadar uzanan yerde bir gecede 18 dükkamı açarak yağma etmişlerdir.

Cami-i Kebir civarında saatçi Hacı Sait, Yıldırım Mahallesi'nden bakkal Osman, Ahmet Paşa Mahallesi'nden bakkal Veli, Altı Parmak mahallesinden şekerçi Arnavut Ali, bakkal Vehbi, Çekirge mahallesinden Hafız İsmail, Polis memuru İsmail Hakkı ve daha adları sayılamayacak kadar birçok kimsenin(200 kadar) dükkân. Ev ve ambarları Yunanlılar tarafından açılarak değerli ve yararlı eşyaları çalınmıştır. Bu gasp ve hırsızlığa Yunan subayları da katılmışlardır (ATASE Arş.KI.1551,Ds.76,F.37).

Bursa'da yapılan vahşet ve zulümler üzerinde olayları inceleyip gerçekleri yansıtacak olan bir tahkik heyeti kurulmuştur. Bu tahkik heyetinde, Müddei Umumi (savcı) Hüsnü Bey, Belediye Tabibi Mehmet Ali Bey, Fotoğrafçı Ali Sakıp Beyler bulunuyordu. Bursa'da bulunan İtalya'nın Bursa mümessili Mösyo Fucar'da bu heyete katılmıştı.Bu heyetin bir nolu raporuna göre; Molla Yunus Köyünden Şefik Bey'in çiftliği, 10 Müslüman'ın ve köyde oturan bütün Hristiyan halkın evlerinin yanmış olduğu görülmüş, bir subay komutasında sekiz Yunan askerinin bu köyden göç eden Hristiyan halkla birlikte teknil binaları yakmışlardır.

Bundan sonra Maskara Hasan köyüne gidilmiş ve 80 evden oluşan bu köyde yalnız iki ev dışında geri kalan evlerin tamamının yakılmış olduğu görülmüştür.

Tahkik Heyetinin Üçüncü Raporu ve Bir numaralı raporlarda bildirildiği gibi,Yunan ordusunun yapmış olduğu vahşet ve faciayı tahkike memur heyet 14 Eylül 1921 Perşembe günü Ahmet Bey köyüne gittiğinden 50 evden ibaret olan bu köyün tamamen yamakta ve hala alevlerin sönmemiş olduğunu görmüşlerdir.

Üç gün evvel Müsahhare köyünün ateşe verildiğini gören köy halkı köyü terk edip saklanmışlardır. Ertesi gün öğleden evvel köye gelen bir Yunan askeri kitabı 50 evden ibaret olan bu köyü dört taraftan ateşe verdikten sonra halkın yörede olduklarını hissetmişler, kendilerini arayıp bulmuşlar ve üzerlerindeki tekmiil paralarını almışlardır.

O tarihte İçişleri Bakanlığı'nca yapılan incelemelere göre Bursa yörelerinde 15977 ev ve bina yakılmış ve yıkılmıştır.

Yunanlılar, ordumuzun yetiştirmesi ile Bursa, Mudanya, Kermesi ve Gemlik'i yakmaya vakit bulamamış, fakat Karacabey ilçesini baştan başa yakmış, ayrıca diğer ilçeler de dahil olmak üzere bunlara bağlı elliden fazla köyü de yağma etmiş ve pek çoğunun halkına geçitli zulumlar yapmışlardır.

Yenişehir ve havalesinde 252 şehit (her yaşta adın, erkek), 128 de esir veya kayıp mevcuttur.

Yunan askerlerinin gelişmesinin hemen ardından Yunanlıların daha evvel işgal etmiş oldukları hükümet konağı ve belediye binaları bombalarla tahrip edilmiş, karşı kamilen yakılmış, halkın ev ve dükkanlarında bulunan tekmiil mal ve eşyası caminin halı ve seccadeleri Yunan askerlerinin girişinden giden Rumlar tarafından gasp ve yağma edilerek Gemlik yönlerine götürülmüştür.

Yunan askerleri şehre birkaç koldan girmişlerdir. İşgalin ikinci gününde Yunan birlikleri komutanı General Aleksandır'ın bilgisi olduğu halde şehirde bulunan eşraf ve gençleri tutuklanmaya başlanmıştır. Yerli halktan Hristiyanlar da Yunan askerleriyle iş birliği yaparak şehirdaki Müslüman evlerini birer birer dolaşarak eşya toplamaya başlamışlardır. İşgalin dördüncü gününde tekmiil Hristiyan halkı kadını erkekli eşyaları arabalarla Yunan komutanlığına Bursa'ya gönderilmiştir. Gözaltına alınmış olan 500 kadar eşraf ve gençlere pek çok işkence yapılmış, kafileler halinde Bursa ve Gemlik yönüne sevk edilmişlerdir. Yunanlılar gece ve gündüz evlere ve dükkanlara saldırarak ele geçirdikleri her şeyi 200'den fazla otomobile Bursa ve Gemlik'e taşımaya başlamışlardır. Kadınların boğazında ve kollarındaki ziynet eşyalarını, evlerdeki kilim, halı, yorgan, yatak gömlek olmak üzere ne buldularsa gasp etmişlerdir.

Hükümet konağı, belediye, Düyunu Umumiye ve vakıflar, telgrafhane, jandarma mevki komutanlığı ve bunlarla beraber 163 dükkan, 7 han, 2 cephanelik, 6 fırın, 30 sağlam ve sanat eseri olan konak, erzak ambarı, zahire depo edilen Kadiri dergahı tamamen yanmıştır. Yunanlılar geçkilmeden evvel depo ettikleri zahireden vazgeçmişler, ancak günü köylerden topladıkları 2000'den fazla öküz ve manda arabasıyla 200'den fazla otomobil ile hububat, çeşitli esya götürmüş oldukları dikkat nazara alınırsa, gasp ve yağmanın ne derece büyük olduğu anlaşılacaktır.

Esasen isgalın ilk günü yöredeki köylerden bütün kasaplık ve koşum hayvanları ve hububat, gasp ve yağma edildikten sonra Yunanlılar bütün bu köyleri ateşe vererek yakmışlardır. Kasabada bulunan teknil jandarma ve bazı hükümet mensubu memurlar, çekilme esnasında rehine alarak yanlarında götürmüşlerdir. Çesmelerin su yollarını kasten bozmuşlardır. Angarya olarak beraber götürdükleri arabacı ve sütcülerin hiçbirini geri dönmemiş olup bazılarının hayatlarından ümit kesilmiştir. Nitekim daha sonra bu zavalılardan bazılarının öteye beraye atılmış cesetlerine rastlanmıştır.

Yunan askerlerinin Yenice beldesine birlikte getirdikleri Ermeni çeteleri, beldenin belediye reisi olan İskender Efendi'yi ağır bir şekilde dövmüşlerdir. Başına ve yüzüne yediği dipçik ve teknelerin etkisiyle zavalı İskender Efendi bu zulme dayanamayarak hayatını kaybetmiştir.

Yunanlılar evleri, hanları basıp yağma etmişler ve idare lambalarına kadar almışlardır. Çaydaki değirmeni tahrip etmişler ve değirmenin ahsap kısımlarını yakmışlardır. Aşçı İsa ve Mehmet efendilerin de dükkanlarını basıp tabak, çanak ve ne varsa hepsini kırmışlardır (Türkiye'de Yunan Fecayii, I. Kitap, s. 93-95).

Yunanlılar işgal ettikleri okul, cami, medrese gibi kutsal yerleri yakıp yıkmışlar ve bir kısmını da kirletmişlerdir.

Orhangazi İlçe Merkezi
Orhangazi'ye bağlı olup Yunanlılar tarafından tamamen yakılan köyler şunlardır:

Keramet
Çilingir
Dutluca

Vefa	Bespınar	Heceles
Refahiye	Reşadiye	Hamzalı
Çakırlı	Esadiye	Şarlıca
Ödekli	Çeltikçi	Fındıklı
Yenköy	Gedelek	Mahmure
Cobanköy		

Halen köylerin bir kısmının isimleri değişmiş olabilir (ATASE Arş. KI.1702 Ds.520 F.61).

Orhangazi ve yörelerinde Yunanlıların yapmış olduğu vahşet ve cinayetler sonra tespit

edilen ziyan ve bunların parasal değeri de şöyledir:

-İnsan zayıatı	Olu	:427 kişi
Yaralı	?	:
Dayak ve işkence	:415 kişi	:
Berber götürülen	:91 kişi	:
Irza tecavüz	:101 kişi	:
Bekaret giderme	:49 kişi	:
Çocuk düşüren	:34 kişi	:

-Yakılan

Ev

Mağaza ve dükkan

..

Resmi bina

:29

Dini bina

:27

Hayvanlar

At, katır, merkep

:6165

Kesim hayvanı

:68 433

-Zarar, Zıyan Bedeli

:34 581 000

Gayri menkul

:22 991 400

Toplam

:57 5724 00 lira (O tarihte TL' nin değerine göre (ATASE Arş.

KI.1102 Ds.520 F.49).

Akçaköy köyü tahrip edilmiş, erkeklerine dayak atılmış, bilmum esya yağma edilmiş, köye ait 29 adet katırı beraberlerinde götürmüştür.

Çatak köyünden 22 500 lira değerinde esya ve hayvan gasp edilmiştir (O tarihlerde TL.'si bir Amerikan doları ile eşdeğerdedir).

Kerincik köyünden geçen Yunan askerleri bütün erkekleri köy camiiine doldurmuşlar, köyde erkeksiz kalan evlere dağılarak ne kadar değerli esya varsa hepsini almışlardır. Köyde yalnız kalan kadınları da beraberlerinde alarak götürmüşlerdir.

Yunanlılar Göreler Köyünde 9500 liralık mal, hayvan ve esyayı gasp etmişlerdir ve gekilirken beraberlerinde götürmüştür.

Akçaköy' e saldıran Yunanlılardan bir kısmı Diliballalar köyüne gelmişler, köyün camii kapısını kırıp 70 lira değerinde iki kilim ve bir halıyı aldıktan sonra camiiin içerisinde ne kadar kandil ve lamba varsa hepsini kurmuşlardır. Köydeki bütün evleri tek tek arayarak işlerine yarayan ne kadar esya varsa alıp götürmüştür. Daha sonra tek mil köy erkeklerini camiiye hapsedmişlerdir. Yalnız köyün içinden bine yakın tavuk, hindi v.s. aldıktan sonra imam ve muhtarla beraber daha 3-4 kişiyi alarak köy dışına çıkarmışlar ve camide hapsedtikleri diğer erkekleri de dışarı çıkarak kadınlarla beraber üst ve başlarını aramışlar, ne buldularsa almışlardır (ATASE Arş. KI.1042 Ds.144 F.14).

Yunanlıların Orhaneli'nde yapmış oldukları zulüm ve facia sonucu meydana gele zarar ve ziyan şöyledir:

11 köy tamamen yıkılmıştır.

Ölü sayısı	:47	Koşu hayvanı	:600
Yaralı sayısı	:137	Kesim hayvanı	:8590
Dayak ve işkence olayı	:133	Ürün	:65 012 ton
Götürülenler	:14	Değerleri:	
Irza tecavüz	:82	Gayri menkul	:17 701 950
Bekareti giderilen	:18	Menkul değer	:65 229 000
Çocuk düşürme olayı	:56	Toplam	:87 930 950 lira

Yakılanlar

Yunanlıların Karacabey,de yapmış oldukları zulüm ve vahşet sonucu meydana gelen

zarar ve ziyan şöyledir:

İçeye bağlı 18 köy tamamen yakılmıştır.

Ölü sayısı :39

Yaralı sayısı :412

Dayak ve işkence :630

Irza tecavüz :26

Bakiriyeti giderilen :18

Çocuk düşürme olayı :11

Yakılanlar

Ev,Magaza ve dükkan

:7136

Kesmi bina

:18

Dini bina

:6

Hayvanlar

:9226

Mahsuli

:38 112 ton

Zaiyat Değeri

:17 150 643 lira

Menkul Değer

:13 150 203 lira

Toplam

:30 300 846 lira (ATASE Arş. K1.1702 Ds.520 F.50)

Yunanlıların Bandırma ve yörelerinde yapmış oldukları zulüm ve vahşet sonucu

meydana gelen zarar ve ziyan şöyledir:

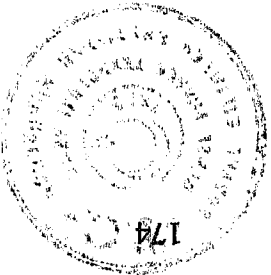
Ölü sayısı :890

Yaralı :1219

Dayak ve işkence :2228

Irza tecavüz :113

Bakirelik Giderme :94

Yakılan ve Yıkılan

Evlar sayısı

:6134

Magaza ve dükkan

:1357

Resmî daire

:32

Dini Bina

:28

Mal ve Eşya

:4819

Koşum hayvanı

:13 424

Kasaplık hayvan

Mahsul

:116 232 kilo

Zaiyat Değeri

Gayri menkul

:54 688 055 lira

Menkul

:45 312 045 lira

TOPLAM

100 000 000 lira (ATASE KI.1702 Ds.520 F.57).

Hilali Ahmer (Kızılay) rozeti takan Soma Belediye Reisi'nin oğlu Yunan subayları

tarafından tutuklanarak ağır bir şekilde dövülmüş ve oğlunun serbest bırakılması girişiminde

bulunan babası Yunan komutanları tarafından dışarı atılmıştır.

5 Nisan 1921'de Biga işgal kuvvetinde Manol gavuğun emrindeki erler ile Biga karşısında hakaret edip dayak atmış oldukları masum halkın isimleri Biga jandarma

komutanlığının tutanaklarında bulunmaktadır

Dispanser binasının aşağısındaki askeri mezarlığın (gehitlik) kapısına insan pisliği sıvanmış ve etrafı duvar çekili olup sütunlarla süslenmiş olan şehitlerin ebedi istirahatgahı olan kabristan sütun başlıklarını kırarak yerlere yuvarlamışlardır. Bu yetmiyormuş gibi kabirlerin mezar taşlarını söküp oraya buraya attıktan sonra mezarların üstünü ve bütün kabristan alını pislikleriyle kirletmişlerdir. Bu olay Biga halkının gözlerinin önünde cereyan etmiştir.

Gedelek köyünde içlerinde bir erkek çocuğun da bulunduğu kadın ve kızları zorla bir yerde topladıktan sonra Yunan askerleri bunların üzerlerine bomba atmışlar, içeridekiler ağır bir şekilde yaralanmışlardır.

Bir çok köylerde evleri söküp kerestelerini alarak bir kısmını tahkimatta, kalanını da yakacak olarak kullanmışlardır. Bu cümleden olmak üzere Akçin, Çisin, Selimiye, Bayurdu (Alanyurt), Alcala, Kumartas, Bostanlı, Eskiğümür, Susuz, Aylak, Egdemir köylerinin kerestelerinin tamamını almışlardır.

Müşümanların ticaret yapmalarına engel olmuşlar, bütün dükkanlarına el koyarak İzmir veya başka yerden gelen Rum ve Ermenilere vermişlerdir.

Hastalıklı Rum kadın getirmişler, müşüman halktan kişilerle zorla birleşmelerini sağlamak suretiyle Müslüman erkek ve kadınlarına firengi ve diğer şifasız hastalıkları aşılamışlardır.

Köy ve kasabalardan peyderpey gelen tutanakların incelenmesinden Afyon il merkezinde 12 mahalle ve 55 köyün geçitli vahşet ve zulme maruz kaldığı anlaşılmıştır.

Bu mahalle ve köylerden 50 yaralı, 132 esir, 500 mahpus bulunmakta ve 3600 kişiye işkence edildiği ve 2079 evin de yakılarak tahrip edildiği anlaşılmıştır.

İzmir Sigortaları İtfaiyesi Kumandanı Çekoslavyaya tebaasından Greskovig, 12 Ekim 1922 tarihli raporunda, 12 Eylül 1922'ye kadar geçen üç gün zarfında, Ermeni Mahallesi'nden Tepecik Mahallesi'ne kadar çıkan yangınların adedi ve yangınlarda görüldüğü olayların 30 yıllık istatistik cetvelinde görülmemiş bir mahiyet arzettiğini söylemiştir.

Lord Kinross da "Yunan ordusunun öteki yarısı, arkasındakilerle arayı açmış, denize doğru kaçıyordu. Ancak kaçarken köyleri, ekinleri ateşe veren, erkek, kadın, çocuk herkesi kesip öldüren bu sürüye ordu denemezdi artık. Çünkü bu, Yunanlıların aldıkları emirlere göre bir yok etme savaşı idi" demektedir.

Melik köyünden Halil oğlu Hasan'ın Garp Cephesi İstihbarat Şubesine vermiş olduğu yeminli ifadesinde; "Yunan komutanı bu köyün yakılmasını emretmiş olduğu halde buradaki birlikler önce köye ait koyun ve sığırları götürdükten sonra köyü tamamen yakmışlardır" demıştır.

Sarıhalil köyünde büyük çapta yağma, tehdit ve tahribat yapılmış, saklanmış olduğu eşyaların çıkarılması için erkekler kesilmek kastıyla yerlere yatırılmış, tavuk ve yumurta getirtiler bahanesiyle küçücük çocukları dövmüşlerdir (Prens Andre, Felakete Doğru, s.46,47).

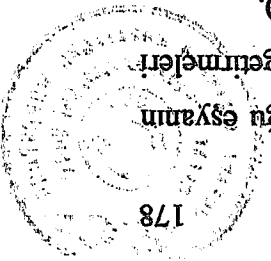
Çekirdeksiz köyünde bizim askerlerimiz tarafından bırakılmış olan bir telefon makinesinin tesadüfen bulunması Yunanlıları harekete geçirip "Bu makine ile köyden bizim topçu mevzilerini Türk kuvvetlerine bildiriliyormsunuz" denilmek suretiyle bütün köy halkını gollük çocuk demeden süngülerle bir araya toplamışlar, yanlarına hiçbir eşya almalarına izin vermeden civardaki bir dereye götürmüşlerdir. Kendileri kaçarlar bu zavallı köy halkını da alıp oradan oraya sürüklemişler ve nehrin öteki yakasına götürerek kaçarlar vurulacaklarını tembih etmişler, gök gecmeden de kendileri kaçmaya başlamışlardır. Köy halkı teker teker perişan bir halde dağdan dağa dolaşarak köylerine dönmüşlerdir. Perişan bir durumda köye dönen halk, bütün mal ve eşyalarının talan edildiğini 10 ev dışında bütün evlerin yakıldığını, hattâ toprağa gömdükleri erzakın dahi bulunarak götürüldüğünü görmüşlerdir (A.g.e., s.47-49).

Haymana'nın Karapınar köyünden gelen köylülerin ifadelerinde 4 ncü Kolordu'nun sol kanadında, 4 ncü Tümen cephesinde cereyan eden savaşta 400-500 kadar yaralı Yunan askerleri, zorla Türk köylülerinin sırtında taşınmıştır.

Köylerde camileri yakmışlar, Kuran-ı Kerim'leri yırtıp sayfalarını abdesthanelere atmışlardır. Tekmil hayvanları, götürmüşler, götürmediklerinin kafalarına balta ile vurarak öldürmüştür.

Sivrihisar ilçe merkezinde 1 nci Kolordu'nun 19 Ocak 1921 günkü raporunda, Sivrihisar istikametinde büyük yangınlar görüldüğü ve düşman gıcılirken bölgede bulunan her şeyi yakmış olduğu bildirilmektedir.

40 haneli Demirci köyünde bütün eşyalar gasp veya tahrip edilmiştir. Yunanlılar bu köyden götürülecekleri tek mil kadın ziynet eşyasını, para ve diğer hafif ve değerli eşyayı alıp götürmüşler, yatak, tencere, kazan gibi ağır eşyayı kullanılmayacak bir halde kırmış ve parçalamışlardır. Bundan başka köyde bulunan bütün yiyecek ve erzakı kısmen taşımışlar ve kalan kısmını da harmanlardaki mahsul de dahil olmak üzere tamamen yakmışlardır.

2000'den fazla sığır ve sair hayvanlardan götüremediklerini kamilen süngülemişlerdir. Yangınla harabe haline gelmiş olan köyün içi bu hayvanların leşleriyle dolmuştur. Köyün camii yıkıldığı gibi İslâm'ın kutsal kitabına hakaret edilmiştir.

Tahkik heyeti taş koğuşlarında bulunduğ u üstü başı parça parça olmuş kadın ve erkek ahalinden faciayı şu şekilde dinlemiştir:

Düşman 14 Eylül'de gelmiş. Bir kısım halk ile, kadın ve çocukları Melik köyüne göndermişlerdir. Köyde birkaç gün kalan Yunanlılar, parası olduğunu sandıkları köylüleri ağır bir şekilde dövmüş ve türlü işkenceler uygulamışlardır. Halkın Melik köyüne göç ettiğini öğrendikten sonra bu köye hücumlarında Demirci'nin kadınlarını da toplamış, üzerindeki ziynet eşyalarını, dövmek ve sütlüklemek suretiyle koparıp almışlardır. Yunanlılar köy halkına yapmış oldukları zulüm ve işkenceyi kendilerine bir eğlence haline getirmişlerdi. Köylerden aldıkları peynir ve yağların parasını evvela verdikten sonra bu paraları tekrar almak için halkı sopa ile devamlı olarak dövmüşlerdir. Halılarını galdıktan sonra yıktıkları camideki Kur'anları almışlar sahifelerini parçalayarak çoğunlukla yaptıkları gibi helalarda kullanmışlardır. Köyün Zaiyatı : 1550 koyun ve keçi, 45 sığır, 14 manda, 10 beygir, çok miktarda zahire ve yiyecek maddeleridir.

Öğlakçı köyü tamamen yağma edilmiş, götüremediklerini tamamen yakmışlardır. Köy ahamen yapıp bitinceye kadar yaşlıları sopa ve dipçikle döverek sütlüklemişler, pek çok insanı saklı paralarını çıkarmak ve kadınlarını soyarak için yakmakla tehdit etmişlerdir. Köyün Zaiyatı : 2545 koyun ve keçi, 220 sığır ve öküz, camiden 30 parça halı ve cilim, bütün ev eşyalarıdır.

Koçaş Köyünde 80 ev, eşyası ile tarladaki mahsul de dahil olmak üzere Yunan askerleri tarafından yakılmıştır. İsimleri tutanaklarda bulunan yedi genç kı zı tecavüzden kurtarmaya kalkışan Topal Mehmet ve Ahmet Ağa'yı şiddetle dövmüşler ve Ahmet Ağa'nın colunu kırmışlardır. Bütün köy halkı, çeşitli nedenlerle dövlümüş ve yaralanmıştır. Tamamen yıkılmayan cami de dinamitle uçurulmuştur. Zaiyat : 1750 koyun ve keçi, 60 sığır, 110 öküz ve manda, köy camiiinden 110 parçalı halı ve çok miktarda erzak ve tarlalarda yakılan mahsul.

Horti (Nasrettin Hoca) köyünde bulunan 105 evden 95'i tamamen yakılmıştır. Geri kalan evler de kısmen tahrip edilmiştir.

Yunanlılar köye girer girmez dayakla, süngü ile para ve yiyecek istediklerini her şeyi köylünün elinden almışlardır. Bu istekler köyde dayak yemeyen kalmamış, hatta bazıları ölümün eşliğinde iken zor kurtarılmıştır. İsimleri tutanaklarda yazılı olan 20 genç kız ve bir o kadar kadın bu yüzden birçok yaralar almış ve dövülmüşlerdir. Düşman ayrıca köyün iki camii de yakıp yıktıktan sonra Kuran-ı Kerim'leri parça parça edip yerlere atmışlardır. Bu köyün zayıtı : 400 koyun ve keçİ, 613 sığır, 124 merkep, camiden 160 parça halı ve kilim, 225 altın, gök miktarda para ve ziynet eşyaları ile tonlarca erzak ve geçitli yiyecekler.

Asıl zulüm ve vahşet düşmanın kavgası anında yapılmıştır. Bir tümen kuvvetinde olan Yunanlılar 48 saat kadar köyde kalmış, bu esnada evleri soyunmaya, kadınları aramaya başlamışlardır. Gömülmüş olan ziynet eşyaları ölüm tehdidi ile köyünden alınmış, evleri kazarak altın, gümüş aramaya kalkmışlar, kazılmadık ev bırakmamışlardır. Askerlerin bir kısmı da evleri ateşe vermişler, diğer taraftan da yağma, gasp ve çapulculuğa devam etmişlerdir. Yanan camiden halılar, kilimler, evlerden kalan eşyalar alınmış, götürümediklerini de yakıp parçalamışlardır. Kadınlara saldırmışlar, üzerlerinde bulunan altın, gümüş, ziynet eşyası olarak ne varsa almışlardır. Yunan askeri bu köyde yalnız yağma, gasp ve namusa tecavüzle kalmamış, mukaddesata da el uzatmışlardır. Nitekim şahsa ait el yazmaları altın varaklı Kuran-ı Kerim'in üzerinde pislemişler ve bir kısmını da yırtılarak parça parça etmişlerdir. Zayıt : 400 koyun ve keçİ, 200 sığır, 50 manda, 1000 merkep, 10 at, 110 öküz, 50 araba, 335 adet halı, kilim, seccade ve işe yarar teknil ev eşyası ile tonlarca erzak ve yiyecekler.

Kozak (Kozagacı) köyünde Yunanlılar köyü yakarlarken büyük konakları, camii, okul ve resmi binaların bu yangınla tamamen yanmadığını görerek, buraları da dinamit kullanarak harabe haline getirmişlerdir.

Yunanlılar köye girer girmez kendilerine has sistemle yağma ve gasplarla, köyde değerli ne varsa arabalara yükleyip götürmüşlerdir. Camiden galın halılar da gönderdikleri eşyalar arasındadır. Ayrıca köyde ne kadar yatak, yorgan, yastık vs. varsa hepsi de köyün meydana toplatılarak ateşe verilip yakılmıştır.

75 evi olan Elcik köyü de tamamen yanmıştır. Yalnız camii kurtulmuştur. Yağma ve gasp aynı sistemle devam etmiş, almadıkları veya alamadıkları her şeyi de imha etmişlerdir. Köyde saklı olduğu hissine kapıldıkları paraları bulabilmek için bütün köy halkını dayaktan

geçirmiştir ve bir kısmını da süngü, kasatura ve bazen de kursunla yaramıştır. Halk için halkı dayaktan geçirmiştir, parası olmadıkları da kursunla yaramıştır. Köyün imamı Derviş Efendi de bunlardan biridir. Bu esnada Derviş Efendi'nin bağrışan çocuklarından küçük makbule de kursunla sağ kalçasından yaramıştır. Köyde Hisarlı Ahmet, Faka oğlu Mehmet, Muhtar İbiş oğlu Recep, İmam oğlu Mustafa, Molla oğlu Halil, Çakır oğlu Ali Osman, İmam oğlu İbrahim Çavuş, Hamdi oğlu Hacı Ali, Kacı Hüseyin oğlu Mahmut ve Muslu oğlu Halil gibi köyün ileri gelen erkekleri de paraları olmadığı ve Yunan askerlerinin aradıkları parayı bulamadıkları için kimini kuşunla, kimini ateşte kızdırmış süngüyle dağlayarak, kimisini de şiddetli dayakla sakat bırakmışlardır. Köyün Zayıatı : 1500 koyun ve keçi, 180 sığır, öküz ve manda, 92 merkep, çok miktarda erzak ve hububat ile camiden alınan 110 parça halı ve kilimdir.

Karadut köyünde 35 evden 26'sı ve cami tamamen yanmıştır. Köylünün halı, kilim ve yatak yorgan gibi neleri varsa yağma edilmiş, kalan eşyalarda diğer köy ve kasabalarda olduğu gibi tamamen yakılmıştır. Yatakların içi boşaltılıp yüzleri alınmış, bakır takımlar süngülerle delik delik edilmiştir. Burada da paraları çıkarmaları için dövülmelik insan bırakılmıştır. Ayrıca Hacı oğlu Osman, köyün imamı Süleyman Efendi, Ali oğlu Mustafa, süngü, dipçik ve dövülmek suretiyle sakat bırakılmışlardır. Zayıatı : 1500 koyun, keçi, 215 öküz, sığır ve manda, 80 merkep, tomlarca erzak ve hububat, camiden de 100 parça kilim ve halıdır.

Aşağı Bahçecik köyünde 55 hane ile caminin 2 bölümünden başka bütün evler Yunanlılar tarafından yakılmıştır. Saklı paraları çıkartın diyerek bütün köy halkını dayaktan geçirmiştir. Yunan askerleri evleri teker teker yağma etmiş, yağma işlemi tamamlandıktan sonra da evler, Yunan komutanın emriyle yakılmıştır. Her evde beğendikleri eşyadan halı, camaşır gibi şeyleri almışlar, geriye kalanları da evle birlikte yakmışlardır. Her sene 5500 kile öşür veren bu zengin köyde hiçbir şey bırakılmamış; köy halkı ekmek bulamaz hale gelmişti. Bu köyün hayvan ve zahire zayıatı şöyledir : 1800 koyun ve keçi, 400 sığır, 80 öküz, 80 at ve tay, 4500 okka sade yağ, 300 okka peynir (1 okka ortalama 1200 gram), 4000 okka un, 3200 okka arpa, yulaf, 2000 tavuk, hindi, ve kaz; bundan başka bir yıl sonraya devredecek tarla ve harmanlardaki mahsul de tamamen yakılmıştır.

Yunanlılar kaçarken Ağapınar köyüne gelmişler, köyü önce yağmalamışlar, halkına da işkence ettikten sonra cami ile beraber köyü yakmışlardır. Bu köyün zayıatı : 70000 kilo bugday, 61 sığır, 350 keçi ve koyun, 250 hindi, kaz, 50 tavuk ve birçok zahire ve üzerindeki ürünleri ile yakılmış tarlalar.

15 evi olan Kınık köyünde Yunanlılar bütün köyü yakmış ve hayvanlarını sürmüşlerdir. Yangından evvel köyü yağma etmişlerdir. Köyün genel olarak zarar 1500 koyun, keçi, 100 sığır, 12 öküz, 70 merkep 27 at ve birçok erzak ve tarlalarda yanan ürünler.

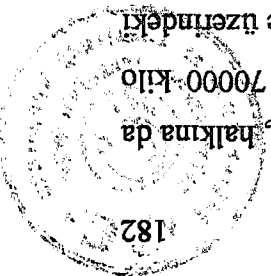
Yunanlılar Paşa Kadın köyüne küçük kıtalar halinde peyder pey gelmişler, her gelen kıta evlere girerek canlı cansız ne buldularsa almışlar ve köy haklarına para için devamlı olarak dayak atmış ve işkence ile baskı yapmışlardır. Bu köye gelen Yunan birlikleri küçük timler halinde olduğu için köyü yakmamışlar, fakat yiyecek, giyecek, hayvanlar ve mahsul olarak ne buldularsa götürmüşlerdir. Son akşam yalnız 8 harman yakılmıştır.

Yukarı Beğcecik ve Devletşah köyleri tamamen soyulup yağma edilmiş Devletşah köyü tamamen, Y. Bağcecik'ten de iki ev yakılmıştır. Zayıat her iki köyde 3400 koyun, keçi, 58 sığır, 31 at, 500 kümes hayvanı erzak, altın ve paradır.

Karaburhan köyü camii ve bütün müstemilatı, evlerde kalan eşyalarla birlikte tamamen yakılmıştır. Zenginliğiyle amılan bu köyün camiiinde bulunan halılardan, bir kısmı antika olan 60 adet halıyı da alarak beraberlerinde götürmüşlerdir. Köyün zayıatı : 120 sığır, 10 manda, 500 kümes hayvanı ile birçok erzak gasp edilmiş ve gelecek senenin tarlada bulunan mahsulü de tamamen yakılmıştır.

Karakaya köyünde Abdülgaffar adındaki şahsın at ve arabasını aldıktan sonra kendisini dipçikle dövmüş ve süngü ile birkaç yerinden derince yaralamışlardır. Abdülgaffar'ın 80 yaşındaki anasını koyunları vermedi diye kafasından dipçikle ağır bir şekilde yaralamışlar, kan içinde kalan beyaz saçları köy halkını teessür içinde bırakmıştır. Köyün zayıatı : 25 at, 400 koyun ve keçi, 1500 kümes hayvanı ve büyük miktarda zahire ve hububatır.

20 hanesi olan Çakmak köyü düşmanın ileri hareketi ve bazgına uğraması esnasında iki kez işgale uğramıştır. Kaçarken 12 evi yakmış, hayvan ve erzaka ait ne varsa almışlardır.

Evlerin bütün eşyasından beğendiklerini alıp götürmüşlerdir. Muhtelif zamanlarda da gelip köylüden çok miktarda para alarak evlerdeki bakır takımlarına kadar götürmüşlerdir. Yunanlılar köylüler kadınları alarak dağılara götürmüşler ve köyün son defa yağma edilmesinde Yunanlılar köyü tamamen boğalmış bir halde bulmuşlardır. Zayıatı : 1000 koyun ve keçi, 50 sığır, 11 atı 200 kümes hayvanı, erzak ve diğer yiyeceklerle, tarla ve harmandaki mahsul mahvolmuştur.

Beşköprü köyünde hemen her gün köyün halkı Yunanlılardan dayak yemiş, işkence ve zulme maruz kalmıştır. Düşman kaçarken, köyü ateşe vermiş ise de daha sonra 6 ev hariç köyü yangını söndürmüştür. Köylünün hiçbir şeyi kalmamıştır. Para için dayak yiyenlerin isimleri arşiv belgelerinde gösterilmiştir. Zayıatı : 1800 koyun ve keçi, 270 sığır ve koşum öküzü, 9 at, çok miktarda kümes hayvanı, tonlarca erzak ve hububat.

35 evi olan Kabak köy, Sakarya savaş alanı yakınında olması bakımından çapulcu Yunan askerleri burada devamlı olarak kalmışlar, yiyecek ve içecek maddelerini, şiddetli zulüm ve işkencelerle köylünün elinden zorla almışlardır. Zulüm ve işkence bu köyde yaşayan halkı intihar olaylarına kadar sürüklemiştir. 17 litresini aldıkları Yusuf Çavuş oğlu Recep kadınların feryadına dayanmamış, kendi karısına da tecavüz edileceğinden korkarak kendisini Sakarya nehrine atarak yaşamına son vermiştir. Köyün 25 evi tamamen yakılmıştır. Zayıat : 2000 koyun ve keçi, 300 sığır ve öküz, 30 araba, 25 merkep, 15 beygir, çok miktarda kümes hayvanı, 70 arı kovanı (imha edilmiş), tonlarca yiyecek ve hububat ile gelecek senenin mahsulü tamamen yakılmıştır.

Hallıbağı köyündeki zayıat ise 2500 koyun ve keçi, 400 sığır ve koşum öküzü, 10 merkep, 1 kısrak ve tay ile tonlarca erzak ve yiyecek, çok miktarda kümes hayvanı, ev ve değerli ziynet eşyalarıdır.

18 Eylül 1922'de düşmanın gelişmesi anında takriben ortaklar köyü tekrar yakılmış geçen seneden kalma 5000 kile nohut ile bu sene ürünü ortalama 20000 kile buğday ve arpa tarlalarda ateşe verilmiş, tarım alet ve edevat da yakılmış ve yüzlerce hayvan gasp edilmiştir. Damlıca köyünde Yunanlıların ileri hareketi esnasında köyde verdikleri zarar 1240 koyun ve keçi, 40 sığır ve koşum öküzü, 2 at, 11 eşek, 600 kümes hayvanı, camiden de 5 değerli kilim ile çok miktarda erzak ve yiyecektir.

Sarıkavak köyünde bir ev dışında, cami ve okul binası da dahil olmak üzere 47 ev tamamen yanmıştır. Düşman Dümer köyünü yakarken halk bir miktar değerli eşyasını da alarak köyü boşaltmışlar ve eşyalarını da kırlarda toprağa gömmüşlerdi. Yunanlılar köyü yakıtlıkları gün kadınları aralarken gömülen eşyaları da bularak değerli olanlarını almış, diğerlerini de yakmışlardır. Rastladıkları kadınların üstlerini arayarak bütün ziynetlerini almışlardır. Sarıkavak köyünden gasp ettikleri koyun sürülerini 60 yaşındaki Sarac oğlu Mehmet'e sürdürmek istemişler fakat, Mehmet yaşlı olduğundan gitmek istememiş ise de

ates edilerek öldürülmüştür.

Doğray köyünde cami ve okul binası da içinde olmak üzere 30 ev yanmıştır. Bu köyde de devamlı olarak yağma yapılmış, kadınların suratlarını göstermeleri için köy halkına zor kullanılmıştır. Köyün imamı Mehmet Efendi'nin üzeri arandıktan sonra şiddetle dövlüş ve

kısırdır.

Yakılmıştır. Köyün zayıtı : 500 koyun ve keçi, 250 sığır ve koşum öküzü, 15 merkep, 5 at ve tamamen galdıktan sonra türbe dinamitle tahrip edilmiş ve ahşap kısımları da benzinde tamamen yağma edilmiştir. Köyde bulunan Asık Yunus türbesinin bütün eşyaları ve tezminatı 34 haneli Sarı köyde okuluyla, camisiyle tamamen yanmış, yakılmadan evvel köy İbik Seydi köyü 12 evden okul ve camisiyle tamamen yakılarak yok edilmiştir.

Yiycekler ve harmandaki mahsuldür.

Yakılmıştır.Zayıtı :175 koyun ve keçi, 25 sığır, 2 kısırdır, tay ve çok miktarda erzak ve 5 evi olan İcadiye köyü camii ve okul binası da dahil olmak üzere tamamen

kırılmak ve yakılmak suretiyle tahrip edilmiştir.

kovanı(söndürülüş)ile çok miktarda erzak ve yiyecek ve ev eşyalarından götürülmeyenler yağma edilmiş ve götürülmüştür.Köyün zayıtı : 300 sığır, 1 at, 70 arn 7 ev dışında Karacaviran köyünde bütün evler tamamen yanmış, eşya ve hayvanlar

tarlada yakılmıştır.

merkep, kümes hayvanları ile çok miktarda yiyecek ve zahire ve gelecek yılın mahsulü de vahşet uygulanmıştır. Köyün zayıtı : 800 koyun ve keçi, 60 sığır ve koşum hayvanı, 12

12 hanesi olan Karaçam köyünde 6 ev tamamen yakılmış, köy halkına çeşitli zulumlar

zorla ve döverek götürmüşlerdir. İhtiyar Mehmet yolda bir fırsattan yararlanarak kaçmak istemiş, fakat arkasından açılan ateşle ağır yaralı olarak düşmüş, ölmediğini gören Yunanlılar kasatura ile kafasını parçalayarak zavallı Mehmet'i şehit etmişlerdi. Köyün zayıatı : 2500 koyun ve keçi, 250 sığır, 50 merkep, 6 at ve kısrak, çok miktarda erzak ve 1922 yılının tarlada yakılan ürünleridir.

İlker köyünde evlerin yandığı, eşyanın yağma edildiği ve hayvanların da götürüldüğü görülmüştür.Zayıatı : 250 koyun ve keçi, 150 sığır, 10 merkep, 50 arı kovana (söndürülmüş), 250 kümes hayvanı, çok miktarda erzak ve diğer cins yiyeceklerle 1922 yılına ait tarlalardaki ürünlerdir.

Kızılcaören köyünde 5 ev dışında, cami ve okul binası da dahil olmak üzere 30 ev tamamen yakılmıştır. Kabak Çoban oğlu Ali'yi bir hayli işkeneden sonra sağ kolundan yaralayarak bırakmışlardır.Zayıatı : 300 koyun ve keçi, 150 sığır, 80 koşum öküzü, 40 merkep, 5 at ve kısrak, 300 arı kovana(söndürülmüş) ve 1922 yılının tarla ve harmanlarda bulunan ürünleridir.

Yaveröran (Yaverören) köyünde 80 evden 22'si tamamen yakılmıştır. Hacı Adil oğlu Fevrik Ağa'dan 400 lira değerinde ziynet eşyası, Abdülhalim Ağa'dan 52 altın lira ve daha birçok kimselerden altın lira, para, saat gibi değerli eşyaları gasp ederek kaçırmışlardır.Köyün zayıatı : 200 koyun ve keçi, 80 sığır, 220 beygir ve çok miktarda erzak ve diğer yiyecek maddeleriyle 1922 senesinin mahsulüdür.

Kıratlı köyünün zayıatı ise 50 sığır, 8 öküz, 200 beygir, 8500 kümes hayvanı, 1000 arı kovana (söndürülmüş), tonlarca erzak ve diğer yiyecek maddeleri ile 1922 senesi için tarlada ve harmanda yakılan ürünlerdir.

150 haneli Kaymaz köyünde 135 ev, bir cami, bir okul binası ve iki değirmen tamamen yanmıştır. Yunan kuvvetleri panik halinde çekilirlerken de köyü harabeye çevirmişlerdir. Köyün zayıatı : 5000 koyun ve keçi, 800 sığır, 200 merkep, 120 öküz, 8 kısrak, 200 arı kovana (söndürülmüş), 3000 kümes hayvanı ve 650 ton kadar geçitli yiyecek maddesi ve erzak . Bunların büyük bir kısmı tarla ve ambarlarda yanmıştır. Ayrıca köyün bütün ev eşyaları da götürülmüştür.

50 evi olan Zaferhanlı köyü tamamen yanmıştır. Yanan ve yanmayan evlerde ne kadar

esya varsa yağma edilmiş ve gahıslar üzerinde bulunan para, altın, saat, yüzük gibi ne varsa zor kullanılarak hatta dövülerek Yunanlılar tarafından alınmıştır. Evlerini yağma edilmekten korumak için direnen halka ateş edilerek çok kişinin yaralanmasına sebep olmuştur. Köyün zayıatı : 800 koyun ve keçi, 480 sığır ve öküz, 63 beygir, 300 arı kovamı (söndürülmüş), 1000 kadar kümes hayvanı, çok miktarda erzak ve geçitli yiyeceklerle gelecek yıla ait tarla ve harmanlarda yakılan mahsuldür.

Devletşah köyü tamamen yağma edilmiş ve yakılmıştır. Zayıatı ise 1400 koyun ve keçi, 30 sığır, 25 beygir, 15 merkep, çok miktarda kümes hayvanı, yiyecek, zahire ve teknil ev eşyaları çalınmış ve yağma edilmiştir.

Belan köyüne düşman 16 Ağustos'ta gelmiş. İlk günlerde peynir, yağ ne bulduysa, halktan zorla almışlardır. Fakat süngü ve dipçikle vurma ve ağır işkençe, muhtarın ölüm derecesinde dayak yemesi, halkı, eşyalarını bırakarak dağlara kaçmak zorunda bırakmıştır. Yunanlılar yöntemleri gereğince köyün eşyasını çaldıktan sonra, okul ve cami ile birlikte köyü tüpüyle yakmışlardır. Köyün zayıatı : 250 koyun, 15 sığır, 4 araba, 8 beygir, 3 ton zahiredir.

Yağaralan köyüne Yunan postaları gelip gittikçe, hırsızlık etmekten ve halktan zorla para almaktan geri kalmamışlardır. Muhtar Ali Osman Ağa, Mustafa Molla, 70 yaşında Nefise kadın bu yüzden çok dayak yiyenler arasındadır. Yağ, peynir, zahire ve esya hırsızlığı için köyün birçok evlerinin kapılarını kırıp girmişlerdir. Köyün zayıatı : 900 koyun, 25 sığır, 26 koşum öküzü (arabalarla birlikte) 3 merkep, 5.5 ton arpadır.

Yarıkgı köyü tamamen yağma edilmiş, okulu ve camisiyle birlikte yakılmıştır. Köy muhtarı Hüseyin Ağa, Mustafa oğlu Ali Osman dayaktan yara almışlardır. Köyün zayıatı : 50 koyun, 85 sığır ve manda, 35 çift koşum öküzü arabalarla birlikte, 35 merkep, 500 lira kağıt para, altınlarıdır.

Haliloğlu köyüne düşman girmemiş, fakat gönderdiği postalarla çok miktarda yiyecek ve eşyayı zorla almışlar, kendilerine yarayacak her şeyi aldıktan sonra köyü baştan başa ateşe vermiş ve harabeğe çevirmişlerdir. Bundan başka iki su değirmeni ve bütün harmanlar ve henüz tarlada bulunan yeni ürünlerin hepsini yakmışlardır. Düşman bu köyün halkına

cımasızca işkence etmiştir. Zayıatı : 500 koyun, 25 sığır, 16 öküz, 7 merkep, 7 kağıt arabası, tüm hayvanları ve çok miktarda hububat ve yiyecektir.

Bey köye düşman postalar göndererek çok miktarda yiyecek ve hayvanı zorla gasp etmişlerdir. Köyün zayıatı : 10 koyun, 3 sığır, kümes hayvanları ile bağ ve bahçeler tamamen ahrip edilmiştir.

Doğanoglu köyünde de köylülere eziyet edilmiş, 7 ev, bir okul, cami ile birlikte iki arman yeri ve 5 mandıra yakılmıştır. Köyün zayıatı : 785 koyun, 70 sığır, 17 kısrak, 10 merkep, 25 kağıt arabası, 200 lira kağıt para, ev eşyaları ve halılardır.

50 hanesi olan Karageyikli köyünde 12 ev, bir türbe, bir değirmen yakılmıştır. Halka karşı da pek canice eylemler yapılmıştır. Bütün evleri basarak ne kadar eşya varsa hepsini alıp götürmüşlerdir. Köyün zayıatı ise 60 koyun, 100 sığır, 12 beygir, 10 koşum öküzü (arabaları ile) ve çok miktarda ev eşyası ve yiyecektir.

60 haneli olan Gökgeova köyünde Yunanlılar geniş ölçüde bir yağmadan sonra köyü tamamen yakmışlardır. Köyün zayıatı ise 1300 koyun, 200 sığır, 20 kısrak, 450 lira kağıt para, çok miktarda yiyecek ve hububattır.

İkpinar köyünde 27 ev, bir cami, bir okul ve 4 mandıra tamamen yanmıştır. Köylülerden İkpinar dağı arkasına kaçanlar düşman tarafından görülerek üzerleri aranmış, para için üç kadın dövülmüştür. Köyün zayıatı ise 3000 koyun ve keçi, 250 sığır, 50 öküz, 25 demir araba, 70 at ve kısrak, 50 arı kovamı (söndürülmüş), çok miktarda kümes hayvanı, yiyecek ve hububattır.

30 haneli olan Akköprü köyünde bir okul, camisi ile birlikte tamamen yıkılmıştır. Köyün zayıatı : 1500 koyun ve keçi, 300 sığır ve koşum öküzü, 14 at ve kısrak, çok miktarda kümes hayvan ile yiyecek ve hububattır.

41 nci Tümen Süvari Bölük komutanının 28 Haziran 1922 tarihinde tümen komutanlığına vermiş olduğu raporda, düşman vahşet ve zulümleri hakkında şöyle deniliyordu: “Yunan ordusu, İnönü’de bozguna uğrayıp girdiği esnada Afyon ve Çay istasyonunu istikametinde ilerleyen düşman kolu da geri çekilmeye mecbur edilmişti. Afyon

hayvan, esya ve erzak olarak ne buldularsa alıp götürürken, köy de bir kül ve enkaz yığını haline gelmiştir.

Lütfiye köyü halkı, genç, ihtiyar, çocuk, yaşlı demeden kimsenin yaşına başına bakılmaksızın devamlı olarak dipçikleniyor ve süngülenerek ağır bir şekilde yaralanıyordu. Köy halkı arasında çok ağır bir şekilde yaralanan Ahmet, İbrahim, Recep, Hüseyin, köy muhtarı Rıza ve 70 yaşını geçen olan Fatma Hatun da vardı. Daha sonra köyün bütün mal varlığına el koyan Yunanlılar, köyü de ateşe vererek tamamen yaktıktan sonra panik halinde kaçmaya devam etmişlerdir.

Belen, Ömer, Ahırözü, Kava, Yağarslan, Yarıkcı, Bahriyar, Sevkiran, Saray, Narlı, Güreş, Haliloğlu, Uçbaşlı, Bey, Sultaniye, Doğanoglu, ve Karageyikli köylerinde nispeten daha az hasar olmakla beraber, bu köylerde de vahşet, işkence ve yakıp yıkmalar olmuştur. Bu köylerde de cami, okul binası bazı evler tamamen yakılmış ve yıkılmıştır. Yine bu köylerden Sultaniye, Belen, Ömer, Haliloğlu köyleri tamamen yakılmıştır.

Bu arada köylerde buldukları değerli esya, yiyecek giyecek, hayvan ve ne kadar kümes hayvanı varsa alıp götürmüşler, tarlada bulunan ürün ile harman yerlerdeki arpa, buğday gibi yığınlar da ateşe verilerek yakılmıştır.

Beylikahır köyü 150 ev, cami, okul, dükkân ve ambarlarıyla beraber tamamen yakılarak kül ve kömür yığını haline getirilmiştir. Köy esnafından Süleyman adında bir kişinin zorla ve işkence ile parası alınmıştır.

50 evden ibaret Dağcı köyünde bir cami, bir okul da dahil olmak üzere köy olduğu gibi ateşe verilerek yakılmıştır.

25 evli Mamure, köyü Yunanlıların işgalinden sonra, bütün mal varlıkları gasp ve yağma edildikten sonra, köy camisi ve okulu ile birlikte tamamen yakılmıştır.

Dudaş, Zir ve Bala köyünde Emin oğullarından Ali Osman ve Şivîş oğlu Halil namındaki kişilerin kolları bağlanarak bilinmeyen bir yere gönderildikten sonra 30 ev bir cami bir okuldaki gasp ve yağma yapılmış ve 12 ev, 2 mandıra ve 10 adet harman tamamen yakılmıştır.

Yunan birlikleri 250 haneli Kayı köyünde, 6000 koyun, 530 sığır, 3000 yüzlük evrak-1

aktiye ve tonlarca zahireyi gasp ve değerli eşyaları yağma ettikten sonra 18 Ağustos 1921

tarhinde 250 evden ibaret olan köyün, 135 evini, bir medrese, bir cami ve 23 dükkam ile 800

tarmanı kamilen yakmışlardır.

Yunan birlikleri getirirken Yukarı Ağacı köyünde 3000 koyun, 250 sığır, 30
cusrak, 30 manda, 180 koşum öküzü, 1000 adet yüzlük para ve tonlarca zahire ve diğer geçit
riyecek ve eşya yağma ve gasp etmişler, 90 evden oluşan köy, 2 cami, 1 okul olmak üzere
ekmil evleri ile ateşe vererek yakmışlardır.

Üçbaşlı köyünün haricinde yunanlı bir asker cesedinin görülüp teşhis edilememesi
üzetine, köyün bütün eşyaları gasp edilmiş, 50 ev, bir cami ve okuldan oluşan köy ateşe
verilerek tamamen yakılmıştır.

Ömer köyünde kalan erkekleri ağır surette dövüp işkence ettikten sonra, tekrar yere
atrmak suretiyle arayıp üzerlerinde bulunan para ve buna benzer diğer değerli eşyalarını
almışlardır. Köy Yunanlılar tarafından kamilen soyulmuş ve ertesi gün 50 ev, bir cami ve bir
okuldan oluşan köy, kamilen yakılmıştır, Harmanlarda mevcut olan bütün mahsul ve köyde
saklı bulunan tüm zahireyi de yakmışlardır. Tüm eşyayı ve tarım aletlerini ve kalan zahire ve
1500 tavuk, 150 sığır ve arabaları ile beraber 200 koşum öküzü, kısarak ve atlarla daha birçok
ayvanı da alıp gitmişlerdir.

Akırozü köyüne düşman girince, halka işkence yapıp dövdükten sonra, evlerdeki tüm
şyayı gasp ve yağma etmişler, 80 ev, bir cami ve bir okuldan oluşan köyü ateşe vererek
tamamen yakmışlardır.

Mihaliççik'a bağlı Emircik, Göce, Sultanıye, Doğanoglu, Karageyikli, Hüseyinaga,
Bekviran, Narlı, Saray, Körs, Yarıkcı, Kavaak ve Yağaslan köyleri de yağma, gasp ve yangın
elaketlerine maruz kalmıştır.

250 haneli Bozan köyünde yağma işi aralıksız devam etmiş, yalnız camiden çok
niktarda kıymetli halı ve kilim galımlar, gasp ettikleri köyün bütün eşyasını otomobillere

yüklemişler, 15 ev dışında köyü tamamen yakmışlar, bütün hayvan ve erzaki de yağma

etmişlerdir.

65 evi olan Cardakbaşı köyü yağma edildikten sonra tamamen yakılmıştır. Köyün erzaki kısmen yakılmış, kısmen de götürülmüştür. Bu arada köyde ne kadar hayvan ve kümes hayvanı varsa bunlar da toplatılarak götürülmüştür.

78 haneli Yeşildon köyünde 70 ev ve cami yağma edildikten sonra tamamen yakılmış. Bu köyde de hayvan ve zahire namına hiçbir şey bırakılmamış, yağma edilmiştir.

150 haneli Pomak Osman köyünde 40 ev tamamen yakılmış ve köy yağma edilerek tekmiil hayvan ve zahire Yunanlılar tarafından götürülmüştür.

33 haneli Çukurhisar köyünün bütün esyası yağma edildikten sonra, 12 ev tamamen yakılmış ve para için köy halkından birçok kişi dipçikle dövülmüştür. Bu köyden de çok miktarda hayvan ve zahire alınarak götürülmüştür.

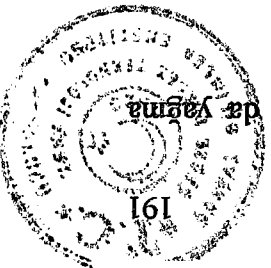
Margi köyünde 45 evden 35'i cami ile birlikte ateşe verilerek tamamen yakılmıştır. Bu köyden de çok miktarda zahire ve hayvan götürülmüştür.

Yunanlılar, Sepetçi köyünde Laz Hüseyin adında bir şahsı öldürmek üzere arkasından ateş etmişlerse de yalnız topuğundan yaralamışlardır. Bu köyden de çok miktarda hayvan ve zahireyi beraberlerinde götürmüştür.

55 haneli Karahüyük köyünde 50 ev, 1 cami, bir okul ve 2 dükkamı tamamen yakmışlardır.

150 haneli Gündüzler köyünde bütün evler yağma edildikten sonra 35 ev tamamen yakılmıştır

33 haneli Çukurhisar köyünde bütün eşyalar yağma edildikten sonra, 12 ev tümüyle yakılmış ve birçok kimse para için dipçikle dövülmüş, 594 koyun ve sığır, 20 ton geçitli zahire ve yiyecek zorla alınmıştır.

Dönger köyünün zayıatı ise 7000 koyun ve keçi, 800 sığır ve öküz, 25 at arabası, 50 merkep, çok miktarda kümes hayvanı, hububat, yiyecek ve 100.000 kadar tıbbi ilaçtır. Ayrıca, gelecek yılın ürünlerinden tarlada ve harmanda olanlar, zorla alınmış alanlarda yakılmıştır. Ayrıca ise yarar ev eşyaları da götürülmüş, diğerleri de işe aramayacak bir halde tahrip edilmiş ve yakılmıştır.

Gazi köyünden Abdullah Onbaşı, Hacı İsmail, Ali ve Koçuşlı Hüseyin adındaki işilere ait evlerin kapılarını kırarak içeri girmişler, ne buldularsa yağma etmişlerdir. 700 oyun ve keçi, 40 sığır, 40 öküz, 20 araba, 50 at kovanı (söndürülmüş), kümes hayvanları ve yiyecek erzakı gasp etmişlerdir.

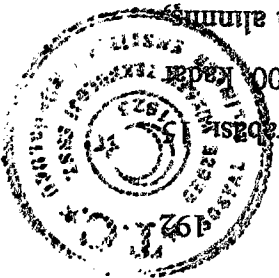
17.09.1921 Tarihli Uçak Raporuna göre, İvrizisar, Mihalicık hattının doğusunda kalan köylerin, tarlada bulunan ürünleri tamamen anmakta olduğu görülmüştür.

18.09.1921 Tarihli Rapor'a göre: Uçbaşı ve Zebiloğlu, Sazak köyleri tamamen yakılmış ve tüm eşyası gasp edilmiştir.

19.09.1921 Tarihli Rapor'a göre, Mihalicık Yunanlılar tarafından kamilen yakılmıştır. Yangın esnasında kasaba halkı, kasaba yakınında bir derenin içine toplatılarak strate süngülü askerlerle çevrilmiştir.

700 haneli ve 1500 nüfusa sahip olan Seyitgazi'de bir çok ev yağma edilmiş, eşya, zahire ve hayvanat olarak kasabamın zayıat miktarı 8075 liradır. Ayrıca evlerden, halı, kilim ve bakır eşyaya kadar ne buldularsa almışlardır.

Eskişehir Yunanlılar tarafından 19 Temmuz 1921 Salı günü işgal edilmiş olup, Eskişehir'de soyulmuş ev, cami, türbe bırakmışlardır. Eskişehir halkını aç ve muhtaç bırakmışlardır. Halka para çıkartmaları için işkenceler de çok şiddetli olmuştur. Yunanlılar bütün bu olanlara ilaveten çeşitli bahanelerle bilhassa yangın sırasında Müslüman halkı şehit etmişler ve yaralamışlar, soygun yaptıkları, gasp ettikleri para, eşya, altın, hayvanlar v.s. ne varsa Yunanistan'a götürmüşlerdir.

Türk subaylarıyla beraber Kutahya hastanesine getirilen yangın müfrezeye komutanı

binbaşı Likas kendini sorgulamaya giden görevlilere şu itirafı bulunmuştur, İspitopolos'tan önce Kutahya komutanlığı yapan Baryamis müslüman halktan zorla 20.000 lira para ve köylerden birçok zahire toplatıp Hıristiyanlara vermiş, müslüman halkı işiyle meşgulken kendisi geçtiği anda selam vermeyenleri tutuklatırıp hapisane çavuşu İpokrat vasıtasıyla onlara ve işkence yaptırmıştır. Ayrıca yöredeki köylerde halkın elinde silah bulunduğunu bahane ederek köy halkının elbiselerini çıkarttırıp dayak atmak ve bazılarının sırt ve göğüslerini ustura ile haçvari yapıp içine barut doldurduktan sonra yakmak veya yüksek ağaçların dallarına çıkartıp, ağacı dibinden kestirmek suretiyle zavallılara işkence yapmak gibi alçakça hareketlerde bulunduklarını söylemiştir.

Yunanlılar Emet'i işgal ettikleri andan itibaren halka tahammül edilmeyecek şekilde vahşet ve zulüm başlamışlardır. Yunanlılar kasaba ve köy ihtiyar heyetlerine zor kullanarak boş kağıtlar imzalatıyor, gerektiğinde halkın elinden almış oldukları hayvan, erzak ve esya için istedikleri gibi karşılığı olmayan boş kağıtlar dolduruyorlardı. Emet'te Yunanlılar Dere mahallesinde Veli, Halil ve Rıza'yı dayaktan ölecek hale getirmişler. Bağcı köyüne giden Yunan askerleri, halkı dayak ve işkence ile soyduktan sonra hayvan yemliklerinin tahlalarını bile almışlardı. Köyde ne hayvan, ne zahire ve ne de esya kalmamıştır. Halk dağlara kaçmış olup, 800 kişi dağlarda barınmaktaydı. Emet kasabasının 200 haneli Sülya köyü, 45 haneli Çalcağı köyleri kamilen yakılmıştır.

Emet ilçesinden Yunan işe subayları 20000 kile zahire, 2300 sığır, 23500 koyun ve keçi, ayrıca 25 at ve Kutahya, Eskişehir halkını tazyik ederek 3000 lira, Kutahya'dan 2000 lira bundan başka bilinmeyen birçok kişiden zorla ve tehdit ederek çok miktarda para gasp etmişlerdir.

Afyon'da 2 nci Süvari Tümeni'nin Döğer istikametinde yapmış olduğu baskınlar esnasında düşman tarafından yapılan tahribat ve zulümler hakkında Genelkurmay Başkanlığı'na verilmiş olan raporda şu bilgiler yer alıyordu. Döğer, Eğret (Amirkaya), Ligen (Üçlerkayası), Demirtli, Beyköy, Sıpin, Gazligöl, Sarıcaova köyleri düşman tarafından yakılmıştır. Kişinler, Aknet, Eğdemir, Çalköy, Ulucak, Adalı, Körs, Ertik, Damlalı, Kırka, Akın, Gecmiş, Kesnit, Sandıközü, Lütfiye, Göknebi, Taşmak, Aşağı Söğüt köyleri önce yakılmış, yıkılmıştır. Düşman içinde kalan köylerin çoğu yanmış ve kalan köylere mensup

halkın elinde bulunan erzak da Yunanlılar tarafından alınmıştır. Halen bu bölge halkı sefalet ve açlıktan büyük bir sıkıntı içindedir.

Kasım, 1921'de Yunanlıların öteki köylerde yapmış olduğu katli ve yağma olaylarını öğrenen Mustafa altı arkadaşıyla beraber 2000 davarlık sürüyü de önelrine katarak köyden çıkartar. Mustafa'nın yanındaki köylüler kendisinin yakın akrabalarıdır. Bavurdu köyünde Yunan askerleri önelerini keserek bunları soyar ve bütün sürüyü de aldıktan sonra altı arkadaşını gözünün önünde parça ederek öldürürler. Mustafa kaçarak kurtulur. Yine Afyon'a kağanlardan Ali oğullarından Ali de zulümle ilgili olarak bildiklerini şöyle ifade etmiştir. Yunanlılar Demiri bucağının okulunu, camisini ve birçok binalarını yakmışlardır. Yağma ve halka işkençe yapıp, kardeşi Hüseyin'i de şehit etmişler ve kendisi de esirle birlikte dağlara kaçarak kurtulmuştur.

Ordunya katılan 18 yaşındaki Ali oğlu Halil İbrahim de, şunları anlatmıştır; Köylerinin bütün halkı, sopa ve işkençe altında Yunanlılar tarafından her gün götürülerek bütün gün tahkimatta çalıştırıyorlar. Bir taraftan halk burada galışırken köydeki sigır, koyun, yiyecek ne varsa ellerinden alıyorlar, halk aç ve sefidir. Yunanlılar yakınlarındaki Cebaz köyünü de tamamen yakmışlardır.

Şuhut'a bağlı 7 köyden bilhassa Cavadlı, Sultanlı, Karaslar ve Sokun köyleri tamamen yakılmış olup buraların köy olduğuna dair hiçbir iz kalmamıştır. O tarihte düşman işgali altında bulunan Diber köyü de tamamen yakılmıştır.

Kışlacık köyünde halkın büyük bir kısmı aynı akibete uğramış ve bu köy de tamamen yakılmıştır. Bu 7 köyden toplam 327 ev, 2762 samanlık, ayrıca 289 manda, 477 merkep, 124 binek atı, 264 beygir, 27 malak, 316 sigır, 12 985 kümes hayvanı, 1274 öküz, 912 arı kovanı, 901 adet kilim ve keçe, 327 adet yatak ve yorgan, 21616 koyun ve keçi 6152 araba, tonlarca nubbat, yiyecek ve goğu bakır olmak üzere çok miktarda ev eşyası, 9300 adet gam kereste, 164 kişilik esir katilesiyle birlikte götürülmüştür. Ayrıca, 1218 adet altın lira, 81400 Mecidiye, 251.170 kuruş kağıt para alınmıştır.

Sincanlı'ya bağlı Boyalı köyünde Deli Ahmet oğlu Mustafa'nın kızı Şerife'nin altın küpelerine tamah eden Yunanlılar, kızın kulaklarını kesmek suretiyle küpelerini almışlardır.

Yunanlılar Sincanlı'ya bağlı 36 köyden 12.341 koyun, 1300 keçi, 692 öküz, 74 manda, 13 inek, 442 merkep ve çok miktarda kümes hayvanı, 362 kağı arabası, 1365 Osmanlı altını, 12.184 liralık evrakı nakit, 1375 liralık ziynet altını, 51 492 liralık dükkân eşyası, 65.576 liralık ev eşyası ve çok miktarda hububat ve erzak almışlardır.

Akçaköy'e taarruz eden Yunan birliklerinin bir kısmı Çorluar köyüne (Demirbel) inerek, rastladıkları köy erkeklerine dayak atıp işkence ederek tekmiil paralarını gasp etmişlerdir. Köyde ve evlerde ne kadar eşya varsa yağma etmişlerdir. Irza tecavüz edildigini anlayan köylüler, düşman işgalinden evvel köyün bütün kız ve kadınlarını dağlara kaçırmak suretiyle namuslarını korumuşlardır. Köyün camisi kamilen kandil ve lambaları kırılmak suretiyle tahrip edilmiştir.

Elvanpaşa köyünde kadın ve kızların namuslarını korumak ve düşmana nasıl direnebileceklerini göstermek için 30 kadar kadın ve kızı bir evde toplamışlardır. Bu esnada Yunan askerleri bu eve baskın yaparak kız ve kadınları ele geçirmek istemişler ise de kadınların direnmeleri üzerine evi makineli tüfekle taramaya başlamışlardır.

Yunanlılar geçtikten de bir çok yağma, gasp ve zulümler yapmışlardır. Afyon merkezi ile Sincanlı ilçesinden ve Bolvadin kasabasıyla Çay bucağına bağlı köylerden binlerce hayvan gasp etmişlerdir. Köylülerin ev eşyasını yağma eden Yunan askerleri sokakta rastladıkları insanların ceplerindeki paralarını, koyunlarından saatlerine ve hatta sokaktaki tavuklara varıncaya kadar ellerine geçirdikleri her şeyi gasp ederek ve galarak gitmişlerdir.

Afyon'un Zayıtı 60.000 lira değerinde eşya ve hayvan, 6 araba, 6000 lira değerinde 100 adet giysi, istasyonda mukim tüccarlar ve Hilal-i Ahmer (Kızılay)'e ait 100.000 liradan fazla değeri olan tüccar malı, tıbbi alet ve ecza, 200 deve gasp edilmiştir.

Afyon merkeze bağlı 32 köyden de toplam olarak 106 775 lira değerinde 7035 koyun, 1000 keçi, 446 öküz, 46 manda, 35 inek, 24 at, 23 kısarak, 220 merkep, 306 araba, tonlarca erzak ve hububat, sayısı bilinmeyen kümes hayvanı ve camilerin halı ve kilimleri gasp edilmiş, 50 adet gırtlık ve bina tahrip edilmiştir.

Yunanlılar Afyon'dan çekilirlerken hükümet konağı civarında, İzmir ve İstanbul istasyonları caddelerinde bulunan lokomotif ve istasyon binalarını ateşe vermişler ve Afyon'u

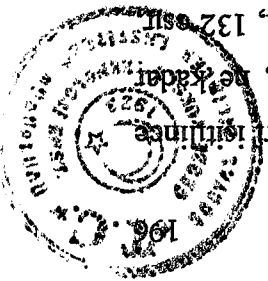

Yakmak üzere tahrip müfrezesi tertip etmişlerdir. Fakat Türk ordusunun ayak sesleri, her kadere yakmaya fırsat bulamamışlardır. Müslümanlara ticaret yapmalarını men etmişler, ne kadar tükan varsa hepsine el koymuşlardır. Bu mahalle ve köylerde 250 şehit, 50 yaralı, 132 esir 500 kişi hapsedilmiş, 3600 kişiye işkence edilmiş ve 2079 ev yakılarak tahrip edilmiş olduğu anlaşılmıştır. 12 mahallenin zararın 42.196.806 lira olarak saptanmıştır(O günün parası ile Türk irası ABD dolarına eşittir).

Afyon Bölgesinde Yunanlılar Tarafından Yakılan Köyler ;

TAMAMEN YANAN KISMEN YANAN

Çakır	Bostanlı
Kalecik Kebir(Büyük)	Çıkrık
Kalecik Sagır(Küçük)	Kozluca
Çavdarlı	Burhaniye
Toganlar	Ayazini
Kışlacık	Kınık
Sincanlı	Çobanozü
Akçıran	Nusretiye
Doğme	Tazlar
Sarıca	Elvanpaşa
Beyköy	Boyalı
Eğret(Amtıkaya)	Tokuşlar
Kayadibi	Ayvalı
Sıracık	Balmahmut
Küçükhançık	Bulcaköyü
Aylak	Paşa
ve ismi okunamayan 6 köy	Salat
	Kırka
	Çobanlı
	Bayramgazi
	Fethibey
	Çalışlar
	Çayhisar
	Sadıkbey ve okunamayan 8 köy

Uşak'ın Örencik köyünde bulunan bir Yunan müftüresi 27 Nisan 1921'de Selviler ve Beylerhamı köylerini basarak savunmasız kadınlara zulüm ve işkence yapmışlardır.

Köselier köyünde bütün hayvanlar götürülmüş ve halktan zorla para alınmış, köy

baştan sona yakılmıştır.

Eşme İlçesi ve Köylerinde Yunanlıların Yapmış Olduğu Zarar ve Tabirbat

İlçe ve Köy Halkı Üzerinde	:	19
Yaralı	:	112
Dayak ve İşkence	:	4
Çocuk Zayı	:	1532
Ev	:	722
Mağaza ve Dükkan	:	14
Resmî Bina	:	9
Dimi Bina	:	19496
Hayvan ve Mahsul Zayıtı	:	134.844 Ton
Sığır+Koyun,Keçi	:	810.834 Lira
Mahsul	:	622.798 Lira
Zayıat Değerleri	:	1.438.832 Lira
Gayri Menkul	:	
Menkul	:	
Toplam	:	

3.3. Irza Tecavüzler

3.3.1. Ege Bölgesi

İşgalin ilk gününde Yunanlılarla yerli Rumlar tarafından basılan bir çok Türk evinde kızların, kadınların ırzlarına tecavüz edilmiştir. Bunlar arasında teessüründen intihar edenlere rastlanmıştır.

İzmir eşrafından karantina da ikamet etmekte olan bir şahsın gözü önünde ve diğer ailelerin yanında karısının ırzına tecavüz edilmiştir. Yunan askerleri, Türk kadınlarının peçelerini açmaya da çalışmışlardır (ATASE Arg. KI.14 Ds.72-55 F.65).

İzmir civarında bir şahsın evine bir Yunan subayı ile on asker zorla girerek eşinin ırzına tecavüz etmişlerdir. Daha sonra yapılan şikayet dikkate alınmadığına da Konsolosların müdahalesiyle tahkikat yaptırılmış ve subaya 20 yıl hapis cezası verilmiş, askerler serbest bırakılmıştır. Kadın Gureba Hastahanesi'nde tedavi altına alınmıştır (ATASE Arg. KI.89 Ds.129-326 F.28).

Narlıdere'de Tahsildarlık yapan bir şahsın eşinin ırzına Çolak İstavri adlı bir Rum tecavüz etmiştir. İstavri, kadının feriyadı üzerine komşuları tarafından yakalanarak Yunan Karakolu'na teslim edilmişse de gece salıverilmiş ve hakkında hiçbir işlem yapılmamıştır.

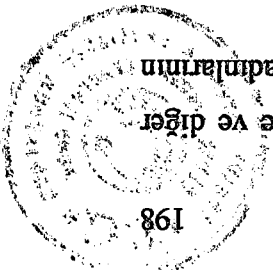
İzmirli Rumlar Yunan askerlerine kılavuzluk yaparak ırza tecavüz etmelerini sağlamışlar, şehrin tanınmış kişilerinden bir beyin eşinin de kocasının gözleri önünde Yunan askerleri tarafından zorla ırzına geçirilmiştir.

Resmen tespit edilen olaylar arasında İzmir eşrafının hatırı sayılır kişilerinden ve Karantina semtinde oturan bir şahsın karısına, eşinin ve diğer ailelerin gözü önünde yapılan tecavüz suçları kanlı bir İngiliz tahkik memurunun bile aşırı derecede öfkelenmesine neden olmuştur.

Balgova'dan gelen genç köylü kadınlardan Yunan askerlerine rastlayanların hemen hepsi, bu askerlerin saldırısına uğrayarak ırzlarına geçirilerek namusları kirlenmiştir.

Yunan askerleri tayyare subayının ailesine tecavüz ettikten sonra 4-5 yaşlarındaki kızlarının da parmak ile kızlık zarını delmişlerdir.

1 Ağustos 1919'da birkaç ihtiyar heyetini düzenlediği tutanaklardan Yunan vahşet zulümleri ile ilgili, özet olarak şu bilgiler alınmıştır. Orta ve Cuma mahallesinde bulunan evlere Yunan askerleri tarafından zorla girilip evlerde buldukları kız ve kadınların zorla ırzlarına tecavüz etmişlerdir.

Ayrıca, yine çoğu kadın olmak üzere (isimleri arşiv belgesinde vardır) 20'ye yakın insanın evlerine zorla girilerek kadınların namusuna tecavüz edildikten sonra bir kısım kadın ve kız zorla götürülüp tehdit edilerek içki içirilmiş ve daha sonra şehvet arzularını bu garesiz kadın ve kızlar üzerinde teskin etmişlerdir.

Kaçırma, yaralama ve öldürme olayları esnasında yapılan sayımda birçok kızın bekaretlerinin giderildiği saptanmıştır (ATASE Arş. Kİ.81 Ds.301 F.4-8).

Torbali ve köylerinde Genç kızların ve kadınların ırzlarına tecavüz edilmiştir (ATASE Arş. Kİ.81 Ds.128-301 F.13-16).

Kızılcaaköy'den 1, Kurtadağı Köyü'nden üç kız dağa kaldırılarak ırzlarına tecavüz edilmiştir.

Bergama'da idareyi ele alan Yunan komutanı, daha ilk günde baskıya başlamıştır. Evvela, kendisine göre bir para kuru tespit etmiş ve bunu zorla uygulamaya başlamıştır. Yunan komutanı, akşam şehrin ileri gelenlerini toplamış ve Kınık havalisinde Türk askeri birliğinin bulunduğu, bunların herhangi bir hareketi karşısında Bergama'yı içindeki halkla birlikte yakacağını ihtar etmiştir.

Bergama'nın son işgali sırasında Yunanlılar, bazı köyleri, tarlaları ve çiftlikleri yakmışlardır. 23 Haziran 1919'da Dikili'ye ihraç edilen Yunan kuvveti bazı büyük köyleri yakmışlar gibi Dikili'den Bergama'ya ilerledikleri sırasında da bazı köyleri yakmışlardır (ATASE Arş. Kİ.95 Ds.115-341 F.17).

Bergama Kaymakamı Rasim Bey, 21 Haziran 1919'da Dahiliye Nezareti'ne geçtiği telgrafa, "Türk gılgileri lüzumsuz ve sebepsiz ateşe verilip yakılıyor. Halk dehşete kapılmış, goluk çocuk can siper feryat ve figanları ile dağları, taşları inletmektedir." demektedir ve bu facialara son verilmesi için hükümetin teşebbüsle bulunmasını istemektedir (Buytuulluoglu, Milli Mücadele Başlıyor, Belgelerle Türk Tarihi Dergisi, C.IV, S.24, s.3).

Bergama'da vuku bulan Yunan mezalimini tahkik etmek üzere 21 Haziran 1949 tarihinde gelen Ayvalık İngiliz Temsilcisi Yüzbaşı Hatkinson incelemelerde bulunmuşdur. Tahkikat sırasında, Çamköyü Muhtaroglu Ömer Lütfi Efendi, Bergama'nın Çamköy, Kırkları Tepeli, Kolarga, Babaköy, Hamzalı köylerinin Yunanlılar tarafından yakıldığı ve bir çok kadın ve kızın ırzına tecavüz edildiğini ve öldürüldüğünü söylemiştir. Bergamalı Ali Ağazade Mehmet Efendi'nin oğlu Mithat Efendi Korfalı Köyü civarındaki zeytinliğin Yunanlılar tarafından yakıldığı, ayrıca Korfalı ve Eğriköy'ün tamamen yanmış olduğunu gördüğünü ifade etmiştir (ATASE Ars. KI.72 Ds.242-273 F.7).

İplikçi Mahallesi'nden on yaşlarında bir kızın ırzına tecavüz ettikten sonra öldürmüştür.

Ayazment'in Salihler Köyü'nde de pek çok kimseyi öldürmüşler, köyün koyunlarını Dikili'ye götürmüştür. Ayazment'in Muhacir Mahallesi'ni tamamen yakmışlardır. Yangından kaçamayan pek çok kişi de yanarak ölmüştür. Ayazment'i yağmalayan Yunanlılar halktan bazı kimseleri götürdükleri gibi bazı kadın ve kızların ırzlarına da tecavüzde bulunmuşlardır.

Yunan askerleri, Bergama bağları arasında iki genç kadına, Bahçetepe mevkiinde de üç kıza tecavüz etmişlerdir. Bergama'nın Sancalar Köyü'nden iki kadının ırzlarına tecavüz etmişlerdir. Turanlı Nahiyesinde bir kıza kaçırmışlardır. Kınık'ta kadın ve kızların ırzlarına

Yunanlılar, Çamköy, Yenice, Kızılgukur, Kocaova, Oba, Kozak Nahiyesi'nin merkezini tamamen, Alacalar, Aşağı Kırklar, Reşadiye, Eğriköy, Bozköy, Çenke ve Hamzalı köylerini kısmen yakıtıkları gibi Bergama ile Dikili arasındaki gırtlıkları ürünleriyle birlikte yakmışlar, hayvanlarını gasp ederek Midilli'ye götürmüşlerdir (ATASE Ars. KI.81 Ds.139-299 F.9/1-3).

Bergama Jandarma Kumandanlığı'nın 25 Haziran 1919 tarihli raporuna göre: 3 Türk kızının ırzına tecavüz etmişlerdir.

Yunanlılar, Ödemiş'te 21 Kasım 1919 tarihinde yaptıkları taarruz esnasında, müsademme ile alakası olmayan Ayasulug, Hassalık, Çaylı, Kaymakçı, Kebir, Uzundere ve

Çerkesköyleri topa tutmuş, bazı kadınların ırzlarına tecavüz etmişlerdir. Altı Yunan askeri bir şahsın kızına tecavüz etmişlerdir. Dört Yunan askeri de Teke Mahallesi'nden 13 yaşındaki bir kızın ırzına tecavüz etmişlerdir.

20 Kasım 1919 sabahı Kaymakçı Köyü'ne saldıran Yunanlılar, kaçamayan kadınların ve kızların ırzlarına tecavüz etmiştir.

17 Temmuz 1919'da Hamitbaba Köyü'ne giren Yunan askerleri, Birgi baskınının intikamını almak üzere, bu köyden bazı kadın ve kızların ırzlarına tecavüz etmişlerdir.

Ödemiş Kaymakamlığı'nın 18 Ağustos 1919 tarihli raporuna göre, 2 Türk kızının ırzına tecavüz etmişlerdir.

Boşnak Köyü de tamamen yakılmış ve bazı kadınların ırzlarına tecavüzde bulunulmuştur. 13 yaşlarındaki bir kıza çok sayıda Yunan askeri tecavüz etmiş; kız daha sonra vefat etmiştir.

Urla Kazası Kaymakamlığı'nın 10 Ağustos 1919 tarihli zayıat cetveline göre 2 kadının ırzına tecavüz edilmiştir.

Tire Kaymakamlığı'nın 26 Ağustos 1919 tarihli yazısına göre 4 kızın ırzına tecavüz edilmiştir.

Bayındır Kaymakamlığı'nın 22 Ağustos 1919 tarihli yazısına göre : Irzlarına tecavüz edilenlerin sayısı belli değildir.

Temmuz 1919 tarihinde Nif Kazası'nın Kızılcı Köyü'nde Yunan askerleri bir kızın ırzına tecavüz etmişlerdir.

14 Aralık 1919 akşamı, 20 kadar Yunan askeri İzmir ile Nif arasındaki Kızıltüzüm (Yenigün) Köyü'nde bir kızın ırzına tecavüz etmişlerdir.

Kuşadası Kaymakamlığı'nın 3 Eylül 1919 tarihli yazısına göre; 8 kızın ırzına tecavüz

edilmiştir.

Yunan askerleri, yerli Rumlarında da ıstırakıyla, Türk evlerine zorla girerek, bağlarına, bahçelerine, tarlalarına gidip gelen, genç kadın ve kızları zorla çevirerek, ırzlarına tecavüzde bulunmuşlar, para ve eşyalarını gasp etmişlerdir.

Yerli Rumlardan Sakızlı Filifidili'nin bahçesi ve köşkü, tehditle ele geçirilen Türk kadın ve kızlarının Yunan subaylarına takdim edildiği bir salafathane haline getirilmiştir.

Yunanlıların ve yerli Rumların mezalimini, Mutasarrıflık makamına şikayette bulunduğu zan ve tahmin edilen Türkler birer bahane ile evlerinden ve işlerinin başlarından alınarak öldürülmüşlerdir.

Nazilli'den Aydın'a gelen Yunan askerleri, bahçeler arasında rastladıkları kadın, çocuk bir çok köylüyü öldürmüşlerdir. Silah aramak bahanesiyle Türk evlerine giren Yunan askerleri, halkın kıymetli eşyaları ile paralarını soymuşlar, türlü hakaretlerde bulunmuşlar ve kadınların ırzlarına tecavüz etmişlerdir. Müsademeden dört gün evvel, Balıcalar Mahallesi'nde kadınlar hamamına Yunan askerleri girerek, kadınlara tecavüzde bulunmak istemişlerse de hamamcı Mustafa ve Hafızoğlu Ahmet tarafından müdahale edilerek uzaklaştırılmışlardır. Durum, Yunan kumandanına bildirilmişse de yapılan şikayet itibara alınmamıştır (ATASE Arg. KI.81 Ds.128-301 F.9-4).

İsmi mazbut bir kişinin kızı ile eşinin namuslarına tecavüz edildikten sonra, eşi süngülenerek öldürülmüş, kızı yaralı olarak kurtulmuştur. Yine başka bir şahsın eşinin namusuna tecavüz edildikten sonra öldürülmüştür. Dükkanönü Mahallesi'nden 18 yaşlarındaki bir kızın, sokak ortasında ırzına tecavüz edildikten sonra göğüsleri kesilmek suretiyle öldürülmüştür. Dükkanönü Mahallesi'nden bir şahsın evinde eşinin ırzına tecavüz edilmiştir. Ahz-ı Asker memuru bir şahsın kız kardeşi, evinden alındıktan sonra ırzına tecavüz edilmiştir.

Germencik'i işgal eden Yunanlılar, burada Türklerin göğünü dövmüşler, türlü hakaret ve işkencelerle hapsederek, hanelerine saldırmışlar ve kadınların ırzlarına tecavüz etmişlerdir (ATASE Arg. KI.429 Ds.47-A-141 F.3). Yerli Rumların da ıstırakıyla, Türk mahallelerine

giren Yunan askeri, kadınların ve kızların ırzlarına tecavüz ettikten sonra öldürmüştür. İki Rum'un teyivikıyla, yedi Yunan askeri tarafından bir şahsın eşi ile 18 yaşındaki evlatlığının ırzlarına tecavüz edilmiştir. Bir şahsın eşi ile baldız, Dereköy yolundan değirmene gitmekte iken, Kemur Köy civarında rastladıkları dört Yunan askeri alıp götürmüştür, daha sonra yedi kişi olan Yunan askerleri rakı içmeğe zorlamışlar ve ırzlarına tecavüz etmişlerdir (ATASE Ar. KI.81 Ds.128-301 F.9-30).

Baltacı İstasyonu'nda Yunan askerleri, 25 Haziran 1919 günü yolcuları trenden indirerek, erkeklerin gözleri önünde kadınların ırzlarına tecavüz etmişlerdir. Polis memuru Esat Bey tarafından hazırlanan bir tutanakta, Yunan askerlerinin bir kadının ırzına tecavüz ettikleri ve bu maksatla birkaç haneye saldırdıkları belirtilmiştir.

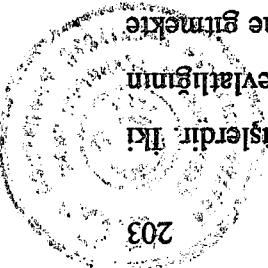
Sultanhisar'dan bir şahsın eşi Kündek Köyü'ne gitmekte iken, silahlı bir Rum ile dört Yunan askeri tarafından tecavüze uğramış ve 24 saat yanlarında alıkonulmuştur (ATASE Arş.KI.402 Ds.13-7 F.7).

Karapınar, Erbeyli, Karabağ, Hızırbeyli, Ömerbeyli, Reis, Kızılcı, İkizdere, Ahur, Işıklar, Arapkuşusu, Şenköy, Emir, Tepecik, Araplı, Çamköy, Karakılıse, Arzular, Kıptimüşüm, Kalfa, Danişment, Mehmetler, Tahıracık, Senirteke, Balatlık, Üzümlü, Andon Ağa Çiftliği, Umurlu, Asikürtler, Gölhisar, Dereköy, Çerkesköy, Çamurluk, Serçeköy, Aşağı Domalan, Yukarı Domalan, Baltaköy, Kemur, Bağcılar ve Germencik Nahiyelerinde bir çok kızın ırzına tecavüz edilmiştir (ATASE Ar. KI.89 Ds.129-326 F.25).

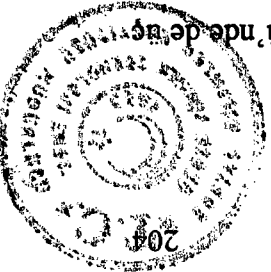
Aydın Valisi'nin raporuna göre 113 kızın ırzına tecavüz edilmiştir. Aydın Vilayeti'nin 30 Temmuz 1919 tarihli raporuna göre de 7 kadın ve kızın ırzına tecavüz edilmiştir.

İşgalden sonra Osmanlı jandarması görevden men edilmiş; idari zabitanın kontrolünden mahrum kalan Türk mahallelerinde, Yunan askerleri evlere girmeye, kadınlara tecavüz etmeye başlamışlardır.

Denizli Mutasarrıfı Faik Bey'in 12 Temmuz 1919 tarihli telgrafında, Aydın sabık mebusu İlhami Bey'in raporuna atfen verdiği bilgiye göre, Yunanlılar Nazilli'de 17 günlük işgal süresince müsülman evlerine ve kadınlarına tecavüzde bulunmuşlardır.

Nazilli Kaymakamı'nın raporuna göre 10 kızın ırzına tecavüz edilmiştir.

kadının ırzına tecavüz etmiştir.

Söke'yi işgal eden Yunan askerleri bir yandan katliam yapımlarken bir yandan da kadınlarla tecavüz etmeğe başlamışlardır. Yine bir şahsın eşi çıplak bir halde sokaklarda gezdirildikten sonra genelev yapılan bir binaya kapatılmıştır.

Söke'nin işgali sırasında Türk kadınları Yunan askerlerini eğlendirmeye icbar edilmiş, ırzlarına tecavüz edildikten sonra doğru öldürülmüştür. Bunların arasında 12-13 yaşlarında çocuklar da bulunmaktadır. İsmail Onbaşı'nın 13 yaşındaki kızı bunlardan bir tanesidir. Yunan askerleri Söke'de bir şahsın evini basarak gözünün önünde kızının ırzına tecavüz ettikten sonra öldürmüştür. Bu şahıs birkaç yerinden yaralı olarak İtalyan Konsoloshanesi'ne sığınmışsa da aldığı yaradan dolayı ölmüştür.

Turgutlu haricinde tarla ve bağlarda kendi işleriyle meşgul olan Türk kadınlarına tecavüzler edildiği gibi gahir içinde de Türk kadınlarına türlü sarkıntılıklar yapıldığı görülmüştür. Yerli ve yabancı basın mensuplarından oluşan heyetin incelemesine göre Turgutlu'da 100 kadar kızın ırzına saldırmışlardır.

Akhisar'ın Kadıköy'üne baskın yapan Yunanlılar 25 kadar Türk kadını ve kızının ırzlarına tecavüz etmişlerdir.

Halide Edip Adıvar başkanlığındaki Mezalim Tahkik Heyeti'nin raporuna göre, Salihli'nin her biri 40 haneden 200-300 haneye kadar çıkan köylerinden yağma ve ırza tecavüz olayları vukua gelmiştir. Yunanlılar kaçarlar 100 kadar kadın ve kız beraberlerinde götürmüştür. Bunlardan ancak bir kaç köyü bir halde kaçırmışlardır. Bu arada genç kızların ırzlarına tecavüzde bulunulmuştur. Yunanlılar 150 kadar kadın ve kız da beraberlerinde götürmüştür. 300 kişilik bir kadın kafilesi şehirden istasyona götürülmekteyken, bir Yunan bölüğü tarafından üzerlerine ateş açılmasıyla bir doğru ölmüş, 80 kadın da dağlara kaçararak kurtulmuştur.

namusunu kirletmişlerdir.

Yunan işgaline uğrayan Sarayköy'e bağlı köylerde 30 kadar kadın ve kızın ırzına tecavüz edilmiştir..

Aşağı Kozdibi Mahallesi'nden bir şahsın 18 yaşındaki balızsı komşusuna gitmekteyken Yunan devriyesi tarafından tekrar evine getirilerek kızılığı giderilmiş, daha sonra elleri bıçakla kesilerek dişilik organına sokulmak suretiyle şehit edilmiştir.

57 nci Tümen Komutanı Şefik Bey'in 30 Haziran 1919 tarihli telgraf raporunda, şu işrenç ve utandırıcı bilgi verilmektedir: 25 Haziran 1919 günü Balatçık İstasyonu'nda Yunan muhafız askerlerinin müslüman yolcuların kadınlarına, erkeklerinin karşısında tecavüz etmişlerdir.

Eylül ayının 13 ncu Cumartesi günü Tire kazasının Arapçılar köyünde bir şahsın 3 yaşında bir oğlu, 8 ve 16 yaşlarında da iki kızı olmak üzere 3 çocuğu köylerinde bahçe işleriyle uğraşırken, oradan geçmekte olan iki Yunan askeri 13 yaşındaki oğlunu silahla tehdit ederek kızlardan büyüğünü ele geçirmek istemişler. Çok kötü bir olayla karşılaşacağını anlayan 16 yaşındaki genç kız kaçarak kurtulmuş, fakat Yunan askerleri bu defa şaşkınlıktan kaçamayan 8 yaşındaki kız çocuğunun üzerine atılarak tecavüzde bulunmuşlardır.

Koruyucu güçlerin emniyet ve kontrolünden mahrum kalan müslüman mahallelerinde dolayan Yunan askerleri rast gele girdikleri evlerde kadınlara saldırmaya başlamışlardır (Bu olaylara ait dilekçe ve tutanaklar Nazilli Jandarma karakolunda saklıdır). Bundan başka Yunan askerleri geyrin kenarlarında rastladıkları müslüman kadınlarına yakalayıp tecavüz etmişlerdir (ATASE Arş.KI.402.Ds.7.F.91).

29 Mayıs 1919 Yoran Köyü (Akköy) Karakuyu mevkiinde bir şahsın eşine kocasının gözü önünde tecavüz edildikten sonra kadın Yunan geteleri tarafından dağa kaldırılmış ve geri gönderilmemiştir.

11 Haziran 1919 'da Rum Gelic civarında Kıyaklı Pınar mevkiinde At Burgazı köyünden tahtacılık yapan 30 yaşlarında iki erkek, Rum Kalig köyünün silahlı Rumları tarafından yaka paça yakalanarak tecavüz edildikten sonra kayaların altında gömülmüşlerdir.

Ege'nin Gediz ve kuzeyi bölgesinde yer alan şehir, kasaba ve köylerinde işlenmiş olan Yunan zulüm, işkence ve vahşeti, o tarihteki "Hakimiyeti Milliye (Ulus) gazetesi en ince teferruatına kadar yazmıştır. Gazete, Turgutlu, Alaşehir, Salihli, Menemen, Manisa ve köylerinde işlenen cinayet, vahşet ve tecavüzleri anlatılmaktadır. "13 yaşında bir kızcağımızıza yüz Yunan vahşisi tecavüz ve zavallı yavrucağın inleyerek ölmüştür. Bir kadının memesi oylarak barut doldurulmuş ve ateşlenmiştir."

Hristiyan ve Diniylik gırtlilikleriyle, Kozluca köyündeki bütün kadınların ırzlarına tecavüz edilmiştir. Mevcut kız ve kadınların ırzlarına geçilmiştir.

Manisa'nın içinde 300'den fazla müslüman kızının ırzına tecavüz edilmiş ve bunlardan bir çoğu götürülmüştür.

6000 haneli Turgutlu ilçesinde ırzlarına tecavüz edilmiş bir çok kadın ve bekarleri bozulmuş 100 kadar kız sayılmıştır.

Yunanlılar, Salihli'den 132 kız alıp götürmüşlerdir. Bunlardan 60 kadarı bekarleri giderilmiş ve perişan bir halde dağlardan kaçarak dönmüşlerdir.

Göres kasabasında 25 yaşlarında asker eşi olan bir hanım ile 13 yaşlarında bir kızın namuslarına tecavüz edildiği, yapılan şikayetler üzerine düzenlenen doktor raporlarından anlaşılmıştır. Göres kasabasıyla Kayaçık köyünde 60 kadar kadın ve kızın namusuna tecavüz edilmiştir.

Bergama'nın bağları içinde Bergamalı bir şahsın eşine ve arkadaşına, Bergama'nın Bahçetepe mevkiinde Selanik muhacirlerinden isimleri saptanamayan iki kız çocuğuna tecavüz edilmiştir.

Bergama'da bir ağanın 10 yaşındaki evlatlığı olan kız çocuğunun kızlığı giderilerek, 10 kişi zavalı kız çocuğunun üzerinden geçtikten sonra vücudunu yukarıdan aşağıya doğru bıçakla bölerek parçalamışlardır.

Bergama'da cami imamının kızına 5-10 Yunan askeri tarafından tecavüz edilmiş. Kızlığı giderildikten sonra karakoldan karakola gezdirilerek her gün bu kız çocuğu üzerinden 40-50 asker geçerek işkence edilmiştir.

İsgalin ikinci günü Kınık halkından bir şahsın oğlu ile 25 yaşındaki eşine 4 Yunan askeri tarafından tecavüz edilmiştir. Yine Kınık ilçesinin aşağı mahallesinden Kara Zeybek oğlu Hüseyin'in eşi ve kızı ile beraber Kuruçay mevkiinde tarlalarından gelirken yolda Yunan askerleri tarafından tutuklanarak orman içinde kadınların ırzına geçilmiştir.

Bergama'nın Sofular mahallesinden bir şahsın eşi ile aynı mahalleden bir başka kadın bağa ameleliğe giderken Seytankızı mevkiinde beş silahlı Yunan askeri tarafından ırzlarına tecavüz edilmiştir.

Bergama'nın Hacı İlyas mahallesinden Dermircili isimli şahsın evinde, Kulaksız Camii imamı Manisalı Hoca, Fransız heyetine Yunan mezalimi aleyhinde şikayet ettiği bahanesiyle, Gazi Hayrettin mahallesinden bir şahsın eşi ve kızının ırzlarına tecavüz etmişlerdir.

Poyracık'ta, Zekerîye, İbrahim, Çerkez Hasan, İsmail, Kahveci Topal, Balıkcı Yusuf, aileleri ve kızları ile beraber öldürülmüş ve aileleriyle kızlarına öldükten sonra tecavüz edilmiştir.

Firuzlar köyü halkını, gizlediğiniz silahlarınızı çıkartın diyerek bütün kadınlara tecavüz ederek namuslarını kirletmişlerdir.

Dermirci'de 300'ü mütecaviz Müslüman kız ve kadının ırzına tecavüz edilmiştir.

Gödes'ten dört Müslüman kadını zor kullanarak ırz ve namuslarını lekelenmişlerdir.

Akhisar'ın Baba köyünde Ayşe adında bir kadın 20-25 kadar Yunan askeri tarafından vahşi bir şekilde ırzına tecavüz edilmiştir.

Akhisar'ın Baba köyünde pek çok kadının ırzına tecavüz edilmiştir.

Akhisar camiiinde mevlit okutmak üzere toplanan kadınlara "Siz hilal için dua ediyorsunuz" diye Yunan jandarmaları tarafından cami basılarak içeride bulunan kadınlara tecavüz ve hakaret edilmiştir.

Göcek köyünden Ayşe adında 15 yaşlarında bir kızın Yunan askerleri tarafından bekaratine tecavüz edilmiştir.

Gördes'te 25 yaşlarında bir asker eşi olan bir hanımla, 13 yaşlarında bekar kızın namusuna tecavüz edilmiştir. Olay hanımın şikayeti üzerine düzenlenen tutanaktan öğrenilmiştir.

Gördes kasabası ile Kayacık kasabasında 60 kadar kadın ve kızın namusuna tecavüz edilmiştir.

Ercis köyü de baştan başa tahrip edilmiş, bütün kadınların ırzına tecavüz edilmiş, genç kızların bekarati giderilmiştir. Bu arada genç bir kızın bekarati giderildikten sonra memelerine süngü sokmak suretiyle canına kastedilmiş ve kızcağız hemen orada ölmüştür.

Kediyünü köyünde ayrıcalık yapılmaksızın 10 yaşından 40 yaşına kadar bütün kadınların ırzına tecavüz edilmiş kızların da bekarati giderilmiştir. Bunlardan bir kısmı Yunan askerlerinin bu vahşice hareketlerine dayanamayıp yaşamlarını yitirmişlerdir. Tecavüze uğrayan kadınlardan 40 yaşlarında bir kadının ırzına tecavüz edildikten sonra dişilik organına süngü sokulmak suretiyle öldürülmüştür.

Daha evvel Demirci ilçesine kayıtlı olup Salihli'de oturan Mustafa'nın 16 yaşındaki kızı, iki Yunan askeri ve yerli Rumlardan Yorgi adındaki şahıs tarafından zorla Sait Mahallesi'nde fuhuş yapan maruf Fatma'nın evine götürülüp ırzına tecavüz edilmiştir.

Sahlili ilçesi atese verilmeden evvel bilumum müsülman evlerine girilmiş, genç ve bekar kızlarla kadınların iffet ve namuslarına hunharca tecavüz edilmiştir. O gün ve gecesi ilçe merkezinde 213 kadının namusu kirletilmiştir.

Duşman Burhani'ye ye kadar hat güzergahındaki teknil köylerdeki kadınların arzına göre, sonunda kaçarken kadınların bir kısmını da beraberlerinde götürmüşlerdir.

Söke'de Ali Efendi'nin kızının evi 15-20 Yunan askeri ve Rumlar tarafından basılarak babasının gözleri önünde kızının bekaretine tecavüz edilmiştir. Söke'de Selanikli bir şahsın eşi ile Giritli bir efendinin eşi ile Giritli bir şahsın eşi ile kız ve Kuşadası İliman reisinin eşi Yunan askerleri tarafından yarı çıplak bir halde galgi eşliğinde garşıda gezdirildikten sonra genelev olarak tanıyan eve kapatılarak ırzlarına tecavüz edilmiştir. Söke'nin Kızılyışıklı köyünde kadınlara tecavüz edilmiştir.

Söke'nin işgalinde Eczacı Hüseyin Ali Efendi'nin 10 yaşlarındaki kızı Esma'ya tecavüz ettikleri gibi aynı anda eşine de tecavüz etmişlerdir. Fakat bu olayın hemen ardından kadıncağız eline geçirdiği süngü ile intihar etmiştir.

İşgal esnasında Nazilli halkından Mehmet Turgut adındaki şahsın genç kızı su almak üzere mahalle geçmesine giderken yolda karşısında çıkan Yunan askerleri tarafından yakalamıp zorla ırzına tecavüz edilmiştir. Bu arada bir çok genç kadın ve kızın da ırzlarına tecavüz edildikten sonra Atina'ya gönderilmişlerdir.

Ödemiş ilçesinin Mezarbaşı Mahallesi'nden Sükrü adında bir kişinin bekar kızı hiçbir kabahati olmadığı halde Yunanlılar tarafından tecavüz edilmişlerdir.

Bergama'nın Yunanlılar tarafından işgalinde Kınık ilçesinde Hacı Hüseyin adında bir şahsın kızı ve yine Kınık'tan iki kıza, Rumeli muhaciri Hüsnü ve Soma'nın bir mahallesinde Hasan'ın eşlerinin ırzlarına tecavüz edilmiştir. Bunlardan başka Kınık'ta 4 kadının daha ırzına tecavüz edilmiş ve bir kızın da bekareti giderilmiştir.

3.3.2. Marmara Bölgesi

23 Ağustos 1920 tarihinde Akçapınar'a gelen Yunan askerleri bir şahsın evine girerek 18 yaşındaki eşinin zorla ırzına geçtikten sonra süngü ile öldürmüşlerdir.

sonucu çocuğunun düşmesine neden olmuşlardır.

Yunan askerleri tarafından Bandırma ve civarında tecavüze uğrayan 58 ailenin isim ve ne şekilde saldırıya uğradığına ait belgeler İçişleri Bakanlığı arşivleri arasında bulunmaktadır.

6-7 Temmuz 1921 günleri Bursa'nın batısındaki Beşevler mevkiinde esrafi topladıkları sonra güya bundan yedi yüzyıl evvel Bursa Türkler tarafından ele geçirildiği sırada Rumlardan şu kadar kız alınmış oluğunu öne sürerek, temiz ve namuslu Türk kızlarını zorla ele geçirip bunların ırzına geçirmek suretiyle kitledimşlerdir.

Nikolanaki adında bir Yunanlı teğmen, sokaktan geçen bekar bir Türk kızını cebren götürerek ırzına tecavüz ettikten sonra zor kullanarak sabaha kadar eğlenmiş, daha sonra kızı salıvermiştir.

Narlı, Kapaklı ve Karacaali'de kadınlar toplanarak soyulduktan sonra 200 kadar Yunan askeri tarafından gevritilerek kocalarının önünde kadınların ırzına geçmiştir.

Hamidiye köyünde 11 Mayıs 1921 günü bu köye giren 200 kadar Yunan askeri bütün halkı gırtlıplak soymuş, kızları kitledimşlerdir.

Yukarıda adı geçen köylerden Türkler toplatılarak kitlediler halinde Gemlik'e gönderilirken, Degirmenci boğazında kadınlara yerli Rum ve Yunan askerleri tarafından tecavüz edilmiştir (Misirlioğlu; Yunan Mezalimi, s. 107-113).

Askerlerden bir kısmı evlerde gizlenen kadınlara tecavüz ederek namuslarını kitledimşlerdir. Bir şahsın 14 yaşında kızı ile isimleri bilinen daha üç kızın bekarlerini kitledikten sonra Yunan askerleri tarafından dağa kaldırılmıştır (Dahiliye Vekaleti; Yunan Fecayii, 2. Kitap, s. 59-64).

11 Mayıs 1920 Çarşamba günü Gemlik ilçesinin Narlı köyüne bir Yunan müfrezesi ile sonra ne kadar hayvanları varsa köy haricine çıkarmalarını tebliğ etmişlerdir. Bu hayvanları köy dışına çıkarırken, evlere girmek suretiyle kadınların ırzına tecavüz etmişlerdir.

11 Mayıs günü tekrar Kapaklı'ya gelen Yunan askerleri ile Rum eşkıyası Ahmet Çavuş ve Mustafa Bey'in kızları ve daha 10 kadar genç kıızı ve kadını zorla dağa kaldırarak hepsine tecavüz etmişlerdir.

Karacalı köyünde Yunan askerlerinden bir kısmı evlerde gizlenen kadınlara tecavüz etmişler ve Hüseyin'in kıızı 14 yaşında, 13 yaşında Esat'ın kıızı, 18 yaşında Murat'ın kıızı, 10 yaşında Hüseyin'in kıızı, Hacı Mustafa'nın kıızının bekarları giderildikten sonra Yunan askerleri tarafından cehren dağa kaldırılmışlardır.

İnegöl'ün Süleymaniye mahallesinde bir Yunan yüzbaşısı namuslu bir kadını zorla ırzına geçtikten sonra kadını erlerine terk edip onların da aynı vahşeti işlemlerini sağlamıştır. Yine aynı mahallede Yunan askerleri okul çağındaki birçok çocuğun namusuna tecavüz etmiştir.

Erdek Jandarma Komutanlığı'nın Jandarma Genel Komutanlığı'na vermiş olduğu 12 Aralık 1921 tarihli raporunda Erdekli bir Müslüman'a (erkek) aynı gecede 30 Rum tecavüzde bulunmuştur.

Tümen Komutanlığı'nın 11 Eylül 1920 tarih ve 789 nolu raporunda: Rum ve Ermeni çeteleri Orhangazi ile Yalova cihetinde bulunan müslüman köylerini basarak köyleri erkekleri kamilen camilere doldurmuşlar evlerde kalan kadınların ırzlarına tecavüz edilmiştir.

19 Ocak 1921 tarihinde Karamürsel'den alınan bir raporda da :

Duşman bu gece Ebe köyünü kamilen yakmış ve Çepni köyünde bir çok Müslüman kıızın kızlığını yok etmiş ve genç kadınların da ırzlarına geçmiştir.

24 Nisan 1921 Pazar günü Kocadere-i Bala köyüne yarım saat mesafede bulunan Rum köyü muhtarı Ligorı, Kocadere köyüne gelerek "emniyetle yaşamak isterseniz, köyümüze gelin, bana para ve erzak verin, köyümüze bir saldırı olmayacağına dair Yunan komutanından bir vesika aldım" diye köy halkını inandırmıştır halkı köye götürmeye ikna etmiştir. Ertesi gün, erkekleri köyü beklemek üzere tekrar Kocadere'ye gönderir. Bu sırada takriben 100 ve diğeri 200 kişilik Yunan müfrezeleriyle yerli Rumlardan oluşan silahlı çeteler köyü basmışlar ve bir şahsın karısının namusuna tecavüz etmişlerdir.

24 Nisan 1921 Pazar günü Kocadere-i Bala köyüne gelen Yunan askerler köyde bulunan kız ve kadınları çıplak soyarak namuslarına tecavüz etmişlerdir. Ateşler içinde yanan yavrularını göre göre çıplak soyulan annelerin namusları kirletilmiştir.

Yalova'daki Yunan komutanı yerli Rumlardan kurduğu çetelerle, Kelek, Zindanköy, Uzunpınar, Müslim, Çalcıköy, Delipazar, Solucak, Dağıstani, Reşadiye, Kirazlı ve Yurtan köylerine ikinci bir baskın yapmışlar, bütün köylerin genç kızlarını Çalçı köye toplamışlar, evlerden getirilen yataklar, ağaçların altına serdirilmiş ve erkekler toplu halde oraya getirilerek kursun tehdidi altında yapılan alemleri seyre mecbur tutulmuşlardır.

Kedellik köyünde kızların namusu kirletilmiş, 70 yaşında bir kadına tecavüz edilmiştir. 12 yaşında bir kızın da ırzına geçildikten sonra genesi dağıtılmıştır.

İnebolu'da bulunan irtibat subayının Erkanı Harbiye-i Umuviye (Genelkurmay) Riyaseti'ne vermiş olduğu raporda; "genç kızları bir evde toplayıp tecavüzle bekarletlerini gidermişlerdir." denmektedir.

Bilecik kasabasında 21 kız iftial edilmiş, 52 kadına tecavüz edilmiş ve 18 adet de çocuk düğürme vakası olmuştur.

İlyasbey'de 3, Kınık'ta bir, Erhoca'da 25 ırza geçme vahşeti yaşanmış, 12 kızın da bekarletini bozmuşlardır.

15 Nisan 1921 tarihli Garp Cephesi Komutanlığı'na verilmiş olan raporda :
Söğüt'ten bir şahsın 13 yaşındaki evlatlığının bekarletini gidermişlerdir. Zive köyünden civardaki ormanlara saklanan kadınları saklandıkları yerlerde yakalayarak uygunsuz harekette bulunmuşlardır. Yunanlılar Söğüt'ün Cami-i Kebir mahallesinden Hacı Efendi'nin 13 yaşındaki evlatlığı olan bir kızın kızlığını gidererek beraberlerinde götürmüşlerdir. Ertuğrul Gazi'nin türbesinde bir Müslüman kadının ırzına geçilmiştir.

14 Ekim 1920 sabahı Yunan askerî Gebze kasabasına gelerek Kahveci Kadir ve Hasip Ağalarla Fırıncı (Darca'lı) Mehmet, Bekçioğlu Aziz, İbrahim oğlu Aziz, İbrahim oğlu

Süleyman ve Sultan Orhan mahallesı muhtarının evine sekizer, onar asker göndermek üzere, 1. Kitap, s. 87-88) ile birlikte tecavüzlerde de bulunmuştur (Dahiliye Nezaretı, Yunan Fecayii, 1. Kitap, s. 87-88)

Tahkik heyeti incelemelerini yaparken, daracık bir sokak içinde bulunan kadınlar

hamamının önünden geçerken gördükleri tüyler ürpertici olayı şöyle anlatıyorlar:

“Tam hamamın önünden geçtiğimiz sırada hamamın kalın ve irtı givili kapısı birden açıldı. İçeriden yüzlerce genç kız, değirmen oluştundan aka sular gibi bir anda dışarı fırladı. Sağları başları darımadagınık, elbisesleri yırtık ve kan içinde idi. Birçoğu elbisesini yırtıp kilot yerine örtmüştü. Deliler gibi sağa sola kaçışmaya başladılar. Kadın gözlerinin bu kadar yuvalarından fırladığını, ağzılarının bu kadar gırtlak ve yüzdeki çizgi ve anlamın böylesine derin ve elemli olduğunu o ana kadar görmemiştim. Korkunç bir ağlama sesi adeta gökleri sarsıyordu. Ayaklarımızı kapamaların, yalvarmaların hesabı yoktu. Kocalarının, erkeklerinin neredede olduklarını soruyorlardı (Misirlioğlu, Yunan Mezallımı, s. 147-1549). Gördüğümüz vardı. Yunanlılar ve yerli Rumlar, bir mahallenin ne kadar genç kıza varsa geçeden toplamaya başlamışlar, üzer beşer bu hamama tıkmışlar. İçlerinden bir çoğunun ırzına tecavüz edilmiş, sabaha kadar karşı kadınlardan en güzel ve gençlerini ayırarak, gırtlak ve cılız olanları serbest bırakmışlar. Maksatları bu kızları beraberlerinde götürüp Yunan askerlerine kadın tedarik etmekmiş. İkisi makineli tüfekli 9 Yunan askeri Şile merkez kazasına bağlı Karamandere’ye girmişler Hacı Mustafa Efendi’nin karısına ve kızına olamayacak hakaretlerle genç kızın namusunu kirletmişlerdir. Bir şahsın gelimine birçok asker tarafından tecavüz edilmiştir. Bu arada bakır bir hanımın kızlığını gidererek ırzına tecavüz ettikleri köy ihtiyar heyetinin tutanaklarına istinaden tahkik heyetinin 14 Mayıs 1922 tarih ve 365 sayılı raporundan öğrenilmiştir.

Kantarclar köyünden bir şahsın ailesini 20 Yunan askeri gırtlak soyarak ırzına tecavüz etmişlerdir (Dahiliye Vekaleti, Türkiye’de Yunan Fecayii, 2. Kitap, s. 196-202).

Kandır’a’dan çıkışları anında Adapazarlı Aliye namında bir kadınla, bir Ağa’nın gelinlik kızını ve Kangırılı’nın ailesini zorla beraberlerine alarak Çubuklu’ya götürmüşlerdir.

Karakiray köyünün bütün kadınlarını 1 eve toplayarak 100 kadar Yunan askeri bunların namusunu kirletmişlerdir.

Kumartlar köyünde 10 yaşından yukarı kızların bekareti giderildiği gibi köyde bulunan genç kadınların namusuna tecavüz etmişlerdir.

Adapazarı'ndan gelen 300 kişilik bir Yunan kuvvetiyle bunlar tarafından silahlandırılan Rum geteleri top ve diğer silahlarla da takviyeli olarak Borçka, Cebecioğlu, Eroma köyleri ile Şeyhler bucağına taarruz ederek genç kızların bekaretini gidermişler ve genç kadınların da ırzlarına tecavüz etmişlerdir. Adapazarı tarafından gelen diğer bir Yunan kuvveti Karadede köyüne giderek bütün kadınların namusuna tecavüz etmişlerdir.

İnanlar köyüne gelen Yunan müfrezesiyle Rum eşkıyası köyedeki genç kadınları bir eve toplayıp zorla namuslarına tecavüz etmişlerdir.

Karadere köyüne saldıran Yunan askerleri, yakaladıkları 4 köylü ile 7-8 yaşlarında üç erkek çocuğunun doküükleri masumane göz yaşlarını dikkate almayarak zavalı çocuklara tecavüz ederek kirletmişlerdir.

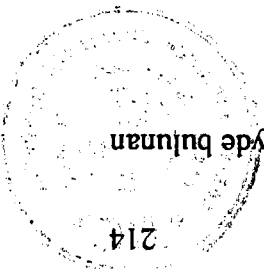
Kantarclar köyünde bir şahsın karısını, kızlarını ve baldızını dağa kaldırıp kötü emellerine alet ettikten sonra gırtlıgıplak ve kanlar içinde gece yarısı köye göndermişlerdir. Köyün diğer kızları da 20 Yunanlı tarafından kirletilmiştir.

1921 Ağustos ayında Çerkezköyü'ne gelmekte olan Mehmet Ağa'nın kızına rastlayan silahlı dört Yunan askeri kıza tecavüzle bekaretini gidermişlerdir (Trakya Cemiyeti, Şarki Trakya'da Yunan Zulümleri, s.27-31).

2 Nisan 1921 tarihinde bir Yunan subayı komutasında 20 kişilik bir müfrezeye, Babaeski'nin Çavuş köyüne gelerek kadınları köy meydanında toplamış, içlerinden seçtiği iki kızın da zorla bekaretlerini gidermişlerdir. Diğer kadınlara da tecavüz edilmiştir.

Kaleli köyünden bir Ağa'nın eşi Yunan jandarmaları tarafından dağa kaldırılıp günlerece alıkonularak, ırzına tecavüz edilmiştir (Trakya Cemiyeti, Şarki Trakya'da Yunan Zulümleri, s.45-47).

7 Nisan 1921'de Kadıköyü'nden Akvıran köyüne Hasan Ağa'nın eşi de yanında olarak ailece gitmekte olan Rüşumat kollarından Süleyman Efendi Yunan askerleri tarafından

dövlere bağlandıktan sonra gözü önünde kadınların ırzlarına tecavüz edilmiştir (Trakya Cemiyeti, Şarki Trakya'da Yunan Zulümleri, s.53-55).

Karacakaya, Rüştüye, Osmaniye, Kestane ve daha birkaç köyde çok sayıda kadına tecavüz emişler ve hatta can ve namuslarını kurtarmak için dağlara kaçan kadınları Yunan askerleri arayıp bularak tecavüzde bulunmuşlardır.

Söğüt merkez ilçesi ve ilçeyle ilgili 64 köyde de insan zayıfatı şöyledir:

Bekaret giderme : 15

Irza Tecavüz : 26

Bilecik'e bağlı 63 köyde;

Bekaret giderme : Kadın 35

Irza Tecavüz : kadın 156 (ATASE Arg. KI.1809 Ds.312 F.1-48)

Tahtalı, Mıs, Kutra, Hasköy, Çayırköy, Vakıf, Narlı, Dudaklı ve daha 7 köyün, yerli Rumlarla birlik olan Yunan askerleri tarafından kadın ve kızların namuslarına tecavüz edilmiştir.

Müşahhade köyünde kadınları da erkeklerin gözünden uzak bir yere götürmüşlerdir. Orada kadınların günlük ve haykırışlarını gahırlıklar arasında daha evvel saklanıp işiten köy erkeklerinden Ali oğlu Mustafa, kadınların bulunduğu yere yaklaştığında Yunan askerlerinin kadınların ırzına tecavüz etmekte olduğunu görmüştür.

Bir Müslüman kadın odun getirmek üzere evinden dışarı çıktığında Yunan askerleri tarafından yakalanıp tehdit edilerek tekrar evine götürülmüş, üst kata çıkarıldıktan sonra erlerin başında bulunan yüzbaşı rütbesindeki Yunan subayı tarafından garesiz kadına zorla tecavüzde bulunulmuştur.

Kerincik köyünde bir şahsın 16 yaşlarında bakire kızların, diğer bir şahsın 14 yaşındaki kızının da zor ve tehditle bakireliklerini gidermişlerdir.

Çorakça köyünde de iki kızın bekareti giderilmiş; ayrıca dört kadına da tecavüz etmişlerdir.

İzmit'in Hacı ali Mahallesinde oturan jandarma emeklisi Osman Efendi'nin kızı ile akrabasının, Adapazarı'ndaki bir şahsın kızının ırzına tecavüzle bekarleri giderilmiştir.

Semerciler mahallesinden Asık Mehmet Efendi'nin kızı ile komşusunun kızı ve

hanımının ırzına tecavüz edilmiştir.

Dereyirdir köyünde Ali'nin kızı, ayrıca Abdi ve Mehmet'in kızlarının bekarlerine Rum çeteleri tarafından tecavüz edilmiştir.

Akarca İcadiye köyünü Yunan askerleriyle yerli Rum ve Ermeni çeteleri 30 Mart 1921'de basmış, 3 kızın bekarlerine tecavüz ile 15 kadar kadın ve kızı da beraberinde götürmüştür.

Çalınca köyünden 3 kadın ve bir kızın ırzına tecavüzle, İkizce köyünden bir kızın bekarlerine, Araklı köyünden bir kadına, Akçabanus köyünden de bir kıza tecavüz edilmiştir.

28 Eylül 1922 tarihinde Çerkezlerle Yunan askerlerinden oluşan Yunan birliği Safalan köyüne saldırarak kadınların ırzına tecavüz etmişlerdir. Dağlara iltica eden kadın ve çocuklara saldırarak birçok kadın ve kızın ırzına tecavüz edilmiştir.

3.3.3. İç Ege Ve Orta Anadolu

Ataköy (Deper), Kısılacık, Büyükkalecik, Küçükalecik, Çakır, Çudarlı, Doğanlar, Polacık, Sökülm, Ruger, Sarıcaova, Lepken, Beyköy, Anıtkaya (Eğrit) ve İhsaniye köylerinde rastgele kadın ve kızların zorla ırzlarına geçmişler ve bunları siperlerine götürerek orada kendilerine her türlü hakareti yapmışlardır.

Kaltaklı köyünde Yunan askerleri tarafından yapılan tecavüz esnasında Ali'nin 8 yaşındaki kızına 6 Yunan eri tecavüz etmiş ve bundan başka İnler Katırcı, Bahçecik'ten Yunanlılardan kaçarak Kaltaklı'ya sığınan Hacı Ahmet'in yeğeni ve Memiş'in kızı ile iki genç kıza da bir çok Yunanlı asker topluca tecavüzde bulunmuşlardır. Kaltaklı köyünün yerlilerinden Ömer adındaki şahsın eşi de bu vahşi tecavüze uğrayan kadınlar arasındadır.

Yeni Mehmetli köyündeki kadınlar da Katitaklı köyündekiler gibi Yunanlıların kızları ve en hayvani zulüm ve taarruzlarına maruz kalmışlardır (ATASE Ars. KI.1042).

Ds.144, F.19-1).

Sogucali (Sogulca) köyünde kadınlar tecavüz olayları devamlı olarak yapılmıştır. Bu arada bekar bir kıza 30 Yunanlı asker tecavüz etmiştir.

Güzelcekele köyünde hasta olan Mehmet Ali'nin 8 yaşındaki kızını maruz kaldığı vahşetten iki gözü kör ve mecnun bir halde bulunmuştur. Bu köyde isimleri arşiv belgelerinde yer alan sekiz kadın ve kız da Yunanlıların girkin ve vahşi tecavüzlerine uğramışlardır.

Sarhalil köyü kadınlarının ırz ve namuslarına tecavüz etmişler, adları burada açıklanmayan 7 ailenin kızı ve kadını bu tecavüzlere kurban gitmiştir.

Haymana'nın Karapınar köyünden gelen köylülerin ifadelerinde bir çok köylerdeki kadın ve genç kızları bir araya toplamışlar ve orada bulunan Yunan askerlerinin hepsi bu zavallıların ırzına tecavüz etmişlerdir. Bu olaylar çoğunlukla tehdit altında bulunan kocalarının gözleri önünde yapılmıştır (ATASE Ars.KI.1101,Ds.155,F.2-3).

Demirci köyündeki kadınlara vahşi bir surette tecavüz edilmiştir. Yaşları 13 ile 21 arasında değişen bu kız ve kadınların isimleri arşiv belgesinde bulunmaktadır.

Düşman 14 Eylül'de gelmiş ve namusa tecavüzler de başlamış, bilhassa genç kızlara köyün mezarlığında ve bayırlarda feci bir surette ve bir çok Yunanlı birden tecavüz etmiştir.

Oğlakçı köyü kadınlarının bir kısmı hamile olduğu halde onlara ağıda, köyün üzerindeki höyükte, harabelerde çoğunlukla on-onbeş Yunan askeri birden taarruz ve tecavüz etmiştir.

Yunan süvarileri bu köyde kafileler halinde kadınlara tecavüzde bulunmuşlar ve kimini bayırlara, kimini tarlalara sürüklemişlerdir. 14 Eylül akşamı günü bu köye 3-4 bin kadar tahmin edilen bir Yunan tümeni girmiş ve namusa tecavüz aynı anda başlamıştır. İsimleri tutanaklarda bulunan yedi genç kız onar kişilik kafileler tarafından ayrı ayrı Kavalik

ve Efe'lik ismindeki kirlara götürülmüş ve oralarda bir süre tecavüzlere maruz kalmışlardır. Bu arada bir şahsın 12 yaşındaki kızı da Yunan askerlerinin tecavüzüne uğramıştır. Köz Oğlu'nun eşine de alevler içinde yanan evinin önünde tecavüz etmişlerdir. Bir gavsun cesedinin önünde sekiz aylık hamile olan kadının üzerinden bir sürü Yunanlı asker geçmiştir.

Yunanlıların bu şekilde teşkilatlanmasından da anlaşılıyor ki, daha Anadolu topraklarına adım atmadan burada yapılacak zulüm, vahşet ve soykırım girişimlerini çok evvelden planlamışlar ve bu gaye ile Anadolu Türk topraklarına ayak basmışlardı.

Horti (Nasrettin Hoca) köyünde bir şahsın henüz çocuk denecek kadar küçük olan kızı sürüklene sürüklene Yunanlı tümen komutanının otomobili'ne götürülmüş ve orada bu komutan tarafından bekar'eti giderilmiştir.

Ayvalı köyünde soygun esnasında ırza tecavüz de bir biri ardından devan etmiştir. Irza tecavüz olayları bilhassa Efsunlar tarafından yapılmıştır.

Kozacı (Kozacı) köyünde namusa taarruz olayları çok vahşiyanane olmuş, muntazam bir Yunan müfrezesi dağlarda, derelerde saklanan 8 yaşından 11 yaşına kadar eline geçirilebildiği kız çocuklarıyla genç kadınları dipçik ve kasaturlarla döverek her türlü vahşet ve tecavüzde bulunmuşlardır.

Tecavüze uğrayan kadınlar arasındaki bir kadının birkaç yerinde yarası olduğu gibi gözleri de yarı kör bir duruma gelmişti. Tahkik Heyeti bu genç kadını da dinledi: Ben yangın başladıği vakit Çamoğlu Yusuf'un evinde oturuyordum. Üzerime bir Yunanlı atladı, herifi ittim Beni dövmeye başladı. Yüzümde ve ellerimdeki yaraları o herif yaptı. Kandan bayılmıştım; ayıldığımda her yerim kan içinde ve ısığa bakamıyordum. Sonra evime gitmeye çalıştım. Sokakta yine o halde beni beş Yunanlı yakaladı ve sürüklediler. Çok ağladım, yalvardım fayda etmedi.

Elcik köyünün yıkılması anında erkeklerin bir kısmı köyün mezarlığına kaçarken, kadınlar da tekke binasında toplanmışlar. Kadınlar bu kutsal gati altında da Yunanlıların tecavüzüne uğramışlardır.

Kabak köyünde isimleri açıklanmayan iki kız ve bir kadına köylünün karşısında tecavüz edilmiştir. Bütün köy halkı bu olaya tanık olmuştur.

Okçu köyünde isimleri açıklanmayan 20 kadın ve 10 bakire kıza sokak aralarında ve bahçe kenarlarında yapılan tecavüz, dayak ve işkence sonunda kadın ve kızların feryadını işiten köylü ağlamaktan başka bir şey yapamamıştır.

Ortaklar köyünde zarar gören ve tecavüze uğrayan 26 kişinin isimleri arşiv belgelerinde bulunmaktadır.

Yunanlılar Karkın köyünde kadınlara tecavüze başlamışlardır. Seçtikleri bir bakire kıza üç kadını cehren halaktan ayırmışlar. Daha sonra bu kadınlara yakınları namuslarına dokunulmaması için daha fazla para ve ziynet eşyası vermişlerse de, hem parayı almışlar hem de kız ve kadınlara tecavüzden vazgeçmemişlerdir. Diğer kadınlara da bir kısmı aynı şekilde tecavüze uğramıştır.

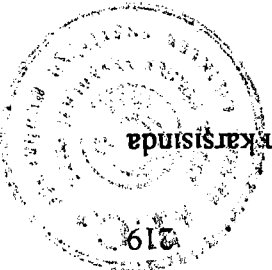
Gökçeova köyünde adları saklı olan 4 kadına pek çok kişi tarafından tecavüz edilmiştir.

İkpinar köyünde bir küçük kızcağıza da tecavüz edilmiştir.

Koşat köyü muhtarı Ömer Ağa ifadesinde; Okçu, Halilbağı istikametinde geçtikten sonra bölgeye gelen düşman içerisinde 10-12 kadar Müslüman gelin ve kızları olduğu bunları, civardaki bahçelere götürdüklerini ve her kızın üzerinden 25-30 Yunan askeri geçtikten sonra ırz ve namusa tecavüze başlamışlardır.

Afur köyünde kadın ve kızları evlere doldurup toplu tecavüzlerde bulunmuşlar, bilhassa bunların arasında sekiz onbir yaşlarında iki kız çocuğu da Yunan askerlerinin toplu tecavüzlere maruz kalmışlardır.

Diközü köyünde 13 Eylül gününe kadar köyde yalnız hırsızlık, gasp ve yağmalara olukken, bu tarihten sonra, gecikme başlayınca kudurmuşçasına gelerek 6 kadını (isimleri dosyada) sürükleyip götürmüş ve işkence içinde sürü halinde bu kadınlara tecavüz etmişlerdir.

Lütfiye köyünde isimleri saklı bulunan 10 kadın da vahşi bir şekilde kaçıralmış ve tecavüzüne uğramış bu esnada üstleri başları tamamen yırtılmıştır.

Gökçeayva köy halkından bir şahsın kızı ve Hasan oğullarından bir ailenin kızına Eylül 1921 tarihinde ırzlarına tecavüz edilmiş ve aynı gün yine Hamza oğullarından İbrahim'in oğlunun ailesinden bir kadının ırzına geçilmiştir.

Dudaş Zir ve Bala köyünde 16 Ağustos 1921 tarihinde iki şahsın eşleri ve kızlarına ırzına tecavüz edilerek perişan edilmişlerdir.

Kayı köyünde ismi açıklanan 5 kadın ve 4 kızın olmak üzere adları açıklanmayan bütün bu kız ve kadınların ırzlarına tecavüz edilmiştir.

Üçbaşı köyünde Eylül'ün 16'sı Cuma günü, düşman karar bu köye geldiğinde, köy halkını bir yere toplayıp geçitli hakaretten sonra, Mustafa adında bir şahsın bekar kızı, Mehmet Ali'nin eşi, Kadri kızı, Ali'nin eşi ve gelini, Hamza'nın eşi ve bakire kızı ve iki bakire kızı ve Cemal'in eşi ve Ömer'in eşi (isimleri belgelerde açıklanmıştır) kız ve kadınların vahşi bir şekilde ırz ve namuslarına tecavüz edilmiştir.

Çardakbaşı köyünde isimleri açıklanmayan 6 kadına Yunanlılar sürü halinde tecavüz etmişlerdir.

Alpu köyünde Yunanlılar iki kadına zorla tecavüz ettikleri gibi, bir şahsın 12 yaşındaki kızı ile bir çocukla, bir kızı yine 12 yaşındaki bir yavrucağa da tecavüz etmişlerdir.

Yunanlılar 1922 senesinde erkek kadın 7'den 70'e kadar seks ihtiraslarının tatminine yaradığını tarihe yazacaklarını alenen söyleyerek Çekür'ler de Abazacı oğlu Ali Ağa'ya 75 yaşında olmasına bakmayarak sırt zulüm yapmış olmak için tecavüz etmişlerdir. Zavallı ihtiyar bu yaşta onbeş sefilin tecavüzüne uğramak gibi dünyada hiçbir havsalının alamayacağı faciaya uğramıştır.

Eşrefi, Katırcı, Yaprakbayır köylerinde kadın ve kızlarının ırzına tecavüz edilmiş olduğu teyit ve müşahade edilmiştir.

hatta Hristiyan yapmışlardır.

Eskişehir de bir çok genç kadın ve kızları zor kullanarak genelevlere kapatmışlardır.

Eğret ve Döğer'de çok feci ve utandırıcı tecavüzler meydana gelmiştir. Bilhassa Eğret'te erkekler kadınlardan ayırt edilerek Yunan askerleri üç gün üç gece bunlara tecavüz etmiştir. Döğer'de böyle bir vahşet kısmen yaşanmıştır. Bu muamele bilhassa eşraf ailelerine tatbik edilmiştir. Arşiv belgesinde ismi okunamayan bir köyde 60 yaşında bir kadının ırzına tecavüz edildiği, Demirli köyünden kadını tanıyanlar tarafından ifade edilmiştir.

3.4. Değerlendirme

Yunanlıların Anadolu'da yaptıkları vahşi ve insanlık dışı eylemler yıllar geçse de hatıralardan silinmeyecektir. Bizzat Yunan hükümeti tarafından, belirli bir plan çerçevesinde uygulanan Megalo İdea emelleri, binlerce Anadolu Türk'ünün ölmesine, sakat kalmasına, namusunun kırılmasına ve mallarının talan edilmesine sebep olmuştur.

Bir Yunan subayının cebinden çıkan hatıra defterinde şunlar yazmaktadır :

“Allah'im beni bu mesut günlere erştiirdiğin için ne kadar bahtiyayım. Şimdi tarihini, Fatih'in sülalesinden derya gibi akan kanlarıyla yıkarken (Dömeke bozgununun acısını aldık!) Hazreti Mesih sana sonsuz teşekkürler, sınırsız övgüler. Uyan ey kahrman ecdat uyan XI. Kostantin ; senin taht ve tacını süvarilere giğneten Fatih'in öldürülen askerlerine bak! Çekirge sürüsü gibi tarlalara serpilmiş subay cesetleri, yüzüstü kaplanarak yenilgilerini itiraf ediyorlar.

Osmanlı sancağı, yaralıların yaralarını okşayarak gönüllerini almak için gelenlerin ayaklarını silmeleri için Kızıllıca hastanesinin eşiklerine serilmiş, gelip geçen giğniyor. Dün Avrupa'ya müthiş bir ateş halinde akin eden Türk İmparatorluğu'nun cesur orduları bugün krallığımızın kudreti karşısında yerlere eğilerek alçalmış bir şekilde ruhlarını teslim ediyorlar. Atımın ayakları altında taş yerine kesilmiş katarlar, toprak yerine yumuşak cesetler giğneniyor. Büyük Bizans'ın üstüne göken karanlık devrin bugünkü bezginiğini silkererek mezarından çıkıyor. Şanlı Helen orduları ayak bastıkları köylerde Türk hakamının bütün zincirlerini kırıyor, onları Yunanlaştırıyor, onlara Hristiyanlığı kabul ettiriyor. Çocuklar, kadınlar, kızlar süngülerimizin parlısını görür görmez derhal Hristiyan oluyor. Mutaassıp domuz Türklerin katalarını vücutlarından ayırıyoruz. Vardığımız köylerde batı Türk itikadının uğursuz bir simgesi olan minareler, mabetler derhal dinamitlerle ucuruyorlar. Yunan subayı vazifesini

gelecek için o kadar metin bir surette ifa ediyor ki, Türkler bundan sonra memleketlerinde yabancı bir seyyah gibi dolaşacaklardır. Ne azametli inkılap... Ne şerefli zafer. Ben Türk namına ele geçenleri öldürmeyi bir vecibe-i medeniyet (uygarlık borcu) addediyorum. Çünkü barbar insanlar, beşeriyet için gayet muzur bir unsurdur. Şefkat, Türkler hakkında duyulmayacak, edilmeyecek bir histir. Onlar için şefkat ateştir. Türklerle merhamet etmek, onları hasretini çektikleri cennete göndermektir.”

Batı dünyası, Katolik ve Protestan Misyonerlerden bilgi alıyor ve Türkiye’yi onların gözüyle görüyordu. Misyonerler, Türkleri, kötüliyor ve tüm dünyaya “Hristiyanların katilleri” olarak tanıtıyorlardı. Onların bu etkili propagandaları da Batı’da Türkiye’ye karşı düşmanlığı körüklemiş, böylece Hristiyanlığın verasetini yıkmak için her türlü çabayı harcayan “kana susamış vahşi Türk” imajı sürdürülmüştür (Sonyel, Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika, s.40,41).

Anadolu’yu işgal eden Mütteliklerin, Türk halkına karşı tavır ve davranışları farklı olmuştur. Bunun asıl sebebini, bu devletlerin karakterleriyle, takip ettikleri işgal siyasetlerinde aramak gerekir.

Aydın Vilayeti’nde işgal müddetince İngiliz ve Fransız efradının daha ziyade hakaret kabilinden davranışlarına rastlanmıştır. İtalyanlar zulüm ve baskıdan uzak, Türk halkına mülki ve askeri idareye serbestlik tanıyan bir işgal siyaseti takip etmiştir (ATASE Arş. KI.188 Ds.31-99 F.106).

Yunanlılar ise diğer sebepler ne olursa olsun Megalo İdea’yi gerçekleştirmek için işgal ettikleri yerlerde Türkleri göçe zorlamak ve imha etmek yoluna gitmişlerdir. Yunanlıların bu siyasetleri Rumların da iştirakiyle güç kazanmıştır (ATASE Arş. KI.12 Ds.74-49 F.57).

Medeni bir vazifenin ifası vasfını göstermekten uzak olan Yunan işgali derhal bir fetih ve hacli seferi manzarasını almıştır.

Vahşice mezalimi doğuran sebebe gelince; şimdiki elim vaziyetimizi fırsat sayarak, işgal ettikleri arazideki İslam nüfus çoğunluğunu Yunanlılar lehine kovalayıp, yok etme siyasetini merhametsizce uygulamaktan ve Yunan terbiye ve yaradılışındaki vahşiliğin

eserlerinden ibarettir (Buytuloglu, "Milli Mücadele Başlıyor" Belgelerle Türk Tarih Dergisi, C.4, S.24, s.28).

Yunanlılar, işgal ettikleri yerlerde tertip edilmiş bir plan dahilinde mezalim yapmışlardır. İşgal gününden itibaren meydana gelen Yunan tecavüzleri, ani bir hadise olmayıp uzun bir hazırlığın neticesi idi.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Birinci Dünya Savaşı sonrasında Yunanlıların Anadolu'da savunmasız ve masum Türk halkına karşı ayrım gözetmeksizizin giriştikleri deşet verici eylemler Birinci Bölümde irdelendiği üzere insanlığa karşı işlenmiş suçlardır. "Soykırım" ve "savaş suçu" kelime olarak yenidir. Bu terimler, II. Dünya Savaşı sonrasında kullanılmaya başlanmıştır. "İnsanlık suçu" ise I. Dünya Savaşı sonrasında yeni yeni kullanılmaya başlanmıştır. Kurtuluş Savaşı yıllarında yaşananları anlatmak için ise "katliam, taktik, tebid veya kıtal" gibi kelimeler kullanılmıştır.

Katliam, Ortadoğu coğrafyasının ve Balkanların yabancı bir olay değilirdi. Geçmişte olduğu gibi 20. yüzyılda da bir halkı tasfiye etmenin yolu olarak sık sık gündeme gelmiştir. Rumeli'de Türklerin Yunan ve Bulgarlar tarafından katledilmeleri birçok kez yaşanmıştır. Ermeniler de Doğu'da bu yola sık sık başvurmuşlardır. Kıbrıs'ta Rumların yaptığı katliamlar ve günümüzde de Yugoslavya ve Karabağ'da rastlanan manzaranın bu insanlık suçunun bölgesinin mayasından çıkmadığını göstermektedir. Akdeniz tarihi genelinde ise, Hristiyanların katliam yapma eğiliminin Müslümanlara göre çok daha fazla olduğu tarihçilerin nedenlerine inmeye çalıştıkları bir gerçektir ki, kimi araştırmacılar bunu Hristiyanların daha yoğun olan nüfuslarına yer açmak için uyguladıkları ileri sürmüşlerdir. Türkler ise nüfus olarak yeterli derecede yoğunluğa sahip olmadıkları için değişik halkları bir arada barındırmanın yollarını geliştirmişlerdir. Ne var ki, 1919 yılı Türklerin yüzyıllardır refah içinde yaşamalarına izin verdikleri azınlıkların ve özellikle Yunanlıların ve de müttefiklerce silahlandırılmış çetelerin katliamlarıyla karşı kaldıkları bir sürecin başlangıcı yılı olmuştur.

Türk Milleti tarihinde çok acı olaylara ve ihanetlere maruz kalmıştır. Güçlü olduğu dönemlerde sadık gibi görünenler zayıflayınca ona ihanet etmeye başlamışlar ve Türk Devletinin yıkılışı için insanlık dışı her türlü kötüluğu yapmaktan kaçınmamışlardır. Birinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonra Osmanlı Devleti parçalanmış, Türkiye her taraftan işgale maruz kalmıştır. Asırlarca beraber yaşadığı azınlıklarda ihanetlerine bu dönemde hız vermişlerdir. Bu azınlıklardan biri de Yunanlılardır.

Yunan mezalimi, İzmir'de başladı ve 1922 Eylülünde yine burada bitti, geriye kanlı bir yığınandan başka bir şey bırakmadı.

Anadolu'ya gelen Yunan ordusunun amacı, 1912'de Balkan bağlaşıklarının amacı ne

idiyse onun aynıydı: "Daha önce etnik açıdan karma bir nüfusun bulunduğu ülkede bir Hristiyan vatani yaratmak". Bu amaca ulaşmak için Müslümanların ülkeden sökülüp atılması gerekiyordu. Ancak Müslümanların dağınık ve ulusal açıdan da bölünmüş, üstelik sadece pek küçük bir oran üstünlüğüyle göçünüğe sahip bulunduğu Balkan topraklarının tersine, Batı Anadolu Türkleri göçünlükte idiler. Türkler Batı Anadolu nüfusunun % 80'ini oluşturmaktaydı. Rumlar ise sadece %14 oranında idiler. Buna Ermeniler de dahil edilecek olursa, oran ancak %18'i buluyordu. Bu gösteriyordu ki, nüfusun yapısı bir Hristiyan göçünlüğün orada oluşturulmasını Balkanlara nazaran çok daha güç hale getiriyordu.

İzmir'in işgaline Osmanlılarca bir direniş gösterilmedi. Osmanlı ordusu İstanbul'dan aldığı emirler gereğince ve bağlaşıklar devletler donanmasının üstünlüğü karşısında bulundukları için çatışmaya girmeden teslim olmuşlardı. Ahali ise yalnız başına baş kaldıramazdı. Hal böyleyken, İzmir'deki Osmanlı askerleri ve Türk ahali, kanlı geçen bir savaşta çatışmaya katılmış ve Yunanlılardan pek göçünü katletmiş insanlar imiş gibi davranış gördüler. Bundan sonra Anadolu'da ırza geçmeler, yaralamalar, cinayetler, yangınlar ve talandan geçirme her yerde görülen olağan olaylardan oluştu.

İşgalin başlamasıyla birlikte Yunanlılar, İtilaf devletlerinin desteğiyle Ege Bölgesi'ne çıkmışlar ve burada yaşayan Türk halkına karşı akıl almaz zulümler yapmışlardır. Yunanlıların Anadolu Rumlarıyla birlikte yaptıkları zulümlere İtilaf Devletleri sessiz kalmışlar veya kıskırtmışlardır. Yunanistan'ın Anadolu'da başlattığı savaşın Hristiyanlığın savunması için olduğu ve bu da Avrupa'nın emir ve izniyle olduğu gibi, Yunan ordusunun bu konuda Avrupa'nın vekili olduğu aşikardır. Yunanistan'ın kendi kendine bu işi yapamayacağı açıktır.

Önceki savaşlarda oturmuş modeller, Yunanlılar tarafından Anadolu'da yeniden uygulamaya konuldu. Daha önceki savaşlarda da yerli Hristiyan halk yerli Müslümanlara leşet saçıp onları kıyımdan geçirecek birlikler işlevi ile kullanılmıştı. Böylece erişilmek istenen amaç, Müslümanları göç edip kaçırmaya zorlamaktır. O eski savaşların politikası,

Müşümanları silahsızlandırıp tümüyle savunmasız bırakmak, onların karşısına ya kaçıp gitme ya da öldürme seçeneği koymaktı. Anadolu'da da aynı böyle yapıldı. Her nereye Yunan askeri girdiyse, düzenli bir biçimde, Türk ahali ve jandarmalarının silahları ellerinden alındı. El konulmuş silahlar Yunan askerlerinin getirdiği diğer silahlarla birlikte yerli Rumlara dağıldı.

Yunanlılar, işgal ettikleri bölgelerdeki Türk köyleri, halkı gölük - çocuk, kadın-erkek, yaşlı - genç hiç ayırm gözetmeden katlediyorlardı. Başlangıçta Batılı itilaf devletleri ve bunların gözlemcileri, bu katliam ve mezalimlerin, kendilerine yapılmış olan ya da yapılmış saydıkları birtakım kötülükler nedeniyle bir ölç alına eylemi olarak yerli Rumlar tarafından işlendiğini sandılar. Ancak, Türk halkına yapılan işkence ve zulümler, katliamlar arttıkça ve bunlara ilişkin haberler her yere yayılmaya devam ettikçe, "Doğuda Hristiyan uygarlığının temsilcisi"ni" görmek isteyen İngiliz gözlemciler bile Yunanlıların ve Rumların işledikleri vahşet eylemlerinin gerçek niteliğini kabullenmek zorunda kaldılar.

Köylerin yakılmasının, kıyımların ve göçe zorlamanın Yunan hükümeti ve ordusu tarafından yürütüldüğüne hiç kuşku yoktur. Yunan vahşet eylemleri Amerikan Yüksek Komiseri Bristol'un yorumuna göre "Serin kanlılıkla daha önceden düzenlenmiş bir plana göre yürütülmekte" idi.

Anadolu'ya Manchester Guardian gazetesinin hem muhabiri hem de köşe yazarı olarak gelen Profesör Arnold Toynbee, burada hiç aklının köşesinden bile geçirmedeği bir duruma karşlaştı. Kendisi Londra Üniversitesinde Bizantinioloji ve Çağdaş Yunan Dili Edebiyatı, Tarih Kürsüsü olan Korais Kürsüsünün başkanı olduğundan, üstelik savaş boyunca Türklerle karşı hiç de ılımlı duygular içinde bulunmadığından ötürü, Yunanlılardan soylu, Türklere karşı da bayağı davranışlar göreceği beklentisindeydi. Oysa, gerçeklerle yüzleştiği an olan Yalova ve Gemlik'teki kitlesel kıyımları gördükten sonra ve sonrasında İzmir çevresinde süre gitmekte olan yakıp yıkmalara konusunda da araştırma yaptıktan sonra, Yunan eylemlerinin ve amaçlarının gerçeğini idrak etmiştir. Kendisi de yukarıdaki paragrafta bahsedilen itilaf devletleri gözlemcileri gibi, "Türklerin kıyımdan geçirilmeleri ve zorla sürülmeleri, Yunan hükümetince planlanmış"ı" yargısına vardı (Arnold Toynbee, s.367).

İngiliz Yüksek Komiseri Rumbold, şöyle yazarken, Batı Anadolu'daki koşulları gerçeğe uygun biçimde özetlemiş oluyordu: "Yunanlıların, bizim hareket alanımız diye

nitelendiği yörenin çoğu bölümü, acıktır ki, şimdi bir virane haline indirgenmiş bulunmaktadır” (F.O. 286-759, Rumbold’dan Curzon’a yazı, İstanbul 3 Ocak 1920).

Türklerin mallarının yağmalanması, bireysel olarak Anadolu’daki Rumlar tarafından, Yunanlı subaylar, askerler, memurlarca yürütülmüş hırsızlıkların sonucu oldu. Savaş sırasında bir miktar yağma ile karşılaşılmaması olağan ve beklenebilir bir durumdur. Ancak, bu gibi olağan talan etmelere bir de siyasal bir eylem olarak, Türklerin malının mülkünün kasıtlı olarak tahrip edilmesi eklendi.

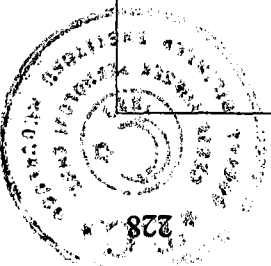
İngiliz Yüksek Komiseri de Robeck, Odemiş ve civarındaki talandan bahsederken şöyle diyor: “Kendi taktik durumlarını ıslah etmek için Yunan cephe gizgisinde gerçekleştirilen küçük düzeltme, 4.000 kişiyi daha kış başlangıcında evsiz barksız ve perişan duruma düşürmek sonucunu doğurmuştur. Bu içerikte üst üste raporlar gelip durdukça, Batı Anadolu’da yapılmakta olan böylesine işlerin, uğrunda Batılı devletlerce savaş sırasında karşılanmış ilkelere ve ideallere ne kadar mutlak biçimde ters düştüğünü düşünmemek olanaksızdır” (F.O. 371-4224, No.10731, de Robeck’dan Curzon’a yazı, İstanbul 27 Aralık 1919).

Yunanlıların savası yitirmeye başladığı Sakarya gizgisine ulaşmışken, orada TBMM ordularınca durdurulması üzerine telaş içinde zapt ettikleri yerlerden geri çekilmeye koyuldular. Yunanlıların çekilmeye başlamasıyla, Türklerle karşı eylemlerinin niteliğinde de bir değişim ortaya çıktı. Batı Anadolu’nun Yunanlılarca alınması umutları ve tasarımları artık yok olmuştu. Ve artık Türkleri kaçırıp göğünlügen Rumlardan oluşturulması için zulüm uygulama düşüncesinin bir nedeni kalmamıştı. Böyleyken, kıyımlar kendine özgü bir yaşam sürdürdü. Kendileri ilerlemekteyken ne bulurlarsa yakıp yıkmak gılgınlık olordu. Yalnız Türklerin malı mülkü yakılmıyordu ki sahipleri geri dönmessinler. Bu nedenle, Rum evleri değil yalnız Türk evleri yakılıyordu. Geri çekilmeye başladıklarında ise hiçbir şeyi esirgemenin gereği yoktu. Bu nedenle, yerli Türk ahalinin mal ve mülkü yanında Hristiyanların malı mülkü de yakılıp yıkıldı. Kentler tümüyle ateşe verildi. Tahıl ürünleri tahrip edildi.

Kentler	Yakulup	Yıkılmış	Yapı	Savaşın Önceki	Sayısı	Yapı Sayısı
Manisa	13 633	14 773	4 500	2 200	6 326	431
Alaşehir	4 350	2 000	6 126	6 326	431	6 243
Salihli	2 000	6 126	6 326	6 326	431	6 243
Turgutlu	6 126	6 326	6 326	6 326	431	6 243
Gördes	431	6 243	6 243	6 243	431	6 243
Aydın	6 243	2 121	1 731	1 965	408	2 245
Nazilli	2 121	1 731	1 965	408	2 245	948
Söke	1 731	1 965	408	2 245	948	1 187
Karacabey	1 965	408	2 245	948	1 187	748
Orhan Gazi	408	2 245	948	1 187	748	644
Bilecik	2 245	948	1 187	748	644	615
Söğüt	948	1 187	748	644	615	830
Yenişehir	1 187	748	644	615	830	232
Bozüyük	748	644	615	830	232	1 867
Pazarcık	644	615	830	232	1 867	905
İznik	615	830	232	1 867	905	1 971
Karamürsel	830	232	1 867	905	1 971	694
Yalova	232	1 867	905	1 971	694	405
Eskişehir	1 867	905	1 971	694	405	307
Mihalıççık	905	1 971	694	405	307	1 305
Uşak	1 971	694	405	307	1 305	394
Gediz	694	405	307	1 305	394	54 205 *
Çivril	405	307	1 305	394	54 205 *	
Eşme	307	1 305	394	54 205 *		
Bandırma	1 305	394	54 205 *			
Afyon	394	54 205 *				

Kaynak: Lozan'da Türk Delegasyonunun sunduğu metin.

* Özgün belgedeki sayı böyle. Aslında 54 305 olması gerekirdi.

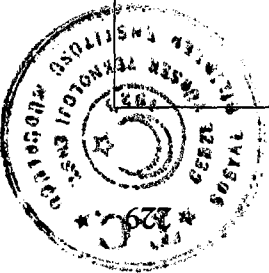

Sancak ya da Kaza
Yakilip Yikilan Yapı Sayısı

Izmir Sancağı	13 588
Saruhan Sancağı	9 084
Aydın Sancağı	8 326
Denizli Sancağı	634
Bursa Sancağı	13 668
Ertuğrul Sancağı	3 235
Izmit Sancağı	17 728
Eskişehir Sancağı	21 711
Karesi Sancağı	6 385
Afyon Karahisar Sancağı	278
Kütahya Sancağı	894
Haymana Kazası	1 127
TOPLAM	87 669
Kentlerdeki Yıkım da Hesaba Katılarak	
GENEL TOPLAM	141 874

Kaynak: Lozan'da Türk Delegasyonunun sunduğu metin.

Yunanlıların bu yağmalama, gasp ve yakıp yıkma eylemleri, Türk köylüleri için korkunç bir felakete yol açmıştır. Şöyle ki, Birinci Dünya Savaşı'ndaki yokluklar, yoksulluklar döneminin üzerine Türk köylüler bir de Yunanlılar tarafından kendi toprakları istila edilince sığınmacı durumuna düşürülmüşlerdir. Canını kurtarmayı başarabilenler geri döndüklerinde, evlerini yakılıp yıkılmış buldular, yeni ev yapımı için kereste sağlayamadılar, başaklı ürün tarlalarının yerinde yakılmış ekinlerin yanık sap kalıntılarıyla karşılaşılar ve yeni ekim yapabilmek için tohumdan yoksun bulunmanın sıkıntısını çektiler. Köylüler tohumculabilseler de tarlayı sürebilecek ne yeterli sabanları ne de hayvanları kalmıştı. Çünkü her yerleri çalınmış, götürülemeyip de geride kalanlar da yakılıp yıkılmış, kırılmış, kesilmiş, ahırıp edilmişti. Elde kalanlar sadece kazma ve insan gücüyle geçilmek zorunda kalanlar carasabanlardı, çünkü gıft sürme hayvanları da aynı akıbete uğramıştı. Batı Anadolu'nun

köylüleri için işgalin yol açtığı sonuçlar Türk ordularının kesin zaferi kazanmasından daha sonrasına dek sürüp gitti.

İSGALE UÇRAYAN BÖLGELERDE YITİRİLEN HAYVANLARIN

SAYISI

Bölge	At	Esek/	İnek/	Öküz	Manda	Deve	Keci	Koyun
Izmir	40 774	13 962	24 105	32 971	5 464	192 739	156 031	
Sancağı								
Saruhan	24 502	13 170	12 997	20 254	1 988	44 034	86 137	
Sancağı								
Aydın	7 126	4 830	7 543	11 115	30	25 471	29 581	
Denizli	1 832	3 314	3 061	1 759	38	34 321	28 249	
Bursa	3 730	630	38 820	29 058	-	1 251	39 916	
Ertuğrul	504	258	36 364	27 181	-	403	29 640	
Izmit	5 702	2 790	28 437	34 113	-	12 100	161 109	
Eskişehir	28 202	15 796	82 347	34 374	748	297 614	1 120 009	
Karesi	4 862	1 122	4 281	6 973	164	6 066	40 203	
Afyon	528	954	1 860	2 859	-	4 164	28 260	
Kütahya	13 222	2 850	17 500	18 618	-	99 922	33 752	
Haymana	3 086	3 710	7 665	8 955	72	103 254	17 370	
Kazası								
TOPLAM	134 040	63 926	264 980	228 230	8 504	821 339	1 770 316	

Kaynak: İsmet Paşa'nın Lozan Konferansı'na sunduğu metin; toplama yanlışları özgün belgededir.

Izmir'deki Amerikan Konsolosu J. Loder Park, Yunanlıların savaşı kaybetmesinden sonra, yakılıp yıkılmış yörelerin bir bölümünü gezdi. Konsolos Park Türk taraftan değil. Ancak, kendisinin desteklemiş olduğu Yunanlıların böylesine zalimane suçlar işlemiş

ederek şu sonuca varmıştır:

"1- Bizim gezi ekibimiz tarafından ziyaret edilmiş iç bölge kentlerinin yıkılması Yunanlılarca gerçekleştirilmiştir.

2- Adi verilmiş dört kentin her birinde yakılıp yıkılmış evlerin yüzde oranı

şöyledir:

Manisa %90 Turgutlu %90 Alaşehir %70 Salihli %65

3- Bu kentlerin yakılması, ne rastgele işti, ne arada sırada görülmüş olaydı, ne kaza sonucu; Tersine iyice planlanmış ve tümüyle örgütlü bir şekilde yürütülmüştü.

4- İnsanlara karşı zorbalık eylemlerinin yapıldığının ve bu olayların çoğunda zorbalığın hem kasıtlı hem gaddarca olduğunun bir çok örneği vardır.

Doğruluğu kesin sayıların elde edilmesi olanaksız ise de çekilmekte olan Yunan askerlerinin işlenen bu gibi vahşet eylemlerinin sayısını, sözü edilen dört kente binleri bulmuş olduğu güvenle tahmin edilebilir. Yapılanlar, böylesine eylemlerin olağan her üç tipinden oluşmaktaydı, yani insan öldürme, işkence, ırza geçme." (U.S. 767. 68116 / 34 J. Loder Park'tan Dışışleri Bakanlığı'na yazı)

Diğer taraftan, Osmanlı devlet mallarının ve parasının Yunan askerleri ve görevlilerince gasp edilmesi ikili amaç güdüyordu:

• Yunan devletini zenginleştirmek.

• İşgal edilmiş bölgelerde Osmanlı devletinin işlevini para ve donanım yokluğu yüzünden felce uğratmak.

Osmanlı devletinin paraları, hatta eldeki bütün posta pulu blokları gasp edilmiştir. Osmanlı devletine ait fabrikalardan, tarım okullarından, askeri imalatханanelerden donanım, araç gereç, nakineler, hayvanlar ve hammaddeler alınıp gasp edildi. Osmanlı Ziraat Bankasının malvarlığına el kondu ve bu malvarlığını götürüldü. Türk halkına karşı uygulanan gasp olaylarından farklı olarak sadece yazılı emir göstermekteydiler.

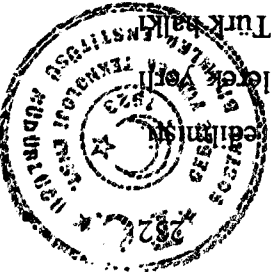
Kamu kurum ve kuruluşları işlevsiz hale getirilerek kamu düzeni yok edilmiştir. Toplumda kendisine saygı duyulan kişiler ve Osmanlı devlet memurları sürgün edilmiştir. Ancak hesaplayamadıkları bir şey vardı, o da Türk halkı her zaman içinden bir lider çıkarmayı başarmış bir toplumdur. Bu tutum sonucunda, Kuva-i Milliye Türk egemenliğinin tek temsilcisi haline geldi.

Anadolu'daki Yunan işgali aşırı sayıda Türk sığınmacının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu durum Yunanlıların, Batı Anadolu'da halkın göçünü Yunanlı/Rum olan bir devlet yaratma amaçlarının bir sonucudur. En başta Türk halkını katletme, soykırım girişimi, işkence ve malların gasp ve talan edilmesi yöntemleri uygulanmaktaydı. Bunların dışında Yunanlıların işgal sırasında uyguladığı kendine özgü zorlama yöntemleri de şunlardır: - Türk ahalie altından kalkamayacakları oranda yüksekk vergiler yüklenmesi.

- Tarım mahsullerine el konması; Osmanlı parasının geçerliliğinin yasadışılaşması.
 - Osmanlı parasının sadece Yunan parasıyla, çok düşük bir yapay değerden hesaplanarak değiştirilmesine izin verildi. Böylece hem Türk köylülerinin hem de Osmanlı devletinin ekonomisi yıkıma sürüklendi.
 - Köylerin kentlerin ileri gelen kişileri sürüldü. Türk halkı alınganlıkları liderlerinden mahrum bırakıldılar.
 - Türk vatandaşlar zorunlu çalıştırma işleri için köylerinden sürüldüler.
 - Türk vatandaşların iş bulma imkânları daraltıldı.
- Kıscası, işgal edilen Batı Anadolu topraklarında Müslüman Türk halkının azınlık durumuna düşmesi için ellerinden geleni ardına bırakmadılar.

Yukarıda sıralanan bu Yunan uygulama ve yöntemleri, İzzet Paşa'nın İngiliz Yüksek Komiseri'ne yazdığı bir mektupta Yunanlıların eylemleri hakkındaki anlatımına dayanmaktadır.

Müslüman Türk sığınmacıların sayısı hakkında yapılan bütün hesaplamalar arasında İsmet Paşa'nın Lozan Barış Konferansı'na sunduğu sayılar en doğru olanlar görülmektedir. Yapılan hesaba göre, Yunan işgali altında kalan bölgede 1.5 milyon Anadolu Türk'ü göç yoluna düşmüş ya da ölmüştür. Bu rakam, o dönemdeki Avrupalı gözlemcilerin hesaplamalarına da uygun düşmektedir. İsmet Paşa, savaş sonrasında yapılan nüfus sayımının sonuçlarına dayanarak, işgal edilmiş bölgede 160.739 binanın yakılıp yıkılmış olduğunu

ortaya koymuştur. Sadece yakılıp yıkılmış evler bile yüz binlerce sığınmacının ortaya çıkmış olması gerektigini kanıtlamaktadır.

BATI ANADOLU'DA 1912'DEN 1922'YE TÜRKLERİN ÖLÜM

TELEFATI

Osmanlı Vilayeleri	Savastan	1922'de	Yitirilen
Önce *			
Aydın	1 887 673	1 400 949	486 724
Hüdavendigâr	1 643 491	1 437 971	205 520
İzmit	271 751	259 712	12 039
Ankara	1 273 207	1 158 376	114 831
Konya	1 550 843	1 123 889	426 954
TOPLAM TELEFAT			1 246 068

* Bu, 1912 yılı nüfusuna, Balkan Savaşı göçmenlerinin eklenmesiyle bulunan sayıdır.

Kaynak: Mc Carthy, Muslims and Minorities

Türk - Yunan savaşının bitiminde Batı Anadolu'nun büyük bir bölümü yıkıntı ve harabe durumuna düşmüştü. Binlerce Türk vatandaşı ölmüş, sakat kalmış, bir o kadarının ırzına tecavüz edilmiş, yerli halk topraklarını, mal ve mülklerini terk ederek göç etmek zorunda kalmıştır. Bu insanlık dışı vahşet, yeni kurulacak Türk devletinin ekonomik, sosyal alanda kalkınmasını bir 10 yıl geciktirmiştir. Anadolu'nun toparlanması çok zor olmuş, zihinsel ve bedensel işgücünü eksikliğini ancak bu süre içerisinde telafi edebilmiştir.

Netice olarak, Yunanistan'ın işgal siyaseti belli bir plan dahilinde yürütülmüştür. Bir yandan ileri sürdüğü iddialar ile Avrupa devletlerini yanına alan Yunanistan, Osmanlı Devleti içindeki Rumları teşkilatlandırmaya çalışıyor ve Anadolu'da ciddi bir iskan siyaseti takip ediyordu. Yunan işgal siyasetindeki metot ise iddialarını kuvvetlendirmek ve Rum iskanını sağlamaktır. Anadolu'da yaşanan Yunan/Rum vahşetinin insanlık tarihi açısından bir yüz karası olması, katledilen insanların

arkasından sel gibi gözyaşları dökülmesinin yanı sıra, madalyonun öbür yüzünde de genç Türkiye Cumhuriyeti devletinin kalkınma ivmesini kazanmasını uzun yıllar geciktirici etkisi

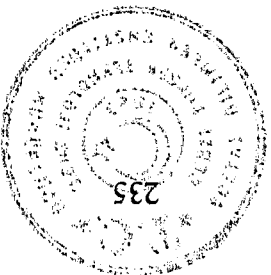
olmuştur.

Türk millet i bütün bu zulümlere ve yapılan haksızlıklara Bat ın sessiz kalmasına karşı hak ve istiklalini kendi eliyle ve silaha sarılarak elde edebileceğini görmüş ve Mustafa Kemal Paşa önderliğindeki Milli Mücadele hareketine katılarak Yunanlılara ve diğer milletlere karşı özgürlüğün nasıl kazanılacağını göstermiş ve mazlum milletlere örnek teşkil etmiştir.

Bu gelişmanın temel amacı, Yunanlılar tarafından bir dönem Anadolu'da işlenen insanlık suçlarının hafızalarda taze tutulmasını, yeniden canlandırılmasını sağlamak ve bunun yanı sıra Yunanlılar tarafından sahte belge ve fotoğraflarla çarpıtılan bu gerçekler konusunda Türk halkını ve özellikle gençlerini bilinçlendirmektir. Ayrıca, bu vahşetin uluslararası platformlarda duyurulması ve savunulmasını temin edecek akademik bilgi birikiminin oluşturulmasına bir nebe de olsa katkıda bulunmak hedeflenmiştir.

KAYNAKLAR

1. ADIVAR, Halide Edip – Yakup Kadri – Fahri Rıfki – Mehmet Asım, İzmir'den Bursaya, İstanbul, 1980.
2. AKİPEK, Ömer İlhan, Devletler Hukuku Başlangıcı, Ankara, 1963.
3. AKŞİN, Sina, "Paris Barış Konferansının Yunanlıları İzmir'e Çıkarma Kararı", Üçüncü Askerî Tarih Semineri, Türk Yunan İlişkileri, (Genel Kurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüd Başkanlığı Yayını), Ankara, 1986.
4. AKŞİN, Sina, İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele, İstanbul, 1976.
5. APAK, Rahmi, İstiklal Savaşında Garp Cephesi Nasıl Kuruldu, Ankara, 1990.
6. APAK, Rahmi, Yetmişlik Bir Subayın Hatıraları, Ankara, 1957.
7. ARIKAN, Zeki, Mütareke ve işgal Dönemi İzmir Basını, (30 Ekim 1998-8 Eylül 1922), Ankara, 1989.
8. ARMAOĞLU, Fahri, Siyasi Tarih (1789-1960), Ankara, 1973.
9. Arşiv Belgelerine Göre Balkanlarda ve Anadoluda Yunan Mezallimi, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara, 1996.
10. BAYKAL, Bekir Sıtkı, "İzmir'in Yunanlılar Tarafından İşgali ve Bu Olayın Doğu Anadolu'daki Tepkileri", BELLETEN, Cilt XXXIII, S.132, Ekim 1969.
11. BAYTOK, Taner, İngiliz Kaynaklarında Türk Kurtuluş Savaşı, Ankara, 1970.
12. BAYUR, Yusuf Hikmet, Türk İnkılap Tarihi, Cilt 3, Ankara, 1983.
13. BAYÜR, Yusuf Hikmet, Türk İnkılabı Tarihi, Cilt III, Ankara, 1967.
14. BELEN, Fahri, Türk Kurtuluş Savaşı, Ankara, 1973.
15. BERKES, Niyazi, Türkiye'de Çağdaşlaşma, İstanbul, 1978.
16. BRIDGE, Ann, İzmir Ateşler İçinde, İstanbul, 1972.
17. COŞAR, Ömer Sami, İstiklal Harbi Gazetesi, Yeni İstanbul Yayını, 1969.
18. ÇANLI, Mehmet – Ünal Türkeş, Darda (Reşadiye) Kuva-yı Milliyesi, Ankara, 1999.
19. DROYSEN, Geschichte des Hellenismus, 1836
20. GÖKBİLGİN, M. Tayyip, Milli Mücadele Başları, Cilt 1, Ankara, 1959.
21. GÖKBİLGİN, M. Tayyip, Milli Mücadele Başları, Cilt 2, 1965.
22. GÖKBİLGİN, Tayyip, Milli Mücadele Başları – Mondros Mütarekesi'nden Sivas Kongresine, 1. Kitap, Ankara 1959.
23. GÜNER, Zekai, Trakya-Pasaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin Kuruluşu ve Faaliyetleri, Ankara, 1998.

24. GÜREL, Şükri Sina, Tarihsel Boyut içinde Türk Yunan ilişkileri 1821-1993, Ankara, 1993.
25. HANÇERLİOĞLU, Orhan, Türk Dili Sözlüğü, Ankara, 1992.
26. HATİPOĞLU, M. Murat, 1916-1922 Yılları Arasında Yunanistan'daki Değişmeler ve Türk Millî Mücadelesi Üzerindeki Etkileri, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü (Yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1985.
27. HATİPOĞLU, M. Murat, Yunanistan'daki Gelişmeler Işığında Altında Türk Yunan ilişkilerinin 101 Yılı (1821-1922), Ankara, 1988.
28. HOCAOĞLU, Mehmet, Belgelerle Yunan Barbarlığı, İstanbul, 1985.
29. İNALCIK, Halil, Ottoman Policy and Administration in Cyprus After the Conquest, Ankara, 1969.
30. İŞİK, Hüseyin, "Anadolu'da Yunan Mezalimi" Üçüncü Askerî Tarih Semineri, Bildiriler, Genel Kurmay ATASE Başkanlığı, Ankara, 1986.
31. JENSEN, P.K., "The Greco-Turkish War, 1920-1922", International Journal of Middle East Studies, 10, No. 4, 1979.
32. KARABEKİR, Kazım, İstiklal Harbimiz, İstanbul, 1969.
33. KARAL, Enver Ziya, Osmanlı Tarihi, Cilt V-VIII, Ankara, 1962.
34. KARAUĞUZ, Tahir, Anadoludan Kovdukları, İstanbul 1965.
35. KARPAT, Kemal, Ottoman Population 1830-1914, Demographic and Social Characteristics, Madison, Wisconsin, 1985.
36. KARPAT, Kemal, The Status of the Muslim Under European Rule: The Eviction and Settlement of the Çerkes, Journal of the Institute of Muslim Minority Affairs 1, No 2, 1972.
37. KARS, Zübeyir, Millî Mücadele'de Kayseri, Ankara, 1998.
38. KAYGUSUZ, Bezmi Nusret, Bir Roman Gibi, İzmir, 1955.
39. KINROSS, Lord, Atatürk-Bir Millet'in Yeniden Doğuşu, (Çeviren: Necdet Sander), İstanbul, 1984.
40. KITSİKIS, Dimitri, Yunan Propagandası, İstanbul, 1973.
41. KOCABAŞ, Süleyman, Tarihî ve Günümüzde Türk Yunan Mücadelesi, Tarihî Türkiye Üzerine Emeller Serisi 2, İstanbul, 1984.
42. KURAT, Yulug Tekin, Osmanlı İmparatorluğunun Paylaşılması, Ankara, 1986.
43. KURAT, Yulug Tekin, Türkiye ve Rusya, Ankara, 1970.
44. KURT, Yılmaz, Pontus Meselesi, Ankara, 1995.

45. KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., "Yunan İsyanı Sırasında Anadolu ve Adalar Rumları", Genel Kurmay ATASE Yayınları, Ankara, 1986.
46. LA GORCE, Çağlarboyu Yunanlılar, İstanbul 1986.
47. MANSSEL, Ege ve Yunan Tarihi, İstanbul, 1963
48. MC CARTY, Justin, American Commissions in Anatolia and the Report of Niles/Sutherland, XI. Türk Tarihi Kongresi, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara, 1990.
49. MC CARTY, Justin, Greek Statistics on Ottoman Greek Population, International Journal of Turkish Studies No 2, 1980.
50. MC CARTY, Justin, Ölüm ve Sürgün, Ankara, 1987.
51. MERAY, S. Ve O. Olcay, Osmanlı İmparatorluğunun Çöküş Belgeleri, Ankara, 1977.
52. MISIRLIOĞLU, Kadir, Türk'ün Siyah Kitabı, Yunan Mezallımı, İstanbul, 1979.
53. MORALI, Nail, Mütarekede İzmir, Önceleri ve Sonraları, İstanbul, 1976.
54. ORHONLU, Cengiz, "The Greek Kingdom Confronting the Ottoman State", Foreign Policy, Ankara, 1977.
55. ORHONLU, Cengiz, "Yunan İşgalinin Meydana Getirdiği Göç ve Yunanlıların Yapılan Tehcirin Sonuçları Hakkında Bazı Düşünceler", BELLETEN, Cilt XXXVII, S. 148, Ekim 1973.
56. ORTAYLI, İber, "Tanzimat Döneminde Yunanistan ve Osmanlı İmparatorluğu" Türk Yunan ilişkileri, Genel Kurmay ATASE Yayınları, Ankara, 1986.
57. ORTAYLI, İber, İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı, İstanbul 1983.
58. OSTRAGORSKY, Bizans Devlet Tarihi, Ankara, 1981
59. ÖZALP, Kazım, Milli Mücadele, 1919-1922 C.1, Ankara, 1988.
60. PITTART, Les Races et l'Hisstire, Paris, 1924
61. RAİF, K.B., "Greeks" The Democrats Who Are Not, Ankara, 1995.
62. REŞİT, Ahmet, Hukuk-i Umumiye-i Düvel, İstanbul, 1932.
63. RUMMEL R.J., Death by Government, 1911
64. RUMBOLD, Rumbold'dan Curzon'a yazı, İstanbul, 1920
65. SALAHİ, Mehmet, Girit Meselesi 1866-1889, İstanbul, 1967.
66. SALIŞIK, Selahattin, Tarih Boyunca Türk Yunan ilişkileri ve Etniki Eterya, İstanbul, 1968.
67. SERTOĞLU, Mithat, "Anadolumuz Hakkında Yunanlıların Düşünce ve Emelleri", Belgelerle Türk Tarihi Dergisi, Cilt IV, S. 19, Nisan 1969.

68. SMITH, Michael Llewellyn, Anadolu Üzerindeki Göz, İstanbul, 1978.
69. SONYEL, Salahi, "Büyük Devletlerin Osmanlı İmparatorluğunu Parçalama Çabalarında Hristiyan Azınlıkların Rolü", BELLETEN, Cilt XLIX, S.195, Aralık 1985.
70. SONYEL, Salahi, Türk Kurtuluş Savaşı Ve Dış Politika, C.1, Ankara, 1977.
71. SONYEL, Salahi, Türk Kurtuluş Savaşı Ve Dış Politika, C.2, Ankara, 1977.
72. SÖYLEMEZOĞLU, Yok Edilmek İstenen Millet, Ankara, 1922
73. T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Arşiv Belgelerine Göre Balkanlarda ve Anadolu'da Yunan Mezalimi, Cilt II, Ankara, 1996.
74. TAÇALAN, Nuroğlan, Egede Kurtuluş Savaşı Başlarken, İstanbul, 1970.
75. TANSEL, Selahattin, Atatürk ve Kurtuluş Savaşı, Ankara, 1965.
76. TANSEL, Selahattin, Mondros'tan Mudanya'ya Kadar, Cilt 1, Ankara, 1977.
77. TANSEL, Selahattin, Mondros'tan Mudanya'ya Kadar, Cilt 3, Ankara, 1973.
78. TANSEL, Selahattin, Mondros'tan Mudanya'ya Kadar, Cilt 4, Ankara, 1978.
79. TURAN, Mustafa, Yunan Mezalimi (İzmir, Aydın, Manisa, Denizli), Ankara, 1999.
80. Türk İstiklal Harbi, Genel Kurmay Harp Tarihi Dairesi, Cilt 1, Ankara, 1962.
81. Türk İstiklal Harbi, Genel Kurmay Harp Tarihi Dairesi, Cilt 1, Kısım 2, Ankara, 1963.
82. Türk İstiklal Harbi, Genel Kurmay Harp Tarihi Dairesi, Cilt 2, Kısım 1, Ankara, 1963.
83. Türk-Yunan İlişkileri ve Etniki Eterya, Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Başkanlığı Yayını, Ankara, 1988
84. TÜRSAN, Nurettin, Yunan Sorunu, Ankara, 1987.
85. TÜRSAN, Nurettin, Yunan Sorunu, Ankara, 1987.
86. ÜÇÖK, Coşkun, "Osmanlı İmparatorluğu ve Rum Ortodoks Kilisesi", Tarih Boyunca Türk Yunan İlişkileri, ATASE Yayınları, Ankara, 1986.
87. VASILIEV, History Of The Byzantine Empire, Medison And Milusakee, 1964
88. VALAZAN, Talat, Türkiye'de Yunan Vahşet ve Soykırımını Girişimi 1. Cilt, Genel Kurmay Basımevi, Ankara, 1994.
89. VALAZAN, Talat, Türkiye'de Yunan Vahşet ve Soykırımını Girişimi 2. Cilt, Genel Kurmay Basımevi, Ankara, 1994.
90. YEĞEN, E., "XIX. Yüzyılın Son Çeyreğinde Girit Olayları ve Osmanlı Yunan ve Büyük Devlet İlişkileri", Türk Yunan İlişkileri, Genel Kurmay ATASE Yayınları, Ankara, 1986.
91. YILMAZÇELİK, İbrahim – Ahmet Aksın, Osmanlı Yunan Harbi, İzmir, 2001.

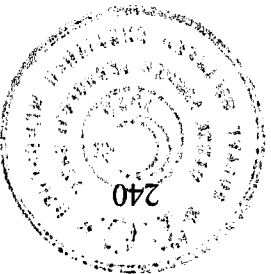
92. <http://www.devletarsivleri.gov.tr/yayin/osmani/yunan2/yunan2.htm>
93. <http://www.turkatak.gen.tr/Yunan/mezaliim.htm>
94. <http://www.Turk-Yunan.gen.tr>
95. <http://mfa.gov.tr/turkce/grup/hg/hgb/01.htm>
96. Soykırım Ne Anlama Gelmektedir? (<http://mfa.gov.tr/turkce/grup/hg/01/05.htm>)
97. Analysis : Defining Genocide (<http://news.bbc.co.uk/1/english/world/europe/newsid-17010000/1701562.stm>)
98. Social Scientists' Definition of Genocide (http://www.isg-ags.org/definitions/def_genocide.html)
99. Elements of the Crime of Genocide (<http://www.preventgenocide.org/genocide/elements.htm>)
100. Mass Rape Ruled a War Crime (<http://commondreams.org/headlines01/0224-02.htm>)

ÖZGEÇMİŞ

1978 yılında Ankara'nın Kızılcahamam İlçesinde doğan Murat ÖZCAN, İlkokul'u ve Orta Okulu İstanbul'da, Lise'yi ise Kuleli Askeri Lisesi'nde 1996 yılında tamamlamıştır.

Kara Harp Okulu'ndan 2000 yılında Piyade Teğmen olarak mezuniyetini müteakiben Kara Kuvvetleri Komutanlığı bünyesinde görevini sürdürmektedir.

Harp Okulu yıllarından başlayarak Siyasi Tarih, Uluslararası İlişkiler, Uluslararası Hukuk gibi konulara ilgisinden dolayı GYTİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Strateji Bilimi Bölümünde Milli Güvenlik stratejileri üzerine Yüksek Lisans Programını takip etmiştir.

EKLER

- EK 1. Nazilli'nin Köylerini İşgal Eden Yunanlıların Evleri Yakıtları ve Kadınlarla Tecavüz Eftikleri
- EK 2. Yunanlıların Nazilli ile Aydın'ın İşgali Ve Tahliyesi Esnasında Müslümanlara Vahşiyane Zulüm Uyguladıkları
- EK 3. Yunanlıların Aydın'da Türklere Karşı Katliâm Başlattıkları
- EK 4. Akhisar'da Yunan Müfrezesinin Halit Paşa Ve Arkadaşlarını Vahşice Katlettikleri
- EK 5. Gemlik Ve Orhangazi Kazalarına Bağlı Köylerin Yunanlılar Ve Yerli Hristiyanlardan Oluşan Çeteler Tarafından Yakılıp Yağmalandığı, Halkının Katledildiği
- EK 6. Ödemiş'i İşgal Eden Yunanlıların Müslümanları Katledip Evlerini Yağmaladıkları
- EK 7. Kuva-Yı Milliye Tarafından Geri Püskürtülen Yunanlıların Ödemiş'in İki Köyünü Yakıp Halkını Katlettikleri
- EK 8. Yunan İşgal Kuvvetlerinin Ve Yerli Rumların Manisa'da Irza Tecavüz, Katliâm Ve Soygunculuk Yaptıkları
- EK 9. Yunanlıların Boğazlar Ve Marmara Havzasındaki Müslümanlara İmha Ve Tehcir Planı Uyguladığı
- EK 10. Yunanlıların Yalova'nın Teşvikiye Ve Çınarcık Köylerinde Halkı Dövdükleri Ve Katlettikleri
- EK 11. Yunanlıların Babaeski'nin Mandıra Köyünde Katliâm Yaptıkları, Rum Çetelerini Silahlandırıp Çok Sayıda Müslümanı Tutukladıkları
- EK 12. Ezine Yunan İşgal Kuvvetlerinin Bayramıç'da Dokuz Müslümanı Katlettikleri
- EK 13. Rumların İzmit'te Evleri Yağmaya Ve Müslümanları Katle Başladıkları

- EK 14. Orhangazi Kazası Halkını Tehcir Eden Yunanlıların Yolda Halkın İhtiyaçlarına Namusuna Tecavüz Edip Katliâm Yaptıkları, Müslümanların Mallarını Kırmış ve Ermenilere Sattıkları
- EK 15. İstanbul'a İltica Etmek Üzere Elmalık'da Toplanan Çoğu Kadın Bin Yüz Kişinin Yunan Askerleri Ve Rum Eşkiyaları Tarafından Katledildiği
- EK 16. Yunan İşgal Kuvvetlerinin İzmit Ve Yalova'da Katliâm Ve Soygun Yaptıkları, Zararın Tazmin Edilmesi Gerektiği
- EK 17. Yunanlıların Aydın Yakınlarındaki Karatepe Köyünde İki Yüz Türk'ü Katlettikleri

Handwritten text in Devanagari script, including a signature and a date.

EVERETT

EK 1-A. NAZİLLİ'NİN KÖYLERİNİ İŞGAL EDEN YUNANLILARIN YAKTIKLARI VE KADINLARA TECAVÜZ ETTİKLERİ

Nazilli'nin Keten, Mescidi, Kaymakçı-yı Kebir ve Kaymakçı-yı Sagir köylerini işgal eden Yunanlıların kadın ve kızlara tecavüz ettikleri, çok sayıda evi yaktıkları, ahalisi göç eden köyleri top ateşine tuttukları ve kaçamayanları katlettikleri.

26 Şubat 1920

Şifre Telgrafnâme
Bab-ı Ali

Dâhiliye Nezâreti

Şifre Kalemi

Mahreci: Nazilli

Târih-i keşidesi: 26 Şubat sene [13]36

Kaleme Vurdu: 26 minh

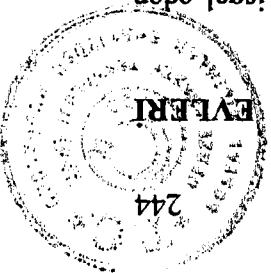
C. 5 Şubat sene [13]36 târihi ve 119 numaralı tele zeyl.

Yunanlıların taht-ı işgallerinde bulunan Keten karyesinde on kadar hâneyi ve Mescidi karyesinde 2 Kânûn-ı Sani sene [13]36 târihinden bugüne kadar üç def'a mikdarı mechûl haneleri ihrak ettikleri ve 21 Teşrin-i Sani'de işgal ettikleri Kaymakçı-yı Kebir'de birkaç hâne ile Kaymakçı-yı Sagir'in muhtelif zamanlarda kısm-ı a'zamını kezzâlik ihrak ettikleri ve taht-ı işgallerinde bulunup da ahâlisi çekilen bütün kurâyı her gün topa tutmada oldukları ve Kaymakçı karyelerinin bidâyet-i işgallerinde bir takım affe kadınlara varıncaya kadar hetk-ı ırzda bulundukları ve kaçamayanları katleyledikleri tahkikât-ı mevsûkaya atfen Balyanbolu Müdiriyeti'nden cevâben bildirilmiş olduğu.

Fr 23 Şubat sene [13]36

Vekil-i Mutasarrıf
Hüseyin Naci

BOA. DH. KMS. 52-5/60

EK 2 – A. YUNANLILARIN NAZİLLİ İLE AYDIN'IN İŞGALİ VE TAHHİTİ
ESNASINDA MÜSLÜMANLARA VAHŞİYANE ZULÜM UYGULADIKLARI
Yunan işgal kuvvetlerinin, Nazilli'nin işgali süresince ve tahliyesi esnasında Müslümanlara karşı uyguladıkları zulümlerin daha vahşisini Aydın'ın tahliyesi sırasında yaptıkları, Nazilli tahliye edilirken iki yüz kırk civarında Müslümanı şehit ettikleri, Aydın'ın tahliyesinde ise İslam mahallelerini tamamen yakarak binlerce Müslümanı katlettikleri, milyonlarca liralık malın yok edilmesine sebep oldukları, yollarında götürdükleri mutasarrıf, hâkim ve diğer üst makam memurlarından bir daha haber alınmadığı.

1 Temmuz 1919

Telgrafname

Mahreci: Nazilli

Numara: 9

Musta'cel

Nazilli Kâ'im-i makâmı Hasan Bey'in 1 Temmuz sene [1]335 târihi telgrafnâmesi Nazilli'nin müddet-i işgaliyle tahliyesi esnasında Yunan kuvve-i işgaliyesinin icrâ etmiş olduğu mezâlim-i vahşiyâneye bu kerte de Aydın'ın cebren tahliyesi esnasında tûyler ürperten fecâyî-i müdhise ilâve etmiştir. Nazilli'nin tahliyesinde berâber götürdüğü kırk mevkûf ile berâber Atça ve Sultanhisar nâhiyelerinde iki yüze karîb Müslümanı bilâ-sebeb şehid etmiştir. Aydın'ın tahliyesi esnasında ise İslam mahallelerini ateşe vererek binlerce ma'sûmünun katline ve milyonlarca emvâlin zâyî'ine sebebiyet vermiştir. Mutasarrıf ve hâkim ve diğer ru'esa-yı me'mûrîni berâberinde götürmüştür. Hayât ve memâiları mechûldür. İşbu fecâyî' tafsîlatı posta ile arz edilecektir.

Nazilli Kâ'im-i makâmı
Hasan

BOA. DH. KMS. 52-2/83

[The page contains dense handwritten text in Arabic script, organized into two main sections separated by a horizontal line. The handwriting is cursive and typical of historical Islamic manuscripts.]

10-1-67

Yunan askerlerinin Aziziye istasyonunda trenden indirdikleri yüz otuz Türk'ü, kadınlara

kocalarının gözü önünde tecavüz ettikten sonra toplu şekilde katlettikleri, işgal ettikleri köyleri ateşe verip ele geçirdikleri Müslümanları kadın, çocuk ayırmadan yakarak öldürdükten sonra kuyulara atarak, evlere girerek kadınlarla zorla tecavüz edip koca ve çocuklarını katlettikleri, Müslümanların oturduğu semtlerin sularını kesdikleri, yangın çıkarmak için belli noktalara gaz tenekeleri koydular, gayr-i Müslim halka, Müslümanlardan ayırmak maksadıyla, fes yerine zorla şapka giydirdikleri ve evleriyle işyerlerine işaret koydular, Kuva-yı Milliye ile yaptıkları savaşı katliâma dönüştürmek için önce Müslüman mahallelerini yakıp yangından kachmak isteyenleri minare gibi yüksek yerlere yerleştirdikleri top ve mitralyözlerle öldürdükleri, üç gün süren bu katliâma İngiliz, Fransız ve İtalyan temsilcilerinin de şahit oldukları, yenilerek geri çekilen Yunanlıların takviye kuvveti alıp tekrar Aydın üzerine yürüyerek yol üzerinde bulunan İslâm köy ve kasabalarını yakattıkları, kaçamayan çocuk, kadın ve yaşlıları öldürdükleri, kaçabilenlerin ise İtalyan işgali altındaki bölgeler ile dağlara ve ovalara iltica ettikleri, yapılan katliâma yerli Rumların da katıldığı, Yunan işgalinin bir an önce durdurulup müteci durumundaki yüz bin kadar Türkün kurtarılması gerektiği.

5 Temmuz 1919

—Cine—

Fr 5/7/[13]35

Mukarrerât-ı düveliyeye muhâlif olarak Aydın ilvâsını işgal eden Yunanlılar bil'-hâssa Aydın'daki İngiliz mümessilleri Mülazım Mösyö Vitali ve Mülazım Mösyö Gara'nın Aydın'dan müfârekatından sonra tatbikine ibtidâr ettikleri imhâ politikasını âlem-i insâniyetin enzâr-ı şerkatine arz ediyorum.

Trenden Aziziye istasyonunda indirilen erkek ve kadın yüz otuz yolcu Türk, bir dere içine götürülerek kocalarının karşısında kadınlara fi'l-i şeni' icrâsından sonra kaçabilen birkaç kişiden mâ'adâsının sürer-i gaddârânede itlâf edilmeleri, işgal muntikâsındaki köylere ateş vererek kadın, çocuk, erkek ellerine geçeni itlâf ve ihrâk etmeleri ve kuyulara atmaları, Yunanlıların Nazillili'den ve daha diğer nahiye merkezlerinden esnâ-yı tahliyyede aldıkları mu'teberân-ı ahâliyi ve esnâ-yı râhda tesâdüf ettikleri kadın, erkek, ihtiyar, çocuk, bi-gâregâmı itlâf etmeleri, karyelere yangın vermeleri, nefis-i Aydın'da bir gök erkek ve kadınları birer vesile ile gûyâ tevkihfihâneye götürülürken mahv ve itlâf edilmeleri, cebren hânelere girüp genç kadınlara fi'l-i şeni' yapdıktan sonra çocuklarını ve kocalarını itlâf etmeleri, me'mûrîn-i devleti ve hattâ ru'esâ-yı me'mûrîn-i hükûmeti bilâ-sebeb mahv ve

gaybetmeleri, Aydın beldesinde gayr-i Müslim ahâlinin başlarından cehren fesleminin çıkartılarak şapka ikâsı ettirilmesi ve İslâm mahallelerinin muhtelif noktalarına yangın için gaz tenekeleri vaz' ve İslâm mahallelerine gelen suların kesilmesi ve beldenin gayr-i Müslim

hâne ve dükkânlarına bir âlâmet vaz'ettirmeleri Aydın beldesinde İslâmlara yapılacak bir katli'âm hazırlığı idi. İşbu hazırlıktan sonra esasen bu mezâlime karşı müdâfa'a-i hayât ve memleket için teşekkül eden millî kuvvetin Menderes köprüsündeki karagölüne bilâ-lüzûm ve sebeb Yunanlılar 28/6/[13]35'de ta'arruz ederler. Bu ta'arruz neticesinde başlayan muhârebeyi Yunanlılar ric'at ederek bil'-iltizâm Aydın beldesine naklederler ve minâreleri vesâ'ir muhkem binaları makineleli tüfenklerle tutarak ve hattâ belde dâhilinde top isti'mâl ederek ve diğer taraftan İslâm mahallelerine ateş vererek muhârebeyi tasmin ettikleri katli'âm şekline ifrâğ ederler. Şöyle ki, yangından canını kurtarmak için kendilerini dışarıya atan Müslim kadın, erkek ve çocuklara minâre vesâ'ir yüksek binalara yerleşdirdiği makineleli tüfenklerle ateş tevcih ederek bu bi-gâreğâmı itilâf ederler. Makineleli tüfenk ateşinden havfûp gıkamayanlar yangından yandılar. Henüz yananıyan İslâm hânelerine tevcih ettikleri top ve makineleli tüfenk ateşleriyle bu binaları delik desik ve bir hayli bi-gâreğâmı itilâf etdiler. Üç gün devam eden bu muhârebeli katli'âmda Yunan zulmüne karşı Cenâb-ı Hak'tın bir merhameti eseri olacak vesâ'it-i harbiyyesi pek noksan olan ve belde ahâlî-i İslâmiyyesini katli'âmdan kurtarmaya çalışan kuvve-i milliyemize karşı Yunanlılar mağlûb olmuş ve firâr etmişler ve bunun neticesi belde dâhilinde kalabilen ahâlî-i İslâmiyye mahv ve telef-i umûmîden kurtulmuşlardır. Yunanlıların ve bunlara iltihâk eden yerli Rum erkeklerinin irtikâb ettikleri bu mu'âmele-i vahşiyâneye mukâbil kiliselerde vesâ'ir muntıkalarda tahaffuz eden câniler dâhil olduğu hâlde ahâlîye karşı Türklerin gösterdiği eser-i şefkat ve himâyenin şahidi olan İngiliz, Fransız, İtalyan tebe'a ve resmi adamlarından ve hattâ yerli Rumlardan su'âl kuva-yı imdâdiyye-i askerîye ile yeniden muhtelif noktalardan ta'arruz etmiş ve mu'âmele-i vahşiyânelelerini evvelkinden daha büyük bir şiddetle tatbîke başlamışlardır.

Bakiye kalan nâhiye ve kura İslâm hânelemini ihrâk bi'n-nâr ve kaçup kurtulamayan ihtiyar, genç, kadın, çocuk, acezeyi itilâf ederek Aydın üzerine yürümüştür. Aydın ve nevâhisi ahâlî-i İslâmiyyesinin kurtulabilenleri dağlara ve ovaların hücrâ[üçra] yerlerine ve bir kısmı İtalya işgâl-i askerîsi altındaki Menderes'in cenûb kısmına cân atmışdır. Livânın yüzde doksan beşi Türkdür. Böyle bir ekseriyetin imhâsı için Yunanlıların tatbîk ettiği mezâlim-i vahşiyâneye âlem-i beşerîyyetin rızâsı olur mu? Aydın livâsı ahâlî-i İslâmiyyesinin yüzlerce seneden beri gayr-i Müslim ahâlîye şefkat-i insânîyyet ibraz etmekden ve onları sâhib-i servet ve mes'ûd kılmakdan ve bil'-hâssa Rum ahâlîsine karşı ibraz ettiği âsâr-i himâye ve şefkat ile

onları tes'îd ve nüfûslarını teksîr etmekden başka ne kabahati vardır? Bu hakâyık; meydânda
iken âlem-i beşeriyet ve mensûb oldukları millet-i mu'azzama-i medeniyenin bu mezdânda
râzı olamayacaklarına kana'atimiz ber-devâmdır. Dağlara ve hücrâ ovalara civâr muntakâlara
aç ve çıplak bir hâlde cânlarını atan yüz bin râddesindeki nüfûsun hayatını kurtarmak üzere
Yunan işgâl-i askerîsinin Aydın livâsından sür'at-i ref'ini insâniyet ve beşeriyet nâmına

istihâm ederiz.

Fi 5 Temmuz sene [1]335

Fi Minh

BOA. HR. SYS. 2611/1, 163

Mühür

Handwritten text in Urdu script, likely a report or record, with a large red 'X' watermark across the page. The text is written on lined paper and includes a table with multiple columns and rows, some of which are filled with handwritten entries. The table has a header row and several data rows. The handwriting is in Urdu, and the overall appearance is that of a formal document or record.

EK 4-A. AKHİSAR'DA YUNAN MÜFREZZESİNİN HALİT PAŞA VE ARKADAŞLARINI VAHŞİCE KATLETTİKLERİ

Akhisar'da gıftılıkte bulunan Halit Paşa ve beş arkadaşının Yunan askerleri ve yerli Rumlar tarafından vücutları ikiye ayrıtıp, kulak ve burnları kesilmek, gözleri oyulmak suretiyle katledildikleri, gıftılığın yağmalanıp yakıldığı, ayrıca Gediz gayı civarındaki köylerden onbeş kadının da Yunanlılar tarafından öldürülerek nehre atıldığı.

9 Temmuz 1919

Teğrâtnâme

Mahreci: Akhisar

Numara: 407

Tarih: 9/7/[13]35

Akhisar Kâ'im-i makâmı'nın telgrâtnâmesi

Şehr-i halim yedinci gecesi gıftılıkte bulunmaktada olan Halid Paşa ve diğer beş refikler, Yunan müfrezesi civâr Rum karayelerinden aldığı mühim bir kuvvetle ve sûret-i fecî'ada katledilmişler. Ez-ân cümle Halid Paşa'nın gövdesinden kat'olunarak ikiye bölünmek ve gözleri oyulmak ve parmakları kesilmek, vücûdunun muhtelif mahallinde otuz yedi aded bıçak ve süngü yarası bulunmuş ve diğer refiklerinin gözleri oyulmak ve kulak ve burnları kesilmek gibi bir sûret-i fecî'ada katledilerek gıftılıkte bulunan emvâl ve eşyâ ve âlât ve edevâtı yağma ve bil'-âhire gıftılık dahi ihrak edildigi, sûret-i fecî'a[da] katlolunan Halid Paşa ve rûfekâsının cesedleri akrabaları tarafından merkez-i kazâya götürülüp burada defnedildiği ve bu vak'a üzerine işlerine gitmekte bulunan Gediz gayı civarındaki karayelerden on beş kadın dahi katledilerek gayâ ilkâ etdikleri ayrıca müstahberâtımızdan olduğu berây-i ma'lûmât ma'rûzdur.

Fi 9 minh.

Akhisar Kâ'im-i makâm

Vekili Nâmina

Mehmed

BOA. DH. KMS. 52-3/24

[The page contains dense handwritten text in Arabic script, likely from a manuscript. The text is written in black ink on aged paper. There are several lines of text visible, though some are partially obscured or faded. A small portion of the text at the bottom right appears to be written in a different hand or color, possibly red ink.]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

**EK 5-A. GEMLİK VE ORHANGAZİ KAZALARINA BAĞLI KÖYLERİN
YUNANLILAR VE YERLİ HIRISTİYANLARDAN OLUŞAN ÇETELER
TARAFINDAN YAKILIP YAĞMALANDIĞI, HALKININ KATLEDİLDİĞİ**

Silahlı Yunan ve Rum çetelerinin Orhangazi kazasına bağlı yirmi bir köyü tamamen yakıp yağımaladıktan ve halkını katlettikten sonra aynı imha hareketini Kocadere, Akköy, Soguksu, Lütfiye, İhsaniye, Tevftkiye ve Mecidiye köylerinde de tekrarlayıp bu köyleri viraneye çevirdikleri, sahil köylerine kaçan köylülerden geride kalanları iplerle bağladıktan sonra yayılım ateşine tutarak öldürdükleri, kadınları gıplak bir şekilde oynatıp tecavüz ettikten sonra hepsini bir evde toplayıp üzerlerine bomba atarak katlettikleri, çetelerin ardından yerli Rumların köylere gelip esya ve hayvanları yağımalayarak İstanbul'a gönderdikleri, yine çetelerin, Gemlik'e bağlı Fıstıklı köyünden dört kişiyi öldürerek köyü yağımaladıkları, Gemlik tarafından gelen bir yelkenlinin Fıstıklı'dan kaçmak için kayığa binen halkın üzerine yayılım ateşi açtığı, dağ köylerindeki zulmü duyan ve kaçmak üzere sahilde biriken Kapaklı köyü halkının üzerine ateş açıldığı ve esyalarının Yunan askerleriyle dolu bir istimbot tarafından alındığı, ayrıca Gemlik yerli Rumlarının Küçükkuşla, Büyükkuşla, Karacaali, Narlı köylerini yağımaladıkları, Yunan karakollarındaki askerlerin en basit gıda ihtiyaçlarını dahi köylülerden tehdid yoluyla aldıkları, karakollara bomba yığdıkları ve şikayeti önlemek üzere halkın Gemlik'e gelmesini engellediklerine dair köylülerin ifadeleri.

3 Mayıs 1921

Makâm-ı Sadâret-i Uzmâya

Ma'rûz-ı gâkerleridir,

Yunan zulüm ve vahşeti altında ırz ve nâmûsumuzu tecâvüzden kurtarmak, bomba, ihrâk, yağma ile ifnâ-yı hayâtımıza kasdetmiş düşmanın ve şerik-i mel'ânetleri olan muntazam çetelerin tahribâtından tahlîs-i gırbân için yine ölüm tehlikeleri ile muhâat olarak bütün sefâlet ve perîşânlığımızla dârü'l-hilâfemizin âgûşuna atıldık. Gâsib ve muharrib olduklarını dâ'imâ isbâdan geri durmayan düşman, köylerimizi mütevâlî bahâneleyle yağma ederken tertib ve teslih etdiği âşikâr Rum çetelerini isti'mâl ederek su'-i kasdlarını ikmâl ediyor ve cür'elerini en son tâkat-güdâz gâyesine kadar vardırarak bir günâ müşkilâta dâ'îr olmuyorlar. Gün be gün mükerren ve mütezâyiden îkâ' edilen fecâyî' ve cinâyât, zavalî Müslümanların müte'addid def'alar uğradıkları kıtâl ve ifnâ hareketlerinin en şiddetlisi olduğundan tedâbir-i âcile-i kat'iyye ittihâz kılınmadığı takdirde ırâs edilen tahribâtın itmâm edileceği revîs-i ahvâlden nümâyân olmaktadır. Orhangazi kazasının yirmi bir pâre kurâsının bomba ve mitralyözlerle mücehhez çeteler tarafından bir sistem dâhilinde icrâ edilen yağma, ihrâk ve

itlâf, âkıbeti ikmâl olunduktan sonra ayn-ı sistem Kocadere, Akköy, Mecidiye, İhsaniye, Tevfikiye, Soguksu karyelerine tatbik edilmiş ve bu suretle mârû'z-zikr köyler harâbe-zârâ dönmuştür. Bi'l-hâssa Kocadere ahâlîsi, firâr içün bindikleri kayıklar ile berâber

garkedilmişler. Ve mu'tâd vechile genç kadınların ırz ve nâmûsları hetkedilerek ihtrâk edilmişlerdir. Bundan iki gün mukaddem Armudlu nâhiyesine muzâf Fistiklı karyesine mücâvir Rumlar tarafından ta'arruz edilerek gasb u gâret ile ahâlî-i ma'sûmeden şimdilik dört kişiyi şehid etmeleri ve ayn-ı tecâvüzün tekerürüne mâni' hiç bir sebep bulunmaması, tecâyi'-i sâlifinin sâhasının tevessü' etmekte bulunduğunu göstermektedir. Bu hal, Armudlu nâhiyesiyile Gemlik kazâsı arasında bâki kalan ve şimdide kadar gerek asâkir-i muntazama ve gerek yerli Rumlar tarafından mütevâliyen âşikâre olarak soyulan Küçükkuşumla, Büyükkuşumla, Karacaali, Nartı, Kapaklı karyelerinin son günlerdeki mahallî Rumların soygunculuklarındaki fa'âliyete verdikleri germi ile ayrıca te'eyyüd eden ayn-ı âkıbet-i feci'aya uğramak neticesini pek celi bir surette ifhâm etmektedir. Ahîren Yunanlıların bi'l-cümle münâkaleâtı kat' emeleri tamâmen eser-i fî'l ve tesvîkleri olan cinâyâtın setr ve ihfâsı husûsundan neş'et etmektedir. İşbu köyler ahâlîsi bi'l-cümle mehâlik-i hevâ'ıyyeyi istihkâr ederek küçük sandallarla muhâcerete başlamışlardır. Netîce-i muhâceretin ne elim sefâletler tevîd edeceğine düşünemeyecek kadar hadîsât-ı feci'adan tedehhüş eden âcizlerin zâlimlerin yakalarından kurtarılması ve bu suretle emn [ü] âsâyişin i'âdesi husûsuna himmet buyurularak kat'ıyen i'timâd ve emniyetli olmayan Yunanın idâre-i zâlimânesine nihâyet verecek surette Düvel-i 'İtlâfiyye polisinin mahalline i'zâm buyurulması zımında teşebbüsât-ı muktezıyyenin icrâsı müsted'âdır. Ol bâbda emr ü ferman hazret-i men-lehu'l-emrindir.

Fi 2 Mayıs sene [1]337

Küçükkuşumla karyesinden
Kayıkcıoğullarından
Ahmed Kâmil
Yakub Kalıtaoğullarından
Hasan Usta

Küçükkuşumla karyesinden
Kürd Ahmed'in Ali

Gemlik kazâsı Küçükkuşumla karyesi
ahâlîsinden Yazıcızâde Hakkı Mehmed
Efendi-i merhûm mahdûmu

Kumla-i Sagır karyesinden
Kabakcızade Hakkı

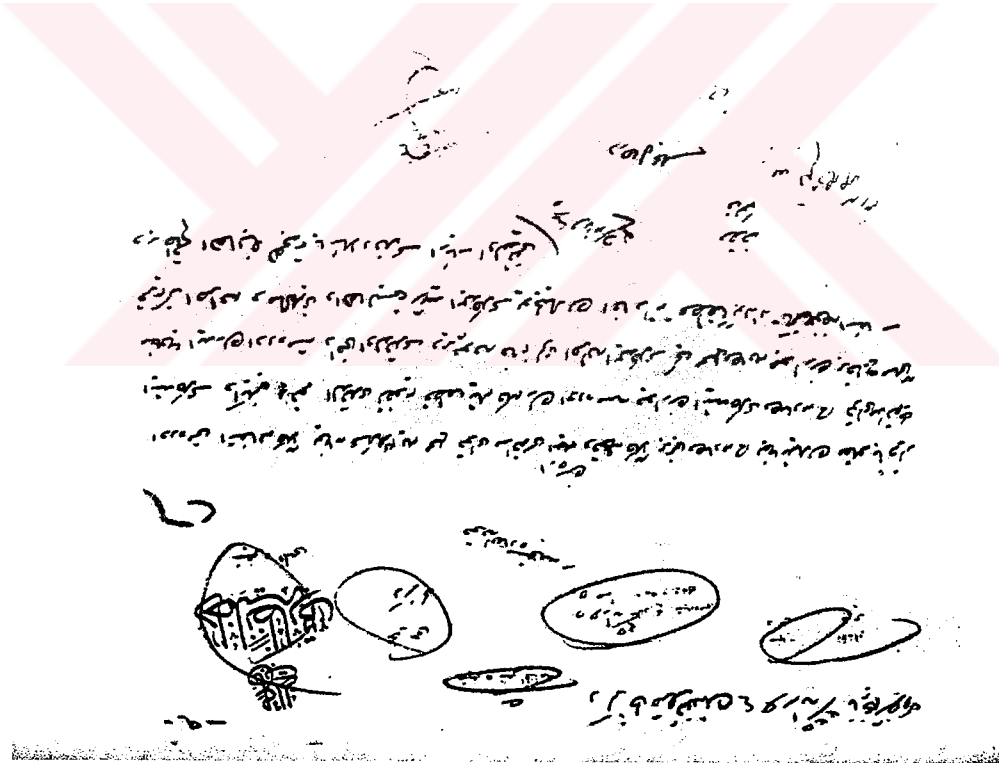
Küçükkumla kar[y]esinden
Dost Mehmedzade Ali

BOA. HR. SYS. 2624/17

Küçükkumla'dan
Eskicizade Hasan

.....

EVLERİNİ YAĞMALADIKLARI

EK 6. ÖDEMiŞ'i İŞGAL EDEN YUNANLILARIN MÜSLÜMANLARI KATLİ

ODEMiŞ'i işgale gelen Yunan askerlerine mahallî kuvvetlerin karşılık verdiği, ancak dışardan gelen yardımla ODEMiŞ'e girebilen Yunanlıların müsademenin geçtiği civardaki birçok köyü ve kaza merkezinde çok sayıda evi ateşe verdikleri, ele geçirdikleri Müslümanları şehit edip, mallarını yağmaladıkları, halkın bir kısmının göç etmeye başladığı.

5 Haziran 1919

Şifre Telegramı

Bâb-ı Âlî

Dahiliye Nezâreti

Şifre Kalemi

Mahreci: Denizli

Tarih-i Keşidesi: 5 Haziran sene [13]35

Kaleme Vürüdü: 5 minh.

Fevka'l-âde müsta'celdir

Denizli Mutasarrıfı'nın 4 Haziran sene [1]335 târîhli şifresi

ODEMiŞ'i işgale gelen Yunan askerleri ile mahallî kuvâ-yı müdâfa'ası arasında vuku'a gelen birinci müsademede Yunanlıların mağlûben firâr etdikleri ve ikinci der'a aldıkları takviye kıta'atıyla gelerek ODEMiŞ civarında etdikleri müsademede kuvâ-yı müdâfa'ayı mağlûb ederek ODEMiŞ'e dâhil oldukları ve bir çok haneleri ihrâk eyledikleri gibi mahall-i müsademe civârında bir kaç Müslüman karyesini ihrâk ve mallarını ve ahâlisini şehid eyledikleri, yolcuların ifâdatına atfen Buldan Kâ'im-i makâmı'ğı'ndan iş'âr ve bir takım ahâlinin hicrete başladıkları izbâr olunduğu.

Fı 4/5 Haziran sene [13]35

Mutasarrıf
Faik

Derhal meclise

BOA. DH. KMS. 52-2/21

Handwritten text in Persian script, likely a report or document, with a large red 'X' watermark across the center.

تاریخ	محل وقوع	شرح	توضیحات
۱۳۹۷/۰۵/۰۵	تهران	...	...

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۵/۰۵

ÖDEMİŞ'İN İKİ KÖYÜNÜ YAKIP HALKINI KATLETTİKLERİ
EK 7. KUVA-YI MİLLİYE TARAFINDAN GERİ PÜSKÜRTÜLEN YUNANLILARIN

EK 7-A. KUVA-YI MİLLİYE TARAFINDAN GERİ PÜSKÜRTÜLEN
YUNANLILARIN ÖDEMİŞ'İN İKİ KÖYÜNÜ YAKIP HALKINI KATLETTİKLERİ

Aydın'ın Terziler köyü ilerisindeki mevkilere taarruz eden Yunanlıların Kuva-yı Milliye tarafından geri püskürtüldüğü, diğer yandan Yunanlıların Ödemiş'in Dede ve Fata köylerini yakıp Müslüman olan halkını katlettikleri.

8 Eylül 1919

Telgrafname

Mahreci: Nazilli

Numara: 97

Tarih: 8 Eylül sene [13]35

Gayet müsta'celdir

Dahiliye Nezaretine

C.5 Eylül sene [13]35 ve 7724 numaralı tele.

Telgrafa arzedildiği vechile Yunanlılar Aydın civârında Terziler köyü ilerisindeki mevzi'lerine ta'arruz etmiş ve bi'l-mecburiyye mukâbelede bulunan Kuva-yı Milliyye 4 Eylülde mevâki'-i mezkûreyi istirdâd etmiş. Yunanlılar Ödemiş taraflarında Ded[e](?) ve Fata karyelerini ihtrâk ve ahâl-i İslâmiyyesini itlâf etdikleri sûret-i kat'iyede tahakkuk etmiş olduğu ve livâya tâbi' olmayan mevâki'-i mezkûreden bugün haber alınabildiği ma'rûzdur.

Fi 6 Eylül sene [13]35

Mutasarrıf Vekîli
Hüseyin Nazım

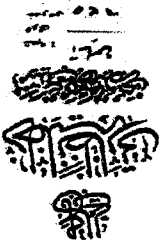
BOA. DH. KMS. 54-3/19

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

۱۰۰

سید محمد تقی میرزا

EK 8-A. YUNAN İŞGAL KUUVETLERİNİN VE YERLİ RUMLARIN MANİSA'DA İRZA TECAVÜZ, KATLİÂM VE SOYGUNCULUK YAPTIKLARI

Yunan kuuvetlerinin Manisa'yı işgalleri esnasında kasaba ve köylerde Müslümanlara katliâm, irza tecavüz, yağmacılık yaptıkları, yerli ve başıbozuk Rumlarla birlikte hareket ederek Manisa-Akhisar demiryolu güzergâhında bulunan Hacı Rahmanlı ve Kapaklı köyleri de dahil diğer bütün köylerde İslâm nüfusunu katledip mallarını yağmaladıkları, bağ ve bahçelerinde çalışırken tutuklanan, yüzlerce Müslümanı İzmir üzerinden Atina'ya gönderdikleri, Mısır'da esiriken İngilizlerce serbest bırakılan yüz altmış kadar Müslümanın Manisa'da Yunanlılar tarafından tekrar esir edildiği, ağır şartlarda çalıştırılan bu esirlerin gıdasızlık ve işkence yüzünden vefat ettikleri, halkın sahip olduğu binek ve yük hayvanları ile nakil vasıtalarına el konulduğu bildirildiğinden mezâlime son verilmediği takdirde Müslümanların tamamıyla imha olunacağı, tedbir alınması gerektiği.

28 Temmuz 1920

Bâb-ı Âli

Dâhiliye Nezâreti

Emniyet-i Umûmiye Müdîriyeti

Şu'be: Asayiş

Husûsî: 635

Yunanlılar tarafından İslâmlara yapılan mezâlime dâ'ir.

Hâriciye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Sâmîsine

Ma'rûz-u gâker-i kemineleridir,

28 Haziran sene [1]336 târîhiyle Manisa Jandarma Taburu Kumandanlığı'ndan yazılıp İzmir Jandarma Alayı Kumandanlığı'ndan bu kerre gönderilen raporda "Yunanlıların son ta'aruzlarında dâhil oldukları kasaba ve karyelerde katli'âm ve hetk-i irz ve gasb-i emvâl husûsunda en eşna' hâlâta tasaddî ile ma'sûm ve bî-günâh ahâl-i İslâmiyyeyi perişân ve harekât-i vâkı'adan nâşi tahlîs-i cân içün hicrete mecbûr ve muhtar kalan kura' halkını bîla-merhamet katlettikleri gibi kuva-yı işgâliyye kura'atını adım adım ta'kîb eden yerli ve başı bozuk Rum ahâliden mürekkab ve müsellah çapulcu gruplarının da kuva-yı işgâliyye efrâdının iştirâk ve mu'âvenetleriyle yekdiğerleriyle müsâbaka edencesine yağma-gerlikde bulundukları ve bî'l-hâssa Manisa'nın Horusköy, Muradiye (Hamidiye) karyeleri Rumlarının hayvan ve arabalarla Yunan asâkîrini ta'kîb ile müte'addid seferler yaparak emvâl-i mağsûbe

ile avdet eyledikleri Manisa ile Akhisar arasında şimendüfer güzergâhında bulunan Hacırahmanlı ve Kapaklı karyelerinden mâ'ada işgâl edilen sāha dâhilinde kâ'in kuranın hemân kâffesinde katl-i nüfus ve nehb-i emvâl vukû' bulduğu gibi ba'zı köyleri bûsbütün ihrāk etdikleri ve vakt-i hasād olmak hasebiyle ovalarda iş ve güçleriyle iştigâl etmekte bulunan yüzlerce ahāl-i İslâmiyenin kuvâ-yı işgâliyye tarafından der-dest ve tevkîf edilerek berây-i teşhîr ve tahkîr İzmir'e ve rivâyetle nazaran oradan da bahren Atına'ya sevkedildikleri ve bu sûretle kırlarda emniyet ve âsâyiş kalmadığı ve şehir ahâlisi bile tarla bağ ve bağçelerine gidemediği ve Misir'da esir iken İngiltere Hükûmeti tarafından serbest bırakılan yüz altmış kadar efrâdın tekrâr Manisa'da esir edilerek taht-i tevkîfe alındıkları ve bunların hidemât-i şâkkada istihdâm edilmelerinden ve düşâr oldukları gıdasızlık ve işkence yüzünden birer birer vefât eylemekte bulundukları ve vesâ'it-i nakliyye dercetmekte bulunan Yunanilerin tercihen ahāl-i İslâmiyye nezdinde bulunan ve anların yegâne medâr-i mâ'îseti olan bir tek bâgîr ve arabayı bile alarak unsur-i İslâmî bûsbütün her şeyden mahrûm ve sefti bıraktıkları bildirdiği Umûm Jandarma Kumandanlığı'ndan iş'âr kılınmış olmağla evvel ve ahir arz ve iş'âr olunduğu üzere Yunanilerin ahāl-i İslâmiyyeye karşı revâ görmekte oldukları mezâlim ve şenâyi'e nihâyet verilmeyen takdîrde oralardaki unsur-i İslâmîn bûsbütün mahv u perişân olacakları muhakkak bulunduğundan keyfiyetin icâb edenlere iblâğıyla ahāl-i ma'sûmenin mezâlim ve ta'adiyâtdan vikâyetleri esbâbının istihşâline müsâ'ade-i sâmiye-i fahimâneleri sezâ-vâr buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fr Zilkâ'de sene [1]338 ve
Fr 28 Temmuz sene [1]336

Dâhiliye Nâzırı
Vekili
Bende
İmza

BOA. HR. SYS. 2618/23

1980

EK 9-A. YUNANLILARIN BOĞAZLAR VE MARMARA HAVZASINDAKİ MÜSLÜMANLARA İMHA VE TEHCİR PLANI UYGULADIĞI

Tekirdağ ve civarındaki Müslüman köylerine Yunanlıların vapurlarla getirdikleri Rumların yerleştirildiği, aşırı Yunan baskısı sebebiyle Beykoz ve Gebze'ye bağlı köylerde yaşayan Müslümanların göçe başladıkları, bu köylerden birçoğunun yerle bir edildiği, Karamürsel ve Yalova'da çok sayıda köyün tahrip olunduğu, Bandırma ve Erdek'de Müslümanlara katliam uygulandığı, Bayramiç ve Ezine'de silah arama bahanesiyle Müslümanlara zulmedildiği, Yunanlıların bütün bunlardan asıl maksadının Boğazlar ve Marmara havzasındaki Müslümanları imha ve tehcir etmek olduğunun anlaşıldığı.

13 Aralık 1920

Erkân-ı Hârbîye-i Umûmiyye Dâ'iresi

Şu'be: 2

Kısım: 3

Numara: 2918

Mahremdir

Ma'rûz-ı gâker-i kemîneleridir ki,

Son günlerde Yunanlıların müte'addid vapurlarla Tekirdağ ve civârına bir çok Rum getirüp bunları Müslüman köylerinde iskan etmekte, şiddetli tazvîkât yüzünden Müslümanların varını yokunu bırakarak İstanbul'a ihtiyâr-ı hicret etmekte bulundukları gazetelelerde okunuyor. Bir kaç ay evvel Beykoz, Gebze [Gebze] civârında yapılan tedhîşât yüzünden oralardaki bir çok köylülerin öteye beriye dağıldıkları ve hattâ bir kısım kurânın hâk ile yeksân olduğu ve yine biraz evvel Karamürsel, Yalova'da bir çok Müslüman köylerin tahrip edildiği ve Bandırma, Erdek'de de Müslümanlara karşı vakâyî-i fecî'a ikâ' edildiği Bayramiç, Ezine cihetlerinde silah taharrîsi bahanesiyle İslâmlar'a pek ziyâde tazvîkât yapıldığı ma'lûm-i devletleridir. Bütün bu ahvâl ve icrâ'âtın Boğazlar'da ve Marmara havzasında sâkin Müslümanları müretteb bir plan dâ'iresinde tedhîr etdirerek asırlardan beri cihân siyâsetinde pek mühim bir âmil olan Bahr-i Seftîd/Bahr-i Siyah tarîk-i bahrîsi tarafeyninde sâkin Müslüman anaâsırın imhâsı ve yerlerine gayr-ı Müslim kitlenin ikâmesi maksadına mübteni olduğunu gösteriyor. Bina'en-aleyh bundan böyle de kasden bir takım ufacak ve ehemmiyetsiz sebebler ihdâs edilerek bu imhâ ve tazvîk siyâsetinin ta'kîbine devâm edileceğine şübhe edilmemelidir.

Bu elim hâlin Meclis-i Hâss-ı Vükelâ'da tezekkürüyle tedâbir-i mâni'a itihâzına teşebbüs buyurulması menû-i irâde-i fahîmâneleridir. Ol bâbda emr ü ferâmân hazret-i velîyyü'l-emrindir.

Fi 2 Rebr'ul-âhir sene 1339

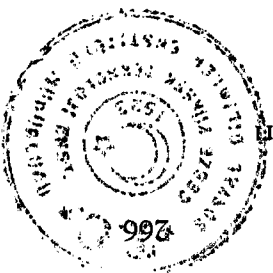
BOA. HR. SYS. 2620/58

Fi 13 Kânûn-ı Evvel sene 1336

İmza

Bende

Harbiye Nazir

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

[illegible]

EK 10-A.YUNANLILARIN YALOVA'NIN TEŞVİKİYE VE ÇINARCIK KÖYLERİNDE HALKI DÖVDÜKLERİ VE KATLETtikLERİ

Yalova'ya bağlı Teşvikiye köyüne silah arama bahanesiyle gelen Yunanlıların halktan sekiz-dokuz kişiyi katlettikleri, çok sayıda Müslümanı sopa ve dipçiklerle dövdükleri, Çınarcık halkını camiye doldurup dayaktan geçirdikleri, pek çok kişinin ağır şekilde yaralandığı, Yunanlılar tarafından kesilmek istenen iki Müslümanın yerli Hristiyanlarca kurtarıldığının haberi alındığı.

2 Aralık 1920

Bab-ı Altı

Dâhiliye Nezâreti

Emniyet-i Umûmiye Müdîriyeti

Şu'be: Asayiş

Husûsî: 860

Yalova kazâsına tâbi' Çınarcık'da Yunan efrâdı tarafından ikâ' olunan mezâlime dâ'ir.

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine
Devletlü efendim hazretleri,

Bayramın birinci günü Yalova'ya tâbi' Çınarcık civârındaki Teşvikiye karayesine zâhiren silah aramak vesilesiyle ve hakîkatde İslâm ahâlîyi oralardan fırâra mecbûr etmek maksadıyla gelen Yunan efrâdının ahâliden sekiz dokuz kişiyi hemân katli ve bir kısmını da sopa ve dipçiklerle darb ve kollarıyla başlarından cerheyledikleri ve bayramdan on beş gün sonra tekrar Çınarcık'a avdet ederek ahâliden dayakla silah topladıkları gibi teşrî-i sâni evâ'zinde de köyü abluka edüp İslâmları döğerek câmi'e topladıkları sonra birer birer çıkartıp tekrar dayaktan geçirdikleri ve mağdûrından pek çoklarının kolları kırıldığı ve başı gözü yarıldığı ve bir kişi dahi kurşunla öldürüldüğü gibi kesilmek üzere bulunan iki İslâmın yerli Hristiyanlar tarafından kurtarıldığı istihbâr kılınmış olmağla bu bâbda icâb edenler nezdinde teşebbüsât-ı muktezîye icrâsıyla ahâlî-i İslâmiyenin işkenceden vikâyesi esbâbının istihşâli bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî Rebr'u'l-evvel sene [1]339 ve

Fî 2 Kânûn-ı Evvel sene [1]336

Müşteşar

Dâhiliye Nâzırı Nâmina

Bende
İmza

SYS.

HR.

BOA

2620/39

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

**EK 11-A.YUNANLILARIN BABAESKİ'NİN MANDIRA KÖYÜNDE KATTIAM
YAPTIKLARI, RUM ÇETELERİNİ SİLAHLANDIRIP ÇOK SAYIDA MÜSLÜMANI
TUTUKLADIKLARI**

Yunanlıların Babaeski kazasının Mandıra köyünde Müslümanlardan on kadını idam ettikleri, yedi erkeği de döverek öldürüp köyü topa tuttular, Trakya'daki Rumların Yunan Hükümeti tarafından silahlandırıldıkları ve Yunan armalı Rum çetelerinin Çilingos Çiftliği'nde toplandıkları, Yunanlıların, Edirne, Lüleburgaz, Saray'da seksen bir kişiyi tutuklayıp hapsedtikleri, hatt-ı fasıl üzerindeki karakolları takviye ettiklerinin gözlemlendiği.

16 Mart 1921

Çatalca Mutasarrıflığı

Jandarma Tabur Kumandanlığı'nın fi 16 Mart sene [1]337 târih ve 2/12 numaralı müzekkiresi şüretidir.

Yunanlıların Trakya'daki ahâl-i İslâmiyyeye revâ gördükleri mu'âmele-i şen'a ile oradaki tertibat-ı cedideleri hakkında menâbi'-i muhtelifeden istihşâl kılınan ma'lûmât ber-vech-i zîr arz olunur:

1- Babaeski kazasının Mandıra (Pomak Müslüman köyüdür) karyesinden yedi Müslümanın târihden on gün mukaddem Yunanlılar tarafından dayakla öldürüldüklerinin, içlerinden kaçan biri tarafından Çatalca istasyonundaki karye-i mezkûreli ameleye söylendiği ve üç gün mukaddem de aynı karyeden on Müslüman kadının Yunanlılar tarafından salben i'dâm edildiklerinin ve karyenin topa tutulduğunun Edirne yolcularından biri tarafından Çatalca şef-i istasyon mu'âvinine (müma-ileyh Müsevidir) söylendiği merkez bölüğü kumandanlığının iş'ârından anlaşılmıştır.

2- Trakya dâhilindeki Rumların Yunan Hükümeti'nce kâmilten teslîh edildiklerinin ve Yunan tüfenkleriyle müsellağ, bağbozruk elbiseli ve şapkalarında Yunan arması mevcut çete efrâdına Çilingos [Çilingoz] Çiftliği'nin ictimâ-gâh ittihaz edildiğinin, Yunan tazyikâtından kurtulmak üzere İstranca'ya ilticâ eden Müslümanlardan alınan ma'lûmâta atfen İstranca'daki zabıtimiz tarafından bildirildiği merkez bölüğü kumandanlığının iş'ârından anlaşılmıştır.

3- Yunanlıların Edirne'den Sâbık Defterdâr Emin Bey'i oğlu ile berâber, Eski Câmî' İmamı Hâfız Râkım Efendi, Belediye Re'îsî Şevket Bey'in birâderi İbrahim Bey, Mustafa Paşazâde Fethi Bey, Derviş Bey, Makineci Ahmed Efendi, Terzi Şevket Efendi'yi, Çorlu'dan Arnavud Ali Bey, Ziya Bey, Talat Bey, Reji Me'mûru Mümin Bey'in birâderi sâbık müfti, Ramazan ve İsmail çavuşlar, Eyüb Efendi, Kantarcıların Halid'i, Saray'dan Sadık Efendi, müfti, Ferhad Efendi, Halid Efendi, Eczacı Hulusi Bey, Süleyman Bey, Salih Ağâ ve birâderi Hasasan Ağâ'yı

habs ve tevkif etdiklerinin ve bunlardan başka [Lüleburgaz]'dan on sekiz ve Saray-öğrenmeğé köylerinden de kırk kişinin daha tevkif edildiklerini anlaşılmış ise de, isimlerini öğrenemedik. vakit kalmadığı ve teşebbüsât-ı vâkı'a neticesi olarak eyyâm-ı ahîrede Trakya istasyondarının hemân hepsine vaz'edilmiş olan kontrolün dünden itibaren kaldırılarak yalnız Çerkesköyü'nde kontrol yapıldığı Trakya yolcularından alınan ma'lûmata atfen Hadımköy İrtibat Zabıtlığı'ndan bildirilmiştir.

4 - Şimdiye kadar vukû'bulan ma'rûzâtdan dahi anlaşıldığı üzere Yunanlılar vaz'iyet-i ahîre dolayısıyla hatt-ı fâsil üzerindeki karagolları takviye etmişlerse de bunların bu âna kadar tecâvüzî bir hareketleri görülmeydiği ma'rûzdur. Ol bâbda.

Fr 16 Mart sene [1]337

mutabıktır

Çatalca Mutasarrıflığı

BOA. DH. KMS. 60-1/70

Aslına

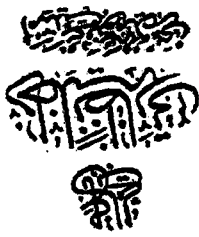

مجلس شورای اسلامی

تاریخ: ۱۳۷۸/۱۲/۱۹

شماره: ۱۹

اینکه در این مورد، با توجه به اینکه...

تاریخ: ۱۳۷۸/۱۲/۱۹

شماره: ۱۹

DOKUZ MÜSLÜMANI KATLETLİKLERİ

EK 12.EZİNE YUNAN İŞGAL KUUVETLERİNİN BAYRAMI

Ezine işgal kumandasının görevlendirdiği Mülazım Papazaharya kumandasındaki bir müfrezenin, eşkiya takibi gerekçesiyle gittikleri Bayramıç'e tabi Salihler köyünden beş kişiyi yanlarına alıp döndü Dümrek köyü yakınlarında, birini Bayramıç'te kurşun ve kasaturlarla katlettiler, Ezine'ye dönerken karşılaştıkları yedi masum Müslümandan da döndü öldürdükleri, üçünün kaçımayı başardığı hakkındaki rapor.

19 Mart 1921

Bab-ı Ali

Dahiliye Nezâreti

Emniyet-i Umûmiye Müdüriyeti

Sûret

Ezine Ka'im-i makâmılığına

Şehr-i hâlin beşinci cumartesi günü Ezine işgal kumandası eşkiya ta'kibi için Ezine'de Mülazım Papa Zaharya Efendi kumandasında kırk beş kişilik bir müfrezeye sevk ve mezkûr müfrezesine Bayramıç kazâsına tabi Salihler karyesine giderek efrâd-ı ahâlden yirmi iki yaşlarında Hamzaogulları'ndan Mustafa oğlu Hüseyin ve otuz yaşlarında Mehmed oğlu İsmail ve otuz yaşlarında Hüseyin oğlu Hasan ve Şabcioğulları'ndan otuz yaşlarında Ahmed oğlu Mustafa ve yirmi sekiz yaşlarında Mehmed oğlu Hüsnî ki cem'an beş şahsı 5/6'ncı pazar gecesi karyelerinden nezdlerine alarak Kosköy ve Erenköy karyelerinden geçirdikten sonra maktullerin cenâzeleri bulunduğ Dümrek karyesi ile Sarıçalı arasındaki Dümrek karyesi köprüsüne hîn-i muvâsalatlarında beş şahısdan yirmi sekiz yaşlarındaki Mehmed oğlu Hüsnî'yi Bayramıç sevk ve i'zâm eyledikten sonra diğer döndü feci' bir sürede kurşun ve kasaturlarla katlederek ertesi gün Ezine'ye avdet eyledikleri esnâda Mülazım Papa Zaharya tarafından Sarıçalı civârında bir dere içerisinde yedi eşkiya ile müsâdemeye ederek bunlardan döndü kati ve üçü firâr eylediğini ifade eylemiş ve müma-ileyhin ifâdesi hilâfına olarak tahkikat neticesinde dört şahsın ma'sûm bulunmaları ve bu cinâyetin mahzâ bir intikam kasdıyla ikâ' edilmiş olduğu ve Bayramıç'e gönderilen Mehmed oğlu Hüsnî'nin de kurşuna dizilmek suretiyle katledildiği istihbâr kılınmış olmağla alevî bir sürede icrâ kılınan ma'sûm ve fakir ahâlî hakkındaki mezâlimi musavver işbu rapor bi't-tanzîm takdîm kılındı.

Ezine Jandarma

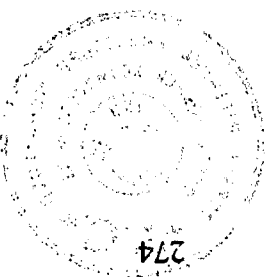
19/3/[1]337

BOA. HR. SYS. 2623/46

Mühür

Aslını mütaâbikdir.

Bölüğü Kumandanı
Yüzbaşı
Ali Arif

Handwritten signature

Handwritten text in Urdu script, likely a letter or official communication.

Handwritten text below the stamp.

EK 13-A.RUMLARIN IZMITTE EVLERİ YAĞMAYA VE MÜSLÜMANLARI

KATLE BAŞLADIKLARI

Izmit Yunan Kumandanlığınca eli silah tutan Müslümanların sabah ve akşam polis karakollarına görünmelerinin emredildiği, bütün erkeklerin muhafazahane denilen yerde toplandığı, Yunanlıların bu uygulamalarından cesaret alan mahallî Rumların da evleri yağmaya ve tesaduf ettikleri Müslümanları katletmeye başladıkları.

12 Nisan 1921

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Kalem-i Mahsus

12/4/[13]37

Dersa'âdet Emniyet Müfettişliğine

Tarih-i hâzırdan üç gün mukaddem İzmit Yunan Kumandanlığıyla makâm-ı mutasarrıftan ta'min edilen bir emirde eli silah tutan ahâlî-i İslâmiyyenin her gün sabah ve akşamları polis mevâki'inde isbât-ı vücüd ederek bulunmaları emredilmiş ve son def'aki emir üzerine bütün erkeklerin muhafazahane ittihaz edilen bir mahalde toplanarak mevcüdiyetleri te'min edildiği ve bundan cesâret alan mahalle Yunan, Rum sivil ve askerleri hânelerde yağma kasid ve silah taharrî bahânesiyle dühûl ve tesaduf eyledikleri kadın, çocuk ve ihtiyarlara hücum ile katli'ama ictisâr eylemekte oldukları, İzmit eşrafından Tüccâr Mustafa Beyle yine eşraftan Esrefzâde Ahmed Efendi ifâdâtından anlaşılmış olmağla berây-ı ma'lûmât arz olunur.

Dersa'âdet İstirlâ'ât

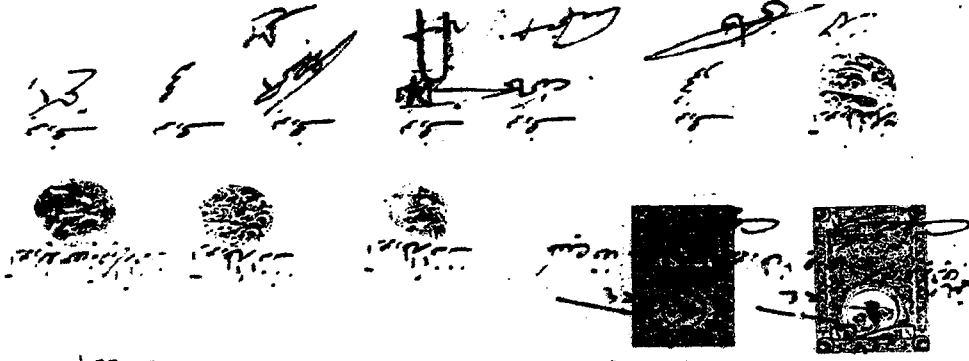
Me'mûru

İmza

BOA. DH. KMS. 60-2/2

Aslına mutâbıktır

Handwritten text in Ottoman Turkish script, written in a cursive style. The text is arranged in several lines and appears to be a formal document or a collection of notes.

Handwritten text in Ottoman Turkish script, likely a signature or a date.

MÜSLÜMANLARIN MALLARINI RUM VE ERMENİLERE SATTIKLARI
HALKIN IRZ VE NAMUSUNA TECAVÜZ EDİP KATIÂM YAPTIKLARI
EK 14. ORHANGAZİ KAZASI HALKINI TEHCİR EDEN YUNANLILARIN KOLIDA

**EK 14-A. ORHANGAZİ KAZASI HALKINI TEHCİR EDEN YUNANLILARIN
YOLDA HALKIN IRZ VE NAMUSUNA TECAVÜZ EDİP KATLÂM YAPTIKLARI,
MÜSLÜMANLARIN MALLARINI RUM VE ERMENİLERE SATTIKLARI**

Orhangazi kazası halkının tehciri sırasında Yunanlıların, halkın irz ve namusuna tecavüz edip bir kısmını öldürdükleri, tehcir edilenlerin Orhangazi'de kalan mallarını Rum ve Ermenilere satıp, sekiz yüz hanelik kazayı tamamen yaktıkları, Çeltikçi ve Gedelek köylerini ablukaya alarak halkı eşyalarını bırakıp dağlara kaçmaya mecbur ettikleri, kaçamayan yirmi kişi ile Gedelek köyü ahalisinin yarısını el ve ayaklarını kesmek, gözlerini çıkarmak ve tecavüz etmek gibi türlü işkencelerle katlettiklerinden bahisle yapılan bu zulüm hakkında Düvel-i Mutelefte mümessillerinin dikkatlerinin geliştirilmesi istihama dair Cemlik kazasının Armudlu nahiyesi eşraf ve ahalisi ile Orhangazi kazası belediye reisi ve eşrafının istidaları.

27 Nisan 1921

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi Huzûr-ı Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Biz zirde vâzi'ul-imzâ Cemlik kazasının Armudlu nahiyesi ahâlisinden olup Yunanlıların memleketimizi işgâli üzerine revâ görülen zulüm ve ta'addiden tavahhuşen bî-kes ve aceleden ibâret â'ilelerimizi Cenâb-ı Hak'ın sıyânetine tevdi' ederek firâr ve sine-i hükûmete ilticâ etdik. Bu günlerde Yunanlıların bî-umûm cebhelelerdeki hezîmeti üzerine gerek müteferrik bir sûrette dolaşan müfrezeler ve gerek Yunan askeri firârlîrinin teşkil ettiği müsellah çetelerin civâr kura memleketlerimize tasallut ve â'ilelerimizin irz ve nâmûslarına şenî ve zâlimâne bir sûrette tecavüz etmekte olduklarını haber almakda ve bunları nezdlerimizce celbetmek kudret ve vesâ'itinden mahrûm edilmiş bir vaz'iyette bulunuyoruz. Binlerce aceze-i nisvânın Yunan firârlîrinin süngüleri ve bunlardan cür'et alan yerli Rumların intikâm darbeleri altında mahv u perişân edilmesine tahammül edecek hiç bir vicdânın rızâ-dâde olamayacağı cihetle hükûmetimizin Müslim âlem[e] olan himâye-i mu'âvenet ve şefkatine ilticâ ederek â'ilelerimiz hayât ve nâmûslarının tahit-i emniyet ve muhâfazaya aldırılması ve imkân mertebesinde sahne-i harb olmayan şu muntıkadan bu gibi zavallıların buraya kendi masârif ve vesâ'itimizle nakline inâyet ve delalet buyurulması ve ale'l-husus cihân-gümül insâniyet ve adâletle âlem-i medeniyetin ve asr-i hâzırın mâ-bihî'l-ifihâr olan Düvel-i Mutelefte hükûmât mümessillerinin nazâr-ı dikkat ve merhametlerini isticlâba tavassut ile can, nâmûs ve ırzımızın tahit-i zaman ve muhâfazaya aldırılması hususunun istikmâlini kemâl-i süzûşle istidâ ve istihâm eyleriz. Ol bâdda emr ü

fermân hazret-i men-lehu'l-emrindir.

BOA. HR. SYS. 2623/69

bazı şahısların imza ve mühürleri

Fi 24 Nisan sene [1]337

Gemlik kazasının Armudlu

nâhiyesi

eşraf

ve

ahâlisinden

279

Handwritten text in Ottoman Turkish script, likely a legal document or a letter. The text is written in a cursive style and is partially obscured by a large, stylized watermark or seal in the background.

Handwritten text and a small seal or stamp at the bottom left of the page.

Handwritten text at the bottom center of the page.

TARAFINDAN KATLEDİLDİĞİ

KADIN BİN YÜZ KİŞİNİN YUNAN ASKERLERİ VE RUM ESKİYALARI
EK 15. İSTANBUL'A İLTİCA ETMEK ÜZERE ELMALIK'DA TOPLANAN ÇOĞU

Gemlik'e bağlı Haydariye ve daha bir çok köyden kaçarak İstanbul'a gelmek üzere Küçükçekirli köyü civarındaki Elmalık mevkiinde toplanan ve yoğunluğunu hamile ve bebekli kadınlarla çocukların oluşturduğu bin yüz kişinin, Yunan mitralyöz taburu ve Rum eşkiyaları tarafından ablukaya alınarak mitralyöz ateşiyle katledildiği ve katliâmdan sadece bir kişinin kurtulabildiğinin istidaname ve şifahî izahattan anlaşıldığı; gün geçtikçe artan Yunan mezalimi konusunda İtilaf Devletleri'nin dikkatinin çekilmesi ve bu zulümlerin tekrarlanmaması için teşebbüste bulunulması.

15 Mayıs 1921

Bâb-ı Ali

Dâhiliye Nezâreti

Ağâ'ir ve Muhâcirin Müdiriyyet-i Umûmiyyesi

Şu'besi: Tahkik-i fecâyî

Umûmî: 48084

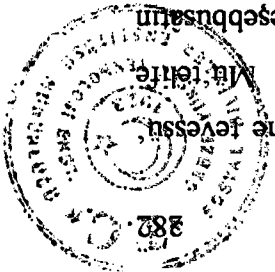
Husûsî: 360

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Gemlik kazâsına muhakkak "Haydariye" karyesiyile kaza-yı mezkûra tabî diğer köylerde Yunan askerleriyle Yunanlılar tarafından teslîh ve i'âşe edilen Rum eşkiyası tarafından ikâ' edilen fecâyî'den yalnız hayâtlarını kurtarmak suretiyle günlerce ormanlar arasında mağaralar içinde ihtîta edildikten sonra Dersa'âdet'e iticâ etmek üzere "Küçükçekirli" karyesi civârında vâki "Elmalık" mevki'inde toplanan ve aralarında birçok hamile kadın ve kucaklarında küçük çocukları bulunan bed-baht vâlidelerle kadın, erkek ve sıbyândan mürekkeb ve mikdârları "1100" kişiyeye bâlîğ olan bir mazlûm kâfillesini Mayıs'ın on birinci gârşamba günü bir Yunan mitralyöz taburu ve bunlara delâlet eden Rum eşkiyası abluka altına alarak kâffesini mitralyöz ateşiyle katl ve imhâ eylediklери ve bu bin yüz kişiden ilk ateşte urulmuş gibi yere yatarak üzerine yığılan maktûller arasında tabur ve eşkiyâ uzaklaşıncaaya kadar kalan ve bil'âhire gecenin huiûlûnden bil'istifâde fırâra muvaffak olan yalnız "Çihanoğlu(?)" nâmında bir şahsın kurtulabildiği Kapaklı karyesi İmamı Mustafa ve Hayriye karyesi mu'allimi Niğde Dârü'l-mu'allimin Müdiriyyet'inden mütekâ'id İsmail Hakî efendiler tarafından makâm-ı sâmi-i Sadâret-penâhi'ye takdim olunup nezâret-i âciziyeye havâle buyurulan istid'ânâme ile mûmâ-ileyhimâ tarafından ayrıca şifâhen verilen izâhâtdan anlaşılacaktır. Yunan

askerlerinin Müslüman köylerinde İka'ında musır oldukları cinâyâtın günden güne jevessu
etmekde olduğuna pek sarîh bir şahid olan şu hadise-i fecî'anın Düvel-i Mülkîte
mümessillerinin enzar-ı dikkatine vaz'ıyla men'-i tekerürü hakkında icâb eden teşebbüsün
İfâsına müsa'ade-i aliyeye-i nezâret-penâhîlerinin seza-vâr buyurulması bâbında emr ü fermân

hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fi Ramazan sene [1]339 ve

Fi 15 Mayıs sene [1]337

Müsteşar

DâhiliyeNâzir Vekîli Nâmina

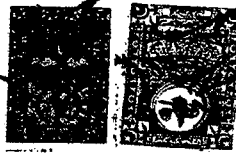
Bende

İmza

BOA. HR. SYS. 2624/64

BOA. HR. SYS. 2624/74

Handwritten text in Urdu script, likely a manuscript or a page from a book. The text is written in a cursive style and is mostly illegible due to the poor quality of the scan. There are several lines of text, some of which are underlined. The text appears to be a mix of prose and poetry. The top of the page has a header with some text and a small logo or emblem. The bottom of the page has a footer with some text and a small logo or emblem.

تاریخ

EK 16. YUNAN İŞGAL KUVVETLERİNİN İZMİT VE YALOVA'DA K
SOYGUN YAPTIKLARI, ZARARIN TAZMİN EDİLMESİ GEREKTİĞİ

EK 16-A. YUNAN İŞGAL KUUVETLERİNİN İZMİT VE YALOVA'DA KATLÂM

VE SOYGUN YAPTIKLARI, ZARARIN TAZMİN EDİLMESİ GEREKTİĞİ

Yunan kuvvetlerinin İzmit Körfezi'ndeki köy ve kasabaları işgal ederek yağmalayıp Yunan katliamının İzmit Körfezi'ndeki köy ve kasabaları işgal ederek yağmalayıp yakıtları, kadın ve çocukları sıraya dizip tabur ateşiyle katlettikleri, bu katliamın Yalova da yayılacağı anlaşılarak önlem alınması için İtilaf Devletleri nezdinde etkili teşebbüste bulunulması için müracaat yapıldıysa da sonuç alınmadığı ve Yunanlıların Yalova civarındaki on dört köyü yağmalayıp ateşe verdikleri, kaçamayanları camiye doldurup yakıtları, Müslümanların bulunduğu yerlerde dikili bir ağaç dahi bırakmadıkları; özel bir tahkik komisyonu oluşturulup bu faciyanın tek tek tesbit edilmesi ve yöre halkının zararlarının tazmin edilmesi hususunda İtilaf Devletleri nezdinde teşebbüste bulunulması istirhamı.

21 Mayıs 1921

Dersa'adet Merkez Kumandanlığı Cânib-i Âlîsine

Sa'âdetlü efendim hazretleri,

Yunan kıta'ât-ı askeriyyesinin İzmit Körfezi'ndeki kasabât ve kuranın işgâliyle bütün mebânî ve mü'essesâtı ihrâk ve sivil ahâlîyi bî-gûnâh olarak katl ve işgal eylediği köyleri evvelen yağma ve bî'l-âhire ihrâk ile kadın, çocuk ne buldu ise müdâfa'adan âciz bulunduklarından bunları bir sıraya tertib ve müftrezesine ateş emri vermekde olduğunu ve şu zulüm ve denâ'et-i Yalova kurâsına dahi teşmil eyleyeceğini bir hey'et-i mahsûsa ile beraber gerek makâm-ı âlîlerinize ve gerek nezâret-i celîleye ihbâr ve bu bâbda serî bir tedâbir ittihâzıyla buna mümâna'at olunması ve inde'l-iktizâ beyne'l-milel kavâ'idde muhâlif ve beşeriyet-i medenîye ve ictimâ'îye ile gayr-ı kâbil-i te'lîf bulunmasından nâşi Düvel-i İtilâfiyye me'mûr-ı siyâsiyye ve askeriyyesi nezdinde teşebbüsât-ı şedide ve serî a ittihaz ve icrâsıyla hiç olmazsa muhtelit bir hey'etin Yalova'ya i'zâm etdirilmesi husûsunda vâkı' olan mürâca'at-ı âcizânemiz ma'a't-te'essüf salâhiyetdâr ve vazîfedâr olan makâmât tarafından bir netîce-i müsemmere iktirâf ve te'mîn olunamamasından nâşi arz ve ihbârât vechile Yunanlılar Yalova kasabası etrâfında mevcûd 14 aded İslâm köyünü evvelen yağma ve ahâlîsinin bir kısmı fırâra muvaffak ve kısm-ı diğeri der-dest ile câmi' derûnunda bunları ve köyleri bir anda gaz ile ihrâk ve İslâm mîntikâsında dikili bir ağaç, zî-ruh bir insan cesedi bırakmamışlardır ki mürâca'atımızın sıhat ve isâbeti şu suretle ve ma'a't-te'essüf meydana-ı alenîyyete gelmiştir. Bundaki vazîfe ve mes'ûliyet şübhesiz alâkadâr ve vazîfedâr olan makâmât ve devâ'ire â'id olacağı vâreste-i bî-ıstibâh ve inde'l-iktizâ zamânında vâkı' olacak tahkikât-ı amîka ile vâsil-i merrebe-i subût olacağı bir emr-i bedîdâr ise de hakikatin tecellîsi maksadıyla bu bâbda tahkikât-ı amîka icrâ ve fecâyî'i yegân yegân tesbit etmek üzere ora ahâlîsinin vereceği ma'lûmâtı tevhid zimnında bir komisyon teşkilîyle ahâlînin zararlarını da

ta'yîn ve Düvel-i İ'tilâfiyye mümessilleri nezdinde delâlet ve teşebbüsât-ı mahsusada
bulunulması hakkında lazım gelen makâmata işbu istid'âmızın iblâğını ricâ eyleriz. Ol babda

emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Et 21 Mayıs sene [1]337

Dersa'âdet'de KüçükMustafa Paşa'da

Gülâmi' Mahallesinden

BOA. HR. SYS. 2624/74

Said

Yalova Ahâlîsinden

Handwritten text in Turkish, likely a letter or official document, with a large red 'V' watermark in the background.

Handwritten signature or stamp.

Handwritten signature or stamp.

Handwritten text.

EK 17. YUNANILARIN AYDIN YAKINLARINDAKİ KARATEPE KÖYÜNDE Kİ
YÜZ TÜRKÜ KATLETİKLERİ

EK 17-A.YUNANLILARIN AYDIN YAKINLARINDAKİ KARATEPE KÖYÜNDEN İKİ YÜZ TÜRK'Ü KATLETTİKLERİ

Yunanlıların Aydın'a iki saat mesafedeki Karatepe köyü halkını camide toplayıp, camiyi ateşe vermek suretiyle yaktıkları, iki yüz kadar Müslümanın yanarak öldüğü.

15 Nisan 1922

Bâb-ı Altı

Dahiliye Nezâreti

İdare-i Umûmiyye-i Dahiliyye Müdiriyeti

Umûmî: 26555

Husûsî: 158

Hâriciye Nezâret-i Cellesi Câmib-i Âlisine

Ma'rûz-ı gâkerleridir,

Şubat'ın birinde tüfenk ve makineli tüfenk ile mücehhez bir Yunan ta'kîb müfrezesinin Aydın'dan iki sa'at mesâfede kâ'in Karatepe karayesine gelerek köylülerin câmi'de tecemmü'lerini emretidiği ve köylüler câmi'e toplandıktan sonra da müfrezeye efrâdı tarafından câmi'in dört köşesine benzîn tenekeleri konularak ateş verildiği ve hâsıl olan infîlak neticesinde câmi'in tavanı müctemî' bulunan bütün köy ahâlisinin üzerine gökerek iki yüz kadar köylünün bu faci'anın kurbânı olduğu ve ecsâd miyânında Molla Salih oğlu Molla Mustafa ve Kahveci Abdullah Mehmedî'nin teşhîs edildiği ve esnâ-yı infîlakda ahâlinin feryâd ü figânı mahall-i vak'adan bir sa'at mesâfede bulunan Şeyh karyesi ahâlisi tarafından işidildiği mevzûk bir menbâdan vâkî' olan istihbârdan anlaşılmıştı bina'en Yunanlılar tarafından ahâlî-i İslâmiyye hakkunda ta'sîl olunan dereceye varan mezâlim ve i'tisâfâtın bir an evvel nihâyetlendirilmesi için içâb eden teşebbüsâda bulunulması menû-i re'y-i âlî-i dâverleridir. Ol bâbda emr ü ferman hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fi 16 Şa'ban sene[1]340 ve

Fi 15 Nisan sene [1]338

Müsteşar

İmza

Bende

Dahiliye Nâzırı Nâmina

BOA. HR. SYS. 2631/34